Jaarstukken Duiven 2023

Inhoudsopgave

Inleiding **3**
Jaarverslag - Programmaverantwoording **4**
Programma 1 Bestuur 4
Programma 2 Maatschappij 16
Programma 3 Omgeving 31
Algemene Dekkingsmiddelen 45
Onvoorzien 49
Verplichte Indicatoren 49
Jaarverslag - Paragrafen **51**
Paragraaf 1 Lokale heffingen 51
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 59
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen 66
Paragraaf 4 Financiering 71
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering 77
Paragraaf 6 Verbonden partijen 81
Paragraaf 7 Grondbeleid 89
Paragraaf 8 Wet Open Overheid 98
Jaarrekening - Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening **100**
Overzicht van baten en lasten per programma 100
Toelichting overzicht van baten en lasten 104
Inkomsten 116
Financiële positie 118
Rechtmatigheidsverantwoording 122
Jaarrekening - Balans **123**
Activa 129
Passiva 135
Bijlagen behorende bij de jaarrekening **164**
SISA 164
Baten en Lasten per Taakveld 170
Bijlagen niet behorende tot de jaarrekening **173**
Kerngegevens 173
Beleidsnota's per programma 174
Producten per programma 176
Geactiveerde kredieten 178
Controleverklaring en besluiten **182**
Controleverklaring 183
Besluit tot vaststelling van de jaarrekening 185

Inleiding

Met deze jaarrekening en het jaarverslag blikken we terug op 2023 en leggen we verantwoording af over het afgelopen jaar. Een jaar waarin veel is gebeurd en een jaar waarin veel bereikt is. Woningbouw, duurzaamheid en sociaal domein waren daarbij de belangrijkste aandachtsgebieden.

Voor wat betreft woningbouw zijn we trots dat gestart is met de bouw van woningen in Regina Pacis, in ’t Hoge Velt, op locatie De Timp en Onder de Toren. De plannen voor Plakse Weide en Ploen Noord zijn een stap verder gebracht en er is onderzoek verricht naar flexwonen. Belangrijke stappen waardoor we komende tijd kunnen doorpakken. Bij wonen gaat het niet alleen om de aantallen en de stenen, maar ook om buurten te maken. Omzien naar elkaar is daarbij belangrijk; dat zijn we aan het uitwerken door onder andere een woonzorgvisie op te stellen.

In het sociaal domein is gewerkt aan het vormgeven van wat we noemen de transformatie: het toekomstbestendig maken van de zorg. We voerden hierover dorpsgesprekken met inwoners en maatschappelijke organisaties. We boekten mooie resultaten door in te zetten op lokale laagdrempelige vormen van ondersteuning. Door meer jongerenwerk, ook op straat, in te zetten, gaven we een impuls aan fijn en veilig opgroeien en samenleven in onze dorpen. Door het opbouwwerk uit te breiden werken we aan veerkrachtige buurten die omzien naar elkaar. Daarnaast maakten we een strategie voor de zorg van de toekomst, stelden we een uitvoeringsplan beschermd thuis op en maakten we een start met extra investeren in preventie en positieve gezondheid door gelden vanuit de landelijke regelingen GALA en IZA aan te vragen.

Op het gebied van duurzaamheid zijn stappen gezet rondom klimaatadaptatie, duurzame energie opwekken en distribueren en circulariteit. In de Vergert is door de werkgroep Techniek onderzocht welke technieken het meest geschikt zijn om de wijk aardgasvrij te kunnen maken. Een grote stap vooruit die op ruim draagvlak in de wijk kan rekenen. Participatie is zo integraal onderdeel geworden van de ambities van het college. Duurzaamheid en sociaal beleid hebben we pragmatisch integraal opgepakt door energiearmoede terug te dringen met advies over besparing van energie en het verstrekken van energiebesparende middelen zoals lampen en tochtstrips.

We hebben de nodige wijzigingen in het college gehad afgelopen jaar. Twee wethouders namen afscheid en na een coalitiebreuk werd een nieuw college gevormd. Met het nieuwe college hebben we als vervolg op het nieuwe coalitieakkoord een collegeprogramma opgesteld. Met het motto ‘omzien naar elkaar in Duuve’ is het college voortvarend aan de slag gegaan om door te pakken op woningbouw, duurzaamheid pragmatisch vorm te geven en om het sociaal domein te herijken.

Financieel zien we, in tegenstelling tot de verwachting bij de begroting en de najaarsnota, dat we 2023 met een positief resultaat afsluiten, onder andere vanwege grondexploitaties en incidentele gelden vanuit het Rijk. Dat is mooi, want dit levert een bijdrage aan Duiven financieel gezond doorgeven aan volgende generaties. Tegelijk zien we dat we als gemeente Duiven komende jaren fors minder geld van het Rijk krijgen. Dat betekent dat we behoedzaam moeten omgaan met de gemeentebegroting.

Er liggen nog volop plannen en ideeën die we tot besluitvorming en tot uitvoer willen brengen. Daarbij werken we vanuit onze visie omzien naar elkaar. Samenwerken, integraal werken, verbinding met elkaar, verantwoordelijkheid nemen en vertrouwen zijn daarbij belangrijke waarden. En dat in in een financieel uitdagende periode die veel van ons zal vergen. En daarom: handen ineen, handen uit de mouwen en met uitgestoken hand verder aan de slag!

Jaarverslag - Programmaverantwoording

Programma 1	Bestuur
Programma 2	Maatschappij
Programma 3	Omgeving
	Algemene dekkingsmiddelen
	Onvoorzien
	Verplichte indicatoren

Programma 1 Bestuur

1.1 Wat hebben we bereikt?

Hoger doel: bijdragen aan de positieve gezondheid van de inwoners
Gemeente Duiven wil een bijdrage leveren aan de positieve gezondheid van de inwoners van de gemeente.

Vertrouwen in de overheid draagt bij aan de positieve gezondheid van inwoners. De gemeente wil dit vertrouwen vergroten door inwoners het gevoel te geven welkom te zijn. Door laagdrempelige en vlotte dienstverlening vanuit servicegerichtheid, via heldere communicatie en door het nakomen van afspraken. Inwoners actief betrekken bij het vormgeven van hun eigen (veilige) leefomgeving versterkt de onderlinge verbinding en leefbaarheid in wijk en dorp. Dit draagt in belangrijke mate bij aan de positieve gezondheid van inwoners.

Programmadoel
Gemeente Duiven is een transparante en betrouwbare overheid middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief.

Externe ontwikkelingen
- Diverse wet- & regelgeving, zoals de "Wet Open overheid", de “Wet modernisering elektronisch bestuur”, de “Wet digitale overheid” en het “Besluit digitale toegankelijkheid” nopen tot het voortdurend uitbreiden en vernieuwen van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. We haken zoveel mogelijk aan bij landelijke ontwikkelingen en mogelijkheden.
- Rijksoverheid en provincie stimuleren het experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie. Ze bieden bijvoorbeeld ondersteuningsprogramma's aan. Zo experimenteren steeds meer gemeenten met de burgerbegroting. Ook het Right to Challenge zie je steeds meer. Het experimenteren komt voort uit de wens om inwoners meer te betrekken bij de lokale politiek.

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
De jaarlijkse bijdrage aan de GMR is € 89.273. De Groene Metropoolregio (GMR) is een samenwerking met meerdere gemeenten in Gelderland. In 2021 zijn vijf regionale opgaven vastgesteld.
- Verbonden regio
- Productieve regio
- Circulaire regio
- Ontspannen regio
- Groene groeiregio

Vanuit deze bestuurlijke opgaven wordt er jaarlijks een opgaveagenda en een bijbehorende investeringsagenda vastgesteld.

De GMR heeft relaties met vele beleidsterreinen die in de gemeente spelen, zoals woningbouw, economie en circulaire economie. De opgaven zijn onderling ook sterk verbonden.

Het aansluiten bij deze regionale opgaven vergt ambtelijke capaciteit en bestuurlijke inzet. Als bestuurlijke opgave met de hoogste prioriteit wordt de Groene Groeiregio aangemerkt. De inzet voor de verschillende opgaven werkt ook door in programma 3.

Informatie en ICT
De gemeente is steeds meer afhankelijk van ICT. De ICT omgeving is volop in beweging. Software zal steeds meer als een service geleverd worden (SAAS). Dit heeft gevolgen voor de manier waarop de gemeente zich op dit vlak moet organiseren. Voor de uitvoerende RID zijn strategische sessies gehouden met als centrale vraag hoe deze organisatie zich moet ontwikkelen. Deze strategische sessies krijgen een weerslag in verschillende toekomstscenario's. In 2024 werkt de RID het gekozen scenario verder uit.

Het beveiligen van informatie is essentieel voor het functioneren van de gemeente. Verschillende maatregelen worden in verband met de toegenomen risico's rondom met name ransomware genoemd. Gezien de toenemende mate van afhankelijkheid van ICT-middelen zijn structureel beduidend meer financiële middelen nodig in de komende periode. In de begroting van de SDL is daartoe voor informatiebeveiliging een structurele verhoging opgenomen.

Wet open overheid (Woo)
De Wet open overheid (Woo) heeft als doel overheden en semi-overheden transparanter te maken. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden. Daarmee is de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervallen. Het grote verschil met de Wob: de Woo verplicht het actief openbaar maken van documenten in elf informatiecategorieën. Dit gebeurt gefaseerd in 5 jaar tijd.

1.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. "Krachtige overheid": Een (veer)krachtige ambtelijke organisatie die bijdraagt aan een samenleving waar het goed wonen en werken is.

Dit zijn de speerpunten:

1.A.1	Uitvoeringsprogramma Participatiebeleid
Doel	De uitvoering van het eind 2022 vast te stellen Participatiebeleid (inclusief Participatieverordening) te borgen in de organisatie en de samenleving.

1.A.1	Uitvoeringsprogramma Participatiebeleid
Toelichting	Zowel bestuurlijk als ambtelijk leeft er een sterke en dringende behoefte aan praktische handreikingen voor participatie. Wanneer start een participatietraject en wanneer niet? Wat houdt het in en wat niet? Daarnaast zijn er formele redenen (de Omgevingswet, uitdaagrecht en de burgerparticipatie) om participatie tot een speerpunt te benoemen. Eind 2022 leggen we een participatievisie inclusief participatieverordening aan de raad voor en wordt in het kader van de Omgevingswet een handreiking met een afwegingskader vastgesteld. Uitwerking: In 2023 start de uitvoering van de participatievisie. Dat betekent o.a.: -Kennis delen: het creëren van meer bewustwording van de rol van de ambtelijke en bestuurlijke organisatie in de verdere ontwikkeling van de participatie-processen (groeimodel). Om hiermee ook een cultuur omslag te maken met alle betrokkenen. -Verder bouwen aan de implementatie van participatie binnen bestaande werkprocessen. Dit varieert van informeren tot en met mee-beslissen (participatieladder). -Borging in de samenleving: met de samenleving het gesprek aangaan over de uitgangspunten van de participatievisie. -Borging van al deze nieuwe taken legt een extra claim op de organisatie. Binnen de huidige middelen en formatie kunnen we deze niet opvangen. Voorstel is daarom middelen vrij te maken voor één extra formatieplaats en een uitvoeringsbudget.
Bereikt/niet-bereikt	In 2023 is een beleidskader participatie opgesteld dat in september 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld. Bij het opstellen van dit beleidskader is met de samenleving het gesprek aangegaan over de uitgangspunten van participatie. Eind 2023 is een start gemaakt met het implementeren van het beleidskader participatie. Daarbij gaat het onder andere om het opstellen van een praktische handreiking. Er zijn diverse cursussen op het gebied van participatie gevolgd door medewerkers die veel te maken hebben met participatietrajecten. Participatieadviseurs geven collega's advies over het afwegen om wel of niet een participatieproces te starten en over het inrichten daarvan. In 2024 volgt een voorstel aan de gemeenteraad waarin keuzes worden voorgelegd over ambitieniveau en de daarvoor benodigde ambtelijke inzet.

1.A.2	Integraal werken
Doel	Samenhang en afstemming op alle niveau's
Toelichting	Ieder speelt in de processen zijn eigen rol. De onderlinge samenwerking tussen de gemeente en 1Stroom ligt vast en er is een duidelijke (overleg)structuur. Bestuurders en ambtenaren weten wat ze van elkaar kunnen en mogen verwachten. De duidelijke structuur biedt houvast en overzicht en bevat voldoende ruimte voor dialoog. Bestuurlijke (besluitvormings-)processen kunnen ingewikkeld zijn, waarbij meerdere afdelingen en belanghebbenden betrokken zijn. Integrale adviezen vergroten de kwaliteit en samenhang. Onderling zijn beleidsterreinen met elkaar verbonden. De verschillende onderdelen van programma 1 brengen de onderlinge verbinding aan. Processen en werkwijzen op een eenduidige manier doorvoeren vergroot de kwaliteit van de ambtelijke advisering. De bestuurlijke procesinformatie is vastgelegd, toegankelijk en overzichtelijk. Er komt rust en stabiliteit in de processen. De ambtelijke organisatie is ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling 1Stroom. 1Stroom heeft in 2021 een nieuwe organisatiestructuur gekregen en maakt een verbetertraject door.

1.A.2	Integraal werken
Bereikt/niet-bereikt	Integraal werken bij gemeenten is een benadering waarbij verschillende afdelingen en disciplines binnen de gemeente samenwerken om complexe problemen aan te pakken en verkokering tegengaan. Door integraal te werken kunnen gemeenten efficiënter reageren op de behoeften van hun inwoners en kunnen ze meer samenhangende en holistische diensten leveren. Dit bevordert niet alleen een betere kwaliteit van leven en welzijn voor onze inwoners, maar kan ook leiden tot kostenbesparingen en een effectiever gebruik van middelen binnen de gemeente. 1Stroom heeft ervoor gekozen om verkokering tegen te gaan en het integraal werken en denken te versterken op strategisch en operationeel niveau. *Strategisch niveau* Op strategisch niveau hebben we de organisatorische bedrijfsvoering in 2023 versterkt door meer aandacht te geven aan onze dienstverlening. Met de vaststelling van de Visie op dienstverlening zijn een aantal centrale normen vastgesteld. Deze Visie geeft richting aan de ontwikkeling van de dienstverlening van de gehele organisatie aan individuele inwoners en ondernemers. De uitgevoerde activiteiten in 2023 hebben het collectieve denken hierover versterkt binnen de organisatie. *Figuur 1 Visie op dienstverlening* Een andere ontwikkeling van het integraal werken op strategisch niveau is het in kaart brengen van het geheel van de opgaven, projecten en programma's waar de organisatie voor aan de lat staat en het aanbrengen van een prioritering daarin. Door dit in onderlinge samenhang te bezien zorgen we ervoor dat we meer en betere bewuste keuzes maken in de activiteiten we als organisatie aan kunnen.

1.A.2	Integraal werken
	Operationeel niveau Op operationeel niveau hebben we ons in 2023 gericht op het inzichtelijk maken en verbeteren van een flink aantal uitvoeringsprocessen. Ook daarbij vormt het integraal werken een toetssteen door de verschillende activiteiten meer met elkaar te harmoniseren. Een aantal van dergelijke processen waaraan gewerkt is in 2023 zijn: 1. Het behandelen van Fixi meldingen. O.m. door onze inwoners betere keuzes te geven bij het aanmaken van een melding, door het instellen van servicenormen, het bouwen van een dashboard met bedrijfsinformatie (BI) en het versnellen van de doorstroming van een melding door de organisatie naar de juiste behandelaar. 2. Het behandelen van meldingen Jeugd en Wmo. O.m. door het verbeteren van de uitvraag aan de telefoon (triage) en het versterken van de samenwerking tussen de telefonie en de consulenten. 3. Het behandelen van Woo-verzoeken. O.m. door het evalueren en verbeteren van de behandeling van met name complexe, omvangrijke, Woo-verzoeken. 4. Het onboarden van nieuwe medewerkers. Door het verbeteren van de onboarding op organisatieniveau, zodat nieuwe medewerkers een goede start maken en zich verbinden aan 1Stroom. 5. Het inkopen van goederen en diensten: het verbeteren van het centraal opslaan van inhuur- en inkoopcontracten. 6. Het voorkomen van woonoverlast. Door het in kaart brengen van de verschillende vormen van overlast en de wijze waarop deze door de organisatie wordt opgepakt. 7. Toezicht op heling. Door het in kaart brengen van de betrokkenen in dit proces en hun onderlinge afhankelijkheden daarbij. *Tot slot* Zowel op strategisch niveau als operationeel niveau geldt dat het integraal werken nog in de kinderschoenen staan. De in 2023 behaalde resultaten geven echter voldoende aanleiding geven om hieraan verder te werken en de samenhang blijvend te versterken binnen onze organisatie.

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor bewoners en ondernemers.

Dit zijn de speerpunten:

1.B.1	Zorg en Veiligheid
Doel	Het vormgeven van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur.
Toelichting	Sinds de decentralisatie in het sociaal domein is de gemeente verantwoordelijk voor de zorg. Hiermee is een goede verbinding tussen zorg en veiligheid steeds belangrijker. Er spelen diverse onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid. Voorbeelden zijn: de aanpak van personen met verward gedrag, jeugdoverlast, personen die ernstige woonoverlast veroorzaken in hun buurt of jongeren die vanwege een instabiele thuissituatie afglijden naar criminaliteit of radicaliseren. In de loop der tijd komen er steeds nieuwe knelpunten en doelgroepen. In 2021 zijn de eerste belangrijke stappen gezet om zorg en veiligheid beter op elkaar aan te laten sluiten. Het verder uitwerken en versterken van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur gaat de komende jaren door en blijft daarom een speerpunt.

1.B.1	Zorg en Veiligheid
Bereikt/niet-bereikt	De meldingen over personen met verward gedrag dalen. Dat is best bijzonder, want tegen de landelijke trend in. Bovendien liggen de cijfers ruim onder het landelijk gemiddelde. De steeds beter verlopende samenwerking tussen de politie en de teams Zorg en Veiligheid van de gemeenten, op basis van het in 2022 jaar gesloten convenant, lijkt zijn vruchten af te werpen. De meldingen jeugdoverlast zijn na de coronajaren aan het stabiliseren op het niveau van voor corona. De extra jongerenwerker, jeugdboa en ingestelde weegtafel hebben even tijd nodig gehad om op te starten, maar functioneerden in 2023 naar tevredenheid. Eind 2023 waren er geen overlastgevende jeugdgroepen in de gemeente.

1.B.2	Cyberveiligheid
Doel	Cyberveiligheid binnen de gemeente vergroten.
Toelichting	Er vindt een verschuiving plaats van traditionele criminaliteit (woning-/auto-inbraken) naar cybercriminaliteit. Mensen van alle leeftijden worden het slachtoffer van oplichting via whatsapp of phishingmails. Criminelen kunnen bedrijfssystemen 'gijzelen' en losgeld eisen of belangrijke voorzieningen overnemen. En de digitale wereld draagt ook steeds vaker bij aan radicalisering, het creëren van maatschappelijke onrust en het aanjagen van ordeverstoringen. Verder zijn mensen zich er niet van bewust dat ze onbedoeld dader kunnen worden door bijvoorbeeld een gevoelig filmpje of foto's door te sturen. Gemeenten kunnen een rol spelen om te voorkomen dat inwoners, bedrijven en voorzieningen slachtoffer worden van cyber gerelateerde zaken. Onder andere voorlichting vergroot de bewustwording. Daarom is cybercrime een nieuwe prioriteit geworden in het integraal veiligheidsplan 2023-2026. Naast de gerichtheid op onze inwoners en bedrijven is het voor de gemeente zelf van belang om een goede weerbaarheid tegen cybercriminelen te hebben. Het aantal digitale producten en diensten groeit waardoor de digitale kwetsbaarheid toeneemt. Niet alleen is onze dienstverlening afhankelijk van goed werkende ICT-systemen, ook werken we veel met privacygevoelige informatie. Het gijzelen of stilvallen van onze systemen heeft grote consequenties. Het snel signaleren en bestrijden van incidenten is daarom erg belangrijk.
Bereikt/niet-bereikt	De politie heeft informatie verzameld over de slachtoffers van cybercrime. Uit die beelden komt onder meer naar voren dat mannen over het algemeen vaker slachtoffer zijn dan vrouwen. Het vaakst bij fraude bankgegevens/ internetbankieren gevolgd door hulpvraagfraude. Slachtoffers van “Aan- en Verkoopfraude” zijn merendeel vertegenwoordigd in de leeftijdsgroepen tot 50 jaar. Slachtoffers van vriend-in-nood-fraude en fraude bankgegevens/internetbankieren zijn over het algemeen 55 jaar en ouder. Deze informatie wordt gebruikt ten behoeve van de preventiecampagnes die we willen gaan doen. In 2023 is gewerkt aan een crisisplan voor cybercalamiteiten. Welke structuur tuigen we op als bijvoorbeeld de systemen worden gegijzeld of gehackt met gevolgen voor de dienstverlening? Het plan is begin 2024 door het management goedgekeurd. In de loop van 2024 wordt ermee geoefend.

C. Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening, die aansluit op de behoeften en verwachtingen van onze inwoners.

Dit zijn de speerpunten:

1.C.1	Moderniseren van de dienstverlening
Doel	Zoveel mogelijk uitbreiden van de digitale dienstverlening en optimaliseren van de digitale toegankelijkheid van gemeentelijke producten en diensten. De wensen en behoeften, mogelijkheden en beperkingen van onze inwoners, bedrijven en instellingen staan daarbij centraal.
Toelichting	Bij alle nieuwe keuzes worden de volgende vragen gesteld: • Is digitaliseren **zinvol**: wordt het er makkelijker op? • Hoe wordt de **toegankelijkheid** gewaarborgd: is alles makkelijk te vinden en te gebruiken, en welke oplossingen zijn er voor mensen die niet goed kunnen meekomen? • Zijn er mogelijkheden om samen te werken met anderen: zorg voor **integrale oplossingen** die elkaar aanvullen en die kunnen aansluiten op landelijke of regionale ontwikkelingen? • Hoe wordt de **flexibiliteit** gewaarborgd: sluit de oplossing voldoende aan op de leefwereld van inwoners en op veranderingen in de samenleving? • Is de informatie **transparant** en **betrouwbaar** en is de **privacy** van onze inwoners gewaarborgd? Er zijn veel verschillende ICT-oplossingen beschikbaar. Dat vraagt om strategische keuzes. De Liemerse i-Visie en i-Strategie bieden handvatten om daarin robuuste en toekomstbestendige keuzes te kunnen maken. Er wordt zoveel mogelijk samengewerkt in de Liemers. Er is ook volop aandacht voor inwoners die niet of minder zelfredzaam zijn. Mensen met een beperking en de groep digibeten en laaggeletterden. Ook voor deze doelgroepen zijn de gemeentelijke producten en diensten toegankelijk, zowel digitaal als analoog. De gemeente blijft dan ook investeren in de kwaliteit van het persoonlijk klantcontact. Gemeente Duiven wil op alle fronten de dienstverlening naar een hoger niveau tillen. Dienstverlening die toegankelijk, betrouwbaar, uitnodigend en servicegericht is. Oplossingsgericht, professioneel, integraal en met empathie en een persoonlijke benadering. Voor 2023 is de wens om scherp te krijgen hoe de visie op dienstverlening, met als motto "aandacht voor wat nodig is", verder kan worden uitgewerkt en een dienstverleningsstrategie kan worden ontwikkeld met -voor zover mogelijk- een vertaling naar concrete doelen en toezeggingen aan inwoners, instellingen en bedrijven over wat zij van de gemeente mogen verwachten. De kosten voor het ontwikkelen van een dienstverleningsstrategie kunnen worden gedekt vanuit bestaand budget binnen de 1Stroom-begroting. Wanneer de dienstverleningsstrategie leidt tot wezenlijk andere keuzes in de organisatie van de gemeentelijke dienstverlening, waarvoor nieuwe investeringen nodig zijn, dan volgt daarvoor een separaat voorstel.

1.C.1	Moderniseren van de dienstverlening
Bereikt/niet-bereikt	In 2023 zijn op verschillende gebieden acties ingezet en resultaten geboekt: 1. Digitale toegankelijkheid: De hoofdwebsite www.duiven.nl is bijna volledig digitaal toegankelijk. Niet-toegankelijke pdf-documenten of tekeningen worden niet meer geplaatst tenzij deze documenten vanuit de WOO wel actief openbaar gemaakt moeten worden. Vanwege beperkt budget en capaciteit lukt het niet om naast de hoofdwebsite ook diverse subwebsites volledig digitaal toegankelijk te maken. 2. Digitale producten en diensten: In 2023 zijn alle e-diensten onder de loep genomen en waar mogelijk verbeterd. E-formulieren zijn aangepast of samengevoegd om het digitaal aanvragen van producten en diensten voor inwoners te vereenvoudigen. 3. Fixi: de app voor meldingen openbare ruimte is sterk verbeterd, waardoor het contact met inwoners via de app sneller en beter verloopt. 4. Verbeteren persoonlijk klantcontact en bereikbaarheid: Er zijn diverse trainingen ontwikkeld en verzorgd op het gebied van direct klantcontact, zoals de training gesprekstechnieken voor het KCC en de workshop dienstverlening voor alle medewerkers van 1Stroom. Deze laatste workshop is ook als vast onderdeel aan het on-boarding-proces toegevoegd.

1.C.2	Begrijpelijk schrijven via alle communicatie-uitingen
Doel	Een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke dienstverlening is de wijze van communicatie met inwoners, bedrijven, instellingen en andere klanten. Wie een (nieuws)brief, een e-mail of ander bericht krijgt van de gemeente, moet begrijpen waarom, waar de tekst over gaat, wat de boodschap is en wat er van hem wordt verwacht. Communicatie vanuit de gemeente moet uitnodigend en servicegericht zijn, geschreven vanuit de belevingswereld van de ontvanger.
Toelichting	Schriftelijke communicatie moet gericht zijn op de lezers. Met heldere, foutloze teksten met een goede opbouw, een heldere boodschap, een neutrale toon en op een passend taalniveau. In de meeste gevallen is dat B1. Dit taalniveau is voor de meeste mensen begrijpelijk. Dit wordt al toegepast bij de webteksten. Gemeentelijke brieven, mails en andere uitingen worden nog niet altijd geschreven in taalniveau B1. De ontvanger begrijpt hierdoor vaak niet goed de bedoeling of wat er van de lezer wordt verwacht. Daarom is het belangrijk een verbeterslag te maken in de schriftelijke communicatie. Er komt een leer- en ontwikkeltraject voor het schrijven van lezersgerichte en begrijpelijke teksten. Onderdeel hiervan is het inzetten van de tool Klinkende Taal. Met deze tool leren de medewerkers continu en verbeteren ze hun schrijfvaardigheid. Zo worden teksten steeds duidelijker. Het management-dashboard van Klinkende Taal maakt monitoring mogelijk van het gebruik van de tool en (de ontwikkeling van) het taalniveau van de teksten.
Bereikt/niet-bereikt	Een training voor het eenvoudiger schrijven van juridische teksten heeft geleid tot duidelijker / beter leesbare beslissingen op bezwaar. Verder is een start gemaakt met het herschrijven van sjablonen en is een pilot gedraaid met de tool Klinkende Taal, welke in 2024 een vervolg zal krijgen. Met deze tool kunnen teksten eenvoudig omgezet worden naar taalniveau B1, dat is eenvoudig Nederlands dat door de meeste mensen wordt begrepen. De teksten op de website zijn geschreven op taalniveau B1. Verder zijn er contacten gelegd met inwoners die als ervaringsdeskundige beschikbaar zijn om steekproefsgewijs de begrijpelijkheid van de brieven en teksten te toetsen.

1.3 Wat heeft het ons gekost?

Hieronder een tabel waarin de cijfers worden vergeleken van de jaarrekening 2022, de begroting voor wijziging, de begroting na wijziging, de werkelijke cijfers 2023 en het verschil tussen de begroting na wijziging met de werkelijke uitgaven.

Resultaat programma Bestuur

	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Lasten	17.107	18.118	20.302	19.606	695
Baten	58.368	52.728	55.708	57.757	2.049
Gerealiseerde totaal saldo	**41.261**	**34.610**	**35.407**	**38.151**	**2.744**
Resultaatbestemming	-167	1.677	1.641	1.685	44
Gerealiseerde resultaat	**41.094**	**36.287**	**37.048**	**39.836**	**2.788**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo
Het positief resultaat op het programma Bestuur bedraagt vóór bestemming € 2.744.000. Voor een verklaring van de grote verschillen verwijzen we naar de verschillenanalyse op pagina 104 en verder.

Bestuur	- 128.000
Burgerzaken	61.000
Beheer overige gronden en gebouwen	358.000
Overhead	344.000
OZB niet-woningen	31.000
Overige belastingen	- 2.000
Algemene Uitkering	850.000
Overige baten en lasten	38.000
Crisisbeheer en brandweer	43.000
Openbare orde en veiligheid	- 2.000
OZB woningen	68.000
Treasury	55.000
Doorbelasting 1Stroom	1.404.000
Doorbelasting kapitaallasten	-378.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**2.744.000**

Bedragen in €

Directe kosten (€ 1.718.000)
Het nadeel op het **taakveld bestuur** is ontstaan doordat er vanwege de nieuwe berekeningen door het ABP voor een nieuw collegelid moet worden gestort in de voorziening voor pensioenen wethouders. Verder was er een fout gemaakt in een berekening voor een van de voormalige wethouders waardoor daar ook een extra bedrag moet worden gestort en valt er een bedrag vrij uit de voorziening vanwege de hogere rekenrente. De uitgaven inzake de Wet open overheid (Woo) vielen mee door minder aanvragen en er was een voordeel op participatie omdat de formatie niet voor het hele jaar ingevuld kon worden.
Op het **taakveld burgerzaken** was er een voordeel vanwege het hogere aantal uitgegeven paspoorten en rijbewijzen omdat vanwege corona veel mensen hun verlenging uitstelden. Op verkiezingen een voordeel vanwege de goedkopere distributie van stempassen.
Op het **taakveld beheer overige gronden en gebouwen** is een voordeel ontstaan. Dit wordt veroorzaakt door de verkoop van de benedenverdieping van het pand in het Vitaal Centrum. Het afboeken van de vordering op Akwaak leverde een nadeel op. De energiekosten van het pand aan

het Eilandplein en Regina Pacis vielen mee en er kon pacht voor de ruilgronden worden gevraagd omdat die niet voor het flexwonen werden gebruikt.
Het **taakveld Overhead** levert een voordeel op omdat het resultaat op 1stroom beter was dan de raming, de kosten voor automatisering vanuit de RID lager uitvielen en de kosten voor de grondexploitatie lager waren doordat hier minder activiteit is geweest dan geraamd.
Door de gunstige liquiditeitspositie ontvangen we in het kader van het schatkistbankieren een rentevergoeding die hoger is dan geraamd. Samen met een klein nadeel op de beleggingen vanwege lager dividend van Alliander zorgt dit voor een voordeel op het **taakveld Treasury**.
Op de taakvelden **OZB voor woningen en niet woningen** ontstaat een voordeel doordat er minder leegstand was en enkele uitbreidingen. Bovendien zijn de kosten van herwaardering en voor beroep en bezwaar vorig jaar lager geweest.
Op het **taakveld overige belastingen** ontstaat een klein nadeel doordat er iets minder opbrengsten reclamebelasting zijn geweest.
Het saldo op het **taakveld Algemene Uitkering** komt door de gevolgen van de decembercirculaire hoger uit. Verder zijn er ook een aantal maatstaven aangepast die voordelig uitwerken. Tenslotte zijn er nog afrekeningen van de jaren 2021 en 2022 geweest.
Het voordelige verschil op het **taakveld Overige baten en lasten** ontstaat door een aantal suppletie-aangiften inzake de BTW die voor een teruggaaf zorgen en de vrijval uit de voorziening dubieuze debiteuren.
Op het **taakveld crisisbeheer en brandweer** is een voordeel ontstaan omdat de eindafrekening van de VGGM gunstiger uit viel.
Op het **taakveld openbare orde en veiligheid** hebben we een klein nadeel. Op dit taakveld worden onder andere de legesopbrengsten APV, de opbrengst van de reclameborden aan de lichtmasten en de uitvoeringskosten in het kader van de integrale veiligheid verantwoord.

Doorbelasting (€ 1.027.000)
De werkelijke lasten van 1Stroom zijn volgens de in de begroting gehanteerde procentuele verdeling aan de taakvelden in Duiven en Westervoort doorbelast. In dit programma 1 zijn minder kosten terecht gekomen dan geraamd. Op de kapitaallasten ontstaat een nadeel doordat de afschrijving van het gebouw in het Vitaal Centrum hoger was omdat de boekwaarde van de verkochte delen moest worden afgeschreven.

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)
Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is € 43.000. In totaal is er dus minder in de reserves gestort dan geraamd. Aan de Bestemmingsreserve Vastgoed is in totaal € 124.000 meer onttrokken dan de raming. In de Bestemmingsreserve Combinatiefuncties is € 42.000 gestort. En in de Bestemmingsreserve Wet Open Overheid (WOO). Deze stortingen waren niet geraamd. De onttrekking van € 16.000 voor de uitvoering en borging van het participatiebeleid is niet gedaan.

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**2.744.000**
Saldo Combinatiefuncties	- 42.000
Storting WOO	- 22.000
Saldo vastgoed centrum	124.000
Uitvoering en borging participatiebeleid	- 16.000
Gerealiseerde resultaat	**2.788.000**

Bedragen in €

1.4 Welke verbonden partijen waren betrokken?

	Samenwerking de Liemers

Doel	Het vergroten van de gemeentelijke slagkracht (met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid) door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau. Met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken voor sociale dienst, ict en inkoop.
Beleidsrisico's	Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten. De uitvoering en ontwikkeling van het beleid pakt de samenwerking op. Via periodieke overleggen op verschillende niveaus wordt afstemming met elkaar gezocht.
Resultaat in 2023	De SDL (Samenwerking de Liemers) is voor de gemeente Duiven (Westervoort en Zevenaar) een uitvoeringsorganisatie. Hieronder zijn een aantal onderdelen weergegeven waaraan de SDL heeft gewerkt. De gemeente Duiven (via 1Stroom) speelt hierin voor een ondersteunende en faciliterende rol als het gaat om de ambtelijke ondersteuning. De Samenwerking de Liemers kent een eigen verantwoording in een jaarrekening. 2023 heeft in het teken gestaan van de noodzakelijke wijziging van de gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers. Besluitvorming wordt echter voor 1 juli 2024 verwacht. Daarnaast is ook in 2023 verdere uitvoering gegeven aan de bestuurlijke opdracht van de RSD. Extra inzet is gepleegd op de opvang en leefgeldregeling Oekraïners. De gemeenten hebben de SDL een bezuinigingsopdracht opgelegd. In de bedrijfsvoering wordt elke keer beoordeeld hoe en waar een bezuiniging kan plaatsvinden. Deze maatregelen alsmede de uitvoering van de inhoudelijke werkzaamheden van de SdL vindt separaat plaats. Hierbij nemen de leden van de colleges van de deelnemende gemeenten binnen de SdL, hun rol in het algemeen- en dagelijks bestuur. Inhoudelijk wordt verwezen naar de jaarstukken van de GR Samenwerking de Liemers.

	1Stroom
Doel	De ambtelijke fusie moet ertoe leiden dat de organisatie: • Robuuster wordt (minder **kwetsbaar**). • Voldoende flexibel kan zijn om twee zelfstandige gemeenten te bedienen en om mee te bewegen met veranderende taken en rollen van de overheid (**kracht**). • Optimale dienstverlening biedt aan inwoners, organisaties en bedrijven, aan de raden en colleges (**kwaliteit**). • Interessante loopbaanperspectieven biedt aan medewerkers en door zijn robuustheid in staat is om strategische kansen te benutten (**kansen).** • Niet duurder en zo mogelijk goedkoper is dan de twee huidige organisaties gezamenlijk (**kosten**).
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken voor de gemeenten Duiven en Westervoort.
Beleidsrisico's	Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten. 1Stroom pakt de uitvoering en ontwikkeling van het beleid op. Via periodieke overleggen op bestuurlijk niveau zoeken de partijen afstemming met elkaar.

Resultaat in 2023	Het resultaat 2023 van 1Stroom was -€ 225.000. De gemeenten Duiven en Westervoort dragen hierdoor extra bij..

	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweerzorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundigehulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.
Taak	• In stand houden van brandweer en geneeskundige hulpverleningsorganisatie bij rampen (GHOR) • Voorzien in de meldkamerfunctie • Aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel • Inventariseren van en adviseren over risico's • Voorbereiden op de bestrijding van branden • Organiseren van de crisisbeheersing • Bevorderen van medisch milieukundige zorg, technische hygiënezorg en psychosociale hulp bij rampen • Het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders • Taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg en ouderengezondheidszorg en algemene infectieziektenbestrijding.
Beleidsrisico's	Om de financiële en beleidsrisico's in beeld te hebben en te beperken is er een regionaal controllersoverleg. Dat heeft de afgelopen jaren tot forse besparingen geleid en tot beleidsarme begrotingen.
Resultaat in 2023	Na een uitgebreid proces opende in maart 2023 de nieuwe meldkamer Oost-Nederland in Apeldoorn. De meldkamer in Arnhem is daarmee komen te vervallen. De VGGM is gestart met de versterking van haar bedrijfsvoering. Een bestuurlijke begeleidingsgroep monitort het proces. Ook is een traject gestart om te komen tot een toekomstbestendige GGD. De organisatiestructuur van de brandweer is vernieuwd. Dat heeft onder meer geleid tot een afdeling crisisbeheersing.

	Streekarchief
Doel	Behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers bij het beheer van hun archiefbescheiden conform de Archiefwet.
Taak	Beheren en toezicht houden op de overgedragen en niet overgedragen archiefbescheiden van de deelnemers. Adviseren over de archiefbewaarplaatsen en het verstrekken van informatie uit de archiefbescheiden.
Beleidsrisico's	Niet van toepassing.
Resultaat in 2023	Naast de reguliere werkzaamheden is er voortgang geboekt op het project Aansluiting e-depot ECAL. Er is een concreet Plan van Aanpak opgesteld door de externe partij DOCFactory voor het project en is er een projectleider aangenomen zodat het begin 2024 kan starten.

	Euregio
Doel	Grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen in Nederland en Duitsland bevorderen.

Taak	Grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers ondersteunen en coördineren. De Euregio voert hiertoe projecten uit. Zij vraagt aan en ontvangt financiële middelen van derden. Zij adviseert de deelnemers bij grensoverschrijdende activiteiten en problemen.
Beleidsrisico's	Beperkt. De Euregio voert nauwelijks eigen beleid.
Resultaat in 2023	Waar nodig wordt de Euregio ingeschakeld bij de uitvoering van beleid.

Programma 2 Maatschappij

2.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel
De gemeente levert een bijdrage aan een vitale samenleving en een leefbare omgeving waardoor inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen leven. Dit vanuit de overtuiging dat inwoners van de gemeente Duiven een betekenisvol en veerkrachtig leven kunnen leiden. Waar nodig worden handvatten aangereikt gericht op zelfredzaamheid, elkaar ondersteunen en participatie. De leefwereld en omgeving van inwoners staan hierbij centraal, zodat de gemeente – waar nodig – de juiste en passende ondersteuning biedt.

Toelichting
De gemeente streeft naar een inclusieve samenleving, waarin iedereen bijdraagt en kan meedoen; jong en oud, genderneutraal, met of zonder beperking en met verschillende culturen en achtergronden. Iedereen draagt bij naar eigen kunnen en krijgt hulp waar nodig. Zo hoort iedereen erbij, is nuttig en krijgt waardering. De kracht van de samenleving en de mogelijkheden van inwoners zijn het uitgangspunt. Waar nodig helpt de gemeente deze mogelijkheden te vergroten met passende zorg en ondersteuning.

Niet iedereen kan zelf de regie over het leven voeren en volwaardig meedoen in de samenleving. Samen deze kwetsbare inwoners zoekt de gemeente naar oplossingen op maat. Hierbij worden vooral de vrij toegankelijke voorzieningen optimaal benut en versterkt. Waar nodig wordt specialistische ondersteuning ingezet.

Via het stimuleringsbeleid en de innovatiewerkplaats, werkt de gemeente samen met maatschappelijke instellingen, verenigingen en inwoners. Zij kennen hun verantwoordelijkheden en vormen het fundament van de samenleving. Om deze fundering verder te versterken en benutten, stimuleert en faciliteert de gemeente de samenwerking tussen deze partijen. Ook worden initiatieven ondersteunt. Dit vraagt een doorlopende dialoog en afstemming. Want niet alle partners volgen de ingeslagen weg met hetzelfde "vervoermiddel" en dezelfde "snelheid". Het beoogd resultaat is, dat alle partners gelijkwaardig een nog sterker maatschappelijk fundament vormgeven. Zo worden samen (eenvoudige en) duurzame oplossingen mogelijk gemaakt.

Hoofddoelen
Wij hebben ingezet op:
1. De basis op orde.

Externe ontwikkelingen
Wet maatschappelijke ondersteuning Wmo
Het abonnementstarief voor de huishoudelijke ondersteuning staat landelijk ter discussie. De invoering van dit tarief heeft een aanzuigende werking. Het kabinet heeft zich in april 2023 voorgenomen om vanaf 1 januari 2026 de eigen bijdrage voor de hele Wmo aan te passen naar een eigen bijdrage waarbij meer rekening wordt gehouden met het inkomen en het vermogen. Dit is nog een plan. De Eerste en de Tweede Kamer moeten nog akkoord gaan

De uitstroom van inwoners die beschermd wonen naar beschermd thuis vraagt veel tijd en aandacht. Extra voorzieningen zijn nodig wanneer deze groep inwoners zelfstandig gaat wonen. Oplossingen hiervoor worden met name in het voorliggende veld gezocht. Van belang is dat de sociale spankracht van wijken worden meegenomen. Hierover worden ook met de woningbouwverenigingen gesprekken gevoerd. Datzelfde geldt voor de opvang van statushouders en de komst van de vluchtelingen vanuit Oekraïne. Ook dit zal de komende jaren van onze gemeente inspanning vragen. De decentralisatie van beschermd wonen is wederom uitgesteld. Het is onduidelijk wanneer de invoering nu doorgang zal vinden. Ondertussen maken we afspraken in de regio om de decentralisatie verder voor te bereiden.

We zien een toename bij de GGZ zorg. Deze is zorgelijk, mede door de gespannen arbeidsmarkt. Dit heeft eerder al geleid tot een opnamestop voor de GGZ. Er is van twee kanten grote druk; te veel mensen die een beroep doen op zorg en te weinig mensen om die zorg te leveren. Datzelfde zien we ook bij de aanbieders van Maaltijdondersteuning. De gemeente is in overleg met deze organisaties om de zorg voor de toekomst te kunnen garanderen. Alle mogelijke oplossingen, ook “out of the box” worden hier verkend. Hiervoor werken we in de Liemers samen in het project naar een samenhangende aanpak voor de GGz in de Liemers. We werken samen met Liemerse gemeenten, zorgverzekeraar, GGnet, huisartsen, Welzijnsorganisaties, voor een integrale aanpak van de GGZ (staat ook bij de speerpunten).

Ook prijsstijgingen van de maatwerk voorzieningen als gevolg van salarisontwikkelingen hebben gevolgen. De gemeente heeft geen invloed op deze factoren, maar moet er wel voor betalen.

Steeds vaker komt naar voren dat de tweedeling in onze maatschappij groter toeneemt: kansrijk versus kansarm, welvarend versus armoede, digitaal vaardig versus digitaal onbekwaam. De afgelopen twee coronajaren hebben deze tweedeling vergroot. Zeker voor de jeugd is de vraag of de soms opgelopen achterstanden kunnen worden ingehaald de komende jaren en of dat leidt tot een vraag om extra hulp vanuit de gemeente.

Jeugd

Hervormingsagenda Jeugd
De Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 beschrijft de aanpak van een grote transitie die we de komende jaren met elkaar moeten maken. De doelstelling van de Hervormingsagenda is tweeledig:

1. Betere en tijdige hulp en ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen, op de juiste plek en wanneer dit nodig is.

2. Hulp en ondersteuning wordt aangeboden binnen een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel.

In het Regionale Uitvoeringsplan Jeugd van de regio Centraal Gelderland is de vertaling gemaakt van de regiovisie ‘Samenwerking en Opdrachtgeverschap Jeugd, Wmo, Beschermd Wonen’ uit 2021 naar uitvoering voor 2024 en verder. In het Uitvoeringsplan wordt beschreven hoe de gemeenten de drie thema’s: Kind- en Gezinsbescherming, Versterken Lokale Toegang en Complexe Hulpvragen, gezamenlijk willen uitvoeren.

De thema’s staan onderling met elkaar in verbinding en kunnen dus niet los van elkaar worden gezien. De belangrijkste opgaven voor de gemeenten zijn de verbinding naar het sociale domein (domein overstijgende aanpak), terugdringen administratieve lasten, regionalisering en landelijke inkoop.

Toekomstscenario Jeugdbescherming

Het Toekomstscenario is een meerjarig programma en schetst een toekomstbeeld en een langdurig traject (5 tot 10 jaar), maar is nog geen uitgewerkt plan. Het beoogt een fundamenteel andere manier van werken in de kind- en gezinsbescherming zodat gezinnen en kinderen waar onveiligheid speelt of wanneer een ontwikkelingsbedreiging van een kind aan de orde is, eerder en beter geholpen worden. Binnen het Toekomstscenario staan vier basisprincipes centraal: *gezinsgericht, rechtsbeschermend & transparant, eenvoudig en lerend.* Deze basisprincipes omvatten een programmatische aanpak met een aantal actielijnen om de gestelde doelen te behalen.

De afgelopen periode is in onze regio met vertegenwoordigers vanuit de gemeenten, Gecertificeerde Instellingen, Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en (jeugd)hulpaanbieders veelvuldig gesproken over hoe we in deze regio ons willen voorbereiden op het Toekomstscenario. Ieder heeft hierin vanuit de wet een verantwoordelijkheid. Het doel is om de partijen samen op te laten trekken. Overleg met Veilig thuis heeft ertoe geleid dat vanaf 2024 medewerkers van Veilig thuis wekelijks meewerken met onze consulenten in het Sociaal Loket.

<u>Voorkomen van uithuisplaatsingen</u>
Het voorkomen dat hulpvragen complex worden moet bijdragen aan het doel dat minder kinderen uit huis worden geplaatst. In 2023 is de herziene Richtlijn uithuisplaatsing en terugplaatsing gepubliceerd. Deze richtlijn is opgesteld voor professionals die te maken krijgen met complexe hulpvragen. Het vraagt van Lokale Teams en Gecertificeerde Instellingen om hun medewerkers hierin bij te scholen. Regionaal willen we dit ondersteunen, via het Regionaal Expert Team Centraal Gelderland (RET) en met gecontracteerde zorgaanbieders, zodat ze elkaar sneller op zoeken om kennis en ervaringen uit te kunnen wisselen en om te voorkomen dat situaties in gezinnen escaleren en leiden tot spoed of crisis.

<u>Regionale Samenwerking arbeidsmarkt</u>
Beleidsontwikkeling vindt steeds meer plaats vanuit de arbeidsmarktregio Midden Gelderland. Ambtelijk worden beleidsinhoudelijke zaken voorbereid, op management niveau wordt getoetst op uitvoerbaarheid en bestuurlijk worden vervolgens de zaken besloten. Hierna wordt lokaal geïmplementeerd. Goede voorbeelden hiervan zijn onder meer;
- Het opstellen van een gezamenlijke uniforme reïntegratieverordening voor de hele arbeidsmarktregio Midden Gelderland. De eerste versie daarvan wordt in de eerste week van maart 2024 verwacht.
- de uniforme invoering van beleid en uitvoering op Nieuw Beschut Werk is in 2023 afgerond en verder geïntensiveerd en voor de hele arbeidsmarktregio Midden Gelderland geüniformeerd.
- de collectieve handelswijze voor de verstrekking van Loonkostensubsidie, voorsorterend op het Breed Offensief vanuit het ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid (SZW). Voor de hele arbeidsmarktregio Midden Gelderland dezelfde werkwijze en regels.

Door steeds meer afspraken voor de hele arbeidsmarktregio Midden Gelderland uniform te maken, wordt het voor werkgevers en aanvragers makkelijker om een beroep te doen op de voorzieningen, zoals onder andere hierboven genoemd, die wij als regio te bieden hebben.

Deze ontwikkelingen leiden er op hun beurt toe dat er steeds meer geld- en budgetstromen via de arbeidsmarktregio lopen, ofwel via de centrumgemeente Arnhem. Deze stromen worden periodiek gemonitord en ter verantwoording voorgelegd aan het Regionaal Portefeuille Overleg (RPO) en het Regionaal Werkbedrijf (RWB).

Breed offensief
Het breed offensief is een brede agenda om de arbeidsmarktkansen voor mensen met een arbeidsbeperking te vergroten. Doelen van de maatregelen uit het breed offensief zijn:
- het makkelijker maken voor werkgevers om mensen met een arbeidsbeperking aan te nemen;
- mensen met een arbeidsbeperking voor langere tijd aan het werk krijgen;

- werk voor mensen met een arbeidsbeperking aantrekkelijker maken (bijvoorbeeld door meer inkomen);
- De ontwikkelingen binnen de arbeidsmarktregio Midden Gelderland zorgen ervoor dat deze agenda wordt uitgevoerd. Daarnaast is er in 2023 een nieuwe Bestuurlijke Opdracht Regionale Sociale Dienst de Liemers opgesteld waarbij de focus ligt op mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De inzet van loonkostensubsidie, coaching en maatwerktrajecten geeft deze inwoners een betere kans binnen participatie en de reguliere arbeidsmarkt, maar ook beschut werk zorgen dat werkgevers en werkzoekenden elkaar makkelijker vinden.

Coronagelden
Vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) heeft de gemeente middelen ontvangen. Deze middelen zijn bedoeld om onderwijsvertragingen en problemen ten gevolge van de coronapandemie te verminderen. Specifiek gaat het over problemen op cognitief vlak (het vermogen om te leren), executief vlak (hersenfuncties voor doelgericht gedrag zoals planning en werkgeheugen) en sociaal en emotioneel vlak. In 2023 zijn de middelen grotendeels uitgegeven aan de uitbreiding van het vindplaatsgericht werken door maatschappelijk werkers op scholen en aan de uitbreiding van de Voorleestrein en Sterk door Taal. Daarnaast zijn de middelen besteed aan extra inzet van een verzuimcoach en begeleiding bij het mentaal welbevinden en huiswerkbegeleiding in het voortgezet onderwijs.

Onderwijsachterstanden 2023-2026
In 2023 is de nieuwe beleidsperiode Onderwijsachterstanden gestart. Aan de hand van een Onderwijskansenbeleidsplan zijn in 2023 speerpunten opgesteld voor het uitgeven van de middelen gedurende deze beleidsperiode. In 2023 zijn de middelen grotendeels uitgegeven aan het aanbod Voorschoolse Educatie voor peuters met een risico op ontwikkelings- of onderwijsachterstanden. Hiernaast zijn de middelen besteed aan extra groepsondersteuning op de kinderopvang en aan initiatieven en methodes die gericht zijn op het verbeteren van de (taal)ontwikkeling van kinderen, zoals Thuis in Taal, LOGO3000 en de Zomerschool. Tot slot is een deel van het geld besteed aan de ‘Peutermonitor’. Dit registratiesysteem voor voorschoolse educatie geeft inzicht in het bereik van peuters met een risico op ontwikkelings- of onderwijsachterstanden en geeft hiermee relevante informatie voor ons Onderwijskansenbeleidsplan.

Prijsstijgingen
In 2023 werd duidelijk dat de gemiddelde loonstijgingen door de afgesloten CAO’s in de zorg en welzijnssector, ver uitstijgen boven de reguliere compensatie die de gemeente ontvangt vanuit het gemeentefonds voor het opvangen van de inflatie. Hierdoor zijn de toegekende subsidies en de gemaakte prijsafspraken over de ingekochte producten onder druk komen te staan.

Personeelskrapte
In 2023 speelde de krapte op de arbeidsmarkt een grote rol in het sociale domein. Aanbieders zijn regelmatig niet in staat gebleken om tijdig zorg te kunnen leveren vanwege het personeelsgebrek. Of de kwaliteit van de zorg- en dienstverlening staat onder druk door een groot verloop onder het personeel.

2.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

We werkten aan de **opgave: Verdere transformatie van het sociaal domein.**

Door te investeren in de positieve gezondheid van onze inwoners en uit te gaan van wat iemand wel kan en door te denken in mogelijkheden. Iedereen die dat wil moet mee kunnen doen met werk, onderwijs, sport, cultuur en aan ons verenigingsleven. We hebben aandacht voor achterstanden en de tweedeling in onze gemeenschap. We bedenken simpele en passende

oplossingen in en met de directe leefomgeving. Zorg die nodig is, wordt tijdig en integraal ingezet. We kijken naar heel de mens achter de zorgvraag.

Dit waren de speerpunten:

2.A.1	**De transformatie van het Sociaal Domein**
Doel	Het verder versterken van basisvoorzieningen voor sport, cultuur en ontmoeten. Het verder ontwikkelen van vrij toegankelijke voorzieningen om hulpvragen van inwoners sneller, passend en dichtbij op te lossen. Eind 2023: • is het aantal inwoners dat gebruik maakt van de maatwerkvoorziening begeleiding en groepsbegeleiding Wmo en de individuele voorziening behandeling en begeleiding vanuit de jeugdwet gelijk of afgenomen. • Is er een afname van het aantal jeugdigen in de zware verblijfsvoorzieningen en de opbouw van andere en lichtere verblijfsvormen in combinatie met ambulante voorzieningen (van zwaar naar licht).

2.A.1	De transformatie van het Sociaal Domein
Toelichting	Om gezond leven in de breedste zin van het woord te stimuleren, zijn goede basisvoorzieningen nodig. Bijvoorbeeld om te kunnen sporten. Een sterke basis voorkomt gezondheidsproblemen en heeft in die zin een preventieve werking. Om het niveau van deze basisvoorzieningen hoog te houden, is blijvend aandacht nodig. Na de basisvoorzieningen volgen de vrij toegankelijke voorzieningen. Samen vormen ze een keten van mogelijkheden voor inwoners die daar behoefte aan hebben. In de afgelopen jaren is er actief en met succes ingezet op de ontwikkeling van voorliggende voorzieningen. Deze zijn vrij toegankelijk zonder beschikking van de gemeente. Zoals het jongerenwerk of het algemeen maatschappelijk werk. We zien bij een toename van het gebruik een afname van de relatief duurdere maatwerkvoorzieningen. In de komende jaren blijft dit aandacht nodig hebben. We gaan het jongerenwerk uitbreiden. En we koppelen het met een meer ambulant gerichte werkwijze aan de functie van de jeugdboa. Hiermee versterken we het contact met jongeren en kunnen we beter inspelen op signalen. Natuurlijk veranderen de vragen van inwoners me de ontwikkelingen in de samenleving. Het college wil hierop blijven inspelen en meebewegen. Ontwikkeling van voorliggende voorzieningen is nooit af. Door vragen van inwoners vroegtijdig te signaleren en hierop in te spelen, wordt mogelijk voorkomen dat problemen te groot worden. Dit vormt de preventieve werking van deze voorzieningen. Daarnaast wordt de druk op voorliggende voorzieningen steeds groter. De wachtlijsten in de GGZ en in de jeugdzorg maken problemen complexer. Net als bijvoorbeeld de wens dat mensen langer zelfstandig thuis blijven wonen. Mede als gevolg van corona is de problematiek bij sommige inwoners sterk verergerd. Problemen die eerder met maatwerk of individuele voorziening werden opgelost, worden nu meegenomen naar de welzijnswerkers, jongerenwerkers en jongerencoaches. Ook door beleidswijzigingen verandert de doelgroep. Denk aan de uitstroom uit Beschermd Wonen en de nieuwe wet inburgering die de gemeente meer verantwoordelijkheid geeft. Of aan ouderen en dementerenden die niet meer in een verpleeghuis terecht kunnen. In de wijk Duiven Zuidoost neemt de vergrijzing snel toe. Samen met Vivare, de Liemerije wil het college verder bouwen aan een inclusieve wijk waar mensen kunnen blijven wonen. Ook als ze zorg en ondersteuning nodig hebben. Een zogenaamde Blijfwijk dus. Het college gaat partners betrekken om deze inclusieve woonomgeving vorm te geven. Zoals zorgaanbieders, buurtbewoners, Mikado, de Wijkern, Woonzorg Nederland en de zorgverzekeraars. Dit zal vragen om extra investeringen vooraf in gebouwen en de openbare ruimte. Maar ook om personele inzet van de gemeente en van onze partners. De toegankelijkheid van flexibele zorg vraagt daarnaast om een helder aanspreekpunt. Het college onderzoekt of de gemeente subsidies kan krijgen voor het realiseren van de inclusieve wijk. De opgedane ervaringen zijn elders in de Liemers bruikbaar om oplossingen te vinden voor de groeiende zorgvraag. We zien een ontwikkeling naar andere en nieuwe vormen van jeugdhulp. Met inzet op het terugdringen van verblijf en de afbouw van de gesloten jeugdzorg, de maatregelen in de Jeugdbescherming als de uitkomst van de Gelderse Verbeteragenda. Het is de wens om zoveel als mogelijk te voorkomen dat jeugdigen uit huis geplaatst worden. Noodzakelijk hiervoor zijn een versterkt ambulant voorzieningenniveau en het aanbod van vernieuwende voorzieningen. Dit vergt een voortgaande transformatie van het zorgaanbod en hiermee van het zorglandschap. Samen met de zorgaanbieders wordt geïnvesteerd op deze beweging van zwaar naar licht. Er wordt ingezet op versterking van de huidige partners, het betrekken van nieuwe partners en het samen slim organiseren van activiteiten. Een voorbeeld zijn activiteiten rondom laaggeletterdheid en cursussen digi-vaardigheid. Her vinden en versterken welzijnspartners en de bibliotheek elkaar.

2.A.1	De transformatie van het Sociaal Domein
Bereikt/niet-bereikt	Het platform DOEMEEINDUIVEN is opgezet. Verenigingen en maatschappelijke organisaties kunnen het activiteitenaanbod centraal aanbieden. De cultuurcoaches sport en cultuur stimuleren verenigingen en maatschappelijke organisaties in het voorliggende veld om activiteiten aan te jagen. Binnen de bibliotheek weten inwoners van Duiven het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) steeds beter te vinden. In de Blijfwijk is gestart met community building. Opbouwwerk is actief in de kwetsbare wijken om samen met inwoners en partners zoals Vivare oplossingen te ontwikkelen die bijdrage aan de leefbaarheid van de wijk. In de Gladiolenstraat heeft Vivare samen met de gemeente en opbouwwerk een tijdelijk steunpunt in de wijk ontwikkeld. Hierdoor is het mogelijk om dichtbij zorg en ondersteuning te bieden en samen met inwoners te zoeken naar oplossingen. Er is een team zorg en overlast opgezet binnen de gemeente dat nauwe verbindingen heeft met politie, woningbouwvereniging, Veilig thuis, huisartsen en welzijnsstichting, en zorgbemiddeling/ bemoeizorg. Dit team is verbonden met het landelijke meldpunt mensen met onbegrepen gedrag. Door deze aanpak kunnen partners snel hun signalen doorgeven en kan er snel ondersteuning ingezet wordt als dit nodig is en kan escalatie voorkomen worden. In de Liemers werken we met andere Liemerse gemeenten samen in de pilot GGZ ter voorkoming van wachtlijsten. Welzijn op recept is ingevoerd, waardoor er een korte lijn ontstaat tussen huisartsen en voorliggende voorzieningen. Begin 2023 is landelijk het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) gesloten. Deze regeling stelt ons als gemeente in staat om meer te doen aan preventie in het sociaal domein en dus om te werken aan de transformatie van het sociaal domein. Als gemeente hebben wij een plan van aanpak laten opstellen om lokaal invulling te geven aan het GALA. Eén van de geldstromen binnen met GALA is het Integraal Zorg Akkoord (IZA). Wat betreft de IZA gelden hebben wij, als gemeente, meegewerkt aan het opstellen van een regionaal plan centraal Gelderland, waardoor we de financiering voor projecten die hiermee gefinancierd kunnen worden voor de komende jaren hebben veiliggesteld.

2.A.1	De transformatie van het Sociaal Domein
	In 2023 is de Week van de Positieve Gezondheid georganiseerd voor inwoners, raadsleden en ambtenaren. Door in te zetten op voorliggende voorzieningen zoals Ontmoetingplus, is het aantal inwoners dat gebruik maakt van groepsbegeleiding WMO gedaald. Het aantal inwoners dat gebruik maakt van maatwerkvoorzieningen is licht toegenomen. In de regio Centraal-Gelderland worden afspraken gemaakt om de decentralisatie beschermd wonen, beschermd thuis goed voor te bereiden. Dit heeft geresulteerd in goede financiële afspraken tussen centrum gemeente Arnhem en de regio gemeenten In 2023 is er vorm en inhoud gegeven aan de ‘outreachend’ jongerenwerker. Sante heeft in 2023 het team jeugd en jongerenwerk verder vorm gegeven waardoor jongerenwerk en jongerencoach beter geborgd is in de uitvoering. Maatschappelijk werk op school is tijdelijk uitgebreid met incidentele middelen vanuit NPO gelden. Deze uitbreiding voldoet aan de vraag. In 2023 is een aantal interventies vanuit het programma Kansrijke Start voortgezet die bijdragen aan een zo goed mogelijke start van kinderen in hun eerste 1000 dagen. Het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van de individuele voorziening behandeling vanuit de jeugdwet is fors toegenomen, en het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van de individuele voorziening begeleiding vanuit de jeugdwet is gelijk gebleven. We zien deze ontwikkeling ook bij andere gemeenten en in landelijke onderzoeken. In 2023 houdt de stijging verband met de nasleep van de coronaperiode waarbij jongeren veel hulp hebben moeten zoeken bij problemen op het gebied van eenzaamheid, spanningen en depressies. Vanwege de kleine aantallen jeugdigen in de zware verblijfsvoorzieningen is nog niet duidelijk te zien wat dit in 2023 betekent ten opzichte van eerdere jaren. De opbouw van andere en lichtere verblijfsvormen in combinatie met ambulante voorzieningen is sterk in ontwikkeling als gevolg van landelijke wetgeving en regionaal ontwikkelde beleidskeuzes. Dit is een ontwikkeling die meerdere jaren in beslag neemt en verband houdt met de voorziene inkoop van nieuwe producten op dit gebied. Wat betreft de IZA gelden hebben we meegewerkt aan het opstellen van een regionaal plan Centraal Gelderland, waardoor we de financiering voor projecten die hiermee gefinancierd kunnen worden voor de komende jaren hebben veiliggesteld. Het kunnen oplossen van wachtlijsten bij de gemeente en bij aanbieders behoeft voortdurend en blijvend aandacht. Dit is te wijten aan de toename van de complexiteit van e zorgvragen en van de beschikbaarheid van personeel.

2.A.2	Vervolg op Samen Sterk
Doel	In 2023 start een proces om te komen tot een beleidskader Sociaal domein (Samen Sterk versie 2.0). Na de evaluatie van Samen Sterk in 2022 start een proces met onze partners om te komen tot een gezamenlijke richting. Met een gezamenlijk beeld van de opgave en ons toekomstige zorglandschap.

2.A.2	Vervolg op Samen Sterk
Toelichting	In 2020 is het beleidskader Samen Sterk opgesteld. Dit vormde de basis voor een programmatische aanpak voor op het op orde brengen van een aantal zaken in het sociaal domein en grip op de uitgaven. Hiervoor zijn diverse acties ingezet. Veel van deze acties zijn, of worden, in 2022 afgerond. In 2022 volgt een evaluatie van het programma en aanscherping op basis van het coalitieakkoord. De transformatie in het sociaal domein vraagt blijvend de aandacht. De beweging loopt nog minstens de komende 10-15 jaar. De transformatie speelt zich af in een dynamische omgeving, die steeds opnieuw vraagt om bijstelling, aanpassing en hernieuwde koersbepaling. Het is noodzakelijk om met elkaar te bepalen of de ingeslagen richting nog de juiste is of dat deze moet worden bijgesteld. Daarvoor hebben we onze inwoners nodig, net als de partijen in het voorliggende veld en de zorgaanbieders. Maar ook de samenhang met andere gemeentelijke taakvelden zoals sport en woningbouw. Het is noodzakelijk om een beeld te hebben van onze toekomstige samenleving: • Wat vinden inwoners belangrijk? • Wat kunnen inwoners zelf? • Waar zijn al goede initiatieven • Waarvoor staat ons maatschappelijk veld aan de lat? • Welke sociale basis is in de toekomst nodig? Deze richting is nodig om ons zorglandschap bij te kunnen kleuren en hernieuwde prioriteiten te stellen. Een voorbeeld: de ‘beweging van nul’ (geen kinderen uit huis plaatsen) en ‘beschermd thuis’ stelt ons voor een opgave in de nodige voorzieningen, maar behelst ook een woningvraagstuk. De veranderingen kunnen alleen in partnerschap vormgegeven worden. De richting is nodig om te sturen en samen door te ontwikkelen. De uitgangspunten uit het huidige kader zullen blijven gelden, maar scherpen we samen aan. Panelgesprekken In maart 2021 zijn de toekomstvisie en transformatieagenda sociaal domein vastgesteld met de titel ‘Samen sterk’. Op basis van het amendement ‘Samen sterk’ heeft het college raadsleden uitgenodigd om mee te doen bij het uitwerken van kwalitatieve prestatie indicatoren. Doel was om de verhouding kwalitatieve en kwantitatieve prestatie indicatoren aan te passen. Raadsleden en leden van de Raad voor het sociaal domein Duiven namen deel aan werksessies. De focus is meer komen te liggen op een verdieping van clienttevredenheid en wat daarvan geleerd kan worden. In 2022 zijn panelgesprekken gevoerd over Jeugdzorg. In 2023 en 2024 voeren we panelgesprekken over GGZ en eenzaamheid. Zorgbelang ondersteunt en voert als onafhankelijke partij de gesprekken met inwoners.

2.A.2	Vervolg op Samen Sterk
Bereikt/niet-bereikt	We hebben in het najaar dorpsgesprekken gevoerd met onze inwoners. Met als thema's wonen en zorg, gezond en veilig opgroeien en bestaanszekerheid. In 2023 doorliepen we het proces om te komen tot een strategisch document Sociaal Domein (de doorontwikkeling van Samen Sterk). Dit was een proces om te komen tot een gezamenlijke richting, een gezamenlijk beeld van de opgave. Dit is een participatief proces dat doorloopt in 2024. In 2023 is met stakehouders gesprekken gevoerd over de overgang beschermd wonen, beschermd thuis. Dit heeft resulteert het uitvoering plan beschermd wonen, beschermd thuis waar de acties voor 2024 en 2025 zijn opgenomen. Met Santé als grootste partner op het gebied van welzijn, zijn afspraken gemaakt over hun rol en hun activiteiten bij voorliggende voorzieningen. Deze afspraken worden in 2024 verder verfijnd richting resultaatafspraken. In aanvulling op de eerder gevoerde panelgesprekken en werksessies door raadsleden en leden van de Raad voor het Sociaal Domein is in 2022 een kwalitatieve inwonersraadpleging op het gebied van Jeugd uitgevoerd. Dit heeft begin 2023 een rapport opgeleverd met als titel "Beleving van Duivense jongeren over de hulp van de gemeente". Deze raadpleging heeft kwalitatieve input gegeven voor het speerpunt De transformatie van het sociaal domein.

2.3 Wat heeft het ons gekost?

Hieronder een tabel waarin de cijfers worden vergeleken van de jaarrekening 2022, de begroting voor wijziging, de begroting na wijziging, de werkelijke cijfers 2023 en het verschil tussen de begroting na wijziging met de werkelijke uitgaven.

Resultaat programma Maatschappij

	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Lasten	40.118	38.821	47.025	45.778	1.247
Baten	8.304	7.596	12.224	12.627	403
Gerealiseerde totaal saldo	**- 31.814**	**- 31.224**	**- 34.801**	**- 33.151**	**1.650**
Resultaatbestemming	671	592	-287	- 687	- 400
Gerealiseerde resultaat	**- 31.143**	**- 30.632**	**- 35.088**	**- 33.838**	**1.250**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo

Het resultaat op het programma Maatschappij bedraagt vóór bestemming € 1.650.000 voordelig. Voor een verklaring van de grote verschillen verwijzen we naar de verschillenanalyse op pagina 104 en verder.

Openbaar basisonderwijs	7.000
Onderwijshuisvesting	31.000
Onderwijsbeleid	67.000
Sportbeleid en activering	226.000
Sportaccommodaties	7.000
Cultuur	32.000

Musea	12.000
Cultureel erfgoed	- 12.000
Media	- 2.000
Openbaar groen en recreatie	109.000
Samenkracht en burgerparticipatie	1.874.000
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	98.000
Inkomensregelingen	- 1.506.000
WSW en beschut werk	117.000
Arbeidsparticipatie	877.000
Maatwerkvoorziening Wmo	120.000
Hulp bij het huishouden (Wmo)	82.000
Begeleiding (Wmo)	- 32.000
Dagbesteding (Wmo)	- 4.000
Jeugdhulp begeleiding	101.000
Jeugdhulp behandeling	-16.000
Jeugdhulp dagbesteding	74.000
Jeugdhulp zonder verblijf overig	- 5.000
Pleegzorg	249.000
Gezinsgericht	- 11.000
Jeugdhulp met verblijf overig	- 540.000
Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	7.000
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	- 226.000
Gesloten plaatsing	95.000
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	- 30.000
Jeugdbescherming	22.000
Jeugdreclassering	- 19.000
Volksgezondheid	188.000
Doorbelasting 1Stroom	- 351.000
Doorbelasting kapitaallasten	6.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.650.000**

Bedragen in €

Directe kosten (€ 1.995.000)

Op het **taakveld Openbaar basisonderwijs** zit een klein voordeel vanwege lagere onderhoudskosten en minder vandalismeschade.
Op het **taakveld onderwijshuisvesting** zijn meer lasten geboekt doordat de inrichtingskosten van de noodlokalen hoger waren en de verzekeringspremie hoger was.
Het **taakveld onderwijsbeleid** geeft een nadeel. Op leerlingenvervoer zit een voordeel omdat het gebruik lager uit is gevallen dan verwacht. En onderwijsbegeleiding laat een voordeel zien doordat 1 van de stichtingen geen subsidie heeft aangevraagd.
Op het **taakveld sportbeleid** is een voordeel ontstaan doordat een deel van de voor sportstimulering ontvangen uitkering niet is uitgegeven. Dat heeft te maken met aangepaste BTW regelingen waardoor er betaalde BTW is terugontvangen. Ook voor de contributies aan sportstichtingen zijn minder kosten gemaakt.
Het **taakveld sportaccommodaties** laat per saldo een klein voordeel zien doordat er minder kosten waren voor onderhoud en de kosten vanwege uitwijk door het wegvallen van de blaashal meevielen. Daartegenover stond wel een overschrijding vanwege de energiekosten.
Het **taakveld Cultuur** geeft een voordeel doordat niet alle kosten zijn gemaakt omdat een aantal activiteiten niet zijn georganiseerd.
Op het **taakveld Musea** ontstaat een voordeel doordat de kosten van het streekarchivariaat lager uitvielen.

Op het **taakveld Cultureel Erfgoed** zijn geen kosten gemaakt voor het uitvoeringsprogramma erfgoed waardoor hier een voordeel ontstond.
Op het **taakveld Media** ontstond een nadeel omdat de bijdrage aan de Liemerse omroep stichting Liemers hoger uitviel.
Op het **taakveld groenonderhoud** zijn de kosten voor de fonteininstallaties lager vanwege meevallende energieprijzen. De kosten voor onderhoud openbaar groen vielen lager uit omdat door capaciteitsgebrek minder is toegekomen aan renovaties. Ook voor speeltuinen en -weiden werden minder kosten gemaakt dan geraamd. De voordelen ontstaan omdat het opstellen van het beheerplan spelen goedkoper uitviel.
Het voordeel op **taakveld Samenkracht en burgerparticipatie** bestaat voor het grootste deel uit overgebleven gelden voor de opvang van Oekraïners. Andere voordelen ontstaan op de kosten voor overheidsparticipatie, de kosten voor het VN verdrag, bestrijden eenzaamheid, aanpak laaggeletterdheid, wijkgericht werken, regionale kosten, internationale samenwerking, ouderen en maatjesprojecten, jeugd en jongerenwerk, mantelzorg en vrijwilligerswerk, kinderopvang, het Wijkhuis van Droo en het innovatiebudget Sociaal Domein. Er is een nadeel op subsidie voor maatschappelijke ondersteuning.
Op het taakveld **Toegang en eerstelijnsvoorzieningen** ontstaat een voordeel omdat er minder kosten zijn gemaakt voor de toegang van jeugd en voor clientondersteuning.
Op het **taakveld Inkomensregelingen** ontstaat een nadeel doordat de rijksbijdrage voor de BBZ/Buig lager uitviel. Verder zijn hier de kosten geboekt inzake de energietoeslag ook dat leverde een nadeel op. Bij minimabeleid was een voordeel doordat er minder verstrekkingen zijn gedaan. Ook schuldhulpverlening liet een voordeel zien doordat de gevolgen van de vroege signalering merkbaar worden. Het noodfonds energietoeslag liet een nadeel zien vanwege de hogere inhuurkosten.
Het **taakveld Begeleide participatie** laat een voordeel zien omdat de eindafrekening van de MGR lager was. Ook de plaatsingskosten waren lager en er werd een bijdrage ontvangen van de VNG voor de POK-vouchers.
Het is ieder jaar lastig de juiste aantallen nieuwkomers in te schatten. Doordat het aantal nieuwkomers lager was dan verwacht zijn de uitvoeringskosten lager uitgevallen. Op het onderdeel re-integratie valt de afrekening van de RSD lager uit. Er is meer uitgegeven voor arbeidsmatige dagbesteding. Op het **taakveld arbeidsparticipatie** ontstaat hierdoor een voordeel.
Bij het **taakveld maatwerkvoorzieningen (Wmo)** zijn de meeste kosten voor het doelgroepenvervoer ondergebracht. De kosten voor het doelgroepenvervoer zijn lager geweest doordat er na corona minder ritten zijn. Op dit taakveld zijn de kosten voor de verstrekkingen van rolstoelen tegen gevallen. De kosten voor vervoersvoorzieningen zijn mee gevallen. De kosten voor woonvoorzieningen vielen tegen vanwege een paar dure woningaanpassingen. Door het hogere aantal aanvragen viel de eigen bijdrage hoger uit. Het betreft hier open einde regelingen die vooraf lastig zijn te ramen.
Op het **taakveld Hulp bij het huishouden (Wmo)** valt is het aantal PersoonsGebondenBudget (PGB) cliënten lager dan geraamd waardoor er een voordeel ontstaat. Het budget voor zorg in natura laat een klein nadeel zien. Er zijn meer huishoudelijke toelagen uitgekeerd en dat zorgt ook voor een nadeel. Voor eigen bijdrage Wmo ontvingen we een hoger bedrag.
Ook op het **taakveld Begeleiding (Wmo)** is er een voordeel op het PGB-budget. Op dit taakveld is er echter een nadeel op de zorg in natura.
Bij het **taakveld Dagbesteding (Wmo)** zitten kleine voordelen op vervoerskosten en zorg in natura. De eigen bijdrage viel hier iets lager uit.
Op het **taakveld Jeugdhulp begeleiding** ontstaan de voordelen vooral door de lagere uitgaven voor de PGB-budgetten en de laatste maand iets teruglopende vraag naar zorg in natura.
De hogere vraag naar zorg in natura in het laatste kwartaal zorgt voor een nadeel op het **taakveld Jeugdhulp behandeling**.
Bij het **taakveld Jeugdhulp dagbesteding** ontstaat een voordeel op de vervoerskosten. Ook hier viel de vraag in het laatste kwartaal lager uit waardoor er een voordeel op zorg in natura ontstaat.
Op het **taakveld Jeugdhulp zonder verblijf overig** ontstaat een klein nadeel op de zorg in natura.

De kosten voor zorg in natura op het **taakveld Pleegzorg** vielen veel lager uit. Bij de ombouw naar de nieuwe taakvelden is hier teveel budget naar toe geboekt.
De vraag naar gezinsgerichte zorg in natura was in het laatste kwartaal hoger dan geraamd waardoor een nadeel ontstaat op het **taakveld Gezinsgericht**.
Bij de ombouw naar de nieuwe taakvelden is op het **taakveld Jeugdhulp met verblijf overig** een veel te laag budget geraamd. Hierdoor ontstaat op dit taakveld een groot nadeel.
De jeugdhulp behandelingen GGZ vielen in het laatste kwartaal wat lager uit waardoor er een voordeel ontstaat op het **taakveld Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf**.
Voor crisishulp in de jeugdzorg is het afgelopen jaar meer uitgegeven dan vooraf werd ingeschat. Daardoor ontstaat een nadeel op het **taakveld Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf**.
De kosten voor gesloten plaatsing in de jeugdzorg waren in het afgelopen jaar lager omdat zich minder situaties hebben voorgedaan dan ingeschat. Dat levert een voordeel op bij het **taakveld Gesloten plaatsing**.
De kosten voor Bemoeizorg waren niet in de ramingen opgenomen en leveren daarom een nadeel op. De kosten voor de WVGGZ vielen lager uit omdat de afrekening van 2022 lager uitviel en de kosten in 2023 nog niet allemaal gemaakt zijn. Hierdoor ontstaat een nadeel op het **taakveld Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)**.
Op het **taakveld Jeugdbescherming** vielen de kosten uiteindelijk lager uit waardoor er een voordeel ontstaat.
Op het **taakveld Jeugdreclassering** vielen de kosten uiteindelijk hoger uit waardoor er een nadeel ontstaat.
Niet alle uitgaven inzake de SPUK-uitkering Brede regeling zijn in 2023 gedaan. Dat levert tezamen met lagere uitvoeringskosten en een lagere bijdrage aan de VGGM een voordeel op bij het **taakveld volksgezondheid**.

Doorbelasting (-€ 345.000)
De werkelijke lasten van 1stroom zijn volgens de in de begroting gehanteerde procentuele verdeling aan de taakvelden in Duiven en Westervoort doorbelast. In programma 2 zijn meer personeelskosten terecht gekomen dan geraamd doordat er meer uren aan jeugdzorg en Wmo zijn doorbelast. Er zijn iets minder kapitaallasten op dit programma geboekt vanwege de lage rentestand.

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)
Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is € 400.000 negatief. Dat betekent dat er minder aan de reserves is onttrokken dan geraamd. En dat is nadelig. Er zijn geen onttrekkingen gedaan voor activerend werk, de procesbegeleider, het fietsenplan van stichting Leergeld en voor kunst op recept. Er is € 19.000 minder onttrokken ter dekking van kosten van het strategisch beheerplan spelen in 2023. Voor de verlenging van de dienstverlening van Scalabor is € 34.000 minder onttrokken dan geraamd was. Voor de intensivering van zelfbeheer is € 74.000 minder onttrokken. Er is € 46.000 minder onttrokken voor dekking van kosten voor het uitwijken vanwege het wegvallen van de blaashal. Omdat de kosten voor de structurele aanpak van jeugd/jeugdgroepen veel lager waren is er € 110.000 minder onttrokken uit de reserve ter dekking. Voor de dekking van de kosten voor het strategisch beheerplan sport is € 3.000 minder onttrokken.
Er was een voordeel omdat er werd onttrokken aan de bestemmingsreserve Combinatiefuncties (€ 42.000). Tenslotte werd voor de begeleiding van statushouders € 24.000 minder onttrokken vanwege de beperkte instroom en capaciteit voor dit onderwerp.

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.650.000**
Activerend werk	-90.000
Procesbegeleider	-25.000
Fietsenplan	-10.000
Verlenging Scalabor	-34.000
Intensivering zelfbeheer	-74.000
Structurele aanpak jeugd/jeugdgroepen	-110.000

Kunst op recept	-6.000
Statushouders	-24.000
Strategisch beheerplan spelen	- 19.000
Blaashal uitwijk kosten	- 46.000
Strategisch beheerplan sport	- 3.000
BR Combinatiefuncties	42.000
Gerealiseerde resultaat	**1.250.000**

Bedragen in €

2.4 Welke verbonden partijen waren betrokken?

	Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)
Doel	Gezamenlijke verantwoordelijkheid voorzieningen in het Voortgezet Onderwijs binnen de gemeenten Duiven, Zevenaar en Montferland (de Liemers).
Taak	Verdeling van de kosten voor huisvesting van het voortgezet onderwijs in de Liemers, om het voortgezet onderwijs op adequate wijze in te richten en de kosten beheersbaar te houden voor de deelnemende gemeenten.
Beleidsrisico's	De GRHVOL heeft geen rechtspersoonlijkheid en kan geen besluiten nemen, wat het risico nihil maakt. Niet de gemeente zelf maar de gemeenschappelijke regeling gaat over huisvesting gerelateerde investeringsvoorstellen aangaande voortgezet onderwijs binnen de 3 gemeenten. In Zevenaar heeft het Quadraam een haalbaarheidsstudie laten uitvoeren naar nieuwbouw en renovatie van het Liemers College locatie Heerenmäten. Dit in combinatie met het afstoten van de locatie Zonegge. Binnen de GRHVOL is er enerzijds steun voor de onderwijskundige visie en zijn er anderzijds verdiepende vragen gesteld. De GRHVOL hoopt in 2024 een gedragen plan te kunnen voorleggen voor realisatie van een onderwijskundige voorziening die de behoefte binnen de Liemerse gemeenten dekt.
Resultaat in 2023	Vanaf 2022 is de egalisatiereserve GRHVOL leeg en zal deze enkel worden gebruikt voor de definitieve afrekening aan het einde van het jaar. Gezien het feit dat de verwachte kosten lager zijn dan de verschuldigde bijdrage voor 2023, de bijdrage per leerling is verhoogd, dient er incidenteel een bedrag van € 141.041 te worden bijgeraamd. Vanaf 2023 zal de jaarlijkse bijdrage per leerling structureel verhoogd worden om de egalisatiereserve op 'nul' te houden en niet in de negatieve cijfers te belanden.

	Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen (BVO DRAN)
Doel	Gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer. BVO DRAN dient als aanvullend vervoer, de Plusbus Liemers is voorliggend.
Taak	De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer.
Beleidsrisico's	Het risico is van financiële aard. Bijvoorbeeld als de beoogde efficiencyvoordelen niet worden behaald. Of als meerdere gemeenten uit deze regio vervoersstromen gaan onttrekken aan deze regeling.

Resultaat in 2023	Vanaf medio maart 2020 heeft de Coronacrisis forse impact gehad op het feitelijk gebruik van het vervoer. Aansluitend aan de Coronacrisis zien we een herstel van de vervoersvolumes en naar de huidige inschatting is er momenteel geen sprake meer van zogenaamde Coronaeffecten op het vervoer. Het chauffeurstekort heeft nog steeds effect op het doelgroepenvervoer en zal blijvende impact hebben. Er is nog steeds sprake van gestegen kosten voor brandstof en Cao-lonen. Het voorgenomen besluit van zero-emissie in het doelgroepenvervoer zal ook hogere kosten met zich meebrengen in de toekomst. De transformatie van het Sociaal Domein wordt zichtbaar. Er wordt meer ingezet op de Plusbus als voorliggende voorziening. Het stimuleren van ‘eigen kracht’ en ‘zelfredzaamheid’ vormen de basis. Om de capaciteit en diensttijden te vergroten is er regionaal geïnvesteerd in een extra bus. Voor leerlingenvervoer geldt dat er sinds dit jaar gebruik wordt gemaakt van opstapplaatsen volgens het ingroeimodel.

	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland
Doel	Het vormgeven van regionale samenwerking in het sociale domein in de vorm van drie programma's: 1. Zorg: op de gebieden Jeugd en Wmo zodat gemeenten effectief, efficiënt en in samenhang taken uitvoeren. 2. Onderwijszaken: het vormgeven van een intergemeentelijke samenwerking voor volwasseneducatie, leerplicht en RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie). 3. Participatie: werkgevers te ondersteunen bij hun personeelsvoorziening. In het bijzonder door vacatures te vervullen met kandidaten uit omschreven doelgroepen. Het (formeel) werkgeverschap zoals dat is gedefinieerd in de regeling vorm geven voor de ruim 2.000 SW-medewerkers die sinds 1 januari 2019 een aanstelling hebben bij de MGR.
Taak	1. Het inrichten en uitvoeren van de aanbesteding van regionale zorg. De inkoop en contractering van bovenregionale jeugdzorg. 2. Het zorgdragen voor een adequate uitvoering van de Leerplichtwet en coördinatie volwasseneneducatie. 3. Het plaatsen bij werkgevers van werkzoekenden uit omschreven doelgroepen. Vorm en inhoud geven aan het werkgeverschap voor SW medewerkers.
Beleidsrisico's	1. De organisatie heeft een eigen begroting en kan eigen besluiten nemen. Daardoor kan de gemeente achteraf met de gevolgen van deze besluiten worden geconfronteerd. 2. Er is een vaste verdeling van kosten op basis van het inwoneraantal per gemeente. 3. Er is een verschil in de verdeelsleutel van de module Werkgeverschap SW, door verschil in uitstroom van SW medewerkers. Dit kan gevolgen hebben voor de bijdrage aan deze module.

Resultaat in 2023	In de loop van dit jaar werd steeds duidelijker wat Covid-19 voor mentale gevolgen bij jeugdigen en effecten op de arbeidsmarkt heeft gehad. 2023 kenmerkt zich ook door gestegen energiekosten en hoge inflatie. Dit leverde zorgen op bij inwoners en specifiek bij onze SW-medewerkers. Dit was voor de MGR reden om in 2023 de begroting te wijzigen en daarmee sluitend te krijgen bij de stijging van de CAO-lonen. De MGR heeft op diverse manieren een bijdrage geleverd aan het leven van de Oekraïense vluchteling in onze regio. Het Werk Service Punt (WSP) heeft zich ingezet voor het vinden van werk via het organiseren van banenmarkten en andere manieren om vraag en aanbod bij elkaar te brengen. Het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) kreeg te maken met een passende plek en leerplicht voor Oekraïense leerlingen in het regulier onderwijs. De regeling van de MGR is aangepast aan de nieuwe regelgeving. Dit gold voor alle gemeenschappelijke regelingen. Als slot stond 2023 ook in het teken van het goed borgen van een nieuwe module: Regionale Facilitering Zorg. De MGR blijft beleidsarm, maar kunnen de regionale beleidsontwikkelingen wel faciliteren.

VGGM
Zie programma 1.

Programma 3 Omgeving

3.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel
In Duiven is het goed leven, wonen en werken. De gemeente werkt aan een aantrekkelijke werk-, woon- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Er is ruimte voor gerichte ontwikkeling, initiatief en innovatie.

Het bovenliggende doel is een bijdrage leveren aan 'een brede welvaart en een welzijnseconomie en geluksbeleving voor onze inwoners. Of mensen zich gelukkig voelen, hangt af van veel factoren. Onder andere werkgelegenheid, de kwaliteit van de werk-, woon- en leefomgeving, de mogelijkheid om anderen te ontmoeten, verbondenheid in de buurt en maatschappelijke voorzieningen. In werkwijze, aanpak en keuzes zet de gemeente hier steeds meer op in.

Toelichting
De gemeente wil de bestaande economische structuur behouden en versterken. Zowel op de bedrijventerreinen als in de winkelgebieden. Zo is de gemeente in staat om te zorgen voor behoud en uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau. Het is daarbij belangrijk om de regionale vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het beroepsonderwijs op elkaar af te stemmen. Ook is het streven om potenties in de vrijetijdseconomie verder te benutten. Voor een goed ondernemings- en vestigingsklimaat zijn duurzaamheid en bereikbaarheid van Duiven belangrijke randvoorwaarden.

De gemeente wil bijdragen aan een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving in Duiven, Groessen, Loo en het buitengebied. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond. De nadruk ligt op behoud en verbetering van de bestaande kwaliteit van de leefomgeving en het daarbij passende voorzieningenniveau. En op het benutten van bestaande (natuur-)waarden en een (aanvullend) woonaanbod dat zich richt op maatschappelijke ontwikkelingen en behoefte.

De gemeente stimuleert en faciliteert en is hiervoor uitnodigend naar bewoners, ondernemers en bedrijven, bezoekers en andere partners in vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten Duiven.

Hoofddoelen
Daarom zet de gemeente in op:
- Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving.
- Het versterken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
- Het implementeren van nieuwe wetgeving.

Externe ontwikkelingen

De woningmarkt
Voor veel mensen is het lastig om een woning te vinden die aansluit bij hun wensen en (financiële) mogelijkheden. Ook groeit het aantal huishoudens de komende jaren fors. Daarom moeten er snel meer woningen bij komen. Daarnaast staat Nederland grote demografische veranderingen te wachten, zoals de blijvende groei van het aantal huishoudens, de verdergaande vergrijzing waardoor het aandeel ouderen in de totale bevolking toeneemt en een blijvende immigratie. Het aantal huishoudens blijft door de gezinsverdunning (toename van het aantal 1 en 2 persoonshuishoudens) groeien. Zo zijn er tot 2040 zo'n 60.000 extra woningen nodig in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR). Ook in de Liemers en in Duiven blijft het aantal huishoudens groeien en zijn er veel extra woningen nodig. Het kunnen laten bouwen van deze aantallen woningen is een stevige opgave waar ook in regionaal verband hard aan wordt gewerkt. In 2020 zijn gemeenten binnen de Groene Metropoolregio, provincie Gelderland en Rijk een langjarig partnerschap aangegaan voor een beter werkende woningmarkt. Landelijk heeft deze opgave sindsdien steeds meer aandacht en prioriteit gekregen. Het Rijk heeft in 2022 met alle provincies afspraken gemaakt over de bouw van 900.000 woningen tot en met 2030, met als streven dat hiervan minimaal 2/3e deel betaalbaar is. Om dat te realiseren neemt het Rijk de regie op de volkshuisvesting en de woningbouw met de Nationale Woon en Bouwagenda en het programma een thuis voor iedereen. Er zijn prestatieafspraken gemaakt met provincies en corporaties er is een nieuwe Woondeal 2.0 afgesloten met de GMR en is de GMR vanwege de benodigde schaalsprong aangewezen als NOVEX ontwikkelgebied. Er wordt ook gewerkt aan nieuwe wetgeving (Wet versterking regie volkshuisvesting). De opgaven voor de versnelling van de woningbouw zijn dus groot maar onder meer door de oorlog in Oekraïne, de in 2022 en 2023 gestegen bouwkosten, een blijvend gebrek aan personeel, en het ontbreken van middelen om onrendabele toppen af te dekken maakt het realiseren van de noodzakelijke stevige betaalbare woningbouwopgave tot een grote uitdaging.

Economische groei – grote verschillen in sectoren
De gemeente wil de lokale en regionale economie verstevigen. Daarom wordt er binnen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan de verschillende opgaven samengewerkt. De gemeente is ambtelijk en bestuurlijk vertegenwoordigd binnen de Productieve Regio en werkt onder meer aan de Economie van de Toekomst 2040. De Liemerse gemeenten evalueren momenteel, met vertegenwoordigers van het onderwijs en de ondernemers, de Liemerse Economische Visie 2020-2023 en komen op basis daarvan met een uitvoeringsprogramma voor de jaren 2024 tot en met 2026.

De laatste kavels op de bedrijventerreinen De Nieuweling en InnoFase worden uitgegeven, mede op basis van de tenders die zijn afgerond. Begin 2024 zal blijken of er op deze terreinen nog kavels uit te geven zijn en hoe deze in de markt te zetten. Aan een Smart Energy Hub wordt op en rondom InnoFase door betrokkenen nog altijd gewerkt, als oplossing voor het overvolle elektriciteitsnetwerk. Het project om 't Holland CO2-neutraal te maken is inmiddels afgerond. Het heeft onder meer geleid tot een lager energieverbruik van het bedrijventerrein als geheel.

Het college werkt aan de realisatie van de uitbreiding van de bedrijventerreinen Centerpoort-Noord en Graafstaete. Voor Centerpoort-Noord 2 wordt een omgevingsplan opgesteld, voor Graafstaete 2 een bestemmingsplan (zie ook onder speerpunten).

Duurzaamheid
Externe ontwikkelingen die een bedreiging vormen voor het behalen van doelstellingen:
- De zgn CDOKE-gelden (Klimaatgelden) zijn door het Rijk voor de periode 2023 t/ 2025 toegekend, met een doorkijk/toezegging naar 2025. In hoeverre een nieuw kabinet de toezegging 2025 e.v. zal nakomen is de vraag
- Netcongestie: vrijwel heel Nederland ervaart de gevolgen van netcongestie, dat dit ook ontwikkelingen rondom duurzame opwek en ‘van het gas af’ belemmeren staat buiten kijf.
- Laadinfra: De laadinfra behoefte op de bedrijventerreinen zal de komende jaren hand over hand toenemen. Dit heeft uiteraard een sterke relatie met netcongestie. Als gemeente zullen we een regierol moeten oppakken om te voorkomen dat problemen groter worden dan ze al zijn.

Nieuwe ontwikkelingen 'Naar een nieuwe Omgevingswet'
In 2023 is duidelijkheid ontstaan over de invoeringsdatum van de Omgevingswet. De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De belangrijkste zorg was de kwaliteit van de landelijke ICT-ontwikkeling (DSO). DSO staat voor Digitaal Stelsel Omgevingswet. In 2023 zijn belangrijke verbeterslagen gerealiseerd waardoor het verantwoord was om de inwerkingtreding te stellen op 1 januari 2024.Gelijktijdig met de invoering van de Omgevingswet is de Wet kwaliteitsborging (Wkb) ingevoerd. Deze wet heeft ook invloed op de vergunningverlening, toezicht en handhaving. Uiteindelijk is het onderdeel ‘verbouw’ nog niet in werking getreden. Hierover wordt op 1 juli 2024 de beslissing genomen. Het doel van de Omgevingswet is:
- de wetgeving inzichtelijker maken;
- een samenhangende benadering van beleid en regelgeving mogelijk maken;
- besluitvorming versnellen;
- meer ruimte voor bestuurlijke afweging.

Vermindering Legesinkomsten vanwege invoering Wet kwaliteitsborging
In 2023 is de Wet Kwaliteitsborging nog niet in werking getreden. Dit betekent dat in 2023 ook geen sprake is van derving leges inkomsten vanwege deze wet. De wet treedt is per 1-1-2024 in werking getreden.

In 2023 is in de raad van december een nieuwe legesverordening omgevingsvergunning waarin de financiële gevolgen van de WKB verdisconteerd zijn. De impact van de inwerkingtreding van deze wet zal zoveel mogelijk geminimaliseerd worden.

In 2023 is zo’n € 180.000 minder aan leges geïnd dan in de begroting 2023 is opgenomen. Dit is te verklaren uit het feit dat er minder grotere bouwwerken zijn vergund dan voorzien. Dit is mede te wijten aan de stikstofproblematiek die bouwplannen frustreert, maar ook aan de grote stijging van kosten van bouwwerken, waardoor initiatiefnemers deze plannen on hold hebben gezet.

Doortrekking A15 en verbreding A12
Het project “ViA15” is een ontwikkeling die de komende jaren enorme impact heeft op de leefomgevingskwaliteit van Duiven, Groessen en Loo. Op 7 september 2021 heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat het Tracébesluit uit 2017 en 2019 gewijzigd vastgesteld. Het beroepsdossier ligt bij de Raad van State. Inmiddels zijn er al drie tussenuitspraken geweest (januari 2021, april 2023, maart 2024). Naar verwachting volgt Q4 2025 de langverwachte einduitspraak. Hierom is er in 2023 wederom weinig gemeentelijke inzet geweest.

Prijsstijgingen
Vanaf eind 2021 zijn de prijzen van grondstoffen en loonkosten fors gestegen. De aannemer heeft contractueel recht op bijbetaling indien de omstandigheden niet voorzien hadden kunnen worden op het moment van aanbesteden. Bij sommige contracten is dit van toepassing.

Hoewel de aannemers aangeven dat de rek er uit is en dat indexatie noodzakelijk is om het werk goed uit te kunnen blijven voeren, is een prijsstijging in 2023 maar minimaal doorgevoerd in de lopende contracten. Hierdoor zijn er geen noemenswaardige overschrijdingen in het budget ontstaan. Wel zijn er afspraken gemaakt over een noodzakelijke indexatie voor 2024.

Bij nieuwe aanbestedingen zijn de prijzen fors gestegen ten opzichte van het ‘oude’ prijspeil. Deze aanbestedingen zijn eind 2023/begin 2024 afgerond. De prijsstijging zal worden meegenomen in de Voorjaarsnota 2024.

3.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

De wensen en de speerpunten in dit programma sluiten goed aan bij de opgaven uit het collegeakkoord.

De opgave: Versnelling woningbouw.
De huidige plannen voor woningbouw gaan we zo snel mogelijk realiseren. We bouwen voor doelgroepen die een binding hebben met Duiven, Groessen of Loo. De ontsluiting van alle locaties moet goed geregeld zijn. We schenken aandacht aan een goede leefomgeving en sociale samenhang in de nieuwe wijken. Veranderingen in de behoefte aan woningen houden we goed in de gaten. Zo nodig stellen we onze koers bij.

De opgave: Duurzaamheid.
De energie die nodig is in de gemeente Duiven wil de gemeente zo duurzaam mogelijk opwekken. Woningen en ander vastgoed moeten duurzaam worden verwarmd.

De openbare ruimte wordt zo ingericht dat extreme hitte, droogte of regenval geen problemen veroorzaken. We investeren in biodiversiteit. We willen naar een duurzame gemeente Duiven zonder afval.

A. Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving. Dit zijn de speerpunten:

3.A.1	Uitvoeren Woonvisie/ Versnellen woningbouw
Doel	De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Duiven, Groessen en Loo sluiten aan bij de behoefte, initiatieven en ontwikkelingen in de samenleving. Voor de nieuwe buurten en wijken werkt de gemeente aan een goede mix van betaalbare huur- en koopwoningen voor met name jongeren, ouderen en één -, en tweepersoonshuishoudens. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving en voldoende aanbod van betaalbare woningen.
Toelichting	Een actievere en proactieve houding vanuit het gemeentelijke woonbeleid heeft met het opstellen van de Woonvisie 2021-2030 vorm gekregen. In de Woonvisie is een groot aantal doelen voor de komende jaren benoemd. Deze zijn na de evaluatie van de Woonagenda 2021-2022 voor de jaren 2023-2024 concreet gemaakt in de Woonagenda 2023-2024. De Woonagenda 2023-2024 met daarin opgenomen de actuele informatie per doel wordt 2 maal per jaar met de gemeenteraad gedeeld.

3.A.1	Uitvoeren Woonvisie/ Versnellen woningbouw
Bereikt/niet-bereikt	In 2023 is de Woonagenda 2021-2022 geëvalueerd en met de gemeenteraad gedeeld. Tegelijkertijd is een nieuwe Woonagenda 2023-2024 opgesteld. In november 2023 is de voortgang van de Woonagenda 2023-2024 en de voortgang woningbouw nog met de gemeenteraad gedeeld. In 2023 is onder meer een beleidsregel zelfbewoning en antispeculatie opgesteld en wordt bij woningbouwprojecten actief toegepast. Is het traject richting een Woonzorgvisie opgestart. Is een onderzoek naar flexwoningen in Duiven uitgevoerd. Er zijn met de woningcorporaties meerjaren prestatieafspraken gemaakt. Er is een nieuwe Huisvestingsverordening 2024 vastgesteld. Het onderzoek naar het beter benutten van de bestaande woningvoorraad is opgestart, zodat dit in 2024 kan leiden tot een aangepaste beleidsregel. Verder is gestart met de bouw van de woningen op de locaties Regina Pacis, Rijksweg 62, Walcherenstraat (de Timp) en ‘Onder de Toren. De bestemmingsplannen voor Plakse Weide en Ploen-noord (1e fase) zijn ter inzage gelegd. De laatste informatie over de woningbouwprojecten is te vinden https://www.duiven.nl/projecten-in-duiven

3.A.2	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Doel	Een zo goed mogelijke inpassing van de doortrekking van de A15 en verbreding van de A12 voor de gemeente Duiven.
Toelichting	In 2023 is het Tracébesluit ViA15 naar verwachting onherroepelijk en gaat de realisatie van ViA15 weer verder. Ons uitgangspunt blijft een pro-actieve en constructieve grondhouding. De gemeente maakt zich richting Rijkswaterstaat, aannemersconsortium GelreGroen en andere opdrachtnemers hard voor meekoppelkansen en maatwerkoplossingen. Dit gebeurt samen met de regiopartners en de Stichting BOG A15. Maatwerk kan ook betekenen: afwijken van bestaande gemeentelijke (planologische) beleidskaders.

3.A.2	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Bereikt/niet-bereikt	Tracébesluit en planning: De beroepsprocedure bij de Raad van State duurt veel langer dan gedacht. De uitspraak wordt nu Q4 2025 verwacht. Bij een positief besluit moeten Rijkswaterstaat en GelreGroen hun werkzaamheden weer opstarten en voor wat betreft de logistiek helemaal opnieuw inplannen. Al met al verwachten wij de openstelling van het A15-tracé hierom niet eerder dan in 2030. Ontwerp en vergunningverlening: Gelet op de beroepsprocedure hebben Rijkswaterstaat en GelreGroen al in 2022 hun projectorganisaties afgeschaald. Dit heeft ook op gemeentelijk niveau tot een rustige periode geleid. Bestemmingsreserve A15: De hoogte van de Bestemmingsreserve A15 bedroeg per 31 december 2023 € 983.267. Mede op basis van eerdere raadsbesluitvorming bedraagt de totale hoogte van de geoormerkte budgetten binnen deze reserve € 973.795.

Bestemmingsreserve A15		
Ontwikkeling A15	***2023***	
Stand 1-1	995.899	
Mutatie	-12.633	
Stand 31-12	983.267	
Bestaat uit		
Algemeen		
Snelfietsroute	180.000	raadsbesluit 25/9/18
Uitkijktoren Loowaard	-	Najaarsnota 2020 blz 19 -->
Grondverkoop	125.600	Voor grondaankoop in de toekomst
Overig	9.471	Restsaldo 6227
	315.071	
Overige		
Beheer en onderhoud toename weg areaal	287.637	Ministerie I en W 20/3/18
Beheer en onderhoud toename groen areaal	76.505	Ministerie I en W 20/3/18
Aanleg, beheer en onderhoud peilbuizen	104.053	Ministerie I en W 20/3/18
Aanleg, beheer en onderhoud selectieve afsluiting Helhoek	100.000	Ministerie I en W 20/3/18
Bovenwettelijke geluidsmaatregelen	100.000	Gasunie 2017, amendement 20/12/17
	983.266	

Voorziening A15: De hoogte van de voorziening voor vergunningverlening en toezicht bedroeg per 31 december 2023 € 532.699.

Zoals voorgaande jaren gemeld wordt deze voorziening gevuld met de vier bijdragen vanuit RWS voor het gehele vergunningentraject. Er zijn drie (geïndexeerde) bijdragen voldaan en de laatste volgt afhankelijk van de start bouw. In 2023 is voor € 9.633 aan de voorziening onttrokken voor leges omgevingsvergunningen en kosten externe inhuur.

Jaarbudgetten: Tijdens de besluitvorming over de Tussenrapportage 2020 is bepaald dat de eerder ontvangen jaarbudgetten niet meer uit de algemene middelen maar uit de Bestemmingsreserve A15 worden gedekt. Gelet op de verdere vertraging van het Project ViA15 doen we een extra kredietaanvraag indien blijkt dat de gelden uit de bestemmingsreserve en/of de voorziening onvoldoende blijken te zijn.

3.A.2	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
	Landschap: Eind 2020 hebben we Stichting Landschapsbeheer Gelderland opdracht gegeven om via een gebiedsproces het afstemmingstraject tussen de verschillende landschapsplannen tot een goed einde te brengen. Mede door Corona is dit proces vertraagd. Eind 2021 zijn we gestart met het participatieproces. In de jaren 2022 en 2023 hebben we de eerste resultaten tot uitvoering kunnen brengen. Ook is de uitkijktoren ‘’Fibula’’ nabij Loo deels hiervan bekostigd.

B. Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving.

Dit zijn de speerpunten:

3.B.1	Uitbreiding bedrijventerreinen Centerpoort-Noord en Graafstaete
Doel	Twee (wijzigingen van het tijdelijke) omgevingsplannen opstellen, in procedure brengen en laten vaststellen door college en gemeenteraad. Het gaat om de omgevingsplannen voor de uitbreiding van de bedrijventerreinen Centerpoort-Noord 2 en Graafstaete 2. Verder duurzaamheidsuitgangspunten en -doelstellingen bepalen en in uitvoering brengen. En en uitgiftestrategie te ontwikkelen en uitvoeren.
Toelichting	Door de economische groei van de afgelopen jaren zijn er in Duiven nagenoeg geen bedrijfskavels meer beschikbaar voor uitgifte. Het ontwikkelen van bedrijventerreinen is voor Duiven een belangrijk onderdeel van het economisch vestigingsbeleid. Met name vanwege de uitstekende ligging langs de economisch aantrekkelijke A12/A15-as. Hierdoor is Duiven een gewilde vestigingsplaats voor bedrijven. De bedrijventerreinen zijn van groot belang voor verdere economische ontwikkeling en leveren veel banen op.
Bereikt/niet-bereikt	Centerpoort-Noord 2: Het uitvoeringsplan duurzaamheid is gereed en de marktconsultatie en de tender/ aanbesteding zijn afgerond. Aan twee bedrijven kon een kavel worden toegewezen en daarmee is de 3 ha bestemd voor logistiek ingevuld. Het participatietraject loopt en aan het ontwerp-omgevingsplan wordt gewerkt. Het streven is vaststelling van het ontwerp door het college in Q2 2024, waarna de procedure kan worden opgestart, gevolgd door vaststelling van het omgevingsplan door de gemeenteraad naar verwachting in Q4 2024. Graafstaete 2: Voor Graafstaete 2 wordt geen omgevingsplan opgesteld, maar een bestemmingsplan. Het doel is vaststelling van het ontwerp-bestemmingsplan door het college in Q4 2023. Daarna kan het in procedure worden gebracht en naar verwachting in Q1 of Q2 2024 door de gemeenteraad worden vastgesteld.

3.B.2	Duurzaamheid (voorheen Circulaire Economie)
Doel	Doelstellingen per programmalijn zijn: • Energietransitie: 95% CO2-reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een CO2-neutrale elektriciteitsvoorziening in 2050. • Klimaatadaptatie: Klimaatbestendig en water robuust in 2050. • Circulariteit: 100% circulair in 2050.
Toelichting	Het programma Duurzaamheid bestaat uit drie samenhangende programmalijnen: Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulariteit (grondstoffentransitie). Dwars door deze programmalijnen heen ontwikkelen we een integrale aanpak voor bedrijven(terreinen).

3.B.2	Duurzaamheid (voorheen Circulaire Economie)
Bereikt/niet-bereikt	• Ontwerpen monitoringsdashboard voor het programma. Hier hebben we een flinke slag in gemaakt, het heeft wel flink wat discussie opgeleverd m.b.t. o.a. causaliteit en correlatie in het proces van 'actie => output => outcome' door deze discussie heeft het monitoringsdashboard wat vertraging op gelopen. We verwachten e.e.a. in Q1 2024 op te kunnen leveren • In uitvoering brengen van de uitvoeringsagenda's 'Circulariteit/grondstoffentransitie' en 'Klimaatadaptatie' Rondom de uitvoeringsagenda Circulaire Economie zijn in 2023 flinke stappen gemaakt o.a. voor wat betreft: voorlichten organisatoren evenementen regelgeving (single use plastics richtlijn); inspiratie/informatie bijeenkomst georganiseerd voor organisatoren evenementen over verduurzamen van hun evenement; plan van aanpak gemaakt voor verduurzamen verenigingen, opdrachtomschrijving gemaakt en pitch gehouden voor informatieavond Verduurzamen verenigingen; intentieverklaring Conceptueel en Circulair bouwen ondertekend, circulariteitseisen -ambities en regionale afspraken m.b.t. woningbouw in kaart gebracht, verkennende gesprekken gevoerd intern en in GMR-verband wat betreft het opnemen MVOI/Circulair inkopen in het gemeentelijk inkoopbeleid: in samenwerking met HAN is gewerkt aan stappenplan verduurzamen bedrijventerreinen, samenwerking/kennisdeling met ODRA op het gebied van de circulaire economie is opgestart en wordt verder vorm gegeven, deelname aan speerpunt Grondstoffen & Ketens van GMR. Ook de uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie is verder gebracht, hier zijn o.a. de volgende stappen gezet: - Aanstelling en inwerken projectleider - Kwartier maken intern en afstemming gemeente Zevenaar - Ambtelijke vertegenwoordiging geregeld in Speerpuntenoverleg GMR - Input geleverd voor regio-arrangement/-deal en Woonvisie/-deal - Diverse samenwerkingen met onderwijs en studieprojecten - Organisatie bezoek Deltacommissaris 6 april 2023 - Diverse subsidies aangevraagd - Voorstel opgesteld voor organisatie capaciteit communicatiemedewerker - Verschillende uitvoeringsprojecten voorbereidt en opgestart - Thema Klimaatadaptatie geborgd binnen lopende ruimtelijke ontwikkelingsprojecten • Opstellen beleidskader- en uitvoeringsagenda 'biodiversiteit' - Thema Biodiversiteit opgenomen binnen programmalijn Klimaatadaptatie - Projectplan opgesteld en projectteam geformeerd - Adviesbureau gecontracteerd - De voorbereiding voor de kick off in Q1 2024 zijn getroffen • Wijkuitvoeringsplan de Vergert door ontwikkelen Ook in de Vergert zijn grote stappen gezet. De werkgroep Techniek heeft onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om aardgas te vervangen, welke technieken het beste passen bij de wijk en hebben uiteindelijk een keuze gemaakt in drie mogelijkheden om verder te onderzoeken in fase 2. Deze zijn beschreven in de warmtevisie De Vergert aardgasvrij. De wijk steunt het voorstel van de werkgroep. Er zijn in 2023 2 bijeenkomsten voor alle bewoners van de wijk De Vergert georganiseerd en daarnaast is ingezet op de verspreiding van een aantal nieuwsbrieven.

3.B.2	Duurzaamheid (voorheen Circulaire Economie)
	• Ruimtelijke inpassing zonneparken rondom InnoFase In 2023 is bestuurlijke overeenstemming bereikt met initiatiefnemers IXZon en Rijn en IJssel Energie coöperatie/ Energie de Liemers over het te ontwikkelen zonnepark Zonnig Duiven in het geschikte RES-zoekgebied, nabij InnoFase. Hiervoor loopt nu de procedure voor de omgevingsvergunning. Beleidsmatig heeft de raad op verzoek van deze initiatiefnemers ingestemd om de maximaal te vergunnen periode te verlengen tot 30 jaar. • Vestigen juridische entiteit Smart Energy Hub InnoFase (SEH) en het ontwerpen van het virtueel netwerk (VLES) In 2023 is een intentie overeenkomst tussen alle betrokken partijen gesloten, met als doel de SEH gezamenlijk verder te brengen. Alle voorbereidingen voor het stichten van een energie-coöperatie zijn inmiddels genomen. Ook zijn alle voorbereidingen genomen om de VLES te kunnen ontwikkelen. We zijn nu in afwachting van de toekenning van een Europese subsidie om verder te kunnen. • Verduurzamingsaanpak ’t Holland evalueren en door vertalen naar een kostenefficiënte aanpak voor de verduurzamingsopgave op de bedrijventerreinen in de A-12 zone. De evaluatie van ’t Holland heeft inmiddels plaatsgevonden, dit heeft geleid tot onderzoeksvragen die samen met de Hogeschool Arnhem Nijmegen en de STEC-groep zullen worden opgepakt. Hierbij zal eerste stap een gebiedsanalyse van de bedrijventerreinen worden gedaan. Vervolgens wordt een kansenkaart gemaakt en een plan van aanpak opgesteld. • Vervolg aanpak energie armoede In samenwerking met Winst uit je woning is een programma opgesteld voor de aanpak van de energiearmoede. Huishoudens die een energietoeslag aanvroegen ontvingen een persoonlijke brief met de mogelijk een afspraak te maken met een energieklusser. Ook via sociale media en kranten is hier ruchtbaarheid aan gegeven. Bijna 90% van de aanvragers van de energietoeslag heeft bezoek gehad van een energieklusser die niet alleen advies gaf maar ook meteen kleine besparende maatregelen zoals lampen, folies, tochtstrips of waterbesparende douchekoppen plaatste. Resterend budget geven we in 2024 uit aan een ruimere regeling voor het vervangen van witgoed.

C. Het implementeren van nieuwe wetgeving, die op ons afkomt.
Dit is het speerpunt:

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Doel	Zorgen voor een goede doorontwikkeling van de Omgevingswet.
Toelichting	Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Deze wet vervangt een hele lijst bestaande wetten en regelingen voor het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Daar vallen beleidsthema’s onder zoals wonen, economie, mobiliteit, natuur/biodiversiteit, milieu, ruimtelijke ordening en water. De wet werkt met een landelijk Digitaal Stelsel Omgevingsrecht (DSO). De uitwerking vindt plaats met gebruikmaking van verschillende instrumenten zoals de omgevingsvisie, het omgevingsplan en de omgevingsvergunning. Participatie is een belangrijke pijler. Inmiddels is er specifiek participatiebeleid vastgesteld voor de Omgevingswet. De transitie duurt tot uiterlijk 2032. Zolang er geen definitief omgevingsplan is geldt een tijdelijk omgevingsplan. De komende jaren zal er veel inzet gepleegd worden op de transitie naar een definitief omgevingsplan.

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Bereikt/niet-bereikt	De verordeningen/besluiten die noodzakelijk zijn voor het werken met de Omgevingswet zijn grotendeels vastgesteld door de Raad. In verband met het uitstel tot 1 januari 2024 zijn in 2023 de volgende onderwerpen afgerond: Over deze onderwerpen heeft in 2023 besluitvorming plaatsgevonden. In 2023 is een start gemaakt met het definitieve Omgevingsplan. Vanaf 1 januari 2024 zal gewerkt worden met het tijdelijke Omgevingsplan (huidige ruimtelijke kaders). Het definitieve Omgevingsplan dient in 2023 afgerond te zijn. Het is de bedoeling om in 2024 en de jaren daarna zoveel mogelijk onderdelen al definitief te maken.

Aanvullende wensen

Vervolgproces Natuurinclusieve ontwikkeling gebied tussen Duiven en Westervoort

Op 18 april 2023 heeft de raad van Duiven de Startnotitie Natuurinclusieve ontwikkeling Tussengebied Duiven-Westervoort vastgesteld. Ook de raad van Westervoort heeft deze vastgesteld. Ook is er projectgeld door Westervoort aan het budget toegevoegd. Daardoor treden beide gemeenten nu gezamenlijk op als opdrachtgever. In de Startnotitie zijn de algemene en specifieke opgaven voor het gebied bepaald. Voor het gehele gebied dienen de kansen in beeld gebracht voor de ontwikkeling van een groenblauw raamwerk. Daarnaast ook de kansen voor sport en recreatie van het gebied. Zowel voor reeds aanwezige behoefte aan het verplaatsen van sportvelden vanuit Westervoort, alsmede voor eventuele behoeften voor sport en recreatie vanuit Duiven. Tenslotte zou een ondergeschikte, kleinschalige woonfunctie in het gebied kunnen landen.

In de Voorjaarsnota 2023 heeft de raad van Duiven besloten een bestemmingsreserve voor realisatie van het groenblauwe raamwerk in te stellen.

Vervolgens zijn individuele gesprekken gevoerd met grondeigenaren in het gebied. Ook met sportverenigingen is gesproken. De uitkomsten daarvan zijn vermeld in een Kennisgeving aan de raad. Op basis van deze uitkomsten is opdracht verleend aan Landschapsbureau Strootman om een Koersdocument op te stellen, waarin de kaders voor verdere ontwikkeling worden aangegeven. Inmiddels zijn de eerste schetsen gedeeld met de klankbordgroep. Ook zijn ze gepresenteerd en besproken tijdens een brede participatie avond op 29 februari 2024. De volgende concept-uitwerking zal medio 2024 met beide raden worden gedeeld, waarna in het derde en vierde kwartaal 2024 de besluitvorming kan plaatsvinden.

3.3 Wat heeft het ons gekost?

Hieronder een tabel waarin de cijfers worden vergeleken van de jaarrekening 2022, de begroting voor wijziging, de begroting na wijziging, de werkelijke cijfers 2023 en het verschil tussen de begroting na wijziging met de werkelijke uitgaven.

Resultaat programma Omgeving

	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Lasten	16.333	15.352	16.588	15.915	673
Baten	12.431	10.128	9.787	10.915	1.128
Gerealiseerde totaal saldo	**- 3.902**	**- 5.224**	**- 6.801**	**- 5.000**	**1.801**

	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Resultaatbestemming	604	942	1.570	75	- 1.495
Gerealiseerde resultaat	**- 3.298**	**- 4.282**	**- 5.231**	**- 4.925**	**306**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo
Het positieve resultaat op het programma Omgeving bedraagt vóór bestemming € 1.801.000. Voor een verklaring van de grote verschillen verwijzen we naar de verschillenanalyse op pagina 104 en verder.

Verkeer en vervoer	747.000
Parkeren	8.000
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.127.000
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 1.000
Economische promotie	255.000
Riolering	- 114.000
Afval	- 13.000
Milieubeheer	13.000
Begraafplaatsen	14.000
Ruimtelijke ordening	524.000
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-215.000
Wonen en bouwen	436.000
Doorbelasting 1Stroom	- 1.042.000
Doorbelasting kapitaallasten	61.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.801.000**

Bedragen in €

Directe kosten (€ 2.781.000)
Er was minder noodzakelijk onderhoud bij de civiele kunstwerken. Door het matige winterseizoen vielen de kosten voor de gladheidsbestrijding mee. Omdat we recent een groot deel van de lichtmasten hebben vervangen zijn er voordelen op de onderhoudskosten voor die lichtmasten en op de energiekosten van de openbare verlichting. De kosten voor de aanpassing van de Rijksweg vielen tot dusver mee. Een deel van het project is doorgeschoven naar 2024. Het project infrastructurele verbetering Nieuwgraaf is in het eerste kwartaal 2024 afgerond. Het digitale handboek voor de Openbare Ruimte is nog niet gerealiseerd en de voetpaden aan de Heilweg en in Loo worden pas later gerealiseerd. Er was een aanbestedingsvoordeel op het maaien van bermen en sloten. Per saldo ontstaat een voordeel op **taakveld verkeer en vervoer**.
Op het **taakveld Parkeren** ontstaat een voordeel vanwege meer ontvangsten van leges invalidenparkeerplaatsen.
Het resultaat op **taakveld fysieke bedrijfsinfrastructuur** ontstaat voornamelijk door winstnemingen op de bedrijventerreinen Seingraaf, de Nieuweling en Innofase.
Op het **taakveld bedrijvenloket en bedrijfsregelingen** is een nadeel doordat de opbrengst marktgelden tegenviel vanwege de matige bezetting.
Op het **taakveld economische promotie** ontstaat het voordeel doordat er weinig gebruik is gemaakt van het herstelfonds voor ondernemers en ook het centrumherstelplan minder kosten had. Er was een nadeel op de opbrengst toeristenbelasting vanwege de lagere bezetting van de hotels. De verplaatsing van de ijsbaan leverde meerkosten op vanwege de aanpassing van de parkeerplaats. Er is een bijdrage gedaan aan het wandelnetwerk. De kosten voor circulaire economie waren lager doordat een aantal projecten nog in de startfase zijn.
Er zijn minder kosten gemaakt voor onderhoud van riolen. Voor IBA's en rioolgemalen zijn meer kosten voor onderhoud gemaakt. Er is ook een hogere storting in de voorziening riolering omdat het verschil tussen gemaakte kosten voor riolering en de ontvangen rioolheffing daarin wordt

opgespaard om de verwachte toekomstige grote onderhoudsgolf voor rioleringen op te kunnen vangen zonder dan een extreme verhoging van de rioolheffing nodig te hebben. De opbrengst voor de rioolheffing viel tegen vanwege het lagere verbruik. Hierdoor ontstaat op het **taakveld riool** een nadeel.
Door minder aanbod van het gft en restafval dan verwacht zijn de verwerkingskosten lager. In verband met een nieuw contract zijn de kosten voor het containerbeheer gestegen. De opbrengst voor het oud papier is sterk gedaald ten opzichte van 2022. Daarnaast zijn de kosten voor de inzameling van het oud papier en de kosten voor het inzamelen van het PMD door het nieuwe contract sterk gestegen. Van St Afvalfonds is een hogere eindafrekening van de vergoeding voor de inzameling van PMD, papier en glas over 2021 ontvangen. De verwerkingskosten op het afvalaanbiedstation zijn gedaald door het afsluiten van nieuwe contracten.De inkomsten voor metaal zijn licht gestegen door een hogere vergoeding. Per saldo was er een nadeel op het **taakveld afval**.
Het voordeel op het **taakveld milieubeheer** ontstaat doordat de bijdrage aan de ODRA lager was dan geraamd omdat de ODRA niet alle opdrachten heeft kunnen uitvoeren. Bovendien werd er meer provinciale subsidie ontvangen voor de overdracht van bodemtaken
De leges voor de lijkbezorging vielen in 2023 hoger uit. Hierdoor ontstaat een voordeel op het **taakveld begraafplaatsen en crematoria**.
Er zijn in 2023 uren doorbelast aan derden voor te ontwikkelen plannen waar via een anterieure overeenkomst vergoedingen voor werden ontvangen. Veel kosten voor de aanleg van de A15 zijn doorgeschoven naar volgende jaren. Bij de implementatie van de Omgevingswet is een voordeel omdat er meer geld vanuit het Rijk werd ontvangen. Dit alles levert een voordeel op bij het **taakveld ruimtelijke ontwikkeling**.
We hebben een extra bedrag op moeten nemen in de verliesvoorziening voor het complex Vitaal Centrum Duiven. Op de complexen Werkterp de Ploen en De Timp zijn winsten genomen. Per saldo ontstaat een nadeel op het **taakveld grondexploitatie**.
Er waren minder legesinkomsten voor omgevingsvergunningen als gevolg van minder aanvragen in het afgelopen jaar. Verder was er een voordeel doordat niet het hele budget voor inhuur personeel voor het versnellen van de woningbouw is gebruikt. En het voorbereidingskrediet voor flexwonen is door alle ontwikkelingen ook niet volledig uitgegeven. Ook voor de LEADER zijn geen uitgaven gedaan. Daardoor ontstond een voordeel op het **taakveld wonen en bouwen**.

Doorbelasting (-€ 980.000)
De werkelijke lasten van 1stroom zijn volgens de in de begroting gehanteerde procentuele verdeling aan de taakvelden in Duiven en Westervoort doorbelast. In programma 3 zijn meer kosten terecht gekomen dan geraamd vanwege de extra inspanningen inzake de woningbouwplannen. Doordat er minder investeringen in wegen en riolering zijn gedaan en doordat er vanwege de lagere boekwaarden op de grondexploitatie minder rentekosten worden toegerekend werden er minder kapitaallasten op dit programma geboekt.

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)
Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is -€ 1.495.000. Dat betekent dat er minder uit de reserves is onttrokken dan geraamd. En dat is nadelig. Er is een storting in de BR Stimuleringsfonds gedaan voor de SVN inzake startersleningen (-€ 4.000) die niet was geraamd. Er is € 1.000 meer gestort in de Bestemmingsreserve Groenfonds vanuit de bijdrage aan het windpark. Er was een lagere onttrekking voor landschapsontwikkeling (-€ 12.000). Voor de kosten A15 werd vanwege de stilliggende activiteiten € 296.000 minder onttrokken. Voor het uitvoeren van de woonvisie is minder onttrokken (-€ 90.000) omdat we met minder inhuur uit konden. Vanwege het uitstel van de invoering waren er al veel voorbereidingen getroffen waardoor er ook minder onttrokken is voor de implementatie van de Omgevingswet (-€ 159.000). De geraamde onttrekking voor democratische vernieuwingen (Uitdaagrecht) heeft niet plaatsgevonden omdat er geen uitgaven waren (-€ 15.000). Er is geen geld onttrokken uit de reserves ter dekking omdat de kosten in 2023 niet gemaakt zijn voor voetpad Loo en voetpad Heilweg. In totaal een nadeel van € 22.000. Ook voor het centrumherstelplan is minder onttrokken (-€ 27.000) dan geraamd omdat hier minder aanspraak op werd gemaakt. In verband met de afwikkeling van de gebiedsgerichte

aanpak Rijksweg in 2024 is hiervoor in 2023 nog geen geld onttrokken (-€ 410.000). Voor het ondersteunen ondernemers is het herstelfonds ondernemers opgezet en hier is minder gebruik van gemaakt (-€ 41.000). Omdat er de voorbereidingskredieten voor de Goudenregenstraat 1 en de Schoolstraat 14 zijn geraamd ontstaat een voordeel (€ 120.000). Er is minder onttrokken uit de BR Circulaire Economie (-€ 121.000). Voor de infrastructurele verbetering van Nieuwgraaf werd € 123.000 minder onttrokken. Er is geen onttrekking meer geweest vanwege dekking voor kosten van sloop van de Wiekslag (-€ 4.000). Voor versnellen woningbouw is € 17.000 minder onttrokken dan geraamd. Er is geen onttrekking geweest voor de beleidsvisie buitengebied (-€ 75.000) omdat er nog geen activiteiten zijn geweest.

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.801.000**
Startersleningen SVN	- 4.000
Bijdrage windpark	- 1.000
Landschapsontwikkeling	- 12.000
A15	- 296.000
Uitvoeren Woonvisie	- 289.000
Implementatie Omgevingswet	- 159.000
Democratische vernieuwingen	- 15.000
Voetpad Loo	- 20.000
Voetpad Heilweg	- 2.000
Centrumherstelplan	- 27.000
Gebiedsgerichte aanpak Rijksweg	- 410.000
Ondersteunen ondernemers	- 41.000
Voorbereidingskrediet Goudenregenstraat 1	60.000
Voorbereidingskrediet Schoolstraat 14	60.000
Circulaire Economie	- 121.000
Infrastructurele verbetering Nieuwgraaf	- 123.000
Sloop Wiekslag	- 4.000
Versnelling woningbouw	- 17.000
Beleidsvisie buitengebied	- 75.000
Gerealiseerde resultaat	**306.000**

Bedragen in €

3.4 Welke verbonden partijen zijn betrokken?

	Omgevingsdienst Regio Arnhem
Doel	De gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers als het gaat om van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht. De ODRA bundelt de krachten. Zo is er minder versnippering, meer deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Taak	Het uitvoeren van taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht voor gemeenten in de regio Arnhem en Provincie Gelderland. Ook is Omgevingsdienst Regio Arnhem voor deze overheden het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.
Beleidsrisico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico's zijn dan ook zeer beperkt. Het uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar de gemeente blijft zelf bevoegd om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Resultaat in 2023	In 2023 is iets meer uitgegeven dan begroot. De oorzaak hiervan is te vinden in extra werkzaamheden die uitgevoerd zijn op het aspect energie. Op de basistaken toezicht, vergunningverlening en advies zijn nagenoeg de begrootte uren gemaakt.

	Groene Metropoolregio Arnhem - Nijmegen
Doel	Het realiseren van groei én het versterken van het groene karakter binnen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en voor haar deelnemers.
Taak	Overleg voeren gericht op afstemming van beleid op de terreinen wonen, mobiliteit, economie en duurzaamheid. De gemeenschappelijke opgaven zijn vooral gericht op ruimtelijke en sociaaleconomische ontwikkeling. Onder ruimtelijke ontwikkeling valt wonen, landschap, verkeer en mobiliteit. Sociaaleconomische ontwikkeling betreft o.a. werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme en cultuur.
Beleidsrisico's	Beperkt. Het orgaan is een afstemmingsplatform dat geen beslissingen kan nemen voor de afzonderlijke gemeenten. Beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Resultaat in 2023	In 2023 is deelgenomen aan alle opgaven van de Opgaveagenda en is er aan diverse speerpunten vanuit deze Opgaveagenda actief bestuurlijk dan wel ambtelijk deelgenomen. Er zijn ook diverse regionale bijeenkomsten geweest waarbij college en raad betrokken zijn bij de voortgang en afstemming binnen de Groene Metropoolregio en de totstandkoming voor de nieuwe Regionale opgaveagenda 2025-2028. Door deelname aan de GMR hebben in 2023 meerdere (regionale) projecten kunnen realiseren, aanspraak op subsidies kunnen maken en capaciteit ontvangen in de vorm van regionaal beleidsontwikkeling. Het jaar 2023 stond ook in het teken van de evaluatie van de Groene Metropoolregio en de aandacht voor de beperken van de toename van de inwonersbijdragen. Effecten hiervan zullen zichtbaar worden bij de aanbieding van de Regionale Opgaveagenda 2025-2028 medio 2024.

VGGM – Zie programma 1.

Algemene Dekkingsmiddelen

In de nieuwe opzet van de programmabegroting zijn de diverse onderdelen van de Algemene Dekkingsmiddelen onder Programma 1 Bestuur opgenomen. Omdat de opsomming van Algemene Dekkingsmiddelen een verplicht onderdeel van de BBV is, zijn deze als aanvullend hoofdstuk in het Programmaplan opgenomen. Tevens zijn in dit hoofdstuk verplichte onderdelen over de post onvoorzien en de vennootschapsbelasting opgenomen.

Als Algemeen Dekkingsmiddel worden de volgende onderdelen aangemerkt:
- Belastingen.
- Uitkering uit het Gemeentefonds.
- Beleggingen.
- Overige Algemene Dekkingsmiddelen.

Belastingen

Hieronder vallen de gemeentelijke belastingen, voor zover zijnde Algemene Dekkingsmiddelen. In Duiven zijn dat de onroerende-zaakbelastingen, de reclamebelasting en de hondenbelasting. De toelichting op deze belastingen is opgenomen in de paragraaf Lokale Heffingen.

Uitkering uit het Gemeentefonds

De uitkering uit het Gemeentefonds bestaat uit de volgende onderdelen: de Algemene Uitkering (waar het Sociaal Domein inmiddels in is opgenomen), de Integratie-uitkeringen en de Decentralisatie-uitkeringen. De opbrengst van de uitkering uit het Gemeentefonds is ten opzichte van de Najaarsnota afgerond € 946.000 hoger. Dat heeft voornamelijk te maken met de gevolgen van de decembercirculaire waarin de gelden voor de energietoeslag zijn uitgekeerd. Verder is ook de maatstaf 'huishoudens met een laag inkomen met drempel' aangepast. Tenslotte zijn er nog afrekeningen van de jaren 2021 en 2022 geweest. Uitgangspunt voor de jaarrekening is de betaalspecificatie gemeentefonds van januari 2024.

Uitkering Gemeentefonds 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Algemene Uitkering	45.202	41.392	42.200	45.919	3.719
Integratie-uitkering Voogdij 18+	0	313	342	0	-342
Integratie-uitkering WSW	0	1.929	2.085	0	- 2.085
Decentralisatie-uitkeringen	0	388	346	0	-346
Totaal	**45.202**	**44.022**	**44.973**	**45.919**	**946**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Gemeentefonds
Door de aanpassing van de hoeveelheden bij een aantal maatstaven (bijstandsontvangers, inwoners en jongeren) en voornamelijk door de gevolgen van de decembercirculaire komen de uitkeringen uit het Gemeentefonds per saldo € 946.000 hoger uit. In de loop van de komende twee jaar worden de aantallen bij de maatstaven definitief vastgesteld. In de totale opbrengst 2023 zijn de aanpassingen van de maatstaven voor 2021 € 3.000 en 2022 € 24.000 ook verwerkt.

Decentralisatie-uitkeringen
De decentralisatie-uitkering is een variant op de integratie-uitkering. Het tijdstip van overheveling hoeft in het geval van een decentralisatie-uitkering nog niet bekend te zijn en daarnaast kan het ook om tijdelijke middelen gaan.

In 2023 heeft de gemeente Duiven een aantal uitkeringen ontvangen: de decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters, de decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen, de decentralisatie-uitkering voor VTH provinciale taken, de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding statushouders, de decentralisatie-uitkering Jeugdhulp kinderen in een AZC, de decentralisatie-uitkering Versterking omgevingsveiligheidsdienst, de decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplicht, de decentralisatie-uitkering Extra capaciteit BOA's, de decentralisatie-uitkering Invoeringskosten Omgevingswet, de decentralisatie-uitkering Wet kwaliteitsborging bouw, de decentralisatie-uitkering Leerlingenvervoer Oekraïne, de decentralisatie-uitkering Inkomstenderving gemeenten 2021, de decentralisatie-uitkering Meerkosten Oekraïne sociaal domein, de decentralisatie-uitkering Wet goed verhuurderschap, de decentralisatie-uitkering Veilig wonen, de decentralisatie-uitkering Energietoelage, de decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak en de integratie-uitkering Participatie. Ten opzichte van de Najaarsnota 2023 zijn de decentralisatie-uitkeringen Invoeringskosten Omgevingswet, Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak, Energietoelage en Meerkosten Oekraïne sociaal domein toegevoegd.

Beleggingen

Het rendement van deelname in maatschappelijk kapitaal van instellingen en ondernemingen heeft in 2023 € 99.660 opgeleverd. Het gaat hierbij om dividend uitkeringen op aandelen Alliander en BNG.

Overige Algemene Dekkingsmiddelen

Het gaat om de volgende producten:
- Algemene baten en lasten.
- Lasten van belastingheffing en uitvoering Wet WOZ.
- Rente interne financiering.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 zijn gemeenten voor een aantal activiteiten, zoals de grondexploitatie, vennootschapsbelastingplichtig. Voor de jaren tot en met 2021 is inmiddels een definitieve aanslag ontvangen. De aangifte voor het jaar 2022 is ingediend. Verwacht wordt dat de aangifte over het jaar 2023 in de tweede helft van 2024 zal worden verstuurd. Hiervoor is door de belastingdienst uitstel verleend tot 1 mei 2025.

Overhead

Overzicht overhead

Onder overhead wordt verstaan het geheel van functies en kosten gericht op de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Voorbeelden hiervan zijn Huisvesting, Management, Financiën, Personeel & Organisatie, Inkoop, Juridische zaken, Control, Interne en Externe communicatie, Bestuurszaken en ondersteuning. Op deze wijze wordt inzicht gegeven in de concern brede kosten overhead en daarnaast is door een éénduidige systematiek een betere vergelijking mogelijk met andere gemeenten. De lasten en baten van overhead worden centraal verantwoord binnen dit programma.

Nagenoeg alle kosten van overhead krijgt de gemeente Duiven doorbelast van 1Stroom.

	Begroting 2023	Rekening 2023
Kosten overhead	10.897.934	8.872.825
Totale lasten	95.872.595	89.926.528
Percentage overhead van totale lasten	11,37%	9,87%

Onvoorzien

Deze post dient ter dekking van de in de loop van het begrotingsjaar optredende onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare niet geraamde uitgaven. Dit budget is niet per programma verdeeld, maar als totaalpost in de ramingen opgenomen. In totaal werd € 25.000 in de begroting 2023 voor de post Onvoorzien opgenomen.

Begrotingswijzigingen Onvoorzien in 2023

Onderwerp	Begrotingswijziging	Bedrag
Begroting 2023 Primitieve raming	Nr: 0 (raad 8 november 2022)	25.000
Afboeken onvoorzien	Voorjaarsnota (11 juli 2023)	- 25.000
Totaal		**0**

Wat heeft het gekost?

Resultaat Onvoorzien

	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Lasten	0	25	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**- 25**	**0**	**0**	**0**
Resultaatbestemming	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**0**	**- 25**	**0**	**0**	**0**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo

Er is in principe geen resultaat op Onvoorzien.

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)

Er kan geen resultaatbestemming plaatsvinden op Onvoorzien.

Verplichte Indicatoren

Indicator	Duiven 4-3-2024	Nederland 4-3-2024
Formatie fte per 1.000 inwoners	7,29	gegevens niet beschikbaar
Bezetting fte per 1.000 inwoners	6,67	gegevens niet beschikbaar
Apparaatskosten per inwoner	€ 767	gegevens niet beschikbaar
Externe inhuur als % van totale loonsom + inhuur externen	19,54%	gegevens niet beschikbaar
Overhead als % van totale lasten	10,13%	gegevens niet beschikbaar
Woonlasten eenpersoonshuishouden	725	860
Woonlasten meerpersoonshuishouden	867	942
WOZ-waarde woningen	346	368
Nieuwbouw woningen	4,5	9,3

Huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	77	148
Hernieuwbare elektriciteit	103,5%	33,1%
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	2,4	2,3
Geweldmisdrijven per 1.000 inwoners	2,2	4,5
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	0,4	1,4
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	4,2	6,0
Verwijzingen HALT per 1.000 jongeren	5	8
Jongeren met delict voor rechter	1%	1%
Demografische druk	71,0%	70,3%
Niet-sporters	47,4%	46,4%
Banen	1.126,8	825,4
Vestigingen	147,0	174,1
Netto arbeidsparticipatie	74,0%	72,2%
Bruto gemeentelijk product	100	125,2
Functiemenging	63,0%	53,8%
Bijstandsuitkeringen per 10.000 inwoners	263,3	344,8
Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners	192,9	191,5
Wmo-clienten met een maatwerkarrangement	558	710
%kinderen in uitkeringsgezin	4	6
% achterstandsleerlingen	1,4	3,1
% werkloze jongeren	1	1
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO+MBO)	1,9	2,4
Absoluut verzuim	1,4	2,7
Relatief verzuim	38	24
Jongeren met jeugdhulp	13,2	11,1
Jongeren met jeugdreclassering	0,2%	0,3%
Jongeren met jeugdbescherming	0,9%	1,0%

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Bovenstaande indicatoren worden op deze site ververst zodra er nieuwe informatie beschikbaar is.

Jaarverslag - Paragrafen

Paragraaf 1	Lokale heffingen
Paragraaf 2	Weerstandsvermogen
Paragraaf 3	Onderhoud kapitaalgoederen
Paragraaf 4	Financiering
Paragraaf 5	Bedrijfsvoering
Paragraaf 6	Verbonden partijen
Paragraaf 7	Grondbeleid
Paragraaf 8	Wet Open Overheid

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Algemeen

Deze paragraaf bevat informatie over gemeentelijke belastingen. De gemeentelijke belastingen zijn te onderscheiden in drie typen belastingen. De algemene belastingen, de bestemmingsheffingen en de retributies. Na de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds zijn dit de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. Het aandeel van de gemeentelijke belastingen in het totaal van de inkomsten is 23%.

Algemene belastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten ten goede komen aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten van deze belastingen niet voor een specifiek en wettelijk bepaald doel maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen mogen worden ingezet. De onroerende-zaakbelastingen (hierna: OZB) en toeristenbelasting behoren tot deze categorie. De reclamebelasting feitelijk ook maar daar is in de gemeente Duiven wel een specifiek doel aan gekoppeld.

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Retributies zijn belastingen die worden geheven als er door of namens de gemeente een specifiek product of een specifieke dienst wordt verleend. De leges, lijkbezorgingsrechten en marktgelden behoren tot deze categorie.

Voor bestemmingsheffingen en retributies geldt dat er geen winst mag worden gemaakt. De opbrengst mag daarom niet hoger zijn dan de kosten die worden gemaakt om het product of de dienst te verlenen.

In de gemeente Duiven worden diverse belastingen geheven, te weten OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing, toeristenbelasting, reclamebelasting en rechten (o.a. leges).

Financiële gegevens

Lokale heffingen 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
OZB	6.414.716	6.576.116	6.236.772	6.264.290	27.518
Afvalstoffenheffing	2.372.205	2.886.140	2.886.140	2.725.750	-160.390
Rioolheffing	2.516.812	2.544.766	2.544.766	2.406.766	-138.000
Hondenbelasting	165.104	0	0	0	0
Toeristenbelasting	82.080	168.833	168.833	119.968	-48.865
Reclamebelasting	54.938	61.295	61.295	50.188	-11.107
Sportaccommodaties	242.457	261.394	261.394	261.604	210
Lijkbezorgingsrechten	56.401	57.401	57.401	76.428	19.027
Marktgelden	2.249	2.575	2.575	1.919	-656
Leges	1.393.897	1.097.495	1.168.745	1.161.784	-6.961
Totaal	**13.300.859**	**13.656.015**	**13.387.921**	**13.068.697**	**-319.224**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Deze tabel vindt u ook terug in de programmarekening, onder de totale inkomsten. Ten opzichte van de begroting na wijziging zijn de opbrengsten uit lokale heffingen € 319.224 lager.

De inwoners van de gemeente krijgen jaarlijks een aanslag gemeentelijke belastingen. Voor de beoordeling van de lastendruk zijn de tarieven dan ook van groot belang.

Naast kostenontwikkelingen (bijvoorbeeld inzameling- en verwerkingsprijzen afval) is uitgegaan van een indexering van de tarieven 2023 met 3% voor loon- en prijsontwikkelingen volgens het percentage BBP (Bruto Binnenlands Product) uit de septembercirculaire gemeentefonds 2022.

Verder is het uitgangspunt gehanteerd dat afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges omgevingsvergunning en leges kostendekkend zijn. Voor lijkbezorgingsrechten en marktgelden is het uitgangspunt om zoveel mogelijk kosten te verhalen.

Hieronder zijn de belastingtarieven voor het jaar 2023 vermeld. De tarieven van de rechten, waaronder de leges en tarieven huur sportaccommodaties zijn divers. Daarom zijn deze tarieven niet opgenomen in het overzicht. De tarieven, met uitzondering van OZB, zijn in €.

Belastingsoort	**Tarief 2023**
OZB eigenarenbelasting:	
- woningen, % van vastgestelde waarde	0,0977
- niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1921
OZB gebruikersbelasting niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1470
Afvalstoffenheffing vastrecht	179,00
Afvalstoffenheffing variabel:	
- per lediging 140 liter container restafval	7,40
- per lediging 240 liter container restafval	13,17
- per storting ondergrondse container	2,07
Rioolheffing, per m3	1,80
Toeristenbelasting:	
- hotel, hostel, pension en B&B	2,00
- kampeerterrein en camperplaats	1,10
Reclamebelasting, Centrum Duiven	750,00

Gemeenten kennen een gesloten belastingstelsel. Dit betekent dat een gemeente een belasting alleen kan heffen als een wet daar nadrukkelijk de bevoegdheid toe geeft. Het beleid betreffende de gemeentelijke belastingen is opgenomen in landelijke wet- en regelgeving.

De belastingtarieven zijn opgenomen in onderstaande belastingverordeningen.
- "Verordening onroerende-zaakbelastingen 2023".
- "Verordening afvalstoffenheffing 2023".
- "Verordening rioolheffing 2023".
- "Verordening toeristenbelasting 2023".
- "Verordening reclamebelasting 2023".
- "Verordening lijkbezorgingsrechten 2023".
- "Verordening marktgelden 2023".
- "Verordening leges omgevingsvergunning 2023".
- "Legesverordening 2023".

In de verordeningen zijn verder bepalingen opgenomen ter uitvoering van de heffing en de invordering van gemeentelijke belastingen.

Belastingen

Onroerende-zaakbelastingen

Tarieven OZB 2023

	Woningen	Niet-woningen
Gebruiker		0,1470%
Eigenaar	0,0977%	0,1921%
Totaal	**0,0977%**	**0,3391%**

De tarieven zijn ten opzichte van het tarief 2022 niet verhoogd met de inflatiecorrectie maar met 3% verlaagd. Daarna zijn deze tarieven aangepast aan de resultaten van de herwaardering 2023. Dat betekent een verlaging van de bij de begroting 2023 vastgestelde tarieven met 18% voor woningen en 0,84% voor niet-woningen.

Rekentarief
De inkomsten van de OZB worden door het Rijk gekort. Het Rijk rekent met de zogenaamde vaste rekentarieven. Voor 2023 bedroeg dat voor woningen 0,1030%, voor niet-woningen eigenaren 0,2796% en voor niet-woningen gebruikers 0,2127%. De systematiek is als volgt:
OZB waarde woningen x 80% x 0,0,1030%.
OZB waarde niet-woningen eigenaren x 70% x 0,2796%.
OZB waarde niet-woningen gebruikers x 70% x 0,2127%.

Onroerende-zaakbelastingen 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
OZB woningen	3.809.822	3.880.563	3.596.219	3.614.132	17.913
OZB niet-woningen	2.604.894	2.695.553	2.640.553	2.650.158	9.605
Totaal	**6.414.716**	**6.576.116**	**6.236.772**	**6.264.290**	27.518

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Bij het opstellen van de ramingen wordt er rekening gehouden met de nieuwbouw die in de loop van het jaar wordt gerealiseerd. Er zijn echter meer nieuwe woningen en bedrijven opgeleverd dan voorzien. Dit resulteert in een meeropbrengst van € 17.913 voor woningen en € 9.605 voor niet-woningen. In 2023 zijn er veel bezwaren tegen de WOZ-beschikkingen ontvangen. Toch zijn

de kostenvergoedingen voor bezwaar en beroep € 12.835 lager dan geraamd. De afhandeling van bezwaar en beroep heeft veel capaciteit in beslag genomen. Door deze prioriteit zijn andere werkzaamheden uitgesteld. Er zijn daarvoor dan ook geen kosten gemaakt. Daardoor is er voordeel ontstaan van € 53.737. In totaliteit is er op OZB een voordeel van € 94.090.

In de gemeente Duiven is de gemiddelde waardestijging per 1 januari 2022 (waardepeildatum) ten opzichte van de waarden per peildatum 1 januari 2021 voor woningen 18%. De gemiddelde waardestijging voor niet-woningen is 0,84%. De vastgestelde landelijke waardestijging is 13,5% voor woningen en voor niet-woningen een stijging van 1%.

De WOZ-waarde 2023 is eind januari 2023 gelijktijdig met de aanslag gemeentelijke belastingen 2023 aan de burgers kenbaar gemaakt.

In 2023 zijn er 894 bezwaarschriften ingediend tegen de WOZ-beschikkingen; 7,5% van de door de gemeente Duiven verzonden beschikkingen. Dit is een grote stijging ten opzichte van 2022 (382 bezwaarschriften). Het hoge aantal wordt grotendeels veroorzaakt door de toename van het aantal ingediende bezwaarschriften door No Cure No Pay bureau's. Landelijk gezien is er tegen 7,2% van de beschikkingen bezwaar ingediend. Voor alle bezwaren is uitspraak gedaan. De bezwaren zijn grotendeels afgehandeld door externe inhuur en deels in eigen beheer. Tegen 24 ongegrond verklaarde bezwaren is beroep ingesteld.

Hondenbelasting

Opbrengsten hondenbelasting 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Hondenbelasting	165.104	0	0	0	0
Totaal	**165.104**	**0**	**0**	**0**	0

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Met ingang van 2023 is de hondenbelasting afgeschaft.

Toeristenbelasting

Opbrengsten toeristenbelasting 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Toeristenbelasting	82.080	168.833	168.833	119.968	-48.865
Totaal	**82.080**	**168.833**	**168.833**	**119.968**	**-48.865**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

De opbrengst van de toeristenbelasting is aanzienlijk lager dan verwacht. Er zijn 22.917 overnachtingen minder dan in 2022. Dit heeft voornamelijk te maken met het feit dat de hotels in Duiven kamers hebben gereserveerd voor de opvang van nareizigers. De opbrengst is hierdoor € 48.865 lager dan geraamd. Voor deze nareizigers worden nog aanslagen toeristenbelasting voor 2023 (en 2022) opgelegd. Het betreft 26.610 overnachtingen. Deze gegevens zijn verstrekt door het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA).

Reclamebelasting

Opbrengsten reclamebelasting 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023

Reclamebelasting	54.938	61.295	61.295	50.188	-11.107
Totaal	**54.938**	**61.295**	**61.295**	**50.188**	**-11.107**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Om het free-rider gedrag van een aantal ondernemers in het centrum van Duiven te voorkomen heeft de gemeente in 2015 een reclamebelasting ingevoerd. De gemeente is hiertoe overgegaan op verzoek van het bestuur van Ondernemingsvereniging Centrum Duiven (OCD). De opbrengst van de belasting wordt, na aftrek van perceptiekosten, als subsidie uitbetaald aan de OCD. In overleg met de ondernemers is een gelijkblijvend tarief voor de reclamebelasting bepaald.

Afvalstoffenheffing
Afvalstoffenheffing is een kostendekkende heffing. Loon- en prijsstijgingen alsmede (vervangings-) investeringen hebben invloed op de stijging van het tarief. In 2016 is een nieuwe vorm van afvalinzameling ingevoerd namelijk DIFTAR. Er wordt onderscheid gemaakt tussen grondgebonden huishoudens en hoogbouwaansluitingen. Verder wordt er onderscheid gemaakt in een vastrecht en een variabel tarief. Het variabele tarief is een tarief dat per aanbieding van de container of per storting van een zak in een ondergrondse container moet worden betaald. De kosten van kwijtschelding zijn in de tarieven afvalstoffenheffing verdisconteerd.

Tarieven afvalstoffenheffing 2023

Soort heffing	Tarief per jaar
Afvalstoffenheffing vastrecht	€ 179,00

Het tarief 2023 is gelijkgebleven ten opzichte van het tarief 2022,

Tarieven afvalstoffenheffing 2023

Soort heffing	Tarief per lediging/storting
Afvalstoffenheffing lediging 140 liter container restafval	€ 7,40
Afvalstoffenheffing lediging 240 liter container restafval	€ 13,17
Afvalstoffenheffing storting ondergrondse container	€ 2,07

De tarieven 2023 zijn met 48% gestegen ten opzichte van vorig jaar. Dit wordt veroorzaakt door de stijging van de kosten.

Opbrengsten Afvalstoffenheffing 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Afvalstoffenheffing	2.372.205	2.886.140	2.886.140	2.725.750	-160.390
Totaal	**2.372.205**	**2.888.140**	**2.886.140**	**2.725.750**	**-160.390**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Door bewuster om te gaan met afval en afval beter te scheiden loopt het gemiddeld aantal ledigingen van een 140-liter container voor restafval terug. Een andere reden hiervoor is de gewijzigde inzamelfrequentie van afval (van 1x per twee weken naar 1x per vier weken). Dit heeft geresulteerd in een daling van het gemiddeld aantal ledigingen van een 140-liter container voor restafval van 10 keer per jaar naar 8 keer per jaar. Dit heeft consequenties voor de opbrengst afvalstoffenheffing. In de begroting van 2024 is hier reeds rekening mee gehouden. Ook in de ledigingsgegevens van 2023 is de daling zichtbaar. Daaruit blijkt dat het gemiddelde van de ledigingen van een 140-liter container zelfs maar 7 keer is. Het gemiddeld aantal ledigingen van 240-liter container is gestegen van 10 naar 11 keer. Het gemiddeld aantal stortingen is van 28

keer naar 24 keer gegaan. Dit alles betekent een nadeel van € 177.390. Verder is het vastrecht € 17.000 hoger dan geraamd. In totaliteit is er een nadeel van € 160.390.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing 2023

Soort heffing	Begroting 2023	Begroting 2023 na wijz	Rekening 2023
Opbrengsten	2.886.140	2.886.140	2.725.750
Kosten	2.888.303	2.888.303	2.858.487
Kostendekkendheid	**100%**	**100%**	**95%**

Bedragen in €

Door minder aanbod van het gft en restafval dan verwacht zijn de verwerkingskosten lager. In verband met een nieuw contract zijn de kosten voor het containerbeheer gestegen. De opbrengst voor het oud papier is sterk gedaald ten opzichte van 2022. Daarnaast zijn de kosten voor de inzameling van het oud papier en de kosten voor het inzamelen van het PMD door het nieuwe contract sterk gestegen. Van St Afvalfonds is een hogere eindafrekening van de vergoeding voor de inzameling van PMD, papier en glas over 2021 ontvangen. De verwerkingskosten op het afvalaanbiedstation zijn gedaald door het afsluiten van nieuwe contracten.De inkomsten voor metaal zijn licht gestegen door een hogere vergoeding.

De totale kosten voor inzameling van het huis aan huis afval en het afvalaanbiedstation zijn hoger dan de totale opbrengst voor de afvalstoffenheffing waardoor er een bedrag van € 66.935 wordt onttrokken uit de voorziening afvalstoffenheffing. Het resterende tekort van € 65.802 komt ten laste van het rekening resultaat.

Rioolheffing

Het tarief voor rioolheffing bedroeg in 2023 € 1,80 per m^3. De tarieven zijn ten opzichte van 2022 verhoogd met 0,7% conform het Watertakenplan. Er is voor 2023 geen inflatiecorrectie toegepast.

Rioolheffing 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Opbrengsten	2.516.812	2.544.766	2.544.766	2.406.766	-138.000
Totaal	**2.516.812**	**2.544.766**	**2.544.766**	2.406.766	**-138.000**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Kostendekkendheid Rioolheffing 2023

Soort heffing	Begroting 2023	Begroting 2023 na wijz.	Rekening 2023
Opbrengsten	2.620.578	2.692.568	2.406.766
Kosten	2.620.578	2.692.568	2.406.766
Kostendekkendheid	**100%**	**100%**	**100%**

Bedragen in €

Op rekeningbasis zijn de kosten gelijk aan de opbrengsten. Het overschot wordt gestort in de voorziening "riolering artikel 44 lid 2". Voor 2023 gaat het om een bedrag van € 478.780. Er was een storting van € 365.015 voorzien. De storting is € 113.765 lager doordat er per saldo een voordeel is op onderzoekskosten, advieskosten, de kapitaallasten door uitstel van werkzaamheden tbv van vervanging van riolering en klimaatadaptieve maatregelen

Daarnaast waren er hogere kosten voor het klein dagelijks onderhoud door verstoppingen en storingen in de gemalen en meer kapotte rioolaansluitingen door verzakkingen in de ondergrond door droogte.

Het tarief rioolheffing is een kostendekkend tarief. Het tarief wordt geheven per m^3 waterverbruik. De stijging in het tarief wordt veroorzaakt door de afspraken die zijn gemaakt in het in oktober 2022 vastgestelde WaterTakenPlan de Liemers 2022-2026.In het Watertakenplan zijn het met name de verscherpte milieueisen die leiden tot meer investeringen. Deze extra investeringen omvatten in grote lijnen ombouw van gescheiden rioolstelsels in woongebieden, meekoppelkansen klimaatregelingen, rioleringswerkzaamheden A15 en klimaatadaptatie. Die investeringen worden gedekt uit de rioolheffing. De tarieven zullen de komende jaren stijgen met 0,7% per jaar. De voorziening "Riolering artikel 44 lid 2" wordt ingezet om de tariefstijgingen te matigen.

Voor de aanslagen rioolheffing wordt meegelift op de watergeldnota van Vitens. In juni 2023 is de jaarlijkse eindafrekening van Vitens ontvangen. Uit de afrekening blijkt dat er in de verbruiksperiode 2022/2023 aanzienlijk minder water is verbruikt dan voorzien (besparen water en natte zomer). Dit levert een nadeel op van € 138.000 voor 2023, waarvan € 110.000 voor woningen en € 28.000 voor niet-woningen. In de begroting van 2024 is hier reeds rekening mee gehouden.

Lijkbezorgingsrechten
De tarieven lijkbezorgingsrechten 2023 zijn gedifferentieerd. Ten opzichte van 2022 zijn de tarieven met 3% gestegen.

Lijkbezorgingsrechten 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Opbrengsten	56.401	57.401	57.401	76.428	19.027
Kosten	206.482	254.190	254.190	253.471	719
Kostendekkendheid	**27%**	**23%**	**23%**	**30%**	**19.926**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het dekkingspercentage bedraagt 30%.

De opbrengst van de lijkbezorgingsrechten is € 19.027 hoger dan geraamd. Dit komt omdat er meer begrafenissen en bijzettingen zijn geweest dan voorzien.

Marktgelden
Vaste standplaats: € 21,44 per m^1 per kwartaal, met een minimum van € 85,76.
Losse standplaats: € 2,52 per m^1 per dag, met een minimum van € 10,08 per standplaats.

Marktgelden 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Opbrengsten	2.249	2.575	2.575	1.919	-656
Kosten	44.167	21.039	24.264	25.626	-1.362
Kostendekkendheid	**5%**	**12%**	**9%**	**7%**	**-2.018**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het dekkingspercentage bedraagt 7**%.**

Leges en retributies
Leges en retributies zijn vergoedingen die worden gevraagd voor het verrichten van bepaalde diensten. Uitgangspunt is dat de tarieven kostendekkend zijn.
Tarieven 2023 leges bouwvergunningen: gedifferentieerd.
Overige legestarieven 2023: gedifferentieerd.
Verhoging ten opzichte van de tarieven 2022: 3%.

Leges en retributies 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Leges omgevingsvergunning	916.065	785.971	660.971	599.056	-61.915
Overige leges	477.832	311.524	507.774	562.728	54.954
Totaal	**1.393.897**	**1.097.495**	**1.168.745**	**1.161.784**	**-6.961**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

In 2023 is € 61.915 minder aan leges omgevingsvergunning ontvangen dan in de begroting 2023 is opgenomen. Dit is te verklaren door het feit dat er een aantal verwachte aanvragen voor grote complexen niet is binnengekomen en dus ook niet gegund. Dit is mede als gevolg van de stikstofcrisis en de hoge bouwkosten.

Bij de overige leges is er per saldo sprake van een voordeel. Er is een nadeel van € 25.489 op de leges AVOI (kabels en leidingen). Er zijn namelijk veel minder werken uitgevoerd dan voorzien. Verder is er een voordeel van € 58.000 op leges reisdocumenten en rijbewijzen. Dit komt omdat er veel meer reisdocumenten en rijbewijzen zijn uitgegeven dan voorzien. Met nog wat andere kleinere voor- en nadelen resulteert dit alles in een voordeel van € 54.954.

Sportaccommodaties

Tarieven 2023
Onoverdekte sportaccommodaties: gedifferentieerd.
Overdekte sportaccommodaties: gedifferentieerd.
Verhoging ten opzichte van de tarieven 2022: 3%.

Huuropbrengst sportaccommodaties 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Overdekte accommodaties	167.515	184.604	184.604	183.086	-1.518
Onoverdekte accommodaties	74.941	76.790	76.790	78.518	1.728
Totaal	**242.456**	261.394	261.394	261.604	210

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Kwijtschelding en lastenverlichting

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. In de gemeente Duiven kan door belastingplichtigen (particulieren en zzp'ers) kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing. Kwijtschelding wordt verleend op basis van 100% van de bijstandsnorm, waarbij tevens een vermogenstoets plaatsvindt. Ligt het netto besteedbare inkomen op of onder het bijstandsniveau, dan wordt volledige kwijtschelding verleend. Bij een gering hoger inkomen kan sprake zijn van een gedeeltelijke kwijtschelding. In al deze gevallen zal het beschikbare vermogen beneden de toegestane norm moeten liggen. Na invoering van de maatregelen uit de Kadernota is in het kwijtscheldingsbeleid een prikkel opgenomen voor afvalreductie. Zeer incidenteel wordt er ook kwijtschelding voor OZB verleend. In 2023 is voor een totaalbedrag van € 71.933 kwijtschelding verleend.

Kwijtschelding

Rekening 2019	Rekening 2020	Rekening 2021	Rekening 2022	Rekening 2023
83.170	**87.695**	**101.788**	**86.465**	**71.933**

Bedragen in €

Ontwikkeling van de lokale lastendruk

In de begroting 2023 was een lastendrukverhoging van 4,1% voorzien. De werkelijke lastendruk 2023 daalde met 4,3%.
In onderstaand overzicht is de lastendruk voor 2023 weergegeven.
Aanname: OZB-waarde woning € 233.000, afvalstoffenheffing vastrecht en 10 ledigingen (140-liter container), rioolheffing 140 m^3 (waterverbruik gezin met 4 personen).

Ontwikkeling lastendruk 2023

Onderdeel	2023 (in €)	2022 (in €)	stijging (in %)
OZB-eigenaar	227,64	286,36	-20,6%
Afvalstoffenheffing	253,00	229,00	10,5%
Rioolheffing	252,00	250,60	0,8%
Totaal	**732,64**	**765,96**	**-4,3%**

In onderstaand overzicht is de lastendruk van de gemeente Duiven weergegeven in vergelijking tot een aantal andere Gelderse gemeenten. Hiervoor maken we gebruik van cijfers uit de Provinciale databank. Hierin wordt de gemiddelde totale belastingdruk per inwoner berekend. Om een vergelijk te kunnen maken, zijn de cijfers voor 2022 ook weergegeven.

Vergelijking lokale lastendruk per inwoner 2023 met een aantal andere Gelderse gemeenten

Gemeente	2023	positie 2023	2022	positie 2022
Nijmegen	661	1	620	1
Arnhem	591	2	566	2
Brummen	517	9	487	11
Doetinchem	492	18	479	16
Zevenaar	489	19	474	17
Doesburg	473	23	447	24
Duiven	**469**	**24**	**465**	**20**
Montferland	454	30	429	31
Westervoort	452	31	436	30
Rheden	448	32	419	35
Aalten	326	51	318	51

Bron: http://ftgelderland.databank.nl/

De gemeente Nijmegen is in dit vergelijk over 2023 en 2022 de duurste gemeente. De gemeente Duiven is op de lijst 4 plaatsen gedaald. Duiven zit net boven het Gelderse gemiddelde (€ 468). In 2022 zat Duiven ook boven dit gemiddelde.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Inleiding

Het weerstandsvermogen van een gemeente bestaat uit de relatie tussen de componenten risico's en de weerstandscapaciteit. De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft aan hoe robuust het weerstandsvermogen is. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Door een goed inzicht in het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller onmiddellijk dwingt tot bezuinigingen. Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op een specifiek jaar. Men spreekt dan van het statische weerstandsvermogen.

Er kan ook op een meer dynamische manier naar het weerstandsvermogen worden gekeken. De aandacht richt zich dan op de effecten op middellange termijn (dynamisch weerstandsvermogen). De gemeente Duiven kiest ervoor op dynamische wijze met het weerstandsvermogen om te gaan.

Risico's

In de Nota Weerstandsvermogen worden de risico's onderverdeeld in vier categorieën:
1. Risico's van de bedrijfsvoering.
2. Risico op eigendommen.
3. Aansprakelijkheidsrisico's.
4. Financiële risico's.

Niet alle risico's worden uitputtend behandeld. Een volledig overzicht staat in de begroting.

1. Risico's van de bedrijfsvoering
Apparaatskosten Grondexploitatie
Een deel van de apparaatskosten wordt afgewend op de grondexploitatie. De winstmarge op het beperkte aantal resterende complexen staat onder druk. Indien complexen verlies laten, komen die ten laste van de gemeente-exploitatie.

Deskundigheid personeel
Er wordt binnen de organisatie van 1Stroom bewust gewerkt aan de kwaliteit van het personeel. Jaarlijks worden er opleidingsfaciliteiten beschikbaar gesteld ter hoogte van 2% van de loonsom. Het probleem van de vergrijzing speelt op dit moment ook bij 1Stroom. De grootste groepen personeel bevinden zich tussen 40 en 60 jaar. De problematiek zal de komende jaren gerichte aandacht krijgen door middel van het aantrekken van jongeren, gezondheidsmanagement en strategische personeelsplanning.

Wachtgelden bestuurders
Bestuurders hebben recht op wachtgeld. De gemeente moet hiervoor een voorziening vormen die toereikend is. In het afgelopen jaar zijn twee bestuurders gestopt. In de voorziening wordt de volledige meerjarige wachtgeldverplichting opgenomen inclusief bedragen die benodigd zijn om de bestuurders naar de arbeidsmarkt te begeleiden.

Pensioenvoorziening wethouders
Voor de pensioenvoorziening van wethouders is de rekenrente een belangrijke variabele. Met de huidige licht gestegen rentestand kost het de gemeente Duiven minder geld om de voorziening op peil te houden. Zie ook de nota reserves en voorzieningen.

Algemene risico's
Bij de risico-inventarisatie gaat het om risico's met een materieel belang. Dat neemt niet weg dat veel kleine risico's samen toch een substantieel bedrag kunnen worden. Daarom is in de kwantificering een bedrag opgenomen voor algemene risico's. Daarbij wordt uitgegaan van de norm van 6% van de Algemene Uitkering en de belastingcapaciteit die door de toezichthouder wordt gehanteerd voor de vrij aanwendbare reserve.

Renterisico
Het uitgangspunt voor de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen in een keer opnieuw moet worden afgesloten met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt berekend als percentage van de totale vaste schuld. Uit de paragraaf Financiering blijkt dat op grond van deze norm in 2023 € 14.420.000 aan leningen opnieuw hadden mogen worden afgesloten. In 2023 is er geen nieuwe lening afgesloten.

2. Risico op eigendommen

Grondexploitatie

Gelet op de planperiode (einddatum van het langstlopende complex is ultimo 2028) en de geprognosticeerde omzetten zijn aan het exploiteren van gronden risico's verbonden. Afhankelijk van het stadium waarin de exploitatie c.q. uitvoering van het betreffende complex zich bevindt, zal het risico afnemen naarmate de einddatum van de grondexploitatie nadert.
Te onderscheiden zijn:
- Algemene economische risico's.
- Projectgebonden risico's.

De risico's die het exploiteren van gronden met zich meebrengt, zijn in de paragraaf Grondbeleid beschreven en gekwantificeerd. In onderstaand overzicht wordt de vertaling van de risico's via de Monte Carlo-analyse per complex weergegeven.

Risico per project	**Huidige stand**	**waarschijnlijke situatie**	**Verschil**
Anthoniusstraat Loo	€ 38.496	€ 38.304	-€ 192
De Timp	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Innofase	€ 5.211.425	€ 5.840.770	€ 629.344
De Nieuweling	€ 1.072.594	€ 1.224.455	€ 151.861
Seingraaf	€ 57.901	€ 57.531	-€ 370
Vitaal Centrum Duiven	-€ 4.602.840	-€ 4.844.466	-€ 241.626
Werkterp de Ploen	€ 38.496	€ 38.304	-€ 192
Totaal:			**€ 538.825**

Het totale risico is met € 188.619 toegenomen van € 350.206 naar € 538.825 ten opzichte van de begroting 2023. Het is voor het eerst dat de Monte Carlo-analyse per complex is gehanteerd. Eerder werd een inschatting gemaakt van de minimum en maximum risico's per onderdeel (rente, inflatie, gronduitgifte, vertragingen e.d.). De stijging is in grote lijnen toe te rekenen aan onzekerheden rondom de uitgifte van gronden.

De cijfers in de tabel zijn louter een momentopname. In de begroting 2025 zullen de consequenties van de nu gekwantificeerde risico's van de grondexploitatie geactualiseerd worden op basis van voortschrijdende inzichten voor zowel de ondergrens als de bovengrens van de Algemene Reserve verwerken. Uiteindelijk wordt dit verrekend met toekomstige (nog te realiseren) winsten vanuit de Grondexploitatie.

Bodemverontreiniging

Voor bekende verontreinigingen zijn de saneringskosten meegenomen in de kosten van de complexen van de Grondexploitatie.

3. Aansprakelijkheidsrisico's

Gewaarborgde geldleningen

In 2023 stond de gemeente garant voor het betalen van rente en aflossing voor in totaal € 20.089.913. Het grootste deel hiervan, namelijk € 19.919.304 wordt gegarandeerd in de achtervang van het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw). Voor deze laatste groep leningen kan de gemeente Duiven voor 50% worden aangesproken. Van het restant van € 170.609 staat de gemeente borg voor verenigingen.

Schadeclaims

Het algemene beeld is dat de burgers de overheid vaker aansprakelijk stellen en schade claimen. De afgelopen vier jaar was er geen stijging in het aantal claims en ook geen stijging van het geclaimde bedrag. De gemeente is verzekerd voor wettelijke aansprakelijkheid en voor het eigen

risico is in de begroting een budget opgenomen. Toch kunnen zich schadeclaims voordoen waar de gemeente niet voor verzekerd is.

Gemeenschappelijke regelingen
De gemeente Duiven participeert in een aantal gemeenschappelijke regelingen. Eventuele tekorten kunnen ten laste komen van de participerende gemeenten.

4. Financiële risico's

Open-einde regelingen
De gemeente heeft te maken met de volgende open-einde regelingen:
- De drie grote decentralisatie's voor de Participatiewet, de AWBZ/Wmo en de Jeugdzorg. Voor een analyse zie programma 2.
- Wet voorzieningen gehandicapten (WVG) onderdeel van de Wet maatschappelijke ondersteuning): voor analyse zie programma 2.
- De uitvoeringskosten door de RSD. Deze zijn hoger uitgevallen.

Algemene Uitkering
Door de aanpassing van de hoeveelheden bij een aantal maatstaven (bijstandsontvangers, inwoners en jongeren) en voornamelijk door de gevolgen van de decembercirculaire komen de uitkeringen uit het Gemeentefonds per saldo € 946.000 hoger uit. In de loop van de komende twee jaar worden de aantallen bij de maatstaven definitief vastgesteld. In de totale opbrengst 2023 zijn de aanpassingen van de maatstaven voor 2021 € 3.000 en 2022 € 24.000 ook verwerkt.

Beleggingen
Hoewel veel bedrijven streven naar een stabiel dividendniveau kan het jaarlijkse dividend toch mee- of tegenvallen.

Dubieuze debiteuren
De vorderingen zijn gecontroleerd op invorderbaarheid. De inschatting voor de belastingdebiteuren is gemaakt op basis van ervaringscijfers en de publieke debiteuren op basis van een ouderdomsanalyse. Het resultaat is dat de voorziening in 2023 met € 252.423 is toegenomen.

De ontwikkelingen en de hiermee verbonden risico's en gevolgen voor het financiële resultaat 2023 en verder worden voortdurend gemonitord. Waar mogelijk worden dan ook beheersmaatregelen genomen. Mochten de actuele ontwikkelingen leiden tot aangepaste prognoses voor 2024 dan wordt dit verwerkt in de tussentijdse rapportages.

Weerstandsvermogen

Onderstaande tabel is ook in de begroting 2023 opgenomen, maar vooruitlopend op de actualisatie van deze tabel bij de komende begroting zijn de onderdelen Grondexploitatie aangepast.

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Risico's omtrent de bedrijfsvoering							
Apparaatskosten grondexploitatie	2fte-4fte	160.000	320.000	60%	96.000	192.000	144.000
Deskundigheid personeel		10.000	50.000	20%	2.000	10.000	6.000
Wachtgeld ambtenaren	1fte-2fte	70.000	140.000	60%	42.000	84.000	63.000
Bovenformatieven	1fte	0	70.000	40%	0	28.000	14.000
Vennootschapsbelasting		0	500.000	20%	0	100.000	50.000

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Algemeen risico	norm Gld 6% au / bel.cap.	2.641.000	2.641.000	100%	2.641.000	2.641.000	2.641.000
Renterisico	10 mln rente 0%-0,5%	0	50.000	80%	0	40.000	20.000
Risico's omtrent eigendommen							
Grondexploitatie							
St. Anthoniusstraat Loo		-192	-192	100%	-192	-192	-192
De Timp		0	0	100%	0	0	0
De Nieuweling		151.861	151.861	100%	151.861	151.861	151.861
Seingraaf		-370	-370	100%	-370	-370	-370
Vitaal Centrum Duiven		-241.626	-241.626	100%	-241.626	-241.626	-241.626
Werkterp de Ploen		-192	-192	100%	-192	-192	-192
Innofase		629.344	629.344	100%	629.344	629.344	629.344
Bodemverontreiniging (onbekende)	1-5 saneringen	100.000	500.000	40%	40.000	200.000	120.000
Aansprakelijkheids risico's							
Gewaarborgde geldleningen		100.000	1.000.000	40%	40.000	400.000	220.000
Schadeclaims		10.000	1.000.000	40%	4.000	400.000	202.000
Gem. regelingen		25.000	1.000.000	60%	15.000	600.000	307.500
Financiële risico's							
Open-einde regelingen:							
-Jeugdzorg		1.000.000	2.000.000	60%	600.000	1.200.000	900.000
-Bijzondere bijstand	1-10% budget	4.007	40.070	60%	2.404	24.042	13.223
-Leerlingenvervoer	1-10% budget	4.487	44.872	60%	2.692	26.923	14.808
-WVG	1-10% budget	9.617	96.167	80%	7.693	76.934	42.314
-RSD	50-100%	50.000	100.000	100%	50.000	100.000	75.000
Algemene Uitkering		200.000	1.200.000	80%	160.000	960.000	560.000
Beleggingen	10-25% dividend	10.800	27.000	60%	6.480	16.200	11.340
Afvalinzameling		0	225.000	80%	0	180.000	90.000
Referendum		64.000	70.000	20%	12.800	14.000	13.400
Inburgering nieuwkomers		50.000	100.000	20%	10.000	20.000	15.000
						bovengrens	ondergrens
Totaal		**5.047.736**	**11.712.934**		**4.270.894**	**7.851.924**	**6.061.410**

Als alle risico’s die tot nu toe zijn gekwantificeerd zich ook daadwerkelijk zouden voordoen, dan zou er sprake zijn van minimaal € 5,0 miljoen en maximaal € 11,7 miljoen schade (ongewogen risico’s). Maar de kans dat dit zich allemaal in één jaar voordoet, is zeer klein. Vandaar dat wordt uitgegaan van een gewogen risico: de kans dat een risico zich voordoet maal de hoogte van het bedrag dat daarmee gemoeid is. Deze kwantificering van risico’s waarbij rekening is gehouden met de kans dat een risico zich voordoet, komt uit op een gemiddeld bedrag van afgerond € 6,1 miljoen. Het gaat om het gemiddelde van het gewogen minimumrisico (€ 4,3 miljoen) en het gewogen maximumrisico (€ 7,9 miljoen).

Weerstandscapaciteit

De hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die een grote impact kunnen hebben op de financiën van Duiven. Het risicoprofiel is een dynamisch geheel gelet op ontwikkelingen in de in- en externe omgeving, het bijstellen van doelstellingen en de werking van beheersmaatregelen. Op het moment dat een bepaald risico in de begroting is geraamd, is het geen risico meer. Op basis van de inschatting van de risico's in de programmabegroting heeft de gemeente Duiven een weerstandscapaciteit nodig van afgerond € 6,1 miljoen.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen waarover de gemeente beschikt om onverwachte, niet-begrote kosten, dat wil zeggen risico's, op te vangen.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve en bedraagt per 31 december 2023 € 18,6 miljoen.

Ratio

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de benodigde weerstandscapaciteit (risico's) afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit } 18.600.000}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit } 6.100.000} = 3,05$$

De ratio voor het weerstandsvermogen kan worden ingedeeld in een aantal waarderingscijfers.

Ratio weerstandsvermogen

A	> 2	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De nu berekende ratio van de gemeente Duiven valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen om de gewogen gemiddelde risico's af te dekken.

Onder- en bovengrens Algemene Reserve

Op basis van de nota Weerstandsvermogen 2005 zijn de onder- en de bovengrens van de Algemene Reserve vastgesteld. Aan de hand van de herziening van de kwantificeringen kan een nieuwe onder- en bovengrens worden bepaald. Om schommelingen te voorkomen, zullen deze grenzen niet meteen worden aangepast. Wel zal het vergelijk worden opgenomen en bij grote verschillen de grenzen aangepast. Bij de begroting 2024 is besloten om de onder- en bovengrens van de Algemene Reserve aan te passen, de ondergrens is verhoogd naar € 6,8 miljoen, de bovengrens is verhoogd naar € 9,4 miljoen. Bij de begroting 2025 zullen de effecten van de geactualiseerde gekwantificeerde risico's opnieuw worden verwerkt.

Vastgestelde grenzen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024

Ondergrens	6.100.000	6.400.000	6.800.000
Bovengrens	9.000.000	9.000.000	9.400.000

Financiële kengetallen

In onderstaande tabel stat het verloop van de kengetallen zoals deze zijn voorgeschreven door de provinciale toezichthouder. Na vaststelling van de jaarrekening 2023 door de raad zal de toezichthouder opnieuw de kengetallen gaan beoordelen en een advies uitbrengen.

Verloop van de kengetallen	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2023	Begroting 2023
Netto schuldquote	-3,67%	0,9%	43,7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-7,63%	-6,6%	30,6%
Solvabiliteitsratio	40,6%	40,1%	34,0%
Structurele exploitatieruimte	4,52%	1,6%	2,3%
Grondexploitatie	1,8%	2,9%	8,5%
Belastingcapaciteit	98,6%	80,5%	87,8%

De netto schuldquote zegt iets over de financiële vermogenspositie van de gemeente. Heeft een gemeente ruimte om te investeren of moet het juist voorzichtig zijn? Bij een score onder de 100% is er financiële ruimte, bij een score boven de 130% moet de gemeente voorzichtig zijn met haar financiën. Duiven scoort met een netto schuldquote van 0,9% goed.

Bij netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen worden schulden die de gemeente heeft, gecorrigeerd met gelden die zijn doorgeleend aan scholen, woningstichtingen of verenigingen. Dit zorgt voor een beter beeld van de financiële vermogenpositie van de gemeente dan de ongecorrigeerde netto schuldquote omdat de gemeente schulden op de balans heeft staan waartegenover vorderingen staan op deze organisaties. Deze schulden hebben namelijk geen invloed op de beoordeling of de gemeente in staat is te investeren of dat ze juist moet oppassen. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is voor Duiven -6,6% in 2023 ten opzichte van -7,6% in 2022.

De solvabiliteitsratio is het percentage eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van de gemeente. Dit is voor gemeente Duiven afgenomen naar 40,1%. Dit percentage voldoet aan het streefpercentage van 35%. Er is ten opzichte van 2022 sprake van een lichte verslechtering.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoeveel ruimte er is in de jaarrekening tussen structurele uitgaven en structurele inkomsten van gemeenten. Dit getal zegt iets over of de gemeente in staat zal zijn aan haar verplichtingen te voldoen. De structurele exploitatieruimte komt uit op 1,6%.

Het kengetal grondexploitatie is de verhouding tussen de bouwgronden in de balans en de totale baten van de gemeente. Deze ratio is van 1,8% in 2022 gestegen naar 2,9% in 2023.

De belastingscapaciteit is de verhouding tussen de belastingen die er geheven zijn in 2023 in de gemeente Duiven voor meerpersoonshuishouden met een eigen woning ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De belastingcapaciteit is gedaald van 98,6% in 2022 naar 80,5% in 2023.

Conclusie

Op basis van de ontwikkeling van de verschillende kengetallen kan geconcludeerd worden dat de gemeente veel van de streefpercentages haalt. De verschillende kengetallen ontwikkelen zich gunstiger dan eerder was verwacht. Vooral de schuldquote neemt de afgelopen jaren af. Dat

komt voornamelijk door de aflossingen van de leningen van de woningbouwvereniging die 30 jaar geleden in de groeikerntijd van Duiven waren verstrekt. Als gevolg van de jaarrekeningresultaten van de afgelopen drie jaar neemt het eigen vermogen toe en daarmee ook de solvabiliteit. De ratio van het weerstandsvermogen is uitstekend en dat betekent dat er voldoende middelen zijn om risico's tegelijkertijd op te kunnen vangen. Structureel dienen zich echter wel uitdagingen aan. De begrotingstekorten van de komende jaren geven aan de gemeente op zoek moet naar financiële oplossingen.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Het onderhoud van de kapitaalgoederen legt een beslag op een deel van de financiële middelen. Kapitaalgoederen zijn verdeeld naar de categorieën wegen, water en gebouwen. In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleidskader, de beheerplannen en de financiële consequenties.

In de beleidsplannen legt de gemeenteraad de kaders vast voor de uitvoering van het onderhoud aan de kapitaalgoederen. Het niveau van het onderhoud en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten. Met de vaststelling van de programmabegroting machtigt de raad het college van burgemeester en wethouders om de uitgaven ten laste van de betreffende onderhoudsvoorzieningen te doen.

Deze voorzieningen worden gevuld door een jaarlijkse storting vanuit de diverse taakvelden. De kosten van het onderhoud worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

In 2023 is gestart met het opstellen van het integrale beheerplan. Het opstellen van een beheerplan is een eis vanuit de provincie. Door capaciteitsproblemen en het niet ingevuld krijgen van vacatureruimtes is het niet gelukt om de beheerplannen dit jaar vast te laten stellen. De verwachting is dat deze eind 2024 kunnen worden vastgesteld.

Wegen

Beleidskader

Het beheren van de openbare ruimte kan efficiënter als we er integraal naar kijken. Daarom is besloten Integraal Beleid voor het beheer van de Openbare Ruimte (IBOR) op te stellen en geen nieuw beleid voor alleen de verhardingen. In het vierde kwartaal van 2022 is het Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte vastgesteld door de gemeenteraad. Dit beleid wordt daarna vertaald in beheerplannen.

Uitvoering wegonderhoud

In 2023 is minder onderhoud uitgevoerd dan gepland. Enerzijds is dat veroorzaakt doordat het beheerplan nog niet op orde is. Anderzijds zijn er vertragingen opgelopen door:

- de langer dan verwachte aanbesteding van het gezamenlijke asfaltbestek met gemeente Zevenaar;
- personele wisselingen en moeilijk vervulbare vacatures;
- door tekort op arbeidsmarkt bij aannemers duurt de uitvoering langer;
- het extreem natte najaar.

Tot slot zijn er nogal wat projecten van netbeheerders waarmee we met de uitvoering van het onderhoud worden geconfronteerd. We willen geen onderhoud doen waar binnen korte tijd kabels of leidingen worden gelegd. Denk aan:

- glasvezel aanleg kern Duiven die al loopt;
- glasvezel aanleg bedrijventerreinen die begin 2024 start;
- uitbreiding MiddenSpanning netwerk door Liander in het kader van de energietransitie gestart najaar 2023;
- vervanging waterleidingen door Vitens bij 200 woningen Rozenstraat e.o. vanaf begin 2024;
- diverse stadsverwarming werken vanaf begin 2024.

Om voornoemde redenen zijn wegvervangingen Landaalsestraat en eerste deel Kerkstraat uitgesteld, heeft elementen onderhoud vertraging opgelopen, is renovatie brug B30-Roodwilligenstraat uitgesteld en is minder aan onderhoud civiele kunstwerken gedaan. Er zijn in 2023 diverse onderhoudsmaatregelen als asfalteren Zuidsingel-Bellefleur, van Eyckstraat, fietspad Pinksterbloem, betononderhoud brug Breitnerstraat, vervangen brug B8-Eltingerhof uitgevoerd. Het bij de inspectie geconstateerde klein onderhoud en het bij Fixi/KCC gemelde klein onderhoud zijn opgelost.

Kwaliteitsniveau verhardingen
De kwaliteit van het asfalt was bij de laatste inspectie iets gedaald en aan de lage kant. Het is belangrijk asfalt op redelijk niveau te houden om kapitaalvernietiging te voorkomen. De kwaliteit van de elementen verharding was iets gestegen opzichte van de vorige inspectie. De verklaring is dat onderhoud aan asfalt verhardingen die aangelegd zijn in de groeikernperiode nu stevig toeneemt, dat vooral bij asfaltwegen steeds meer ernstige schade door langdurige zomer droogte optreedt en dat meer onderhoud aan elementen is uitgevoerd. Een aandachtspunt is dat vanaf 2029 erg hoge onderhoudsbedragen nodig zijn op basis van leeftijd.

Van de civiele kunstwerken wordt bij de inspectie per hoofdonderdeel de schade in beeld gebracht. Per schade is een herstel advies gegeven. Dit kan ook een renovatie of vervanging zijn als daar aanleiding toe is. Indien nodig volgt nader onderzoek. Het aangetroffen kwaliteitsniveau voldoet aan de verwachtingen en de leeftijd van het areaal.

Voorziening onderhoud wegen	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per 1 januari	**9.868**	**11.419**	**11.149**	**11.589**
Toevoeging aan de voorziening	1.988	1.451	1.448	1.457
Onttrekking aan de voorziening	437	1.721	1.008	861
Stand per 31 december	**11.419**	**11.149**	**11.589**	**12.185**

Bedragen x € 1.000

Groen
Beleidskader
In december 2022 is het Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) vastgesteld. Dit beleidsplan is een integraal plan voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. In 2023 is gestart met het opstellen van de integrale beheerplannen. Naar verwachting zal deze in de eind 2024 door het college kunnen worden vastgesteld.

Uitvoering
Het groenonderhoud is in 2023 voor het vierde jaar conform contract uitgevoerd. Het onderhoud is uitgevoerd op beeldkwaliteitsniveau B van het CROW. Door het groeizame weer, de kostenstijgingen en de personeelstekorten bij de aannemer heeft het onderhoud onder druk gestaan. Hierdoor is er meer inzet nodig geweest op directievoering en toezicht.

Het boombeheer wordt uitgevoerd conform handboek Bomen. Eind 2023 is het werk opnieuw Europees aanbesteed middels een raambestek. De aannemer met de beste prijs- kwaliteit verhouding krijgt het werk gegund. Ook het maaibestek is eind 2022/ begin 2023 opnieuw Europees aanbesteed. Het werk is gegund aan de aannemer met de scherpste prijs. Voor een meer biodivers maaibeheer is in 2021 € 20.000 extra beschikbaar gesteld.

Het areaal wordt ouder waardoor renovaties noodzakelijk worden. Na de vaststelling van het IBOR is een start gemaakt met groen en boomrenovaties. Door meer benodigde inzet op het reguliere onderhoud en onderbezetting op groen is hier maar beperkt uitvoering aan gegeven.

In 2023 is er uitvoering gegeven aan de kredieten die in 2022 beschikbaar zijn gesteld en zijn voorbereid. Daarnaast is er in 2023 een wijkrenovatie voorbereid waar in 2024 uitvoering aan

wordt gegeven. Voor de uitvoering is gezocht naar integraliteit met de overige vakgebieden in de openbare ruimte.

Groen

	Begroting 2023	begroting 2023 na wijziging	Rekening 2023
Voorcalculaties	1.592	1.587	1.527
Totaal	**1.592**	**1.592**	1.527

bedragen x € 1.000

Riolering, gemalen en randvoorzieningen
Beleidskader
De basis voor het onderhouden van het totale rioleringssysteem is te vinden in het Water Taken Plan WTP (voorheen Gemeentelijk Riolerings Plan GRP) dat éénmaal in de vier tot zes jaar wordt geactualiseerd. In 2022 is het nieuwe watertakenplan vastgesteld. In het watertakenplan zijn een deel van de kosten voor DPRA opgenomen.

Uitvoering
Er zijn 5 drukunits vervangen. Door preventief onderhoud was het niet nodig om IBA's (Individuele Behandeling Afvalwater) te vervangen. Het reguliere onderhoud van gemalen, hoofdriool, drukunits, BBB's (Berg Bezink Bak) en kolken is conform planning uitgevoerd.

Uitvoering DPRA oplegger:
't Holland: Met bedrijven, bewoners van het bedrijven terrein en het waterschap Rijn en IJssel is een intensieve participatie traject doorlopen dat heeft geresulteerd in een kansenkaart voor klimaat adaptieve maatregelen. De uitvoering zal in 2024 plaatsvinden

Mondriaanplein: Samen met de omwonenden en aangrenzende bedrijven is er een zorgvuldig participatietraject doorlopen dat geresulteerd heeft in een gedragen ontwerp. Dit ontwerp word in 2024 verder uitgewerkt en er zal in 2024 gestart worden met de uitvoering.

Eilandplein: in 2023 is er gewerkt aan een zorgvuldig en uitgebreid participatietraject waarbij eind 2023 3500 huishoudens zijn uitgenodigd om actief deel te nemen. In 2024 zal samen met de bewoners van Duiven Zuid en de bedrijven op het Eilandplein worden gewerkt naar een ontwerp. De uitvoering zal plaatsvinden in 2025.

Stationsplein: in 2023 is het ontwerp voor herinrichting van het plein opgesteld en de uitvoering zal in 2024 geschieden.

Liemersplein: De vergroening van het Liemersplein is gekoppeld aan de ontwikkeling van vitaal centrum Duiven. In 2024 wordt hiervoor een integraal plan opgesteld.

Voorziening Riolering artikel 44 lid 2 BBV	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per 1 januari	**12.279**	**12.758**	**12.536**	**12.697**
Toevoeging aan de voorziening	479	0	161	266
Onttrekking aan de voorziening	0	222	0	0
Stand per 31 december	**12.758**	**12.536**	**12.697**	**12.963**

Bedragen x € 1.000

Water
Beleidskader
De basis voor het onderhouden van het totale rioleringssysteem is te vinden in het Water Taken Plan WTP (voorheen Gemeentelijk Riolerings Plan GRP) dat éénmaal in de vier tot zes jaar wordt

geactualiseerd. In 2022 is het nieuwe watertakenplan vastgesteld. In het watertakenplan zijn een deel van de kosten voor DPRA opgenomen

Uitvoering
In 2023 zijn aan de Witbol delen van oeverbeschoeiing omgevormd naar natuurvriendelijke oevers. Elders was er nog geen noodzaak.

Water

	Begroting 2023	begroting 2023 na wijziging	Rekening 2023
Voorcalculaties	121	121	34
Totaal	**121**	**121**	**34**

bedragen x € 1.000

Onderhoud gebouwen
Beleidskader
Het planmatig Groot-Onderhoud-Gebouwen (GOG) geschiedt volgens de opzet en systematiek zoals omschreven in het Beleidsplan en vastgesteld door de Gemeenteraad op 16 april 2012.

Voor 2024 wordt nieuw vastgoedbeleid voor maatschappelijk vastgoed verwacht waarin de GOG systematiek wordt herzien. Hoewel we 2 tot 25 jaar vooruit kijken zullen we voor de begroting de beschouwingshorizon voor onderhoud gaan beperken tot 10 jaar. Dit omdat we iedere 4 jaar het MJOP volgens de NEN2767 herzien. Verder vooruit kijken heeft dan geen zin omdat inhoudelijk beleid ook invloed heeft op de huisvestingsbehoefte. Voorgesteld wordt voor de gehanteerde systematiek voor het opstellen van de MJOP's in O-prognose het volgende beleidskader te gaan hanteren:
- In de eerste plaats leggen we in huisvestingsplannen voor Vastgoed voor Bedrijfsvoering, Onderwijs, Sport en Accommodaties vast wat het toekomstperspectief is van dat vastgoed.
- Op basis daarvan weten we wanneer gebouwen voor Vervanging dan wel Hoog niveau renovatie in aanmerking komen. Tot die tijd zal via een duurzaamheidsplan en een onderhoudsplan gewekt worden aan het voldoen aan de routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed en het gewenste onderhoudsniveau:
- Aan een duurzaamheidsplan wordt momenteel gewerkt.
- Onderhoud vind plaats via jaarlijks onderhoud en groot onderhoud. Dit loopt via een voorziening goot onderhoud gebouwen en onderstaand beheerplan.

Beheerplan
Voor het planmatig Groot-onderhoud wordt onderscheid gemaakt in de volgende twee categorieën:
- Groot-onderhoud met een cyclus van 2-25 jaar: te dekken uit de Voorziening;
- Groot-onderhoud met een cyclus van > 25 jaar: kapitaliseren (rente en afschr.).

Uitgangspunt is dat de voorzieningen op peil gehouden worden met dotaties en een Rentetoekenning / inflatiecorrectie (voor inflatie/prijsstijgingen). Met de onttrekkingen voor het gepland Groot Onderhoud wordt gezorgd dat het niveau van de voorziening over een periode van de (komende) 25 jaar niet onder de 0-grens komt. Jaarlijks worden de individuele onderhoudsplannen (MJOP) van de gebouwen voor de komende vier jaar geactualiseerd en de consequenties/mutaties hiervan verwerkt. De mutaties zijn samengevat het gevolg van:
- inmiddels uitgevoerd groot-onderhoud/renovatieonderhoud;
- wijzigingen van een onderhoudscomponent (b.v. materiaalkeuze);
- verwerking van schouw-/opnameresultaten;
- geplande onttrekking en gerealiseerde sloop van accommodaties;
- wijziging in onderhoudsverantwoordelijkheid (eigenaar-verhuurder/huurder-gebruiker).

Mutaties leiden veelal tot een gewijzigde dotatie in de Voorziening GOG en zijn als zodanig verwerkt in de voorcalculaties. Bij de actualisatie van de MJOP's blijkt dat met de voorgestelde

dotaties en geplande onderhoudsactiviteiten het niveau van de drie Voorzieningen GOG voor de komende periode van 25 jaar niet onder de 0-grens daalt. De Meerjarenonderhoudsplannen zijn herzien in 2023 omgezet naar een nieuw softwaresysteem O-prognose.

Uitvoering

Onderwijsaccommodaties / gymzalen
Per 1 Januari 2015 heeft een overheveling plaats gevonden van het Groot-Onderhoud van de zogenaamde G-componenten van de basisscholen naar de schoolbesturen. Wij zullen in het vervolg niet meer via deze paragraaf hierop terugkomen.

De Gemeente blijft wel verantwoordelijk voor het Groot-Onderhoud en de Functionele Verbeteringen van de gymzalen van de Joannesschool en de Bernadetteschool.

Bij de vaststelling van het IHP-basisonderwijs heeft een onderzoek plaatsgevonden m.b.t. de onderhoudssituatie van de gymzalen van de Bernadetteschool en Joannesschool. Hierbij werd vastgesteld dat beide gymzalen in een goede staat van onderhoud verkeren voor een instandhoudingstermijn van ca. 15 jaar.

Overig
In het kader van herbestemming is het gebouw Regina Pacis onttrokken aan de Vastgoedportefeuille van de Gemeente Duiven. Deze accommodatie is via afdeling RSO herontwikkeld tot appartementen.

Voortgang Uitvoeringsprogramma GOG 2023-2025
De 4-jaarlijkse planning (2023-2026) Groot-Onderhoud-Gebouwen is onlangs op basis van de MJOP's en schouw-/opname-inspecties geactualiseerd en wordt in een Uitvoeringsplan ter vaststelling voorgelegd.

Op basis van het Beleidsplan GOG wordt een deel van de uitvoeringscomponenten gedekt uit de desbetreffende Voorziening en een ander deel geactiveerd en de kapitaallasten opgevoerd.

Op basis van deze planning worden aan diverse panden het geplande Groot-Onderhoud uitgevoerd. Het kwaliteitsniveau van de gebouwen is momenteel Redelijk. Op onderdelen is aandacht voor vervangend onderhoud wat ook wordt opgepakt.

Voorziening Groot onderhoud algemene accommodaties	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per 1 januari	435	661	606	771
Toevoeging aan de voorziening	258	193	192	195
Onttrekking aan de voorziening	34	248	27	3
Stand per 31 december	**661**	**606**	**771**	**963**

Voorziening Groot onderhoud sportaccommodaties	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per 1 januari	1.371	1.441	1.596	1.762
Toevoeging aan de voorziening	161	163	166	169
Onttrekking aan de voorziening	91	8	0	5
Stand per 31 december	**1.441**	**1.596**	**1.762**	**1.926**

Voorziening Groot onderhoud culturele accommodaties	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per 1 januari	524	584	615	690
Toevoeging aan de voorziening	80	81	82	83
Onttrekking aan de voorziening	18	50	7	94

Voorziening Groot onderhoud culturele accommodaties	2023	2024	2025	2026
Stand per 31 december	584	615	690	679

Bedragen x € 1.000

Paragraaf 4 Financiering

Algemeen

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De treasuryfunctie streeft naar een optimaal evenwicht tussen de uitgaven en inkomsten. Bij het uitzetten van gelden is met inachtneming van de regels het optimaliseren van het rendement het doel. Voor het aantrekken van geld is het doel andersom, namelijk het minimaliseren van de kosten. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexer geworden geld- en kapitaalmarkt. Er zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie budgettaire gevolgen verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Het risico is inherent aan het rendement. Het laatste beleid hiervan is door de raad vastgelegd op 29 februari 2016 in het treasurystatuut van de gemeente Duiven. De publieke taak was reeds vastgesteld in de raad van 25 januari 2010.

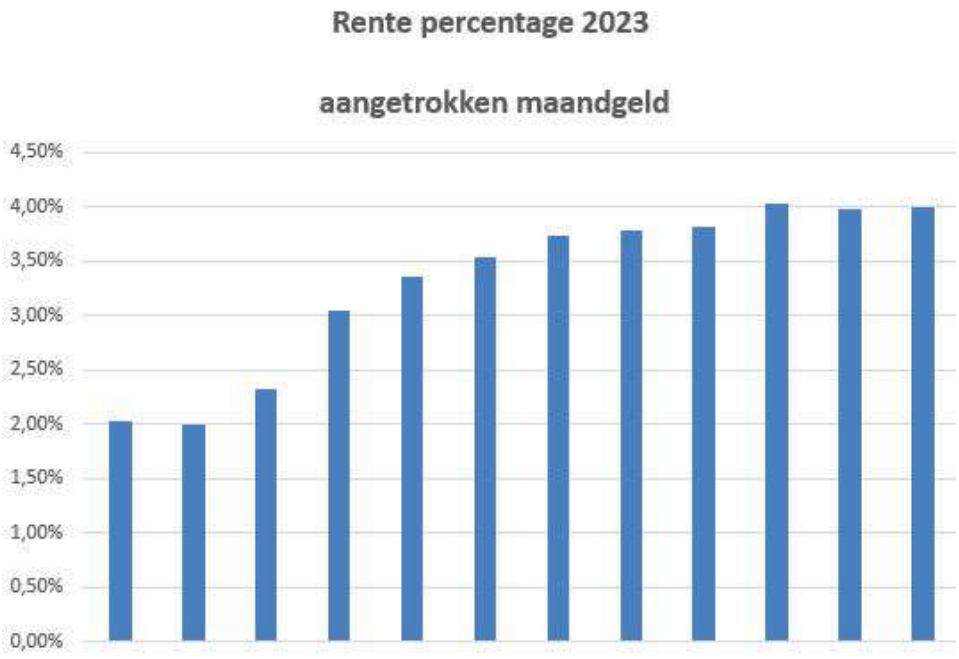
Opgenomen in de publieke taak zijn:
- Het verstrekken van garanties aan plaatselijke verenigingen en instellingen met het doel om met deze zekerheid geld te kunnen lenen bij reguliere banken en andere financieringsinstellingen.
- Het blijven verstrekken van waarborgen en geldleningen tot (her)financiering van sociale woningbouw conform het hiervoor reeds eerder (1997) genomen besluit Raamovereenkomst tot (her)financiering van de sociale woningbouw.

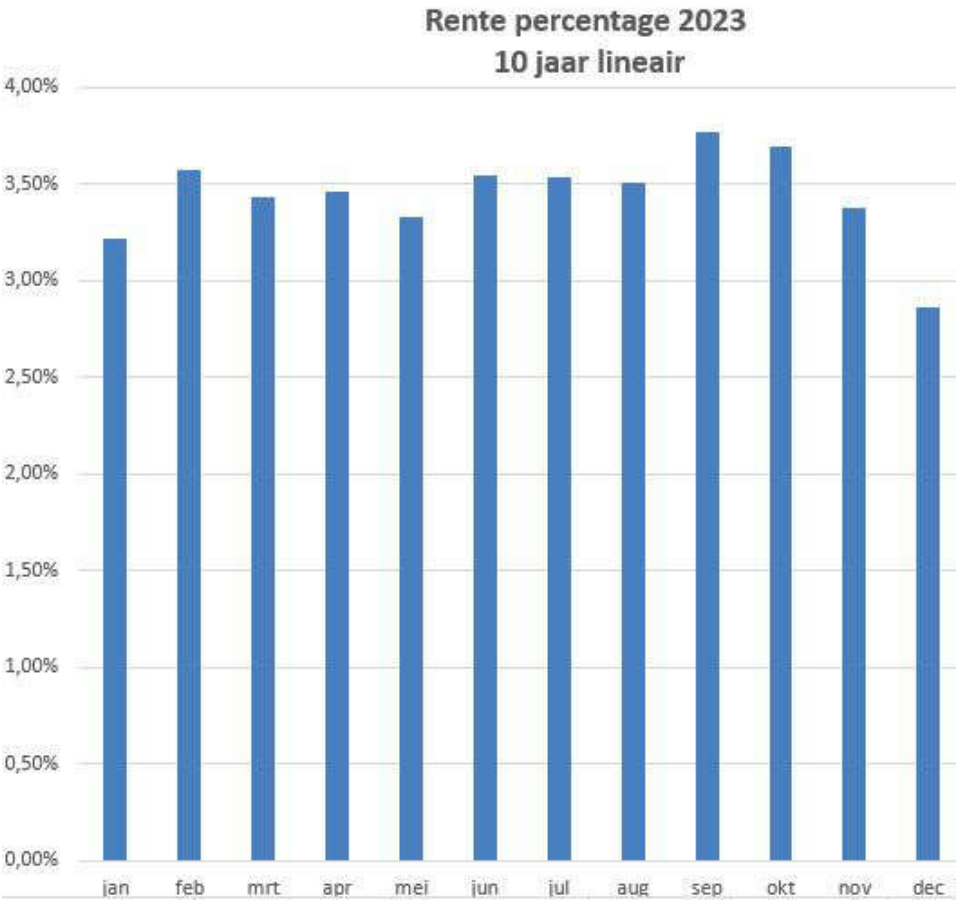
In het actuele treasurystatuut zijn de kaders opnieuw vastgelegd van financiële instellingen waarbij de gemeente Duiven geld kan lenen of uitzetten. Voor het aantrekken van geld is de rating verdwenen omdat de gemeente Duiven daar geen risico voor loopt. Het uitzetten van geld is niet meer toegestaan door de invoering van het schatkistbankieren. Wel is het nog toegestaan aan een andere decentrale overheid geld te lenen. Dit is alleen mogelijk als er geen verticale toezicht relatie bestaat tussen beide decentrale overheden.

Rentebeleid

In de financieringsparagraaf van de begroting 2023 is van een licht stijgende rente uitgegaan. Door een sterk toegenomen inflatie is de ECB genoodzaakt geweest de rente een aantal malen te verhogen vanaf juli 2022 tot eind 2023. Het korte geld is in 2023 omhoog gegaan van 2% naar 4% eind 2023.

De gemeente Duiven heeft in 2023 het hele jaar ruim positief gestaan bij de banken. Er is in 2023 € 598.526 rente ontvangen van de schatkist vanwege het schatkistbankieren.

Renterisico's

De specifieke risico's die samenhangen met de uitvoering van de treasuryfunctie bestaan voornamelijk uit renterisico's, die worden getoetst aan twee normen.

1. De kasgeldlimiet. Deze geeft het maximale bedrag aan dat een gemeente aan vlottende financieringsmiddelen (looptijd korter dan een jaar) mag opnemen.

2. De renterisiconorm. Hiermee wordt bedoeld het renterisico dat gelopen wordt op toekomstige renteniveaus. Per jaar mag maximaal op 20% van de leningen renterisico worden gelopen.

1. Kasgeldlimiet
Het uitgangspunt van de kasgeldlimiet is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten door een grens te stellen aan korte financiering (korter dan één jaar). Juist voor korte financiering kan het renterisico aanzienlijk zijn. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van de jaarbegroting en geldt voor het gehele begrotingsjaar.

Berekening kasgeldlimiet

Bedragen x € 1.000	**1 januari 2023**
Omvang begroting	72.290
Toegestane kasgeldlimiet	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	6.1
Gemiddeld vlottende middelen 2023	19.7

Berekening kasgeldlimiet

Gemiddeld 2023 ruimte	25.8

Bedragen x € 1.000

Berekening ruimte in 2023 t.o.v. kasgeldlimiet

2023	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	gemiddeld
Gemiddelde vlottende middelen	19.7	21.0	20.3	17.7	19.7
Kasgeldlimiet per 1 januari 2022	6.1	6.1	6.1	6.1	6.1
Ruimte boven de limiet	25.8	27.1	26.4	23.8	25.8

Bedragen x € 1 miljoen

De gemeente Duiven is in 2023 het gehele jaar ruim onder de kasgeldlimiet gebleven.

2. Renterisiconorm
Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt berekend als percentage van de totale vaste schuld.

Uit dit overzicht blijkt dat de gemeente op grond van deze norm in 2023 € 14.420.000 aan leningen opnieuw had mogen afsluiten. In 2023 is er geen nieuwe langlopende lening afgesloten. Wel is er voor een bedrag van € 4.604.851 aan leningen regulier afgelost.

(bedragen x € 1.000)	Begroot
Berekening rente risiconorm	
Totale lasten	72.290
Percentage regeling	20,0%
Rente risiconorm in bedrag	€ 14.458
Berekening rente risico	Werkelijk
Rente herziening	€ -
+/+ aflossingen (model E)	€ 4.625
Rente risico	€ -4.625

Toetsing renterisiconorm	
Rente risiconorm (begroot)	€ 14.458
Rente risico (werkelijk)	€ 4.625
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	€ 9.833

Kredietrisico
Naast bovengenoemd renterisico wordt door de gemeente ook kredietrisico gelopen over de door de gemeente uitgeleende gelden en de door de gemeente aan plaatselijke verenigingen en instellingen, in het kader van de publieke taak, gegarandeerde geldleningen. Het kredietrisico betreft het risico dat de leningen niet worden terugbetaald. In 2023 is er geen nieuwe lening verstrekt. Het bedrag van het stimuleringsfonds volkshuisvesting is toegenomen tot € 103.673 vanwege ontvangen rente. Het saldo van de verstrekte hypotheken aan ambtenaren was op 1-1-2023 € 2.464.922. In 2023 is dat saldo afgenomen met € 99.948 tot € 2.364.974..

Gewaarborgde geldleningen
Op 31-12-2023 stond de gemeente garant voor het betalen van rente en aflossing voor in totaal € 20.089.913. Het grootste deel hiervan, namelijk € 19.919.304 wordt gegarandeerd in de achtervang van het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw). Voor het restant van € 170.609 wordt garant gestaan voor het betalen van rente en aflossing van sportverenigingen.

Interne financiering

Onder interne financiering wordt verstaan het gebruikmaken van eigen reserves en voorzieningen voor de financiering van de gemeente Duiven. Op 1 januari 2023 was het bedrag aan reserves € 41.953.708 (inclusief het saldo € 6.652.335 (van 2022) en aan voorzieningen € 33.614.496. In totaal € 75.568.204. Dit bedrag werd ook in 2023 gebruikt als financieringsmiddel voor inkomsten en uitgaven van de gemeente Duiven.

Schatkistbankieren

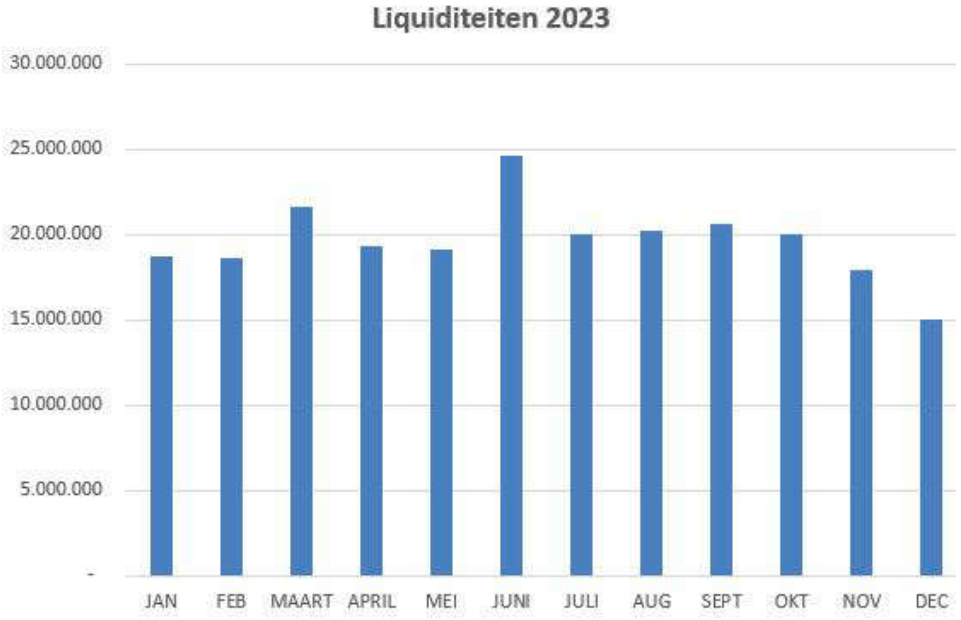
Schatkistbankieren houdt in dat lagere overheden zoals gemeenten, provincies en waterschappen hun geld niet meer kunnen onderbrengen bij reguliere banken, maar verplicht zijn dit bij het Rijk dan wel mede overheid te doen. Dit geldt vanaf 2013. Het tijdelijk uitzetten van geld bij derden is verleden tijd.

Alle overtollige middelen in de schatkist moeten we aanhouden. Er zijn vier uitzonderingen; nazorgfondsen zoals die zijn ingesteld op basis van de wet Milieubeheer, middelen op een geblokkeerde rekening bij de belastingdienst, bestaande beleggingen (peildatum 4 juni 2012) en een drempelbedrag. Het drempelbedrag is een minimumbedrag dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag voor de gemeente Duiven is 2,0% (dit percentage wordt gehanteerd bij een begrotingstotaal lager dan € 100 miljoen). Voor 2023 was het drempelbedrag 2% van het begrotingsbedrag € 72.100..000 = € 1.442.000. Het minimum bedrag is € 1.000.000. Dagelijks wordt het overschot van de liquide middelen gestort naar het Rijk middels een rekening-courantrekening. In 2022 is het drempelbedrag niet overschreden. Hieronder de kwartaalcijfers van gelden die buiten de BNG worden aangehouden. Bij de BNG wordt er automatisch geld afgeroomd naar de schatkist. Ook is het van belang naast de BNG geld beperkt aan te houden. Vanaf september 2022 wordt er rente ontvangen op de schatkist. In 2023 is er totaal een bedrag van € 598.526 ontvangen aan rente schatkist.De rente is zelfs opgelopen naar 4% in 2023 bij de schatkist.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**1.446**	**1.446**	**1.446**	**1.446**
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**355**	**326**	**278**	**717**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.091	1.120	1.168	729
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	72.290	72.290	72.290	72.290
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	72.290	72.290	72.290	72.290
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-	-	-	-
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag kwartaal 1 en 2				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag kwartaal 3 en 4	1.446	1.446	1.446	1.446
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	31.977	29.709	25.592	65.969
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	355	326	278	717

Liquiditeit

Om te komen tot een goede en effectieve financiering voor de gemeente voor de korte en lange termijn is een goede en volledige liquiditeitsprognose noodzakelijk. De liquiditeitsprognose in de begroting 2023 voorspelde een negatief saldo van € 1,7 miljoen eind 2023. In werkelijkheid was het saldo € 15 miljoen positief. Hieronder treft u de werkelijke liquiditeit aan van de gemeente Duiven per maand in 2023. Het verschil wordt o.a. verklaard door een veel hoger beginsaldo, minder investeringen, toename van beklemde middelen (voorschotten van het Rijk) en het positieve saldo 2022.en 2023.

Renteschema 2023

A	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	364.432	
B	Externe rente baten Schatkistbankieren en bank	-606.238	
	Saldo van rentelasten en rente baten		-241.806
C1	Rente baat van de grondexploitatie	0	
C2	Rente baat voorzieningen	0	
C3	Rente baat van Hypotheken	-72.713	
C4	Rente baat Alliander en Kredietbank	-14.604	
	Totaal inkomsten		-87.317
	Saldo		-329.123
D1	Rente over het eigen vermogen		
D2	Rente over de voorzieningen		243.965
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen		-85.158
E	Aan taakvelden toe gerekende rente		-560.985
F	Rente resultaat 2022 positief		-646.143

Debiteuren- en crediteurenbeheer

Alles is erop gericht dat vorderingen tijdig, dus uiterlijk op de vervaldatum, worden geïnd. Wanneer dit niet wordt gerealiseerd, worden kort na de vervaldatum, volgens een vaste procedure, invorderingsmaatregelen genomen. Zogenaamde dubieuze debiteuren worden via een kosten/baten-analyse en op juridische haalbaarheid beoordeeld waarna óf verdere invordering via de gerechtsdeurwaarder plaatsvindt óf de vordering oninbaar wordt verklaard.

Debiteuren financieel beheer

Er lopen invorderingsmaatregelen eind 2023 bij de deurwaarder voor een totaal bedrag van € 9.355 voor 2 verschillende debiteuren.

Debiteuren belastingen

De invordering van de belastingdebiteuren 2023 is reeds opgestart. In 2023 zijn er herinneringen, aanmaningen en dwangbevelen verzonden. De achterstand in het draaien van dwangbevelen 2022 is in 2023 weer ingehaald. Het totale saldo aan belastingdebiteuren bij de

gerechtsdeurwaarder per 31 december 2023 bedraagt € 79.488. Het betreft 248 vorderingen. Deze zijn in behandeling bij het incassobureau dat de invordering verzorgt voor de gemeente.

De overige belastingdebiteuren komen binnen via een betalingsregeling.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding
De gemeente levert een scala aan producten. Om de levering van deze producten te garanderen, hebben we het werk op een bepaalde wijze georganiseerd: de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft betrekking op de totale gemeentelijke organisatie: zowel de 'ambtelijke' als de 'bestuurlijke'. Onder bedrijfsvoering rekenen we de inzet van (productie-)middelen en de toepassing van processen bij de totstandkoming van producten. De bedrijfsvoering is met ingang van 2018 ondergebracht in de werkorganisatie 1Stroom. De bedrijfsvoeringsaspecten inzake ICT en Inkoop zijn ondergebracht in Samenwerking de Liemers (een ambtelijk samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar).

Financiën, doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid
De interne regels met betrekking tot de financiële beheersing van de organisatie met de daarbij behorende verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn neergelegd in de verordeningen ex artikel 212, 213 en 213a van de Gemeentewet. De relevante instrumentaria behorende bij de planning en control zijn hierop afgestemd.

De interne regels met betrekking tot de financiële beheersing van de organisatie met de daarbij behorende verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn neergelegd in de verordeningen ex artikel 212, 213 en 213a van de Gemeentewet. De relevante instrumentaria behorende bij de planning en control zijn hierop afgestemd.

Over 2023 wordt door het college voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording afgelegd over de jaarrekening. In voorgaande jaren werd het oordeel hierover gegeven door de accountant. In deze verantwoording wordt aangegeven of het college van oordeel is dat er in 2023 rechtmatig gehandeld is ten aanzien van de baten en lasten en balansmutaties. In beginsel stelt de accountant vervolgens vast of de jaarrekening getrouw is. Daarmee geeft hij meteen een oordeel over de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording.

Informatievoorziening
Als samenleving willen en kunnen we steeds meer met ICT. Niet in de laatste plaats door de mogelijkheden en het gemak, die technologieën ons in het dagelijks leven bieden. Deze digitale realiteit roept ook tal van vragen op en brengt verantwoordelijkheden met zich mee. Als lokale overheid dicht bij onze inwoners en bedrijven wordt van ons verwacht dat we onze ICT goed op orde hebben om inwoners van dienst te zijn c.q. maatschappelijke vraagstukken op te lossen.

In 2022 hebben de Liemerse gemeenten met behulp van het bedrijf M&I/Partners/ de ICT-samenwerking onder de loep genomen. Uiteindelijk is er begin 2023 voor gekozen om de samenwerking voort te zetten en te intensiveren.

Op basis van een I&A-visie en -strategie is in beeld gebracht wat er minimaal bij de Regionaal ICT en Inkoop Dienstencentrum (RID) de Liemers en de gemeenten moet gebeuren om een robuuste en toekomstbestendige ICT-samenwerking te krijgen en te houden. De benodigde investeringen die hieruit voortvloeien worden integraal afgewogen bij de Kader-/Voorjaarsnota van de Liemerse gemeenten in 2024.

<u>Doorontwikkeling Microsoft 365 (MS365)</u>

Al langer bestaat bij de Liemerse gemeenten en RID de Liemers de wens om door te ontwikkelen naar een zogenaamde moderne werkplek: een digitale werkomgeving die overal beschikbaar is. De eerste fase in de route naar een moderne werkplek is de doorontwikkeling van MS365.

Die doorontwikkeling is nodig omdat we diverse knelpunten ervaren met betrekking tot het werken met documenten en waar MS365 ons in kan ondersteunen. Er is een enorme diversiteit aan opslaglocaties en versies. Het ontbreekt aan een bewaar- en vernietigingsregime conform archiefwet van documenten op netwerkschijven. Het niet kunnen schakelen tussen de lokale Teams applicatie en de Citrix werkomgeving. De onmogelijkheid om zakelijke externen te laten werken in onze Teamsomgeving. Ook is er geen beleid vastgesteld omtrent het gebruik van de huidige MS365 omgeving.

Eind 2023 is een aanbesteding afgerond voor een implementatiepartner die gaat ondersteunen bij het project Doorontwikkeling van MS365. Met dit project willen we bereiken dat gebruikers: efficiënter en veiliger kunnen samenwerken aan documenten, bestanden op een veilige manier intern en extern kunnen delen en kunnen samenwerken met (zakelijke) externen. De uitvoering van dit project is voorzien voor 2024.

Datagedreven werken
Data en monitoring helpt gemeenten om uit een stortvloed aan data de juiste informatie te filteren, en daarmee hun prestaties te verbeteren. Dat stelt ons dan in staat om beter beleid te ontwikkelen, dat beleid beter uit te voeren of het gevoerde beleid beter te verantwoorden. Op dit moment wordt er op diverse beleidsterreinen in onze organisatie geëxperimenteerd met datagedreven werken. Bijvoorbeeld door het maken van zogenaamde dashboards.

Vanwege het ontbreken van capaciteit, kennis en andere prioriteiten is er in 2023 geen strategische aanpak op datagedreven werken opgesteld. Het thema datagedreven werken is één van de speerpunten in de vast te stellen I&A-visie en -strategie.

Verbetering informatiehuishouding
Zowel de Archiefwet als de Wet Open Overheid (Woo) benadrukken het belang van duurzame toegankelijkheid en openbaarheid van overheidsinformatie.

De belangrijkste bepaling van de Archiefwet is dat overheden hun informatie in goede, geordende en toegankelijke staat moeten brengen en bewaren. De Wet open overheid (Woo) is bedoeld om overheden meer transparant te maken en deze wet moet er voor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is.

Op het gebied van informatiehuishouding hebben we in 2023 een tactisch beleidskader informatiebeheer inclusief een plan van aanpak verbetering informatiehuishouding vastgesteld. Het plan van aanpak bevat meerdere actielijnen die de komende jaren op basis van prioritering worden uitgevoerd. In 2023 zijn we gestart om door middel van interviews met alle gemeentelijke procesverantwoordelijken om de huidige situatie op gebied van informatiehuishouding in kaart te brengen. Tevens zijn we gestart met het opstellen van een handboek kwaliteitszorg informatiebeheer.

E-depot
Een e-depot is een voorziening met functionaliteit voor de opslag, het beheer en de ontsluiting van de digitale archieven die voor blijvende bewaring in aanmerking komen. Voor de permanent te bewaren papieren archieven hebben we een wettelijk verplichte archiefbewaarplaats die beheerd wordt door het Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD). Voor de permanent te bewaren digitale archieven is zo'n voorziening vanaf 2029 noodzakelijk.

Er is een intentieverklaring afgegeven door de deelnemende gemeenten om aan te sluiten op het e-depot van het ECAL (Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers). Er is een plan van aanpak

opgesteld voor de uitvoering van het project. Gezien de situatie op de arbeidsmarkt en de specifieke kennis die gevraagd wordt is het SALD er in eerste instantie niet in geslaagd om in 2023 een projectleider te werven. Eind 2023 is een nieuwe, meer succesvolle, werving gestart. De verwachting is dat in 2024 een projectleider zal zijn aangesteld.

Informatiebeveiliging en Privacybescherming
1Stroom heeft een grote verantwoordelijkheid om de informatievoorziening te beveiligen en veilig te houden. Dit is nodig om de dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers te kunnen garanderen en tevens ook belangrijk voor de interne bedrijfsvoering. De BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) is de landelijke norm en bestaat uit een set van beveiligingsmaatregelen, die minimaal benodigd zijn om de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie(systemen) te waarborgen. Informatiebeveiliging is een proces van plannen, uitvoeren, controleren en bijstellen (Plan-Do-Check-Act).

Terugkijkend op het jaar 2023 komen we tot de conclusie dat we onze doelstellingen voor dat jaar te ambitieus geformuleerd hebben. De focus lag in 2023 nog te veel op het reageren op incidenten en zal in 2024 verschuiven naar het vroegtijdig herkennen en voorkomen van incidenten. De uitgestelde invoering van de voorziening voor monitoring en response (SIEM/SOC), vanuit de VNG aanbesteed in 2023 en gegund medio 2024, zal daar zeker een belangrijke bijdrage aan leveren. Het is de bedoeling dat met de implementatie van deze voorziening eind 2024 gestart wordt.

In 2023 is vooruitgang geboekt met de verdere implementatie van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). De invoering van het ISMS (Information Security Management System) heeft hiertoe bijgedragen. Het ISMS ondersteunt ons in de procesgerichte benadering van de informatiebeveiliging. Het is een managementsysteem waarin het risicobeheerproces van de informatiebeveiliging centraal staat. Voor de uitvoering van de maatregelen en activiteiten is een belangrijke rol weggelegd voor het bestuur, het management en de proceseigenaren.

In het afgelopen jaar zijn we er nog niet in geslaagd om de activiteiten in het kader van bewustwording (awareness) te integreren met een structurele en integrale aanpak. En dit is wel belangrijk, omdat de menselijke factor ook van groot belang is voor het waarborgen van de informatieveiligheid. De medewerkers van 1Stroom zijn door middel van diverse nieuwsberichten op Binnenshuis geïnformeerd over actuele onderwerpen over informatiebeveiliging.

In 2023 heeft de organisatie vele malen advies gevraagd aan de Functionaris Gegevensbescherming over de toepassing van de AVG bij de uitvoering van een grote verscheidenheid aan taken en processen. Ook is er een start gemaakt met de actualisering van het verwerkingsregister. In 2024 maakt deze onderdeel uit van de i-navigator, een beheershulpmiddel ontwikkeld om de complete informatiehuishouding van de organisatie centraal in kaart te brengen. Dit zal ook zeker een bijdrage leveren aan de verdere integratie van de privacybescherming in de werkprocessen van onze organisatie.

In 2023 zijn er 10 datalekken gemeld bij onze Functionaris Gegevensbescherming. In alle gevallen was er sprake van een menselijke fout, de persoonsgegevens waren naar de verkeerde persoon gestuurd. Veelal betrof het e-mailberichten. Onderzocht wordt of door middel van extra technische voorzieningen de medewerker gewaarschuwd kan worden, als er sprake is van de verzending van persoonsgegevens. Daarnaast zullen er door de verdere implementatie van Microsoft 365 in onze organisatie meer technische mogelijkheden beschikbaar zijn hiervoor.

Integriteitsbeleid
Op grond van de Ambtenarenwet legt het college verantwoording af over het gevoerde integriteitsbeleid en het naleven van de gedragscode. In 2023 heeft geen schending plaatsgevonden.

Frauderisicobeheersing

In 2023 zijn er geen fraudes geconstateerd. De frauderisico's zijn in beeld en er zijn controlemechanismen ingebed in (administratieve) processen. Het vierogenprincipe bij inkoopfacturen is hier een voorbeeld van.

Rechtmatigheid

Het college legt over het boekjaar 2023 voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording af. De verklaring is te vinden in de jaarrekening in het onderdeel Rechtmatigheidsverantwoording. In de paragraaf bedrijfsvoering moet een nadere toelichting worden opgenomen van de geconstateerde onrechtmatigheden en de maatregelen die getroffen worden in reactie op de constateringen.

Over het boekjaar 2023 zijn de volgende onrechtmatigheden geconstateerd:

Nadere toelichting

- Begrotingsonrechtmatigheid

Investeringskredieten

De overschrijdingen betreffen voornamelijk voorbereidingskredieten voor toekomstige grondexploitaties, waarbij niet tijdig of niet volledig kredieten zijn aangevraagd.

Maatregel

Bij de betrokken afdelingen zal aandacht worden gevraagd voor het tijdig aanvragen van voorbereidingskredieten.

- Voorwaardencriterium

Fouten in Europese aanbestedingen

Omschrijving contract	Contractwaarde	Fout in 2023	Fout in 2024
Inhuur	n.v.t.	€ 60.430	0
Afvalverwerking	n.v.t.	€ 13.258	0
		€ 73.688	

Maatregelen

In 2023 is onderzoek gedaan naar mogelijkheden om de registratie van contracten te verbeteren, waardoor het monitoren van de contracten makkelijker moet worden. Het advies is inmiddels uitgebracht. Dit advies leidt er toe dat in Join aanpassingen worden gedaan die het registreren van aanbestedingen beter faciliteren. De aanpassingen worden stapsgewijs doorgevoerd. Begonnen wordt met het registreren van de inhuurcontracten in Join. Als dit proces naar wens gaat, zal de registratie verder worden uitgebreid.

Formele fouten ten aanzien van subsidies en beschikkingen WMO en Jeugd en Bijzondere bijstand

Formele fouten betreffen fouten die geen financiële consequenties hebben. Ze hebben dan ook geen gevolgen voor de financiële rechtmatigheid van de jaarrekening. Het gaat om afwijkingen op het vastgestelde beleid.

Voor subsidies betreffen de formele fouten het ontbreken van stukken (met name verzekeringspolissen en een overzicht van te heffen contributies), te laat versturen van beschikkingen en het te laat indienen van aanvragen.

Ten aanzien van Jeugd en WMO betreffen de formele fouten vooral beschikkingen die niet tijdig zijn afgegeven, een ingangsdatum die ligt voor de datum van melding, en aanvraagformulieren die niet ondertekend zijn door de klant.

Ten aanzien van bijzondere bijstand is 1 maal een beschikking te laat afgegeven.

Maatregelen

Subsidies

Het subsidiebeleid dient te worden geactualiseerd, omdat regelgeving niet altijd helder is voor de uitvoerende afdeling. Tot nu toe ontbreekt de capaciteit om dit vrij complexe dossier op te pakken.

Jeugd en WMO

Voor de registratie van zorgverlening Jeugd en WMO is in 2023 een nieuwe applicatie in gebruik genomen. Deze applicatie maakt het makkelijker termijnen te bewaken. Verder zullen de formele fouten besproken worden met de betreffende afdeling.

Bijzondere bijstand

De constateringen worden besproken met de betreffende afdeling.

- M&O criterium

Door de GR SDL zijn vorderingen opgeboekt voor het onterecht verstrekken van uitkeringen en/of leefgeld. Ook zijn er vorderingen buiten invordering gesteld. Aangezien de GR SDL wel mandaat heeft voor verstrekken van uitkeringen, maar deze taken niet gedelegeerd zijn, vallen M&O kwesties onder de verantwoordelijkheid van de betreffende gemeente.

- Inkoopbeleid

De kadernota rechtmatigheid schrijft voor dat over het veelvuldig niet naleven van de gids proportionaliteit gerapporteerd dient te worden in de paragraaf Bedrijfsvoering. In de interne controle op Europese aanbestedingen is niet geconstateerd dat het inkoopbeleid veelvuldig niet wordt nageleefd. Ook kent het inkoopbeleid van 1Stroom een hardheidsclausule waardoor eventuele afwijkingen van het inkoopbeleid niet onrechtmatig hoeven te zijn.

- M&O beleid

De gemeente Duiven kent geen nota Misbruik & Oneigenlijk gebruik. Bij de interne controle wordt hier wel op getoetst.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen waarin de gemeente Duiven een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang
Betreft zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Financieel belang

Betreft een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidelijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij deelname in een vennootschap betreft het financiële belang het bezit van aandelen en het ontvangen van bijbehorend dividend.

De gemeente Duiven maakt binnen de verbonden partijen onderscheid tussen gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen. De gemeenschappelijke regelingen bestaan uit publieke partijen die samenwerken, vaak op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) of Wgr-plus. In het algemeen geldt dat voor een gemeenschappelijke regeling wordt gekozen als een gemeente het voorgestane beleid niet zelf wenst uit te voeren, maar in samenwerking met andere gemeenten of instellingen. Bij deelnemingen heeft de gemeente een pakket van aandelen van een vennootschap in bezit. De deelname in het aandelenkapitaal vloeit vaak voort uit de van oudsher aanwezige maatschappelijke belangen, die door de vennootschappen werden of worden nagestreefd.

In onderstaand overzicht wordt een overzicht van de verbonden partijen voor de gemeente Duiven weergegeven, inclusief het financiële belang betreffende de jaarrekening 2022 de begroting 2023 en de jaarrekening 2023. Dit geeft inzicht in de risico's die de gemeente Duiven loopt door de betrokkenheid aan de verbonden partij. Vervolgens wordt elke verbonden partij nader toegelicht. Inhoudelijke beleidsinformatie over verbonden partijen is opgenomen in de relevante programma's.

Verbonden partij*	**Rekening 2022**	**Begroting 2023**	**Rekening 2023**
Gemeenschappelijke regelingen			
Samenwerking De Liemers (SDL)	€ 3.132.568	€ 3.591.145	€ 3.619.687
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)	€ 1.720.066	€ 2.148.493	€ 2.148.493
Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	€ 1.138.104	€ 1.162.122	€ 1.147.645
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD)	€ 48.948	€ 56.453	€ 52.315
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	€ 340.263	€ 391.275	€ 405.692
Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen	€ 174.309	€ 211.796	€ 211.796
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)	€ 563.435	€ 737.553	€ 599.805
Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland te Arnhem incl voormalige bijdrage SW Presikhaaf Bedrijven	€ 2.224.406	€ 2.450.539	€ 2.311.012
Euregio	€ 6.525	€ 6.700	€ 6.500
1Stroom	€ 18.177.000	€ 18.177.000	€ 18.210.730
Deelnemingen (dividend)			
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	€ 8.003	€ 8.000	€ 8.775
Vitens N.V.	€ 0	€ 0	€ 0
Alliander N.V. (voorheen Nuon)	€ 112.190	€ 104.000	€ 104.999

Gemeenschappelijke regelingen

Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen gevestigd in Elst.

Doel Versterking regionale samenwerking in de regio Arnhem - Nijmegen.

Partijen Gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.

Bestuurlijk belang	Elke gemeente heeft één vertegenwoordiger in het algemeen bestuur van het GO.
Financieel belang	De jaarlijkse bijdrage aan het GO bedraagt € 8,47 per inwoner. Hiervan is € 1, bestemd voor Economic Board en € 7,47 voor de bijdrage regiobureau, verbonden regio, productieve regio, circulaire regio, ontspannen regio en groene groeiregio.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 347.799 en per 31 december 2023 € 380.937. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 4.901.995 en per 31 december 2023 € 5.323.902.
Resultaat	Het resultaat over 2023 was € 197.682 positief.
Risico's	Het GO is een overlegorgaan. Het heeft geen rechtspersoonlijkheid en kan niet op eigen naam rechtshandelingen aangaan. De risico's zijn daarom zeer beperkt.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) gevestigd in Arnhem

Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweerzorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.
Partijen	15 gemeenten nemen deel in de VVGM: Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur kent 32 leden. Elke gemeente levert twee leden: de burgemeester en de wethouder volksgezondheid. De stemverhouding van Duiven is twee van de 32 oftewel 6,25%. In het Dagelijks Bestuur worden de Liemerse gemeenten vertegenwoordigd door de burgemeester van Westervoort.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven bestaat uit een deel voor de brandweer en een deel voor publieke gezondheidszorg. Voor 2023 was de brandweerbijdrage € 1.312.656 en de bijdrage voor de publieke gezondheidszorg € 835.837. De totale bijdrage in 2023 aan de VGGM is € 2.148.493.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 8.513.000 en per 31 december 2023 was dit € 9.309.000. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 51.358.000 en per 31 december 2023 was dit € 48.887.000.
Resultaat	Het gerealiseerde resultaat over 2023 was € 1.730.000 positief**.**
Risico's	VGGM heeft het risicomanagement op orde. Aan de hand van de zogenaamde 'kans x effect'-methode wordt jaarlijks een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke risico's en een kwantificering daarvan. VGGM vindt het eigen weerstandsvermogen op basis van deze inschatting voldoende om de risico's af te dekken.

Samenwerking De Liemers (SDL) gevestigd te Duiven

Doel	Het vergroten van de gemeentelijke slagkracht (met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid) door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.
Partijen	De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de drie deelnemende gemeenten. Elke gemeente had in 2023 in het bestuur één stem.

Financieel belang	Op basis van de afgesproken verdeelsleutels worden de kosten van de samenwerkingsorganisatie aan de drie gemeenten doorbelast. Voor de gemeente Duiven bedroeg de bijdrage voor het jaar 2023 € 3.626.099.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 182.070 en per 31 december 2023 € 132.070. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 8.867.081 en per 31 december 2023 was dit € 6.901.196.
Resultaat	Het resultaat over 2023 was nadelig € 1.312.454.
Risico's	De exploitatielasten incl. eventueel niet begrote kosten worden volledig door de drie deelnemende gemeenten gedragen. Er wordt jaarlijks een begroting opgesteld die via twee tussenrapportages wordt gemonitord. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden dan voorgelegd aan het bestuur en aan het bestuur van de deelnemende gemeenten.

Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL) gevestigd te Zevenaar

Doel	De gemeenten Duiven, Zevenaar en Montferland werken sedert 1997 samen in de Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL). Binnen deze gemeenschappelijke regeling worden de kosten voor huisvesting, die door de samenwerkende gemeenten zijn geaccepteerd, verdeeld. Achterliggende gedachte bij de totstandkoming van deze regeling is geweest om het voortgezet onderwijs in het voedingsgebied De Liemers op een adequate wijze in te richten en de kosten beheersbaar te houden voor de deelnemende gemeenten.
Partijen	Gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Er is een Gemeenschappelijk Orgaan opgericht, bestaande uit de daartoe door de colleges van B&W aangewezen bestuurders. De stemverhouding van Duiven is 1 van de 3 (33,3%).
Financieel belang	De bijdrage van Duiven aan de GRHVOL is voor 2023 begroot op € 1.162.122. De gemeenschappelijke regeling heeft geen eigen begroting en jaarrekening. Daardoor zijn er geen eigen baten en lasten. De baten en lasten komen voor de rekening van de deelnemende gemeenten. Aan het einde van het jaar vindt er een afrekening plaats tussen de deelnemende gemeenten. De gemeenten worden door het Rijk via de Algemene Uitkering van het Gemeentefonds gecompenseerd middels een bedrag per leerling. Ten bate van de GRHVOL wordt er een gemeenschappelijke reserve aangehouden door de deelnemende gemeenten. Deze reserve wordt aangehouden door de gemeente Zevenaar ten bate van de GRHVOL en is ook zodanig opgenomen in de jaarrekening van de gemeente Zevenaar.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het GRHVOL heeft geen eigen of vreemd vermogen. De kosten worden gedekt door de deelnemende gemeenten. Wel wordt er een gemeenschappelijke reserve aangehouden door gemeente Zevenaar ten bate van de GRHVOL.
Resultaat	Niet van toepassing.
Risico's	Doordat de GR geen eigen middelen heeft en geen rechtspersoonlijkheid heeft, is het risico klein. Een financieel risico voor de deelnemende gemeenten is wel dat het leerlingenaantal terugloopt en er dus minder inkomsten zijn, terwijl de kapitaallasten hetzelfde blijven.

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD) gevestigd te Doesburg

Doel	Behartigen van gemeenschappelijke belangen van de deelnemers ten aanzien van het beheer van hun archiefbescheiden conform de Archiefwet. Daarnaast het bevorderen van publicaties over de streek aan de hand van de aanwezige archiefbescheiden.
Partijen	De gemeenten Duiven, Doesburg, Westervoort en Zevenaar, de RID en de RSD.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven levert een van de vijf leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 52.315 en is berekend op basis van het inwoneraantal en op basis van afgenomen uren.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 794 en per 31 december 2023 € 0. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 83.104 en per 31 december 2023 was dit € 91.954.
Resultaat	Het resultaat over 2023 was € 0.
Risico's	Eventuele tekorten worden verhaald op de deelnemende gemeenten. De financiële omvang van de regeling is echter relatief klein en het risico wordt op nihil ingeschat.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) gevestigd te Arnhem

Doel	De gemeenschappelijke regeling zorgt voor de behartiging van de belangen van de deelnemers inzake vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Middels de ODRA worden de krachten gebundeld zodat sprake is van minder versnippering, een grotere mate van deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Partijen	Gemeente Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Zevenaar en de Provincie Gelderland.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit de college's van B& W van de 10 gemeenten en het college van gedeputeerde staten van de provincie Gelderland, waaronder de voorzitter. Het dagelijks bestuur bestaat, de voorzitter inbegrepen, uit de volgende 5 leden: Provincie Gelderland 1 lid, Gemeente Arnhem 1 lid, Gemeente Overbetuwe 1 lid, Gemeente Renkum 1 lid en gemeente Westervoort 1 lid.
Financieel belang	Deze is gebaseerd op de inbreng van de taken in het kader van de Wet VTH (basistaken).
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 862.900. Per 31 december 2023 was dat € 857.000. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 5.825.100. Per 31 december 2023 was dit € 6.775.000.
Resultaat	Het resultaat over 2023 was € 144.300 positief.
Risico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico's zijn daarom zeer beperkt. Uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.

Vervoersorganisatie BVO DRAN (doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen)

Doel	Doelstelling is om te komen tot een goede en efficiënte regionale samenwerking op het gebied van doelgroepenvervoer in de stedelijke regio Arnhem Nijmegen, inclusief Druten, door de oprichting van de lichtste vorm van een gemeenschappelijke regeling; een bedrijfsvoeringsorganisatie. Artikel 4 van de regeling geeft aan: 1. De DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers. 2. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de DRAN.
Partijen	Gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Deze regeling is vooral bedoeld voor de samenwerking tussen de betrokken gemeenten voor taken die geen zware bestuurlijke aansturing nodig hebben, maar waarvoor rechtspersoonlijkheid wel van belang is voor een efficiënte uitvoering. Dit was nodig vanwege de opheffing van de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Elke gemeente levert één wethouder aan het Algemeen Bestuur van de GR.
Financieel belang	Door het bundelen van de verschillende vervoersstromen met een groot aantal gemeenten zou een efficiënter vervoerssysteem mogelijk worden gemaakt waardoor een betere beheersbaarheid van de vervoerskosten ontstaat. Hiermee kunnen de dreigende tekorten in het vervoer (door toename vervoer wegens vergrijzing, langer thuis wonen etc.) in de regio worden opgevangen.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen is nihil. Het vreemd vermogen per 1 januari 2022 was € 10.607.548 en per 31 december 2022 was dit € 10.313.756.
Resultaat	Het resultaat over 2022 was € 0.
Risico's	Het risico voor de gemeente Duiven is van financiële aard, als de beoogde efficiencyvoordelen niet worden behaald of als meerdere gemeenten uit deze regio vervoersstromen gaan onttrekken aan deze regeling.

Euregio

Doel	Grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen in Nederland en Duitsland bevorderen.
Partijen	De Euregio bestaat uit 55 lidorganisaties uit de grensregio Nederland-Duitsland. Dat zijn gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in het werkgebied Arnhem-Nijmegen, West-Veluwe, Zuid-West-Gelderland, delen van Noordoost-Brabant, het noordelijke deel van de provincie Limburg, de Kreis Kleve, de Kreis Wesel en de steden Duisburg en Düsseldorf. In dit werkgebied wonen 4,2 miljoen mensen.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven levert drie leden in het Algemeen Bestuur.

Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 6.500 en is berekend op basis van het inwoneraantal.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2022 was € 2.523.453 en per 31 december 2022 € 2.649.561. Het vreemd vermogen per 1 januari 2022 was € 12.188.649 en per 31 december 2022 € 30.290.956.
Resultaat	Het resultaat over 2022 was € 126.108.
Risico's	Het algemene financiële beheer van de Euregio Rijn - Waal wordt bij begroting, jaarrekening en begrotingswijziging van de Euregio getoetst en beoordeeld door de commissie financiën en projecten en de Euregioraad. Op dit moment is met in aanmerking nemend het eigen vermogen geen sprake van grote actuele risico 's.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland te Arnhem

Doel	Het behartigen van belangen van de deelnemers binnen het sociaal domein.
Partijen	Gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit 1 wethouder of burgemeester per gemeente. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 1 voorzitter en 2 leden, aan te wijzen door het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Bijdrage aan gemeenschappelijke regeling op basis van de bij het openbaar lichaam ondergebrachte taken. Per 1-1-2019 is de bijdrage van de module werkgeverschap SW overgedragen van Presikhaaf Bedrijven aan de MGR.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 685.000 en per 31 december 2023 € 714.000. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 4.388.000. en per 31 december 2023 was dit € 7.149.000.
Resultaat	Het resultaat over 2023 was nihil.
Risico's	Buiten de post onvoorzien en bestemmingsreserves is er geen weerstandscapaciteit aanwezig bij de MGR. Ten behoeve van de MGR is de 'open einde' systematiek van toepassing waarbij bij een tekort de deelnemende gemeenten bij moeten betalen en bij een overschot geld terug krijgen. Het risico hiervoor ligt dus bij de deelnemende gemeenten.

Gemeenschappelijke Regeling 1Stroom te Westervoort

Doel	Het bewerkstelligen van een kwalitatief goede en doelmatige uitvoering door het openbaar lichaam van de door de gemeenten aan het openbaar lichaam overgedragen of gemandateerde taken.
Partijen	Gemeenten Duiven en Westervoort.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit de voltallige college's van b&w van de gemeenten. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 4 leden, twee van elke gemeente: een wethouder en de burgemeester.
Financieel belang	De kosten van de fusieorganisatie worden voor 63% ten laste gebracht van Duiven en voor 37% ten laste van Westervoort.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1-1-2023 was € 785.405 en per 31-12-2023 was dit € 405.896. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 5.182.218 en per 31 december 2023 was dit € 3.827.959.
Resultaat	Het resultaat over 2023 was € 280.557 negatief.

Risico's	De jaarrekening omvat geen actualisatie van de meerjarige risico's en een uitleg wat er met risico's van het afgelopen jaar is gebeurd. Dit omdat deze risico's, als ze er al zouden zijn gedekt worden vanuit een bijdrage door de gemeenten.

Deelnemingen

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) gevestigd te Den Haag

Doel	De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
Partijen	Aandeelhouders zijn de Staat der Nederlanden, provincies, gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen.
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de Algemene vergadering van aandeelhouders. Vertegenwoordiging door de verantwoordelijke portefeuillehouder binnen het college.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 3.510 aandelen à € 2,50 nominaal. Dit betekent een belang van € 8.775. Dat is 0,0063% van het totale vermogen. De dividenduitkering over 2022 was € 8.775.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 4.615.000.000. Per 31 december 2023 was dit € 4.721.000.000. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 107.459.000.000. Per 31 december 2023 was dit € 110.819.000.000.
Resultaat	Het positieve resultaat over 2023 bedraagt € 254.000.000.
Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.

Vitens N.V. gevestigd te Zwolle

Doel	Het leveren van drinkwater en de instandhouding van het leidingnetwerk.
Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Vitens N.V. kent een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. Gemeente Duiven is één van de aandeelhouders.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 26.705 aandelen. De verkrijgingsprijs van dit pakket bedraagt € 4.538.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 649.500.000. Per 31 december 2023 was dit € 677.700.000 Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 1.446.600.000. Per 31 december 2023 was dit € 1.559.700.000.
Resultaat	Het resultaat over 2023 bedraagt € 27.200.000 positief.
Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.

Alliander N.V. gevestigd te Arnhem

Doel	Distributie van energie via energienetwerken.
Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Alliander heeft een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. De gemeente Duiven is een van de aandeelhouders en heeft stemrecht per aandeel.

Financieel belang	Gemeentelijk aandelenpakket van 151.801 aandelen op 1 januari 2015. 31.879 aandelen hiervan zijn verkocht aan Vattenfall conform het aandeelhoudersbesluit dat genomen is in april 2009. Op het totaal van de uitstaande en volgestorte aandelen is dat een belang van 0,001%.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 4.570.000.000. Per 31 december 2023 was dit € 4.749.000.000. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 6.122.000.000. Per 31 december 2023 was dit € 6.897.000.000.
Resultaat	Het resultaat over 2023 bedraagt € 267.000.000.
Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.

Paragraaf 7 Grondbeleid

Aanleiding, opbouw en sturingsmogelijkheid van de paragraaf Grondbeleid

Inleiding
Deze paragraaf bevat een doorkijk in de achtergronden en ontwikkelingen op het gebied van het grondbeleid en de grondexploitaties. De gemeentelijke grondexploitatie is een instrument voor de ontwikkeling en realisatie van ruimtelijke plannen. Het is de financiële vertaling van het ruimtelijke plan en wordt in de initiatieffase gebruikt om de economische haalbaarheid van een plan te kunnen vaststellen. In het vervolg van het traject is de bestuurlijk vastgestelde grondexploitatieberekening het kader voor de uitvoering.

Met een gemeentelijke grondexploitatie voert de gemeente een functionele grondpolitiek en heeft daarbij een regierol. Het is een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd door gronduitgifte worden terugverdiend. Aan de actieve grondexploitatie zijn substantiële risico's verbonden.

Kader
Voor het grondbeleid gelden de landelijke richtlijnen van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). De richtlijnen zijn toegelicht in de "Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)" van de Commissie BBV.

Het lokale kader waarbinnen wordt geopereerd is de Nota grondbeleid, vastgesteld bij raadsbesluit van 14 april 2008. De Nota kiest in beginsel voor "actief grondbeleid", maar biedt mogelijkheden voor een gemeentelijke faciliterende rol, waar het risico grotendeels bij marktpartijen/initiatiefnemers ligt. De Nota grondbeleid wordt op dit moment aangepast, waarbij het huidige grondbeleid uit 2008 wordt gemoderniseerd. Waardoor het situationele grondbeleid meer invulling gaat krijgen. De gemeente kan meerdere rollen spelen bij een gebiedsontwikkeling. Van het louter faciliteren van particuliere initiatieven (reactieve rol) tot het zelf risicovol tot ontwikkeling brengen van gronden (initiërende rol).

Actualiteit
Ondanks wereldwijde geopolitieke spanningen die met name voelbaar zijn in regio's zoals Oekraïne en het Midden-Oosten, lijkt de mate van onzekerheid in gebiedsontwikkeling zich te stabiliseren in vergelijking met voorgaande jaren. Daarnaast bevond de Nederlandse economie zich het afgelopen jaar in een technische recessie waarbij het in het laatste kwartaal is uitgeklommen. Vooralsnog wordt er verwacht dat de groei van de economie het komende jaar beperkt zal blijven. Deze bescheiden groei wordt deels toegeschreven aan de tijdelijke aard van de inhaalgroei na de COVID-19-pandemie, terwijl ook hogere prijzen en stijgende rentetarieven druk blijven uitoefenen op de economie.

De hoge inflatie vraagt nog steeds om aandacht, maar de renteverhogingen van de centrale banken hebben een remmend effect gehad. De afkoeling van de Nederlandse economie is belangrijk om de inflatie te laten dalen. Het beheersen van lonen en winsten door werkgevers kan bijdragen aan het onder controle houden van de inflatie. De lonen zijn in 2023 gestegen met de verwachting voor 2024 dat de lonen blijven stijgen in een zelfde tempo maar dat deze daarna zal afzwakken. Doch, kan door de aanhoudende inflatie en krappe arbeidsmarkt de loonstijgingen aan de hoge kant blijven.

Door de hoge inflatie heeft er ondanks de stijging in lonen in 2023 toch een daling plaatsgevonden in koopkracht. De prognose van het CPB is dat de koopkracht in 2024 weer gaat herstellen. De verkoelende economische effecten zouden de inflatie in de toekomst in moeten perken.

De prijzen voor grond, weg en waterbouw (GWW) lijken dit jaar te zijn gestabiliseerd. Ten opzichte van 1 januari 2023 zien we een lichte prijsstijging van + 0,83%. De prijzen van GWW ontwikkelen zich veelal gematigder dan de bouwkosten voor vastgoed. Dit heeft te maken met de langere voorbereidings- en uitvoeringstijd waarvoor langlopende contracten worden afgesloten. Gezien de stijging van de loonkosten, maar de stabilisatie van bouwkosten, is er een verwachting van een marge van + 1,0% tot + 3,0% stijgingen voor GWW.

De vraag naar woningen blijft hoog, de woningbouw de vraag niet bijhouden, en de rentes van de banken zijn gestabiliseerd. Vandaar dat de prijzen van woningen weer aan het stijgen zijn nadat er in Q1 daling van de huizenprijzen was geconstateerd. De verkoopprijzen zijn met + 1,7% gestegen in Q3 ten opzichte van Q2 2023. Ten opzichte van hetzelfde kwartaal in 2022 ligt de gemiddelde verkoopprijs nog wel -/- 1,7% lager. Daarnaast staan er ook een stuk minder woningen te koop. Dit is te zien aan het woningtekort dat is opgelopen van 315.000 in 2022, naar 390.000 nu. Dit betekent dat er ook meer krapte is op de woningmarkt. In Q3 van 2023 is de krapte-indicator 2,6, waar dit in Q2 nog 2,7 was. De krapte-indicator geeft aan uit hoeveel woningen een koper gemiddeld kan kiezen.

De vraag voor woningen blijft hoog maar de vraag naar commercieel vastgoed is in rap tempo gedaald. In 2023 nam het beleggingsvolume op de vastgoedmarkt in de eerste helft van 2023 met ruim 60% af, veroorzaakt door de hoge financieringskosten. Het afvlakken van zowel de transactielooptijd als de transactieprijs, beargumenteren een verdere afkoeling van de commerciële markt. In de eerste helft van 2023 is er in verhouding tot voorgaande jaren aanzienlijk minder bedrijfsruimte opgenomen door gebruikers, en kan er gesproken worden van een daling van 35%. De grootste daling doet zich voor bij transacties met oppervlaktes boven 5.000 m^2. Op provinciaal niveau valt op dat de opname in de provincies Noord-Brabant, Limburg en Gelderland is weggezakt wat betreft grote transacties, met name in het logistieke vastgoed. De verwachting is echter dat logistieke trends zich verder zullen ontwikkelen om te kunnen omgaan met de wereldwijde economische en technologische vooruitgang. In paradox is de afname in opname niet veroorzaakt door een daling in vraag, maar een tekort aan aanbod.

Financieel resultaat grondexploitaties

Opbouw en indeling grondexploitaties

De gemeente heeft in 2024 6 actieve grondexploitaties. Ten opzichte van vorig jaar zijn er in 2023 geen nieuwe grondexploitaties geopend. Er is één grondexploitatie afgesloten, namelijk De Timp.

De grondexploitaties zijn onderdeel van het Programma 3 Omgeving van de programmabegroting en zijn administratief verdeeld over twee producten:

- Bouwgrondexploitatie, woningbouw.
- Bouwgrondexploitatie, bedrijventerreinen.

Tot de producten “bouwgrondexploitatie woningbouw” en “bouwgrondexploitatie bedrijventerreinen” worden de in exploitatie genomen complexen gerekend waarin de gemeente de actieve grondexploitatie voert:

Woningbouwcomplexen:
- St. Antoniusstraat Loo
- Vitaal Centrum Duiven

Bedrijventerreinencomplexen:
- InnoFase
- Werkterp De Ploen
- Seingraaf
- De Nieuweling

In de Nieuweling, van oorsprong een complex voor woningbouw en bedrijven, is de huidige voorraad uitgeefbare bouwgrond bestemd voor bedrijven, overigens op een aantal posities met mogelijkheid voor de bouw van een bedrijfswoning. Voor alle genoemde complexen in exploitatie geldt dat er een onherroepelijk bestemmingsplan van kracht is en dat een voorraad direct uitgeefbare bouwgrond beschikbaar is.

Afgesloten complexen
Er is in 2023 één project afgesloten. Dit is De Timp. Naar verwachting zal in de loop van 2024 het complex Seingraaf en het complex Werkterp De Ploen worden afgesloten.

Programmatische uitgangspunten

Woningbouw
De gemeente wil de omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Duiven, Groessen en Loo aan laten sluiten bij de hedendaagse en toekomstige behoefte. Dit vraagt om een actievere en proactieve houding vanuit het gemeentelijke woonbeleid. Deze houding heeft met de Woonvisie 2021 vorm gekregen en heeft verder aan belang gewonnen via de Nationale Woon en Bouwagenda, het programma een duurzaam thuis en de Woondeal 2023 (rijks-, provinciaal- en regioniveau). De middels de Woonvisie ingezette versnelling voor de woningbouw moet met de komst van de Nationale Woon en bouwagenda en de Woondeal 2023 vooral worden doorgezet en waar mogelijk versneld om aan de toenemende woningbehoefte te voldoen. Daarvoor zijn in iedere geval zowel de al bekende inbreidingslocaties als uitbreidingslocaties nodig. De gemeente wil de juiste woningen realiseren rekening houdend met de geconstateerde woningbehoefte en met doorstroming uit de bestaande voorraad. De grootste opgave ligt daarbij in de kern Duiven. We realiseren de nieuwbouw daarom vooral in en bij de kern Duiven. In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd.

Bedrijventerreinen
In de gezamenlijke grondexploitaties is de uitgifteprognose van bedrijventerreinen in de periode 2024 t/m 2030 opgenomen zoals hieronder aangegeven.

Tabel geplande uitgifte m² bedrijventerreinen per jaar

Complex	Totaal	2024	2025	2026	2027
Nieuweling	12.782	6.391	6.391	-	-
Werkterp De Ploen	-	-	-	-	-
Innofase	45.515	-	-	45.515	-
Seingraaf		-		-	-
Totaal	58.297	6.391	6.391	45.515	-

De uitgifte van de bedrijventerreinen is beperkt stuurbaar. Een evenredige verdeling van de uitgiftes vanaf de middellange termijn is daarom een reëel uitgangspunt voor de grondexploitaties, wanneer er geen concrete interesses, opties en overeenkomsten bekend zijn.

Overige uitgangspunten
In deze paragraaf worden de uitgangspunten en parameters beschreven die ten grondslag liggen aan de (actualisatie van de) grondexploitatieberekeningen van de complexen op prijspeil 1-1-2024.

Parameter voor kostenstijging
In de berekeningen is de parameter voor kostenstijging per jaar als volgt gesteld op:
- 3,0% in 2024
- 2,5% in 2025
- 2,0% in 2026 en verder

Dit sluit aan op de landelijk gehanteerde percentages. Deze percentages zijn ontleent aan ‘De prognose parameters gebiedsontwikkeling 2024’ van Stadkwadraat en ‘Outlook Grondexploitaties 2024’ van Metafoor.

Parameter voor opbrengstenstijging
In het geval dat er nog geen contracten zijn, is voor de opbrengststijging uitgegaan van de nieuwe grondprijzenbrief 2024. De grondprijzen worden daarna geïndexeerd per type categorie.

	2024	2025	2026 en verder
Woningbouw	0,0%	1,0%	1,0%
Retail	0,0%	0,0%	0,0%
Bedrijven	1,0%	1,0%	1,0%

Indien er al contacten zijn en er al prijzen zijn afgegeven zijn dan is het contract leidend bij de de eventuele opbrengstenstijging.

Prijspeil
Uitgegaan is van het actuele prijspeil 1 januari 2024 voor alle kosten. Hierbij zijn de te maken kosten geactualiseerd aan de hand van het prijzenboek Metafoor 2024 dan wel geïndexeerd aan de hand van de daarvoor berekende index van het CBS.

Kostencalculaties
In de initiatieffase van plannen zijn de calculaties gebaseerd op samengestelde elementprijzen. Naarmate de voorbereiding en uitwerking vordert vindt op basis van definitief ontwerp een verfijning plaats op besteksniveau.

Planontwikkelingskosten
De opgenomen ramingen voor plan(ontwikkelings)kosten zijn afgestemd op het deel inzet van de gemeentelijke personeelsformatie die wordt ingezet voor de grondexploitatie zoals opgenomen in de gemeentelijke meerjarenbegroting en de te maken externe plan(ontwikkelings)kosten.

Gronduitgifteprijzen
De Grondprijzenbrief betreft een jaarlijkse actualisatie op de Nota Grondprijsbeleid. In de Nota Grondprijsbeleid staat het beleid ten aanzien van gronduitgifteprijzen voor bouwrijpe grond aangegeven. In de Nota is aangegeven dat het gewenst is om jaarlijks de prijzen opnieuw vast te stellen en wanneer dat noodzakelijk is aan te passen naar de gewijzigde marktomstandigheden. De methodiek waarmee de grondprijzen worden bepaald is vastgelegd in de Nota Gronduitgifteprijsbeleid en blijft ongewijzigd. Op basis van de grondprijzenbrief wordt bij actualisatie van de complexen nu gerekend met de vastgestelde uitgifteprijzen.

Berekening financieel resultaat grondexploitaties

Inleiding

In de vorige paragraaf zijn de uitgangspunten en parameters beschreven die ten grondslag liggen aan de actualisatie van de exploitatieopzetten van de diverse complexen. Hierdoor zijn alle grondexploitaties op een uniforme manier geactualiseerd.

Boekwaarden

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de boekwaarden van de complexen in exploitatie, inclusief winstneming (tot en met 2023), in het verslagjaar weergegeven. Daaruit blijkt dat de boekwaarde van de investeringen per saldo met € 1,0 mln. is afgenomen van -€ 1,5 mln naar -€ 2,5 mln.

Complex in exploitatie	*Boekwaarde 1-1-2023*	*mutatie 2023*	*Boekwaarde 31-12-2023*
Woningbouw			
De Timp	-€238.225	€ 474.421	€ 236.196
St. Antoniusstraat Loo	-€8.259	-€ 9.443	-€ 17.702
Vitaal Centrum Duiven	-€ 4.581.000	-€ 276.470	-€ 4.857.470
Subtotaal	**-€ 4.827.484**	**€ 188.508**	**-€ 4.638.976**
Bedrijventerreinen			
Werkterp De Ploen	-€ 196.265	€ 422.460	€ 226.195
De Nieuweling	€ 352.626	-€ 663.890	-€ 311.264
InnoFase	€ 1.721.466	-€ 661.825	€ 1.059.642
Seingraaf	€ 1.424.373	-€ 317.667	€ 1.106.706
Subtotaal	**€ 3.302.201**	**-€ 1.220.922**	**€ 2.081.279**
Totaal in exploitatie	**-€ 1.525.283**	**€ 1.032.413**	**-€ 2.557.697**

Resultaten grondexploitatie complexen (excl. te nemen winstuitname 2023)

Resultaat 2023 (tussentijds)

Het tussentijdse resultaat, over het jaar 2023, is samengevat door de tussentijdse winstnemingen en de ontwikkeling van de verliesvoorziening te salderen. Er is tussentijds winst genomen op de complexen de Werkterp De Ploen, Nieuweling, Innofase en Seingraaf. De verliesvoorziening is tevens op peil gebracht. Per saldo resteert een bedrag van € 372.721 als toevoeging. Dit wordt vooral veroorzaakt door het verslechterde resultaat van het Vitaal Centrum Duiven. Hier tegenover staan de tussentijdse winsten die conform het BBV genomen moeten worden.

Het resultaat van de grondexploitatie over 2023 is € 1.319.360.

Vermeerdering verliesvoorziening	- € 372.721
Afsluiten complex De Timp	€ 236.196
Tussentijdse winstuitname Werkterp de Ploen	€ 22.265
Tussentijdse winstuitname Nieuweling	€ 620.456
Tussentijdse winstuitname Innofase	€ 439.863
Tussentijdse winstuitname Seingraaf	€ 56.083
Resultaat grondexploitatie 2023	€ 1.002.142

Toekomstbeeld resultaten

In onderstaand tabel is per complex aangegeven wat de boekwaarde (saldo van reeds gemaakte kosten en opbrengsten per 31 december 2023) en de te verwachten kosten en opbrengsten vanaf 01-01-2024 zijn. Dit resulteert in een saldo c.q. resultaat op eindwaarde, ofwel het voor gecalculeerde resultaat op de datum dat naar verwachting het totale complex gerealiseerd is. Aangezien de individuele complexen verschillende einddata kennen, zijn de resultaten naar

1 januari 2024 contant gemaakt (= op startwaarde met de interne rente) om ze onderling vergelijkbaar te maken.

			Nominaal		- = voordelig	+ = nadelig
	einddatum	*Boekwaarde*	*Nog te realiseren*		*Resultaat 01-01-2024*	
	exploitatie					
Complex		*31-12-2023*	*Kosten*	*Opbrengsten*	*Eindwaarde*	*Startwaarde(2024)*
Woningbouw						
St. Antoniusstraat Loo	31-12-2025	-€ 17.702	€ 48.100	€ 52.500	-€ 14.716	-€ 14.145
Vitaal Centrum Duiven	31-12-2028	-€ 4.857.410	€ 2.357.726	€ 2.705.830	-€ 5.081.907	-€ 4.602.840
subtotaal		€ 4.875.112	€ 2.405.826	€ 2.758.330	-€ 5.096.623	-€ 4.616.985
Bedrijventerreinen						
Werkterp De Ploen	31-12-2024	€ 248.460	€ 205.422	€ 0	€ 39.266	€ 38.496
De Nieuweling	31-12-2026	€ 309.192	€ 331.753	€ 1.869.640	€ 1.138.245	€ 1.072.594
InnoFase	31-12-2026	€ 1.499.505	€ 1.103.137	€ 8.651.450	€ 5.641.014	€ 5.211.425
Seingraaf	31-12-2023	€ 1.162.789	€ 1.084.197	€ 0	€ 59.059	€ 57.901
subtotaal		€ 3.219.946	€ 2.724.509	€ 10.521.090	€ 6.877.584	€ 6.380.416
Totaal		-€ 1.655.226	€ 5.130.335	€ 13.279.420	€ 1.780.962	€ 1.763.432

Voor bovenstaande bedragen moet negatieve bedragen gelezen worden als voordelig en positieve bedragen als nadelig.

In het resultaat staan de complexen St. Antoniusstraat Loo en Vitaal Centrum Duiven als verliesgevend opgenomen. De resultaatpotentie van de totale grondexploitatie op lange termijn is nu berekend op een overschot van € 1.763.432 per 01-01-2024. In het hoofdstuk "verschillenanalyse" wordt dit nader geduid.

Verliesvoorziening
Voor de exploitaties met een geraamd tekort wordt een voorziening (op startwaarde) conform BBV getroffen om de berekende toekomstige tekorten af te dekken. Dit is een wettelijk voorgeschreven maatregel. Het rentepercentage (disconteringsvoet) bij deze berekening is door de BBV gesteld op 2,00%. Voor deze exploitaties betekent dit dat de verliesvoorziening verhoogd moet worden met € 372.721 om het totale verlies van € 4.616.984 op te vangen. Deze verhoging komt vooral op conto van Vitaal Centrum Duiven en voor een klein deel voor rekening van St. Antoniusstraat Loo.

Te treffen voorziening verliesgevende complexen

St. Antoniusstraat Loo	€ 14.144
Vitaal Centrum Duiven	€ 4.602.840
Benodigde voorziening	€ 4.616.984
Voorziening vorig jaar	€ 4.244.263
Toevoeging voorziening	**€ 372.721**

Risicoanalyse Grondexploitaties

De actieve grondexploitatie is voor de gemeente een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd, voornamelijk door gronduitgifte, worden terugverdiend. Gelet op de planperiode (einddatum van het langstlopende complex) en de geprognosticeerde omzetten zijn aan het exploiteren van gronden risico's verbonden. Te onderscheiden zijn:
- Algemene economische risico's.

- Projectgebonden risico's.

Uitgangspunt is dat de risico's zoals nu gepresenteerd, worden meegenomen in de Monte Carlo-analyse om inzicht te krijgen in de mogelijke uitkomsten per grondexploitatie om zodoende het gemeentelijke weerstandsvermogen in beeld te krijgen.

Algemene economische risico's
Vooral bij het in exploitatie nemen van redelijk omvangrijke uitleg- en uitbreidingslocaties loopt de gemeente vanwege de relatief lange looptijd en hoge omzetten financiële risico's. In het algemeen zijn aan het exploiteren van ruimtelijke plannen de volgende risico's verbonden:
- De uitgifte van bouwgronden start later, terwijl de voorinvesteringen al wel (deels) zijn gedaan. De fasering van de investeringen en opbrengsten in de tijd verlopen niet volgens oorspronkelijke inschatting/planning waardoor er renteverliezen optreden.
- Er dient zich een rentestijging aan, die niet kan worden gecompenseerd door een verhoging van de opbrengsten uit grondverkoop.

Een deel van deze risico's (o.a. de rentebijschrijving op de boekwaarde) is niet of nauwelijks beïnvloedbaar maar kan wel voorzien worden op basis van eerdere getallen en prognoses. Overige risico's zijn enigszins beïnvloedbaar maar kan niet duidelijk voorzien worden of de scenario zal uitkomen. Uit bedrijfseconomisch oogpunt is het verstandig om uit te gaan van "reële en behoedzaam scenario's", die vervolgens afgewogen kunnen worden tegen elkaar in de Monte Carlo-analyse. Zo zijn de volgende algemene risico's opgenomen voor elke grondexploitatie:
- Een stijging van het rentepercentage;
- Stijging (of daling) van de opbrengsten;
- Hogere plankosten als gevolg van verlenging van de looptijden.

Projectgebonden risico's

Hierna worden de specifiek projectgebonden risico's van de in exploitatie genomen gronden nader toegelicht en waar mogelijk gekwantificeerd.

Toereikendheid plankostenbudgetten
Het is reëel te veronderstellen dat er een risico bestaat dat noodgedwongen programmawijzigingen optreden. Ook kan sprake zijn van langere doorlooptijden van de in exploitatie genomen complexen. De ervaring leert dat er hierdoor een reële kans is dat in de complexen geraamde plankostenbudgetten niet toereikend zijn.

Lagere verwachtte opbrengst
Het is mogelijk dat de verwachte opbrengsten van gronden, waar eerder op gerekend werd, lager uitvallen dan gepland. Dit kan te wijten zijn aan verschillende factoren, zoals veranderingen in de marktomstandigheden, onverwachte concurrentie van andere aanbieders, of wijzigingen in de vraag van potentiële kopers of ontwikkelaars. Een dergelijke neerwaartse afwijking van de opbrengsten kan aanzienlijke financiële implicaties hebben voor de grondexploitatie en kan resulteren in verlies van potentiële inkomsten die eerder waren geprognosticeerd.

Planwijziging
Een lagere opbrengst als gevolg van een planwijziging kan zich voordoen wanneer bepaalde aspecten van het oorspronkelijke plan worden gewijzigd, waardoor een kleiner of groter aantal eenheden in beperkte mate gerealiseerd kunnen worden voor uitgifte. Substantiële wijzigingen worden altijd voorgelegd voor de gemeenteraad.

Uitkomsten Monte Carlo-analyse
De Monte Carlo-analyse is ingezet om de effect(en) van de bovengenoemde risico's op alle grondexploitaties te evalueren. In onderstaande tabel worden de uitkomsten van de financiële risico's weergegeven in hun meest waarschijnlijke scenario en daarbij de algehele financiële

gezondheid van de projecten in zijn totaliteit. In de risico analyse is de winstuitname over het jaar 2023 meegenomen. Let wel, de risico's voor de grondexploitatie De Timp zijn niet van toepassing omdat deze dit jaar is afgesloten.

Tabel Monte Carlo-analyse

Risico per project	**Huidige stand**	**waarschijnlijke situatie**	**Verschil**
Anthoniusstraat Loo	€ 38.496	€ 38.304	-€ 192
De Timp	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Innofase	€ 5.211.425	€ 5.840.770	€ 629.344
De Nieuweling	€ 1.072.594	€ 1.224.455	€ 151.861
Seingraaf	€ 57.901	€ 57.531	-€ 370
Vitaal Centrum Duiven	-€ 4.602.840	-€ 4.844.466	-€ 241.626
Werkterp de Ploen	€ 38.496	€ 38.304	-€ 192
Totaal:			**€ 538.825**

*Winstuitname over het jaar 2023 is niet meegenomen in de risico analyse.

De uitkomsten van de Monte Carlo-analyse geven dat Anthoniusstraat Loo, Seingraaf, Vitaal Centrum Duiven, en Werkterp de Ploen mogelijk negatiever uitvallen dan er initieel is geraamd. Daarentegen zullen de grondexploitaties Innofase en De Nieuweling waarschijnlijk hoger uitvallen, oorzaak is een mogelijke hogere grondopbrengst dan verwacht. Met deze verwachtingen is er over het geheel van de grondexploitaties een positief weerstandsvermogen.

Verschillenanalyse actieve grondexploitatie ultimo 2023 met ultimo 2022

In de tabel hierna worden de verschillen van de uitkomsten van de paragraaf grondbeleid 2023 vergeleken met het Jaarverslag 2022.

	Resultaat 1-1-2024 (jaarrekening 2023)		index 0%		+ = verbetering - = verslechtering
Project	Eindwaarde	Startwaarde 2024	Startwaarde 2023	Verschil	Verklaring verschil
Woningbouw					
St. Antoniusstraat Loo	-€ 14.716	-€ 14.145	-€ 14.842	€ 697	De kleine verschillen zijn te duiden in het feit dat de posten net iets hoger of lager uitvielen dan initieel geraamd werden.

Vitaal Centrum Duiven	-€ 5.081.907	-€ 4.602.840	-€ 4.122.310	-€ 480.530	Er werd eerder uitgegaan van een plan waarin bij het woonpark een ander woonprogramma werd gerealiseerd met meer opbrengsten (grondgebonden woningen). Verder is er bij Droopad uitgegaan van de minimale variant met 30 woningen. Hierdoor zijn er minder inkomsten.
Subtotaal	-€ 5.096.623	-€ 4.616.985	-€ 4.137.152	-€ 479.833	
Bedrijventerreinen					
Werkterp de Ploen	€ 39.266	€ 38.496	€ 4.270	€ 34.226	Positief verschil is voornamelijk te duiden dat de opbrengsten hoger uitvielen dan verwacht.
De Nieuweling	€ 1.138.245	€ 1.072.594	€ 176.998	€ 895.596	De kosten voor bouw & woonrijp maken zijn lager uitgevallen dan initieel is geraamd.
InnoFase	€ 5.641.014	€ 5.211.421	€ 4.626.628	€ 584.797	Kosten voor bouw & woonrijp maken viel hoger uit, maar de opbrengsten zijn nog hoger uitgevallen.
Seingraaf	€ 59.059	€ 57.901	-€ 102.932	€ 160.833	Verbetering van het resultaat is voornamelijk te verklaren omdat woonrijp maken lager uitviel dan initieel werd verwacht.
Subtotaal	€ 6.877.584	€ 6.380.412	€ 4.704.964	€ 1.675.452	
Totaal	**€ 1.780.962**	**€ 1.763.427**	**€ 582.654**	**€ 1.195.619**	

Tabel verschillen

De verschillenanalyse vindt plaats tussen de grondexploitaties peildata 1 januari 2024 en 1 januari 2023. Om de resultaten onderling vergelijkbaar te maken, is het resultaat van de jaarrekening 2023 geïndexeerd met een jaar rentestijging (0,00% voor 2023).

De belangrijkste opgetreden wijzigingen zijn hier onder per complex nader aangegeven:

Vitaal Centrum Duiven
Het tekort in de exploitatie van het centrum loopt verder op. Hiervoor is een aantal oorzaken te benoemen maar het grote verschil komt voort uit het gewijzigde programma met name bij het woonpark. Dit programma levert een lagere grondwaarde op dan het oude programma. Daarnaast is er vertraging ontstaan wat een kostenverhogend effect heeft. Ook is de indexering van de nog te maken kosten bouw- en woonrijp ook een oorzaak.

Nieuweling, InnoFase, en Seingaaf
Het resultaat op Innofase en Seingraaf is beter geworden. De nog beschikbare gronden binnen de bedrijventerreinen worden binnen afzienbare tijd uitgegeven of zijn in optie. Voor de opties worden vergoedingen betaald welke bij de daadwerkelijke verkoop van de gronden worden verrekend.

Voor de Nieuweling kan het resultaat nog positiever uitvallen omdat veel van het werk al is gedaan en er mogelijke hogere grondopbrengsten kunnen zijn dan verwacht is.

Resultaatuitname Grondexploitatie boekjaar 2023

Naarmate de realisatie van de complexen van de grondexploitatie vordert, is het mogelijk te berekenen in hoeverre uitname van middelen aan de orde kan zijn. In de Nota Grondbeleid is de gedragslijn daarvoor vastgelegd. Kort samengevat is die:

“Indien het bedrijfsresultaat voldoende degelijk is en wanneer de negatieve boekwaarde van een complex groter is dan de betrouwbaar geraamde nog te maken kosten dan kan het meerdere tussentijds veilig als winst verantwoord worden.”

Inmiddels is het BBV op dit punt aangepast en zijn we gehouden om tussentijdse winsten in de grondexploitatie volgens de "percentage of completion-methode" te bepalen. Deze lijn uit het BBV is een stellige uitspraak, wat inhoudt dat hiervan niet afgeweken kan worden.

Nu is met die methode berekend dat uit de volgende complexen per balansdatum een tussentijdse winst genomen kan worden:

• Het complex Werkterp de Ploen met een tussentijdse winst van € 22.265

• Het complex De Nieuweling met een tussentijdse winst van € 620.456

• Het complex Innofase met een tussentijdse winst van € 439.863

• Het complex Seingraaf met een tussentijdse winst van € 56.083

Vennootschapsbelasting
De gemeente Duiven is belastingplichtig voor de heffing van Vennootschapsbelasting over fiscale winsten uit de grondexploitatie. Aangiftes zijn gedaan tot en met het jaar 2022. Vanwege fiscale verliezen in de afgelopen jaren is er geen verplichting tot betaling.

Winstbestemming
Resultaten uit de grondexploitatie vervallen aan de algemene middelen, i.c. de Algemene reserve, in voorkomende gevallen gecorrigeerd met de "fondsafdrachten".

Paragraaf 8 Wet Open Overheid

De Wet open overheid (Woo) is 1 mei 2022 in werking getreden. Met deze op grond van de Woo verplichte openbaarheidsparagraaf wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering van de Woo in het verslagjaar 2023. De implementatie van de Wet Open Overheid verloopt via vier ‘sporen’ en wordt uitgevoerd met Rijksgelden. Afgelopen jaar is er in dit kader aan een aantal concrete zaken gewerkt:

Informatiehuishouding op orde brengen:
- Vaststellen Inrichtingskader Informatiebeheer en het meerjarenplan verbeteren informatiehuishouding;
- Installatie i-Navigator en start in kaart brengen van de archivering van informatie in alle werkprocessen;

2. Actief openbaar maken van informatie mogelijk maken:
- iBabs is aangewezen als tijdelijk publicatieplatform voor openbaar maken van de verplichte informatiecategorieën;

- Installatie van en in gebruik name van anonimiseringssoftware Datamask;
- Start uitwerking plan van aanpak t.b.v. het voldoen aan wet- en regelgeving voor digitale toegankelijkheid informatie;
- Voorbereiden proces publiceren collegevoorstellen en bijlagen;

3. Woo-verzoeken en verzoeken om informatie adequaat en klantvriendelijk afhandelen:
- Installatie en inwerken van drie Woo-contactfunctionarissen;
- Evaluatie proces afhandeling grote Woo-verzoeken;

4. Bewustwording en opleiding van bestuur en organisatie:
- Ambitieniveau (‘We doen wat wettelijk noodzakelijk is en we versnellen daar waar dat kan’) is eind 2022 vastgesteld door de directie van 1Stroom en de beide colleges;
- Start uitwerken opleidingsplan Wet Open Overheid;
- Voorbereiden workshop ‘Schrijven voor Openbaarheid’.

De rijksoverheid stelt incidentele middelen beschikbaar om de Woo te implementeren en structurele middelen om de extra uitvoeringskosten als gevolg van de Woo te dekken. In 2023 heeft de gemeente in totaal € 116.642 ontvangen van het Rijk. Van de structurele middelen wordt hoofdzakelijk de inzet of inhuur van de projectteamleden betaald, die werken aan de implementatie van de wet, zoals de Woo-contactfunctionarissen en een communicatieadviseur. Incidentele middelen zijn bijvoorbeeld ingezet ten behoeve van de dekking voor externe advieskosten voor de uitvoering van een nulmeting en het opstellen van een impactanalyse.

Jaarrekening - Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

1 Overzicht van baten en lasten per programma
2 Toelichting overzicht van baten en lasten per programma
3 Inkomsten
4 Financiële positie

Overzicht van baten en lasten per programma

In onderstaande overzichten worden eerst de lasten en baten per programma vóór bestemming gepresenteerd, vervolgens de resultaatbestemming (mutaties in de reserves) en daarna een totaaloverzicht met de resultaten per programma na bestemming.

Lasten, baten en saldo per programma en bestemming

In onderstaande tabellen staan achtereenvolgens aangegeven de cijfers van de jaarrekening 2022, de begroting 2023 voor wijziging (primitieve begroting 2023, zoals deze is vastgesteld door de raad op 8 november 2022), de begroting 2023 na wijziging (begroting na alle verwerkte begrotingswijzigingen), de jaarrekening 2023 en het saldo 2023 (begroting 2023 na wijziging minus rekening 2023).

Bestuur	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Lasten	6.247	7.885	8.797	9.757	- 960
Baten	3.907	1.006	3.039	4.041	1.003
Gerealiseerd totaal saldo	**- 2.340**	**- 6.879**	**- 5.758**	**- 5.715**	**43**

(Bedragen x € 1.000)

Maatschappij	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Lasten	40.118	38.821	47.025	45.778	1.247
Baten	8.304	7.596	12.224	12.627	403
Gerealiseerd totaal saldo	**- 31.814**	**- 31.225**	**- 34.801**	**- 33.151**	**1.650**

(Bedragen x € 1.000)

Omgeving	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Lasten	16.333	15.352	16.588	15.915	673
Baten	12.431	10.128	9.787	10.915	1.128
Gerealiseerd totaal saldo	**- 3.902**	**- 5.224**	**- 6.801**	**- 5.000**	**1.801**

(Bedragen x € 1.000)

Algemene Dekkingsmiddelen	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Lasten	895	585	607	977	- 370
Baten	52.458	51.478	52.370	53.297	927
Gerealiseerd totaal saldo	**51.563**	**50.893**	**51.763**	**52.320**	**557**

(Bedragen x € 1.000)

Overhead	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2022	2023 v.w.	2023 n.w.	2023	2023
Lasten	9.964	9.622	10.898	8.873	2.025
Baten	2.002	245	300	419	119
Gerealiseerd totaal saldo	**- 7.962**	**- 9.377**	**- 10.598**	**- 8.454**	**2.144**

(Bedragen x € 1.000)

Onvoorzien	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2022	2023 v.w.	2023 n.w.	2023	2023
Lasten	0	25	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**- 25**	**0**	**0**	**0**

(Bedragen x € 1.000)

Mutatie reserve	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2022	2023 v.w.	2023 n.w.	2023	2023
Lasten	8.629	25	9.590	9.658	- 68
Baten	9.736	3.235	12.514	10.731	- 1.783
Gerealiseerd totaal saldo	**1.107**	**3.210**	**2.924**	**1.073**	**- 1.851**

(Bedragen x € 1.000

Totaal	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2022	2023 v.w.	2023 n.w.	2023	2023
Lasten	73.558	72.290	83.914	81.299	2.615
Baten	79.103	70.452	77.719	81.299	3.580
Gerealiseerd totaal saldo	**5.545**	**-1.838**	**- 6.195**	**- 0**	**6.195**
Mutatie reserve	1.107	3.211	2.924	1.072	- 1.851
Saldo na bestemming	**6.652**	**1.373**	**- 3.271**	**1.072**	**4.344**

(Bedragen x € 1.000)

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Begrotingsoverschrijdingen zijn in principe onrechtmatig. Er zijn echter situaties denkbaar waarbij de overschrijdingen binnen het door de raad uiteengezette beleid zijn gebleven, zoals compensatie van hogere kosten door direct gerelateerde hogere opbrengsten en kostenoverschrijdingen met openeinde regelingen.

In onderstaand overzicht zijn de afwijkingen van de programma's opgenomen (overschrijding van de lasten) met daarbij de verklaring in hoeverre de afwijking past binnen het door de raad geformuleerde beleid. Voor een nadere uiteenzetting van de verschillen verwijzen we naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten. De raad autoriseert deze kostenoverschrijdingen met het vaststellen van de jaarrekening.

Bedragen x € 1.000:

Programma	Begrotingsafwijking lasten			Verklaring	Conclusie
	begroot	realisatie	verschil		

01 - Bestuur	8.797	9.757	-960	Afboeken boekwaarde VCD 2e fase benedenverdieping en storting pensioen wethouder.	Past binnen beleid
02 - Maatschappij	47.025	45.778	1.247	Geen bijzonderheden, geen overschrijding.	Past binnen beleid
03 - Omgeving	16.587	15.915	673	Geen bijzonderheden, geen overschrijding.	Past binnen beleid
Algemene dekkingsmiddelen	607	977	-370	Doorbelasting 1stroom volgens afwijkende percentages.	Past binnen beleid
Overhead	10.898	8.873	2.025	Geen bijzonderheden, geen overschrijding.	Past binnen beleid
Onvoorzien	0	0	0	Geen bijzonderheden, geen overschrijding.	Past binnen beleid

Resultaatbestemming

In onderstaande tabel staat de Resultaatbestemming per programma. Dotaties zijn toevoegingen vanuit de exploitatie aan de reserves. Onttrekkingen zijn verminderingen van de reserves ten behoeve van de exploitatie. Voor een gedetailleerd overzicht wordt verwezen naar het onderdeel Reserves van de Balans.

Resultaatbestemming Programma Bestuur

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Algemene Reserve	6.807	8.431	1.624
Bestemmingsreserve Wet Openbare Overheid	22	0	- 22
Bestemmingsreserve Vastgoed VCD	173	255	82
Totaal programma Bestuur	**7.002**	**8.686**	**1.684**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaatbestemming Programma Maatschappij

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Bestemmingsreserve Bestuursopdracht RSD	0	281	281
Bestemmingsreserve Onderwijsachterstandenbeleid	77	0	- 77
Bestemmingsreserve Energietoeslag	486	0	- 486
Bestemmingsreserve Nieuwe Wet Inburgering	60	33	- 27
Bestemmingsreserve Ambulantiseringsgelden	662	0	- 662
Bestemmingsreserve Combinatiefuncties	0	42	42
Bestemmingsreserve Statushouders	0	4	4
Bestemmingsreserve Scalabor	0	28	28
Algemene Reserve	0	211	211
Totaal programma Maatschappij	**1.285**	**599**	**687**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaatbestemming Programma Omgeving

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Bestemmingsreserve Circulaire Economie	0	197	197
Bestemmingsreserve Betaalbare woningbouw	500	74	- 426

Algemene Reserve	0	948	948
Bestemmingsreserve A-15	0	13	13
Bestemmingsreserve Groenfonds	7	18	11
Bestemmingsreserve Stimuleringsfonds	4	0	- 4
Bestemmingsreserve Parkmanagement	110	0	- 110
Bestemmingsreserve Groen blauwe ontwikkeling	750	0	- 750
Bestemmingsreserve Implementatie Omgevingswet	0	171	171
Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijks	0	25	25
Totaal programma Omgeving	**1.371**	**1.446**	**75**

*Bedragen * € 1.000*

Totaal Resultaatbestemming

	9.658	**10.731**	**1.072**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaat per programma

In onderstaande tabel staat het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten en het gerealiseerde resultaat weergegeven per programma. Het verschil tussen beide is de resultaatbestemming ofwel de mutaties reserves. Voor een overzicht van deze mutaties per programma zie het onderdeel Resultaatbestemming. Voor een overzicht per reserve zie het onderdeel Reserves van de Balans.

Saldo per programma 2023

Programma	Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	Mutaties reserves/ Resultaatbestemming	Gerealiseerd resultaat
Bestuur	-5.724	1.685	-4.039
Maatschappij	-33.320	- 687	- 34.007
Omgeving	-5.000	75	-4.925
Overhead	-8.454	0	- 8.454
Algemene dekkingsmiddelen	52.320	0	52.320
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	**-178**	**1.072**	**895**

Bedragen x € 1.000 (- is een nadeel, + is een voordeel)

In onderstaande tabel staat het resultaat per programma na bestemming weergegeven:

Saldo per programma 2023

Programma	Begroting 2023 (na bestemming)	Rekening 2023 (na bestemming)	Saldo 2023 (na bestemming)
Bestuur	- 4.117	- 4.039	78
Maatschappij	- 35.088	- 34.007	1.081
Omgeving	-5.231	- 4.925	306
Overhead	- 10.598	- 8.454	2.144
Algemene dekkingsmiddelen	51.763	52.320	557
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	**-3.271**	**895**	**4.166**

Bedragen x € 1.000 (- is een nadeel, + is een voordeel)

Alle programma's sluiten met een positief saldo. Zie voor toelichting op de saldi bij de desbetreffende programma's. Samenvattend ontstaat het volgende beeld van het saldo:

Saldo 2023

Resultaat	
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**-177.856**
Resultaatbestemming (mutaties reserves)	**1.072.461**
Gerealiseerd resultaat 2023	**894.605**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het gerealiseerde resultaat is € 894.605 positief.

Toelichting overzicht van baten en lasten

Grote afwijkingen tussenrapportages 2023

Hieronder worden de grootste voor- en nadelen uit de tussenrapportages genoemd. Het begrote voordelige resultaat in de begroting 2023 was € 983.257. Het resultaat van de Voorjaarsnota inclusief de gevolgen van de meicirculaire was € 2.691.110 negatief. En de Najaarsnota gaf een negatief resultaat van € 912.506. Tussentijds is de structurele doorwerking van de Najaarsnota 2022 voor € 8.569 positief aangepast alsmede de gevolgen van de decembercirculaire 2022 (€ 96.196 positief) en de begroting 1stroom vanwege de CAO-stijging (€ 756.000 negatief).

Het geraamde resultaat
Het geraamde negatieve resultaat komt daarmee op € 3.271.597.

Voorjaarsnota 2023

In onderstaand overzicht staan de afwijkingen groter of gelijk aan € 20.000 uit de Voorjaarsnota 2023 inclusief de gevolgen van de meicirculaire 2023. Deze is op 11 juli 2023 door de gemeenteraad vastgesteld.

Grote afwijkingen Voorjaarsnota 2023

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
Kostenstijging SDL	-165.000		-165.000
Proceskostenvergoeding WOZ		-45.000	-45.000
VGGM	-94.400		-94.400
Cameratoezicht		-80.000	-80.000
Rente schatkistbankieren		280.500	280.500
Opbrengst OZB		-102.061	-102.061
Algemene Uitkering		805.030	805.030
Decembercirculaire 2022		96.193	96.193
Energiekosten		-684.940	-684.940
Griffie	-68.702		-68.702
Sanering Plaksestraat		-139.850	-139.850
Kwetsbare overlastgevende personen		-47.250	-47.250
Gelrepas	-34.000		-34.000
Subsidie SHO		-47.000	-47.000
Uitgaven jeugdzorg		-700.000	-700.000
Indexeringen jeugd en Wmo	-557.000		-557.000
Verhoging subsidiebedragen	-67.000		-67.000
Extra consulent inburgering		-33.000	-33.000

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
VGGM	-95.000		-95.000
MGR	-101.000		-101.000
RSD	-217.000		-217.000
Formatie onderwijshuisvesting	-60.000		-60.000
Huishoudelijke ondersteuning	-200.000		-200.000
Combinatiefunctionarissen	-100.000		-100.000
Actieplan biodiversiteit		-26.000	-26.000
Bijdrage GRHVOL	-250.000		-250.000
Leader 2023-2027	-24.000		-24.000
Plankostenscan op maat		-20.000	-20.000
Actualisatie nota grondbeleid		-38.000	-38.000
Voorbereidingskrediet flexwonen		-200.000	-200.000
Inhuur VTH		-51.202	-51.202
Digitaal handboek openbare ruimte		-25.000	-25.000
Voorbereidingskrediet schoollocaties		-120.000	-120.000
Herinrichting Eilandplein		-30.000	-30.000
Compensatie verenigingen/papierinzameling		-26.500	-26.500
Diverse maatregelen Horsterpark		-30.000	-30.000
Mobiliteitsvisie 2040		-30.000	-30.000
Variantenstudie		-90.000	-90.000
Opstellen beheerplannen		-20.000	-20.000
Ruilgronden snelfietsroute 12		-30.272	-30.272
Stelpost prijsstijgingen	600.344		600.344
Onvoorzien	25.000		25.000
Onderuitputting	250.000		250.000
Afwijkingen ≤ € 20.000	-50.000	-49.000	-99.000
Totaal resultaat na bestemming	**-1.207.758**	**-1.483.352**	**-2.691.110**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Najaarsnota 2023

De afwijkingen groter of gelijk aan € 20.000 uit de Najaarsnota staan in onderstaand overzicht vermeld. Deze is op 12 december 2023 vastgesteld door de gemeenteraad.

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
Wachtgeld wethouders		-311.595	-311.595
Naturalisatie en geslachtsnaamwijziging		-20.000	-20.000
Verkiezingen		-50.445	-50.445
1Stroom huur gebouwen		23.436	23.436
Algemene Uitkering		-648.926	-648.926
Rente schatkistbankieren		272.500	272.500
Rente grondexploitatie		-164.396	-164.396
Opbrengst OZB		-40.000	-40.000
Werkkostenregeling	-24.000		-24.000
Stelpost prijsstijgingen		400.000	400.000
Stelpost onderuitputing		-250.000	-250.000
Cameratoezicht		45.000	45.000
Kosten automatisering RID	-216.400		-216.400
Kosten inkoopfunctionarissen		-21.472	-21.472
Verkoop Regina Pacis		228.323	228.323
Overige gronden		20.700	20.700
Sociale werkvoorziening		70.000	70.000

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
RSD Participatiewet		-60.000	-60.000
Indiivduele voorzieningen jeugd		-459.000	-459.000
Schuldhulpverlening		25.000	25.000
Wmo zorg in natura		-570.000	-570.000
Wmo hulpmiddelen		-140.000	-140.000
Innovatiebudget sociaal domein		25.000	25.000
Combinatiefuncties		219.000	219.000
Peuterspeelzalen		107.000	107.000
Liemerse ambassade		25.000	25.000
Actualisatie accommodatiebeleid		-20.000	-20.000
Wijkhuis van Droo		32.000	32.000
Noodlokalen IKC Remigius		-57.065	-57.065
De Wereldwijzer		-61.369	-61.369
Kosten E-depot		75.000	75.000
Uitvoeringsprogramma biodiversiteit		26.000	26.000
Intensivering zelfbeheer		76.000	76.000
Kapitaallasten groen, sportparken en scholen		205.571	205.571
Openbare verlichting		30.000	30.000
Variantenstudie verkeersoplossingen		50.000	50.000
Leges AVOI		30.000	30.000
Digitaal handboek openbare ruimte		25.000	25.000
Leges Omgevingsvergunning		-125.000	-125.000
Bestemmingsplannen		49.750	49.750
Woonvisie		29.000	29.000
Klimaatadaptatie		68.000	68.000
Wandelnetwerk		34.900	34.900
OZB grexen	25.000		25.000
Wegen, VRI en Mobiliteitsplan		120.509	120.509
Afwijkingen ≤ € 20.000	-19.750	9.223	-10.527
Totaal resultaat na bestemming	**-235.150**	**-677.356**	**-912.506**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Verschillenanalyse Rekening 2023

Het resultaat van de Rekening 2023 bedraagt € 1.072.278 positief.

Ontwikkeling rekeningsaldo 2023

Rapportage	Resultaat
Primitieve begroting 2023	978.130
Structurele doorwerking Najaarsnota 2022	8.569
Decembercirculaire 2022	101.320
Begroting 1Stroom	-756.000
Saldo Voorjaarsnota 2023 incl. Meicirculaire	-2.691.110
Saldo Najaarsnota 2023	-912.506
Verwacht resultaat na de Najaarsnota 2023	**-3.271.597**
Werkelijk rekeningresultaat 2023	**1.072.278**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het negatieve resultaat van de tussentijdse rapportages is conform de betreffende raadsbesluiten verwerkt als een onttrekking uit de Algemene Reserve.

Het verwachte resultaat is € 3.271.597 negatief. Het werkelijke rekeningresultaat na bestemming bedraagt € 1.072.278 positief. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid zijn de grote overschrijdingen toegelicht bij de verschillenanalyse van de rekening 2023. Niet meegenomen zijn voordelen op investeringen die gedekt worden uit reserves. Per saldo zijn deze verschillen neutraal.

Voordelen en nadelen

Nr	Omschrijving voordelen	Voordeel	Structureel/incidenteel
1	Winstnemingen bedrijventerreinen	1.477.000	Incidenteel
2	Opvang Oekraïners	1.421.000	Incidenteel
3	Algemene Uitkering	850.000	Incidenteel
4	Re-integratie	538.000	Incidenteel
5	Taakstelling nieuwkomers	328.000	Incidenteel
6	Automatiseringskosten	302.000	Incidenteel
7	1Stroom	246.000	Incidenteel
8	Stimulering sport	194.000	Incidenteel
9	VGGM	158.000	Incidenteel
10	Flexwonen	149.000	Incidenteel
11	MGR	117.000	Incidenteel
12	Vervoersvoorziening WVG	117.000	Incidenteel
13	OZB	99.000	Incidenteel
14	BVO DRAN	99.000	Incidenteel
15	Overheidsparticipatie	87.000	Incidenteel
16	Jeugd en jongerenwerk	87.000	Incidenteel
17	Toegang jeugd	87.000	Incidenteel
18	Openbare verlichting	87.000	Incidenteel
19	GRHVOL	68.000	Incidenteel
20	Noodherstelfonds ondernemers	66.000	Incidenteel
21	Energie Regina Pacis	61.000	Incidenteel
22	Groenonderhoud	61.000	Incidenteel
23	Schatkistrente	55.000	Incidenteel
24	Minimabeleid	55.000	Incidenteel
25	Innovatiebudget Sociaal Domein	54.000	Incidenteel
26	Ruimtelijke ontwikkeling met kostenverhaal	54.000	Incidenteel
27	Kinderopvang	52.000	Incidenteel
28	Brandweer	47.000	Incidenteel
29	Wmo	42.000	Incidenteel
30	Reisdocumenten en rijbewijzen	39.000	Incidenteel
31	Mantelzorg en vrijwilligers	38.000	Incidenteel
32	Participatie	38.000	Incidenteel
33	BTW-voordeel	38.000	Incidenteel
34	Vrijval voorziening afgewikkelde complexen	37.000	Incidenteel
35	Vrijetijdseconomie	30.000	Incidenteel
	Totaal	**7.278.000**	

Bedragen in €

Toelichting Voordelen

1. Winstneming bedrijventerreinen

Er is een tussentijdse winstneming geweest op de complexen Innofase (€ 440.000), De Nieuweling (€ 620.000), Seingraaf (€ 159.000) en de werkterp de Ploen (€ 22.000). Het complex De Timp werd afgesloten met een positief resultaat (€ 236.000). In totaal een voordeel van € 1.477.000.

2. Opvang Oekraïners
De gemeente ontvangt een vergoeding voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne. De vergoeding, die inmiddels al twee keer naar beneden is bijgesteld, is ruim voldoende om de kosten op de verschillende locaties te dekken. Het Rijk heeft aangegeven dat de gemeenten niet verplicht zijn de teveel ontvangen bedragen terug te betalen. Derhalve een voordeel van € 1.421.000.

3. Algemene Uitkering
De opbrengst van de uitkering uit het Gemeentefonds is ten opzichte van de Najaarsnota afgerond € 850.000 hoger. Dat heeft voornamelijk te maken met de gevolgen van de decembercirculaire. Verder zijn er ook een aantal maatstaven aangepast. Tenslotte zijn er nog afrekeningen van de jaren 2021 en 2022 geweest.

4. Re-integratie
Het afgelopen jaar heeft de RSD de Bestuursopdracht uitgevoerd. Toen dit speerpunt in de begroting werd opgenomen en de dekking uit de reserve werd vastgesteld is geen rekening gehouden met een mogelijk positief gevolg van deze inspanningen. Het aantal uitkeringen en uitkeringsontvangers loopt hierdoor terug en ook op de reguliere budgetten is minder aanspraak gedaan. In totaal een voordeel van € 538.000.

5. Taakstelling nieuwkomers
Een groot gedeelte van de uitgaven konden onder de Specifieke uitkering worden verantwoordt, waardoor de reguliere middelen vrij zijn gevallen. En we hebben van het COA een bedrag ontvangen in verband met Hotel- en accommodatieregeling (HAR), waaruit wij voor statushouders tot 6 maanden tijdelijk onderdak en begeleiding moeten bekostigen. Deze uitgaven hebben nog niet plaatsgevonden.

6. Automatiseringskosten
Het afgelopen jaar heeft de RID te kampen gehad met capaciteitsproblemen. Ook waren er netwerkstoringen en hack aanvallen waardoor het reguliere werk een lagere prioriteit had. Hierdoor konden projecten en maatwerk voor Duiven niet worden uitgevoerd. Het levert een voordeel op van € 302.000.

7. 1Stroom
Het resultaat van de bedrijfsvoeringsorganisatie 1Stroom viel gunstiger uit dan in de Najaarsnota werd verwacht. De doorbelasting van uren naar de grondexploitatie was lager dan begroot omdat er minder activiteit op de complexen was dan verwacht. De totale bijdrage aan 1Stroom viel hierdoor € 246.000 lager uit.

8. Stimulering sport
In het kader van stimulering van sport is het gemeenten toegestaan om de BTW op investeringen in sportterreinen terug te vragen. Hiervoor is een gecorrigeerde aangifte ingediend. Deze is in 2023 vastgesteld. Dit levert een voordeel op van € 194.000.

9. VGGM
In het afgelopen jaar is de eindafrekening 2022 van de VGGM voor het onderdeel volksgezondheid gunstiger uitgevallen dan in de vorige jaarrekening was opgenomen. Bovendien zijn niet alle SPUK gelden in het kader van de Brede Regeling uitgegeven. Het zorgt voor een voordeel van € 158.000.

10. Flexwonen

In 2023 is het project flexwonen zeer actueel geweest. Hiervoor was een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Omdat het project niet het hele jaar heeft gelopen is er geld overgehouden. In totaal een voordeel van € 149.000.

11. MGR
De eindafrekening 2023 van de MGR voor het onderdeel Sociale Werkvoorziening is lager uitgevallen dan was verwacht. In dit onderdeel zijn de kosten voor Scalabor verwerkt. In totaal levert dit een voordeel van € 117.000 op.

12. Vervoersvoorziening WVG
Steeds minder mensen maken na de corona periode nog gebruik van de aan hen in het kader van de WVG uitgereikte vervoerspassen. De verwachting is dat dit in de komende jaren wel weer aan gaat trekken. In deze jaarrekening levert dit een voordeel op van € 117.000.
13. OZB
Doordat er minder leegstand was en meer nieuwbouw zijn er meer OZB opbrengsten. Voor de werkzaamheden rondom de waardering van onroerende zaken zijn minder kosten gemaakt. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 99.000.

14. BVO DRAN
Uit de eindafrekening van BVO DRAN over 2023 blijkt dat het gebruik van vraagafhankelijk vervoer Wmo nog lager is uitgevallen, dan eerder verwacht. In de Najaarsnota was deze raming al naar beneden bijgesteld maar de uiteindelijke afrekening levert nog een extra voordeel van € 99.000 op.

15. Overheidsparticipatie
Vanwege de nasleep van de corona beperkingen zijn diverse activiteiten nog niet opnieuw opgestart. Zo was het nog niet mogelijk om de geplande Dialoog en Doorpak Weken Duiven bijeenkomsten te organiseren. Een aantal kosten is daardoor in 2023 niet gemaakt. In totaal levert dit een voordeel op van € 87.000.

16. Jeugd en jongerenwerk
Sinds corona en vooral ook door de vele wisselingen van personele inzet hebben er minder activiteiten plaatsgevonden. Hierdoor is het volledige budget niet benut. Dit levert een voordeel op van € 87.000.

17. Toegang jeugd
In 2023 is er een lagere invulling van uren geweest van de functie Praktijk Ondersteuner Huisartsenpraktijk (POH) als gevolg van wisselingen in deze functie. Hierdoor zijn de kosten ook lager uitgevallen. Dit levert een voordeel op van € 87.000.

18. Openbare verlichting
In de afgelopen jaren is een groot deel van de openbare verlichting vervangen door Led lampen. Hierdoor nemen de energiekosten van de openbare verlichting af. Bovendien zijn de onderhoudskosten voor de nieuwe armaturen lager. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 87.000.

19. Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs de Liemers (GRHVOL)
De gemeentelijke bijdrage aan de GRHVOL is lager uitgevallen doordat een aantal investeringen is uitgesteld. De vertraging in de nieuwbouwplannen van 1 van de scholen is de belangrijkste oorzaak van het uitstel van de geplande uitgaven.

20. Noodherstelfonds ondernemers
In de Voorjaarsnota 2022 is een noodherstelfonds voor ondernemers in het leven geroepen om de gevolgen van corona voor hen enigszins te kunnen opvangen. Een en ander was een gevolg van overleggen met vertegenwoordigers van de ondernemers. Verder is ook geld beschikbaar gesteld voor het centrumherstelplan. Op beide regelingen is in 2023 minder beroep gedaan dan vooraf werd verwacht. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 66.000.

21. Energiekosten Regina Pacis
Bij de verkoop van het gebouw Regina Pacis zijn alle eindstanden van de meters opgenomen. Hierbij bleek dat we al enige tijd teveel energiekosten voor het gebouw hebben betaald. De eindafrekening gaf daardoor een voordeel € 61.000.

22. Groenonderhoud
Vanwege capaciteitsproblemen is er minder toegekomen aan uitvoering van onderhoud van het openbaar groen. Daardoor is in 2023 geld over gehouden. In totaal levert dit een voordeel op van € 61.000.

23. Schatkistrente
Als gevolg van grondverkopen en ontvangsten van SPUK-gelden en andere uitkeringen is de liquide positie van de gemeente in het afgelopen jaar goed geweest. Daardoor zijn we verplicht geweest gebruik te maken van de schatkistregeling. Overtollige liquide middelen moeten bij het Rijk worden uitgezet en daarvoor wordt rente ontvangen. Deze rente-ontvangsten waren in de Najaarsnota onvoldoende bijgeraamd. Dit levert een voordeel op van € 55.000.

24. Minimabeleid
Het aantal verstrekkingen en vergoedingen aan derden in het kader van het minimabeleid was het afgelopen jaar lager dan geraamd waardoor de kosten meevielen. Dit levert een voordeel op van € 55.000.

25. Innovatiebudget Sociaal Domein
Dit budget is niet geheel ingezet doordat de innovatiewerkplaats niet op volle sterkte heeft kunnen functioneren en de aandacht vooral uitgegaan is om alle innovaties in het verleden goed in te bedden in de samenleving. Dat levert een voordeel op van € 54.000.

26. Ruimtelijke ontwikkeling met kostenverhaal
In het afgelopen jaar zijn een aantal particuliere projecten in ruimtelijke ordening geweest. De ambtelijke uren die daaraan zijn besteed worden verhaald op de initiatiefnemers. Dat levert in 2023 een voordeel op van € 54.000.

27. Kinderopvang
Het aantal uitkeringen kinderopvang voor cliënten is in 2023 lager geweest. Bovendien konden meer van de gemaakte kosten worden verantwoord op de specifieke uitkering voor Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB). Dat levert een voordeel op van € 52.000.

28. Brandweer
In het afgelopen jaar is de eindafrekening 2022 van de VGGM voor het onderdeel Brandweer gunstiger uitgevallen dan in de vorige jaarrekening was opgenomen. Het zorgt voor een voordeel van € 47.000.

29. Wmo
De budgetten voor Wmo aangelegenheden staan op verschillende taakvelden in programma 2 geraamd. Omdat de indeling van de begroting op grond van nieuwe BBV wetgeving nog tijdens het jaar 2023 moest worden gewijzigd, zijn er op al die verschillende taakvelden saldi ontstaan. In totaal is er een voordeel op alle Wmo kosten van € 42.000.

30. Reisdocumenten en rijbewijzen
Er zijn dit jaar relatief veel aanvragen voor reisdocumenten en rijbewijzen gedaan. Mogelijk is dit nog een uitgesteld gevolg van de coronaperiode waarin er beduidend minder verlengingen zijn aangevraagd. Hierdoor stijgen zowel de opbrengsten als de kosten. De opbrengsten zijn evenwel veel hoger dan de kosten waardoor we per saldo € 39.000 positief uitkomen.

31. Mantelzorg en vrijwilligers

Er zijn minder aanvragen geweest voor het mantelzorgcompliment. Ook de verwerkingskosten vielen daardoor lager uit. Dit levert een voordeel op van € 38.000.

32. Participatie
Een deel van de kosten die zijn gemaakt in het kader van de participatie zijn geboekt in de 1stroom administratie omdat het om ambtelijke uren ging. Deze zijn via de bijdrage aan 1stroom uiteindelijk wel betaald maar via een andere kostenplaats. Daardoor ontstaat op het product Participatie een voordeel van € 38.000.

33. BTW-voordeel
De belastingwetgeving is constant in beweging. De gemeentelijke administratie wordt regelmatig aangepast vanwege wetswijzigingen of jurisprudentie. Daardoor worden geregeld suppletie aangiften ingediend voor het lopende jaar maar ook voor afgelopen jaren. Dat levert een voordeel op van € 38.000.

34. Vrijval voorziening afgewikkelde complexen
In de afgelopen jaren is er na afsluiting van complexen van de grondexploitatie geld gestort in de voorziening voor afgewikkelde complexen. Dit geld is beschikbaar om kleine werken die nog moeten worden gedaan binnen het afgesloten complex te bekostigen. Bij de herziening van deze voorziening is gebleken dat er te veel geld in de voorziening staat. Het overschot valt daardoor vrij in het exploitatieresultaat. Dat levert een voordeel op van € 37.000.

35. Vrijetijdseconomie
In 2023 is aan verschillende projecten gewerkt in het kader van vrijetijdseconomie. Er is onder andere geïnvesteerd in het wandelnetwerk. Er is minder geld uitgegeven aan ondersteuning en stimulering van initiatieven op het gebied van vrijetijdseconomie. Dit levert een voordeel op van € 30.000.

Nr	Omschrijving nadelen	Nadeel	Structureel/incidenteel
1	Energietoeslag	1.291.000	Incidenteel
2	Verliesvoorziening Vitaal Centrum Duiven	481.000	Incidenteel
3	BBZ Buig	251.000	Incidenteel
4	Voorzieningen wethouders	201.000	Incidenteel
5	Jeugdzorg	130.000	Incidenteel
6	Verstrekkingen WVG	104.000	Incidenteel
7	Afval huis aan huis	66.000	Incidenteel
8	Leges omgevingsvergunningen	61.000	Incidenteel
9	Toeristenbelasting	49.000	Incidenteel
10	Diverse kleine nadelen	300.000	Incidenteel
	Totaal	**2.934.000**	

Bedragen in €

Toelichting nadelen

1. Energietoeslag
Inwoners konden in het afgelopen jaar aanspraak maken op een energietoeslag. Hier is volop gebruik van gemaakt. De RSD heeft zorg gedragen voor de verwerking van de aanvragen en uitbetalingen. De totale kosten bedroegen € 1.291.000. Die waren niet geraamd. Hier staan ontvangsten vanuit het Rijk tegenover die geboekt zijn op de ontvangsten uit Algemene Uitkering. Het voordeel daar valt daarom weg tegen dit nadeel.

2. Verlies Vitaal Centrum Duiven

Voor het complex Vitaal Centrum moest op basis van de herziene exploitatieberekening nog een extra bedrag van € 481.000 in de voorziening verliesgevende complexen worden gestort om het voorziene resultaat bij afsluiting van het complex te kunnen dekken.

3. BBZ Buig
Doordat de definitieve uitkering BUIG van het Rijk een stuk lager is dan de voorlopige uitkering, is er een nadeel ontstaan. De uitkering is lager geweest dan de raming vanwege de inspanningen van de RSD die voortvloeien uit de bestuursopdracht. Dit levert een nadeel op van € 251.000.

4. Voorzieningen wethouders
Er is een rentebijstelling geweest in de pensioenvoorziening voor wethouders. Door deze bijstelling viel er een bedrag vrij uit de voorziening. De meest actuele berekeningen van de pensioenen voor de (voormalig) wethouders geven aan dat er geld bij moet worden gestort in de voorziening vanwege een omissie in eerdere berekeningen. Per saldo een nadeel van € 25.000. Voor een vertrekkende wethouder moest een wachtgeldvoorziening worden gevormd. Een nadeel van € 176.000. In totaal een nadeel van € 201.000 op voorzieningen wethouders.

5. Jeugdzorg
De budgetten voor Jeugdzorg staan op verschillende taakvelden in programma 2 geraamd. Omdat de indeling van de begroting op grond van nieuwe BBV wetgeving nog tijdens het jaar 2023 moest worden gewijzigd, zijn er op al die verschillende taakvelden saldi ontstaan. In totaal is er een nadeel op alle Jeugdzorg van € 130.000.

6. Verstrekkingen WVG
In het afgelopen jaar zijn er meer rolstoelen verstrekt dan vooraf was ingeschat. Bovendien betrof het een aantal dure rolstoelen. Hierdoor ontstaat een nadeel van € 104.000 op deze post.

7. Afval huis aan huis
Doordat de containers minder vaak aan de weg worden gezet ontstaat een tekort op de afvalinzameling. Een deel van dit nadeel kon worden opgevangen door een bijdrage uit de voorziening voor afvalinzameling. Het resterende deel zorgt voor een nadeel van € 66.000.

8. Leges Omgevingsvergunningen
Vanwege het uitblijven van een aantal grote aanvragen viel de legesopbrengst van de Omgevingsvergunningen lager uit. In de komende jaren zullen de vergunningaanvragen zich weer stabiliseren en de geraamde opbrengsten weer worden gerealiseerd. Voor nu een nadeel van € 61.000.

9. Toeristenbelasting
In 2023 is de definitieve afrekening van de toeristenbelasting over 2022 opgenomen. Die bleek als gevolg van de nawerking van de corona beperking een stuk lager uit te vallen. Een en ander leidt tot een nadeel van € 49.000.

Overzicht incidentele baten en lasten in €

Lasten	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Werkelijk
Programma 1			
Bestemmingsreserve Vastgoed			172.726
Wet Open Overheid			22.304
Toevoeging vrijval bestemmingsreserve Combinatiefuncties			41.509
Toevoeging resultaat 2022 aan Algemene Reserve			5.419.335

Vrijval voorziening vastgoed cf raadsbesluit			1.345.922
Programma 2			
Nieuwe BR Energietoeslagen		486.000	486.000
Nieuwe BR Onderwijsachterstandenbeleid		77.000	77.000
Nieuwe wet inburgering		60.000	60.000
Omvorming BR ambulantiseringsgelden naar Beschermd Wonen			662.000
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraine			1.260.726
Eenmalige kosten bijzondere bijstand energietoeslag			1.163.568
Programma 3			
Bestemmingsreserve het Groenfonds kosten landschapsontwikkeling		7.133	7.133
Nieuwe BR Parkmanagement		110.000	110.000
Dotatie Bestemmingsreserve betaalbare woningbouw		500.000	500.000
Nieuwe BR groenblauwe ontwikkelingen tussengebied Duiven/Westervoort		750.000	750.000
Voorziening verliesgevende complexen grondexploitatie			372.721
Mutaties grondexploitaties			1.107.877
Stimuleringsfonds starterslening			4.480
Totaal lasten	**0**	**1.990.133**	**13.563.301**

Baten	**Begroting voor wijziging**	**Begroting na wijziging**	**Werkelijk**
Programma 1			
Bestemmingsreserve Vastgoed			255.121
Onttrekkingen uitgave Algemene Reserve			2.937.235
Snippergroen	33.000	3.750	10.500
Verkoop gronden en panden			2.730.037
Programma 2			
BR Combinatiefuncties vrijval			41.509
Bestuursopdracht RSD	280.740	280.740	280.740
BR Scalabor	28.000	28.000	28.000
BR Statushouders			4.000
Ontrekking bestemmingsreserve nieuwe wet inburgering		33.000	33.000
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekrainers			2.654.174
Extra gelden bijzondere bijstand energietoeslag			1.003.980
Programma 3			
Onttrekking landschapsontwikkelingsprojecten bestemmingsreserve het groenfonds		18.222	18.222
A15 onttrekking reserve			12.633
Bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen kosten			25.514
Betaalbare woningbouw			74.435
Onttrekking bestemmingsreserve circulaire economie			197.555
Onttrekking bestemmingsreserve implementatie Omgevingswet			170.571
Winstneming Werkterp de Ploen, Nieuweling, Innofase en Seingraaf en vrijval voorziening verliesgevende complexen			1.246.566
Mutaties grondexploitaties			1.344.073
Afsluiten complex de Timp			236.196

Totaal baten	**341.740**	**363.712**	**13.304.061**

Bedragen in €

Toelichting op de grootste afwijkingen op de incidentele lasten en baten

Lasten

Programma 1 Bestuur

Op de exploitatie van het Vitaal Centrum is een positief resultaat gerealiseerd. Het positieve resultaat van € 172.726 wordt gestort in de reserve Vastgoed.

Het niet uitgegeven bedrag van € 22.304 voor de implementatie van de Wet Open Overheid wordt gestort in de bestemmingsreserve Wet Open Overheid.

Bij vaststelling van de jaarstukken 2022 is besloten om de bestemmingsreserve Combinatiefuncties vrij te laten vallen en het saldo van € 41.509 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Bij vaststelling van de jaarstukken 2022 is besloten om het resultaat van de rekening van € 5.419.335 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Bij raadsvoorstel is besloten om de begane grond van het pand in het Vitaal Centrum tre verkopen en de verdiepingen te behouden voor maatschappelijke en deels commerciele functie. De vrijval van de voorziening van € 1.345.922 wordt gestort in de Algemene Reserve.

Programma 2 Maatschappij

Bij vaststelling van de jaarstukken 2022 is besloten om een bedrag van € 486.000 te onttrekken uit het jaarrekeningresultaat en toe te voegen aan de nieuwe bestemmingsreserve Energietoeslagen.

Bij vaststelling van de jaarstukken 2022 is besloten om een bedrag van € 77.000 te onttrekken uit het jaarrekeningresultaat en toe te voegen aan een nieuw gevormde bestemmingsreserve Onderwijsachterstandenbeleid.

Bij vaststelling van de jaarstukken 2022 is besloten om een bedrag van € 60.000 te onttrekken uit het jaarrekeningresultaat en toe te voegen aan de bestemmingsreserve wet Inburgering.

Bij de Najaarsnota 2023 is besloten om de reserve Ambulantiseringsgelden om te vormen naar bestemmingreserve beschermd wonen en een bedrag van € 662.00 toe te voegen aan de reserve beschermd wonen.

Voor de opvang van Oekrainers gemaakte kosten is een specifieke uitkering toegekend. De uitvoeringskosten van € 1.260.726 voor de opvang en gemaakte transitiekosten worden hiermee uitgevoerd.

Vanwege de hoge energielasten voor inwoners zijn extra gelden van het rijk ontvangen. De uitgaven van € 1.163.568 voor de tegemoetkoming energietoeslag zijn via de aanvullende bijzondere bijstand uitgekeerd.

Programma 3 Omgeving

De ontvangen bijdrage € 7.133 van het windpark is toegevoegd aan de bestemmingsreserve het Groenfonds.

Bij vaststelling van de jaarstukken 2022 is besloten om een bedrag van € 110.000 te onttrekken uit het jaarrekeningresultaat en toe te voegen aan de nieuwe gevormde reserve parkmanagement.

Bij vaststelling van de jaarstukken 2022 is besloten om een bedrag van € 500.000 te onttrekken uit het jaarrekeningresultaat en toe te voegen aan de reserve betaalbare woningbouw.

Bij vaststelling van de Voorjaarsnota 2023 is besloten om een bestemmingsreserve te vormen van € 750.000 voor groenblauwe ontwikkelingen in het tussengebied Duiven en Westervoort.

Door met name de verslechtering van het resultaat grondexploitatie op het Vitaal Centrum Duiven is een verliesvoorziening van € 372.721 gevormd.

De boekwaarde op de mutaties van de grondexploitaties is met € 1.107.877 afgenomen.

De ontvangst van € 4.480 van het stimuleringsfonds starterslening wordt toegevoegd aan de geblokkeerde reserve stimuleringsfonds starterslening.

Baten

Programma 1 Bestuur

Er zijn extra uitgaven van € 28.435 gedaan voor advisering van het zwembad in het Vitaal Centrum en € 129.686 van de servicekosten is als oninbaar afgeboekt. Ook is er een bedrag van € 97.000 onttrokken ten gunste van de voorziening. De totale uitgaven van € 255.121 worden onttrokken uit de bestemmingsreserve Vastgoed.

Het afgelopen jaar is een aantal groenstroken verkocht aan inwoners. Dit zogenaamde "Snippergroen" kun je maar een keer verkopen en daarom valt deze post onder de incidentele baten. De werkelijke baten in 2023 bedragen € 10.500.

In 2023 is voor uitgaven met een totaal bedrag van € 2.937.235 een onttrekking uit de algemene reserve gedaan. € 1.598.936 eenmalige lastenverlichting gemeentelijke belastingen, € 180.000 voor communicatie en senior participatie medewerker, € 33.000 voor gezond en veilig opgroeien, € 13.000 inzet MEE, € 25.000 project beschutte huiskamer, € 30.000 aanpak jeugdgroepen, € 2.291 uitwijk blaashal, € 21.960 intensivering zelfbeheer, € 21.020 strategisch beheersplan spelen, € 26.680 strategisch beheersplan sport, € 750.000 naar reserve groen blauwe zone, € 49.216 centrum herstelplan, € 83.771 noodherstelfonds, € 64.622 uitvoeren woonvisie en € 37.739 dienstverlening Scalabor.

In 2023 is voor € 2.730.037 ontvangen op verkopen van panden en grond. € 537.435 verkopen grond bedrijventerrrein, € 940.102 verkoop percelen grond de Timp en € 1.252.500 verkoop van 4 panden Pastoriestraat 17 en 19, Remigiusplein 17 en Rijksweg 56a.

Programma 2 Maatschappij

Bij vaststelling van de jaarstukken 2022 is besloten om de bestemmingsreserve Combinatiefuncties op te heffen en het saldo toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Voor de tekorten die zijn ontstaan vanwege Corona is een bedrag van € 28.000 voor dienstverlening van Scalabor onttrokken uit de bestemmingsreserve Scalabor.

Bij de Voorjaarsnota 2021 is besloten om voor de bestuursopdracht regionale sociale dienst een nieuwe bestemmingsreserve in te stellen en voor 2022 en 2023 een bedrag van € 280.740 te onttrekken uit de Algemene Reserve.

Vanwege extra fte voor grotere stroom statushouders is voor een bedrag van € 4.000 onttrokken uit de bestemmingsreserve statushouders.

Bij vaststelling van de Voorjaarsnota 2023 is besloten om de uitgaven van € 33.000 voor een extra consulent inburgering te dekken uit de bestemmingsreserve wet inburgering.

In 2023 is een specifieke uitkering van € 2.654.174 verleend voor de bekostiging van opvang ontheemden Oekrainers. De uitkering is bestemd voor de gemaakte kosten voor de opvang van Oekrainers.

Vanuit het rijk zijn gelden ontvangen van € 1.003.980 voor de tegemoetkoming energietoeslag. De tegemoetkoming energietoeslag wordt via de aanvullende bijzondere bijstand uitgekeerd.

Programma 3 Omgeving

De uitgaven voor landschapsontwikkelingsprojecten van € 18.222 worden gedekt uit de bestemmingsreserve het Groenfonds.

De uitgaven van € 12.633 ten behoeve van het project A15 worden onttrokken uit de reserve A15.

De uitgaven van € 25.514 voor aanleg voetpad Heilweg en infrastructuur de Nieuwgraaf worden onttrokken uit de reserve fonds bovenwijkse voorzieningen.

De uitgaven van € 74.435 worden onttrokken uit de bestemmingsreserve betaalbare woningbouw.

De uitgaven van € 197.555 voor de energietransitie worden onttrokken uit de bestemmingsreserve Circulaire Economie.

De uitgaven van € 170.571 voor de implementatie omgevingswet worden onttrokken uit de bestemmingsreserve Implementatie Omgevingswet.

Er is tussentijds winst genomen op de complexen de werkterp de Ploen, de Nieuweling, Innofase en Seingraaf en vrijval voorliesvoorziening van € 1.246.566.

Door het afnemen van de boekwaarde van de complexen in exploitatie op de grondexploitaties van € 11.083.986 naar € 4.561.814 is het saldo met een bedrag van € 6.522.173 afgenomen.

Er is 1 complex de Timp afgesloten in de grondexploitatie met een positief resultaat van € 236.196.

Inkomsten

Inkomstenverdeling 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Gemeentefonds	45.202	44.022	45.069	45.919	850
Specifieke uitkeringen	7.584	6.924	11.469	11.096	- 373
Lokale heffingen	13.301	13.733	13.277	12.902	- 375
Bijdrage reserves	9.737	3.235	12.514	10.731	- 1.783
Overige inkomsten	13.015	5.773	7.904	11.319	3.415
Totaal	**88.839**	**73.687**	**90.233**	**91.967**	**1.734**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Gemeentefonds

Zie voor een uitgebreid overzicht plus analyse het onderdeel Algemene Dekkingsmiddelen in het Jaarverslag. Hieronder een overzicht van de uitkering uit het Gemeentefonds.

Uitkering Gemeentefonds 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Algemene Uitkering	45.202	41.392	42.296	45.919	3.623
Integratie-uitkering Voogdij 18+	0	313	342	0	- 342
Integratie-uitkering WSW	0	1.929	2.085	0	- 2.085
Decentralisatie-uitkeringen	0	388	346	0	- 346
Totaal	**45.202**	**44.022**	**45.069**	**45.919**	**850**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Specifieke Uitkeringen

In onderstaande tabel is een overzicht van alle specifieke uitkeringen van de gemeente Duiven weergegeven.

Specifieke uitkeringen 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Maatschappelijke Zorg	7.390	6.924	11.359	10.902	- 457
Stimulering Sport	194	0	110	194	84
Totaal	**7.584**	**6.924**	**11.469**	**11.096**	**- 373**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Lokale heffingen

In onderstaande tabel staan de lokale heffingen uitgesplitst. Voor een analyse van de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen in het Jaarverslag.

Lokale heffingen 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
OZB	6.414.716	6.576.116	6.236.772	6.264.290	27.518
Afvalstoffenheffing	2.372.205	2.771.044	2.771.044	2.568.808	- 202.236
Rioolheffing	2.516.812	2.544.766	2.544.766	2.406.766	- 138.000
Hondenbelasting	165.104	187.461	0	- 88	- 88
Toeristenbelasting	82.080	168.833	168.833	119.968	- 48.865
Reclamebelasting	54.938	61.295	61.295	50.188	- 11.108
Sportaccommodaties	242.457	261.394	261.394	261.604	210
Lijkbezorgingsrechten	56.401	62.479	62.479	76.428	13.949
Marktgelden	2.249	2.575	2.575	1.919	- 656
Leges	1.393.897	1.096.542	1.167.792	1.152.551	-15.241
Totaal	**13.300.859**	**13.732.505**	**13.276.950**	**12.902.434**	**- 374.517**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel)

Bijdrage reserves

Onderstaand overzicht geeft de bijdragen uit de reserves aan.

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Bijdrage reserves	9.737	3.235	12.514	10.731	- 1.783
Totaal	**9.737**	**3.235**	**12.514**	**10.731**	**- 1.783**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Er is bijna € 1,8 miljoen minder onttrokken uit de reserves dan geraamd. Dit verschil wordt grotendeels veroorzaakt doordat een aantal infrastructurele werken is vertraagd vanwege capaciteitsproblemen en er daardoor geen dekking vanuit de reserves nodig was. Zie voor een specificatie het overzicht van de reserves en voorzieningen en de bijbehorende toelichtingen (onderdeel balans).

Overige inkomsten

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Saldo 2023
Bijdrage voorzieningen	787	0	1.372	1.541	169
Rente verstrekte leningen	491	500	872	938	66
Huuropbrengsten	804	668	986	909	- 77
Beleggingen	120	108	108	100	- 8
Vergoedingen	167	38	38	637	599
Omzet Grondexploitatie	4.004	2.807	1.573	2.591	1.018
Diversen	6.642	1.652	2.955	4.603	1.648
Totaal	**13.015**	**5.773**	**7.904**	**11.319**	**3.415**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Ten opzichte van de begroting na wijziging is sprake van een stijging van de diverse inkomsten. Dit heeft grotendeels te maken met de onderlinge verekening van kapitaallasten en huisvestingskosten met 1stroom.

Financiële positie

Reserves

Voor 2023 was een toename van de reserves voorzien van € 2.924.000. Per saldo was er echter een toename van € 1.072.000. Dit geeft verschil van -€ 1.851.000. De belangrijkste verschillen zijn:

Mutaties reservepositie

Mutatie	Bedrag
1. Aanpak Rijksweg	- 410.000
2. Bijdrage A15	- 296.000
3. Uitvoering Woonvisie	- 289.000
4. Implementatie Omgevingswet	- 159.000
5. Onttrekking saldo vastgoed VCD	124.000
6. Infrastructurele verbetering Nieuwgraaf	- 123.000
7. Circulaire Economie	- 121.000

Mutatie	Bedrag
8. Aanpak Jeugdgroepen	- 110.000
9. Activerend werk	- 90.000
10. Beleidsvisie buitengebied	- 75.000
11. Intensivering zelfbeheer	- 74.000
12. Blaashal uitwijkkosten	- 46.000
13. Herstelfonds ondernemers	- 41.000
14. Verlengen dienstverlening Scalabor	- 34.000
Overige kleine afwijkingen	- 107.000
Totaal	- 1.851.000

Bedragen in €

Ad 1. Er is nog geen onttrekking gedaan voor de aanpak Rijksweg omdat de werkzaamheden zijn uitgesteld. De onttrekking zal in 2024 worden gedaan.

Ad 2. Alleen het gebruikte budget is aan de reserve onttrokken. Vanwege de stikstofproblematiek ligt de voortgang van het project vrijwel stil.

Ad 3. Alleen het gebruikte budget is aan de reserve onttrokken. In 2024 zal de intensiteit verder worden opgeschroefd om de doelen te kunnen realiseren. Dan zal het resterende deel van de geraamde onttrekking worden gebruikt.

Ad 4. Door de verlate invoering van de wet waren veel voorbereidingskosten al gemaakt en vielen de kosten in het afgelopen jaar mee. Daardoor is er een lagere onttrekking geweest dan geraamd.

Ad 5. Een gedeeltelijke verkoop, een storting in de voorziening dubieuze debiteuren en aangepaste kapitaallasten zorgen er voor dat er uit de reserve is onttrokken in plaats van gestort.

Ad 6. In 2023 is het volledige bedrag nog niet uit de reserve onttrokken omdat een deel van de investeringen vanwege capaciteitsproblemen een jaar moesten worden uitgesteld.

Ad 7. Alleen het gebruikte budget is aan de reserve onttrokken.

Ad 8. Alleen het gebruikte budget is aan de reserve onttrokken.

Ad 9. In 2023 is geen bedrag aan de reserve onttrokken ter dekking van deze kosten omdat de werkzaamheden zijn uitgesteld.

Ad 10. In 2023 is geen bedrag aan de reserve onttrokken ter dekking van deze kosten omdat de werkzaamheden zijn uitgesteld.

Ad 11. Alleen het gebruikte budget is aan de reserve onttrokken. In 2024 zal de intensiteit verder worden opgeschroefd om de doelen te kunnen realiseren. Dan zal het resterende deel van de geraamde onttrekking worden gebruikt.

Ad 12. Alleen het gebruikte budget is aan de reserve onttrokken.

Ad 13. In 2023 is minder uitgekeerd aan ondernemers dan geraamd. Er werd geen beroep gedaan op het fonds. Daardoor kon de onttrekking achterwege blijven.

Ad 14. De eindafrekening van de MGR viel uiteindelijk mee waardoor een deel van de geraamde onttrekking achterwege kon blijven.

Zie ook de toelichting bij de reserves (zie balans).

Voorzieningen

De voorzieningen zijn per saldo met ruim € 1.727.000 toegenomen. In de voorziening voor pensioenverplichtingen wethouders is een storting gedaan van € 103.000 vanwege de nieuwe berekening van de hoogte van de pensioenen. Verder werd hier de pensioenverplichting voor 2023 van € 65.000 uit betaald. Uit de voorziening ontslaguitkering van de burgemeester is een bedrag van € 48.000 betaald. In de voorziening wachtgeld wethouders is € 488.000 gestort om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Hiervan is in 2023 € 158.000 uitbetaald. De voorziening Dubieuze debiteuren is toegenomen met € 252.000 vanwege een nieuwe inschatting van de invorderbaarheid. De voorziening Dubieuze debiteuren RSD is daardoor juist met € 88.000 afgenomen. Aan de voorziening groot onderhoud algemene accommodaties is € 34.000 onttrokken voor onderhoudskosten. Verder is vanuit de exploitatie € 162.000 gedoteerd. De voorziening groot onderhoud sportaccommodaties werd per saldo gevoed met € 71.000. De voorziening groot onderhoud culturele accommodaties werd per saldo gevoed met € 61.000. De voorziening onderhoud wegen is per saldo toegenomen met € 1.550.000 doordat de bijdrage uit de exploitatie hoger was dan de onderhoudskosten in 2023. Aan de voorziening Riolering artikel 44 lid 2 BBV is toegevoegd de storting over het jaar 2023 ad € 478.000. In de voorziening A15 is in 2023 € 10.000 aan bijdrage onttrokken. De storting in de voorziening voor verliesgevende complexen bedraagt € 373.000. Aan de voorziening Afgewikkelde complexen is € 20.000 onttrokken vanwege werkzaamheden en € 40.000 gestort om het saldo toereikend te maken. In de voorziening Vastgoedontwikkeling is € 1.345.922 vrijgevallen vanwege een hertaxatie van het gebouw doordat een deel verkocht is. De voorziening kapitaallasten afvalinzameling is met € 7.000 toegenomen vanwege vrijval van kapitaallasten. En de voorziening afvalinzameling met € 182.000 afgenomen na onttrekking van het exploitatiesaldo op afval. De voorziening Groot onderhoud pand VCD is nieuw gevormd. Hier is per saldo € 92.000 in gestort.
Zie ook de toelichting bij de voorzieningen (zie Balans).

Conclusie

Er was voor het jaar 2023 na de Najaarsnota een negatie resultaat van € 3.271.597 verwacht. Het resultaat is € 4.343.875 beter dan was verwacht en komt uit op € 1.072.278 positief.

In 2023 is de gemeente geconfronteerd met hoge grondstofprijzen, stijgende lonen, hoge inflatie en krapte op de arbeidsmarkt. Die zaken zijn van grote invloed op de cijfers in deze jaarrekening. Niet alleen zijn de kosten daardoor hoger dan vooraf ingeschat maar het zorgt er ook voor dat een aantal investeringen vertraagd zijn. Sommige investeringen liepen vertraging op doordat eerst de benodigde (hogere) budgetten moesten worden geregeld. Andere moesten worden uitgesteld omdat hiervoor geen menskracht beschikbaar was. Ook de stikstofproblematiek speelde mee in de vertraging.

In de Najaarsnota 2023 is voor de onderdelen Wmo en Jeugd uit het Sociaal Domein ingeschat uit te kunnen komen met een aanvullend budget van ruim € 1.000.000. In het afgelopen jaar zijn te weinig extra middelen ontvangen vanuit het Rijk om alle kosten te kunnen betalen.
Op het onderdeel Jeugd zijn bij het opmaken van deze jaarrekening toch nog verschillende kosten nagekomen. Het ging daarbij om een dure vorm van zorg. Na alle problemen rondom de coronabeperkingen volgen nu de kostenstijgingen als gevolg van de hoge inflatiecijfers, stijgende loonkosten en de energiecrisis. In welke mate het Rijk ook deze kostenstijgingen gaat compenseren is op dit moment nog altijd niet duidelijk.

De gemeente neemt deel aan een aantal gemeenschappelijke regelingen. De verwachting is dat de gemeentelijke bijdrage aan deze regeling in de komende jaren gaat stijgen. Als gevolg van loon- en prijsstijgingen zijn de regelingen genoodzaakt om meer geld te vragen. Die

kostenstijgingen zijn voor de gemeente een risico in de komende jaren. De kostenstijgingen gaan in een hoger tempo dan de bekostiging vanuit het Rijk binnen komt.

Afgelopen jaar was een goed jaar voor de grondexploitatie. Er was interesse voor bouwpercelen op de bedrijventerreinen. Er is ook een aantal m^2 verkocht. Dat alles heeft er voor gezorgd dat op Innofase een winstneming van € 440.000 is gerealiseerd. Op de Nieuweling kon tussentijds een winst van € 620.000 worden genomen en op Seingraaf kon een tussentijdse winstuitname van € 56.000 worden ingeboekt. Er is dit jaar 1 complexen afgesloten. Het complex De Timp sluit met een positief resultaat van 236.000. Alle lopende exploitaties zijn geactualiseerd en de resultaten zijn bijgesteld. De herziening van het complex Vitaal Centrum Duiven levert een nadeel op. Er is bijna € 0,5 mln gestort in de voorziening Verliesgevende complexen. Er is € 102.000 uit de voorziening Verliesgevende complexen vrijgevallen omdat het verlies op het complex Seingraaf is omgebogen naar een positief resultaat. Het is nu zaak de woningbouwcomplexen op te gaan starten zodat er tegemoet kan komen aan de vraag naar woningen. In het eerste kwartaal van 2024 zijn nog geen grote verkopen gerealiseerd. Ook de risico's binnen de grondexploitatie blijven onder de aandacht. Deze zijn opnieuw geactualiseerd. Dit jaar voor het eerst via een Monte Carlo-analyse.

De reservepositie is in 2023 afgenomen met € 1.072.000. De verwachting was dat de reservepositie met € 2.924.000 zou afnemen. De belangrijkste oorzaak van dit verschil is dat er een groot aantal kredieten is overgeboekt naar 2024. Het rekeningresultaat 2023 is nog niet in de bestemming verwerkt.

De stand van de Algemene Reserve ligt boven de in de begroting 2023 vastgestelde minimumgrens van € 6,4 mln. Het saldo per 31 december 2023 is € 18,7 mln. In dat saldo is nog geen rekening gehouden met het rekeningresultaat 2023. In de begroting 2024 is de minimumgrens naar boven bijgesteld (€ 6,8 mln) en bij de beoordeling voor deze jaarrekening is vastgesteld dat het gewogen risico € 6,1 mln groot is (zie paragraaf 2). In de begroting 2025 zullen deze grenzen worden bijgesteld naar aanleiding van de geactualiseerde risico's.

In aansluiting op het oordeel in de paragraaf Weerstandsvermogen zijn er belangrijke risico's en onzekerheden te melden met eventuele structurele gevolgen. Te noemen zijn in dat kader de risico's met betrekking tot het Sociaal Domein, de Grondexploitatie, de vastgoedportefeuille en diverse gemeenschappelijke regelingen, energiecrisis, krapte op de arbeidsmarkt, inflatiestijging en overige risico's benoemd in de betreffende paragraaf.

Inmiddels is de gemeente Duiven al enige jaren belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De eerste aangiften zijn gedaan. Die belastingplicht zorgt ervoor dat over de fiscale winsten die vanaf nu in de grondexploitatie worden gerealiseerd 25% vennootschapsbelasting moet worden betaald. Tot dusver heeft dit niet geleid tot een aanslag omdat er nog geen fiscale winst is gemaakt. Wel is inmiddels een verliessaldo opgebouwd dat in de toekomst met positieve resultaten mag worden verrekend. Een exacte inschatting van de totale belastingplicht is moeilijk te geven. In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt met het risico van een aanslag wel rekening gehouden.

Op begrotingsbasis was voorzien dat 2023 een slecht financieel jaar zou worden. Vooral de winstnemingen in de grondexploitatie en ontvangen incidentele gelden van het Rijk (voor opvang Oekraïners en SPUK-regelingen zorgen voor een positief saldo in deze jaarrekening. Verder werkt ook het gebrek aan capaciteit op de arbeidsmarkt door in het resultaat. Hierdoor worden een aantal grote projecten vertraagd en schuiven de kosten door naar latere jaren. Andere voordelen ontstaan door te voorzichtige ramingen en niet tijdige melding van voordelen (bijvoorbeeld in de Najaarsnota). Daardoor kan in deze jaarrekening een positief resultaat worden gepresenteerd van afgerond € 1.072.000. Als dit bedrag in de Algemene Reserve wordt gestort dan komt het saldo boven de vastgestelde bovengrens voor 2023 uit. Daarmee zijn alle opgesomde risico's nu voldoende gedekt. Ook de weerstandsratio en de solvabiliteitsratio ontwikkelen zich positief

en naderen de streefwaarden. Daarmee is de huidige financiële situatie op orde. De structurele tekorten in het Sociaal Domein in combinatie met het ambitieniveau van de gemeente en de onzekere financiering vanuit het Rijk zorgen er echter voor dat het structurele beeld in de komende jaren verontrustend is. Er is inmiddels al een bezuinigingsopdracht opgestart om de begroting 2025 sluitend te krijgen. In de Voorjaarsnota 2025 zal nieuw beleid alleen kunnen worden toegekend als hier oud beleid voor wordt ingeleverd. Veel van de huidige projecten worden al met incidenteel geld gedekt. Als de dekking die daar nu nog tegenover staat straks weg valt zullen deze kosten ook vanuit de exploitatie moeten worden gedekt. Ook daar zal nog een oplossing voor moeten worden gevonden.

Rechtmatigheidsverantwoording

Jaarrekening - Balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
In 2017 is de nieuwe Nota Activerings- en afschrijvingsbeleid vastgesteld. In de Notitie materiële vaste activa van december 2017 (Commissie BBV) worden drie mogelijkheden geboden ten aanzien van hoe omgegaan dient te worden met het startmoment van afschrijven.

Voor de start van het moment van afschrijven wordt met ingang van boekjaar 2017 gekozen om af te schrijven vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/ verworven wordt.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopend vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van eenmalige schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Normenkader
Het normenkader is door de raad vastgesteld in de vergadering van 12 december 2023.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en de waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikname van het gerelateerde materiële vaste actief. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening.

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden
De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen geringe registratiewaarde opgenomen.

Overige investeringen met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. De totale lijst van de gehanteerde afschrijvingstermijnen in jaren is op financiën aanwezig.

In grote lijnen gelden de volgende richtlijnen:

1. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling, agio en disagio worden in maximaal 5 jaar afgeschreven.

2. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

3. Investeringen met een aanschafprijs onder de € 10.000, worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van het resultaat gebracht.

4. De materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het BBV, worden lineair afgeschreven in een termijn die gelijk staat met de technische of economische levensduur. Hierbij gelden de volgende afschrijvingstermijnen:
- 10-40 jaar: gebouwen, onderhoud en renovatie;
- 15--60 jaar: rioleringen;
- 6-10 jaar: vervoermiddelen;
- 15 jaar: technische installaties;
- 4 jaar: hardware
- 7 jaar: software;
- 10-15 jaar meubilair, inventaris en interieur
- 25 -60 jaar: grond, weg en waterbouwkundige werken;
- 25-40 jaar: openbare verlichting;
- 8-10 jaar: afval en afvalaanbiedstation
- 8-40 jaar: sportterrein
- niet: gronden en terreinen.

Vitaal Centrum Duiven
Het Vitaal Centrum Duiven wordt gewaardeerd tegen de actuele waarde.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf begrotingsjaar 2017 zijn gedaan.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal

afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.
De obligatieportefeuille is gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarde. Het verschil met de betaalde verkrijgingsprijs is als transitorische (rente)post in de balans opgenomen. Dit verschil wordt in het resultaat opgenomen in de (gemiddeld) resterende looptijd tot aflossing/uitloting.
Bijdragen aan activa aan derden worden geactiveerd als ze individueel een bedrag van € 50.000 te boven gaan. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.
Het drempelbedrag voor schatkistbankieren lag voor de gemeente Duiven op ongeveer € 435.000.
Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Waarderingsgrondslagen
Als waarderingsgrondslag is voor de Grondexploitaties het **toerekeningsbeginsel** gehanteerd. Dit houdt in dat baten en lasten alsmede risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden verwerkt in de jaarrekening van het begrotingsjaar. Voor **verliezen** wordt een **voorziening** getroffen op het moment dat deze bekend zijn en **winsten** worden verwerkt zodra een complex geheel **gerealiseerd** is. Inmiddels is het BBV op dit punt aangepast en moeten tussentijdse winsten in de grondexploitatie volgens de "percentage of completion-methode" worden bepaald.

Onderhanden werk is opgenomen tegen vervaardigingskosten inclusief de bijgeschreven rente en indirecte kosten. De overige balansposten zijn opgenomen voor de nominale waarde. De nominale waarde is voor de verantwoording in de rekening van baten en lasten als grondslag gehanteerd.

De in de toelichting op de balans per complex (voor in exploitatie zijnde complexen) vermelde nog te realiseren opbrengsten en nog uit te geven bedragen zijn ontleend aan de nacalculaties en kostprijsberekeningen.

De bepaling van verwachte resultaten geschiedt op basis van de **"contante-waarde methodiek".**

De opbrengsten voortvloeiende uit de reeds gesloten koopovereenkomsten voor woningbouw, die per 31 december nog niet notarieel waren verleden, worden in de jaarrekening opgenomen evenals de verplichtingen voortvloeiende uit reeds gegunde aannemingsovereenkomsten.

Voorraden
De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden.

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, verkrijgingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen

worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarden. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatie voorziening stoelt op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Voor de waarde bepaling van de voorziening pensioenen wethouders wordt de sterftetabel GBM/V 16-21gehanteerd. Daarnaast wordt er gerekend voor 31-12-2023 met een rekenrente van 3,16%.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Activa		31-12-2022		31-12-2023
VASTE ACTIVA (A)				
- Immateriële vaste activa (A1)		**583**		**811**
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	414		651	
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	169		160	
- Materiële vaste activa (A2)		**60.893**		**67.962**
Investeringen met een economisch nut	41.582		47.728	
Investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	13.603		13.169	
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	5.708		7.065	
- Financiële vaste activa (A3)		**3.606**		**3.511**
Kapitaalverstrekking: Deelnemingen	21		21	

Activa		31-12-2022		31-12-2023
Leningen aan: Verbonden partijen	449		454	
Leningen aan: Overige langlopende leningen	3.136		3.036	
Totaal vaste activa		**65.082**		**72.284**
VLOTTENDE ACTIVA (B)				
- Voorraden(B1)		**1.430**		**3.817**
- Onderhandenwerk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.430		2.325	
-Gereed produkt en handelsgoederen			1.492	
-Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar (B2)		**30.600**		**25.231**
-Vorderingen op openbare lichamen	7.256		6.834	
-Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd	18.693		14.827	
-Overige vorderingen	3.214		3.570	
-Rekening courant verhouding met niet financiële instellingen	1.437			
- Liquide middelen (B3)		**279**		**204**
-Banksaldi	266		192	
-Kassaldi	13		12	
- Overlopende activa (B4)		**5.819**		**3.391**
-de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	1.025		15	
-Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van de volgende begrotingsjaren komen	4.794		3.376	
Totaal vlottende activa		**38.128**		**32.643**
Totaal activa		**103.210**		**104.927**
- Verliescompensatie Vennootschapsbelasting	4.241		4.241	

Passiva		31-12-2022		31-12-2023
VASTE PASSIVA (C)				
Eigen vermogen (C1)		**41.953**		**41.953**
- Algemene reserve	14.685		18.555	
- Bestemmingsreserves	20.616		22.326	
- Gerealiseerd jaarresultaat (C2)	6.652		1.072	
Voorzieningen (C3)		**27.460**		**29.876**
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.255		2.595	
- Voorzieningen ter egalisering van kosten	12.198		14.100	
- Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven				
- Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	13.007		13.181	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		**22.675**		**17.991**

Passiva		31-12-2022		31-12-2023
- Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen en waarborgsommen (C4)	22.595		17.970	
- Waarborgsommen	80		21	
Totaal vaste passiva		**92.089**		**89.820**
Vlottende PASSIVA (D)				
- **Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (D1)**		**4.427**		**4.991**
-Rekening courant verhoudingen met niet financiële instellingen(1Stroom)	0		1.221	
-Overige schulden	4.427		3.770	
Overlopende passiva (D4)		**6.694**		**10.116**
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren				
-Europese overheidslichamen	-		-	
-van het Rijk	2.074		4.655	
-overige Nederlandse overheidslichamen	471		1.183	
-verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met een uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume (D4)	4.149		4.278	
Totaal Vlottende passiva		**11.121**		**15.107**
Totaal passiva		**103.210**		**104.927**
- Gewaarborgde geldleningen voor woningen	105.000		95.000	
- Gewaarborgde geldleningen toegelaten instellingen en sportverenigingen	18.419		20.090	

Bedragen x € 1.000

Toelichting op de balans

Activa

A: Vaste Activa

A1: Immateriële vaste activa

Het totaal in de balans voor deze activa kan als volgt worden onderscheiden:

Omschrijving	31-12-2022	Inv.	Bijdragen van denden	Afschr.	31-12-2023
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	414	321	84	0	651
Bijdrage aan activa eigendom van derden	169	0	0	9	160
Totaal	**583**	**321**	**84**	**9**	**811**

Bedragen x € 1.000

Toelichting

- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief: In totaal is er per € 321 geïnvesteerd in de voorbereiding op een aantal toekomstige grondexploitaties. (Biezenkamp, Centerpoort-Noord, Graafstaete, Schoolstraat 14 en de Goudenregenstraat) daarnaast zijn er 2 verminderingen opgenomen voor samen € 84 , dit zijn optievergoedingen voor kavels in Centerpoort-Noord

A2: Materiële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Inv.	Desinv.	Afschr.	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2023
1. Investeringen met een economisch nut	42.928	8.996	898	1.643	163	**49.220
2. Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.	13.603	160	120	474	0	13.169
3. Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	5.708	2.708	0	276	1.075	7.065
Totaal materiële vaste activa	**62.239**	**11.864**	**1.018**	**2.393**	**1.238**	**69.454**
- Verliesvoorziening vastgoed ontwikkeling	1.346		1.346			0
Totaal materiële vaste activa (na aftrek verliesvoorziening)	**60.893**					**69.454**

Bedragen x € 1.000

**In maart 2023 heeft de gemeenteraad besloten om de panden op de begane grond van het Vitaal centrum Duiven te gaan vervreemden. Daarmee valt dit deel van het pand per ultimo 2023 onder de balanspost Voorraden handelsgoederen. De boerwaarde van deze panden per 31-12-2023 bedraagt € 1.492.000. Vandaar dat het totaal van de investeringen met een economisch nut zoals in de balans opgenomen per 31-12-2023 €1.492.000 minder bedraagt.

1. Investeringen met een economisch nut

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Inv.	Desinv.	Afschr.	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	12.285	1.570	274			13.581

Bedrijfsgebouwen	25.049	6.758	624	1.077	163	29.943
Vervoermiddelen	118			44		74
Machines, apparaten en installaties	2.024	158		171		2.011
Overige materiële vaste activa	3.451	510		351		3.610
Totaal	**42.927**	**8.996**	**898**	**1.643**	**163**	**49.219**
Verrekening met voorziening vastgoed ontwikkeling	-1.346	1.346				0
Totaal op balans	**41.582**					**49.219**

Bedragen x € 1.000

2: Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Inv.	Desinv.	Afschr.	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2023
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	**13.603**	**160**	**120**	**474**		**13.169**

Bedragen x € 1.000

3:Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Inv.	Desinv.	Afschr.	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2023
Grond weg en waterbouwkundige werken	4.680	2.375		209	1.067	5.779
Machines en installaties	103	53		12		144
Overige materiële vaste activa	929	280		55	8	1.146
Totaal	**5.712**	**2.708**		**276**	**1.075**	**7.069**

Bedragen x € 1.000

A3: Financiële vaste activa

Het totaal van deze activa kan als volgt worden onderscheiden:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Inv.	Afl.	Boekwaarde 31-12-2022
Deelnemingen	21			21
Leningen overige verbonden partijen	449	5		454
Overige langlopende leningen	3.136		100	3.036
Totaal	**3.606**	**5**	**100**	**3.511**

Bedragen x € 1.000

B: Vlottende Activa

B1: Voorraden

Omschrijving	31-12-2022	31-12-2023
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.430	2.325
Totaal	**1.430**	**2.325**

Bedragen x € 1.000

Voorraad bouwgronden in exploitatie

	Omschrijving	31-12-2022	Kosten	Baten	Winst	31-12-2023	Voorziening	Balans
	Werkterp de Ploen	196	78	522	22	-226	0	-226
	De Timp	238	177	651	236	0	0	0
	St. Antoniusstraat 8-10 Loo	8	9	0	0	17	14	3
	Vitaal Centrum Duiven	4.581	299	23	0	4.857	4.603	254
	Bedrijventerrein Nieuweling	353	58	15	620	1.016	0	1.016
	Bedrijventerrein InnoFase	1.723	224	2	440	2.385	0	2.385
	Bedrijventerrein Seingraaf	-1.424	262	1	56	- 1.107	0	-1.107
	Totaal	**5.675**	**1.108**	**1.214**	**1.374**	**6.942**	**4.617**	**2.325**

Bedragen x € 1.000

Toelichting
Het verloop van de boekwaarde wordt per complex bijgehouden en gespecificeerd in een zogenoemde P-staat. Deze boekwaarde is in feite een tussenstand van het complex. Bij de rentetoerekening 2023 is een rentevoet van 0,0% gehanteerd. Pas bij afsluiting van een complex kan worden opgemaakt wat het resultaat is geweest. In bovenstaande boekwaardes is wel een aantal resultaten verwerkt. De voorziening Verliesgevende complexen is in bovenstaand overzicht al in mindering gebracht op de boekwaarde van de betreffende complexen zodat de juiste balanswaarde is weergegeven. De voorziening verliesgevende complexen wordt daarom ook niet meer gepresenteerd op de balanspost voorzieningen (C3).

Tabel resultaten in exploitatie genomen complexen

			Nominaal		- = voordelig	+ = nadelig
	einddatum	*Boekwaarde*	*Nog te realiseren*		*Resultaat 01-01-2024*	
	exploitatie					
Complex		*31-12-2023*	*Kosten*	*Opbrengsten*	*Eindwaarde*	*Startwaarde(2024)*
Woningbouw						
St. Antoniusstraat Loo	31-12-2025	-€ 17.702	€ 48.100	€ 52.500	-€ 14.716	-€ 14.145
Vitaal Centrum Duiven	31-12-2028	-€ 4.857.410	€ 2.357.726	€ 2.705.830	-€ 5.081.907	-€ 4.602.840
subtotaal		€ 4.875.112	€ 2.405.826	€ 2.758.330	-€ 5.096.623	-€ 4.616.985
Bedrijventerreinen						
Werkterp De Ploen	31-12-2024	€ 248.460	€ 205.422	€ 0	€ 39.266	€ 38.496
De Nieuweling	31-12-2026	€ 309.192	€ 331.753	€ 1.869.640	€ 1.138.245	€ 1.072.594
InnoFase	31-12-2026	€ 1.499.505	€ 1.103.137	€ 8.651.450	€ 5.641.014	€ 5.211.425
Seingraaf	31-12-2023	€ 1.162.789	€ 1.084.197	€ 0	€ 59.059	€ 57.901
subtotaal		€ 3.219.946	€ 2.724.509	€ 10.521.090	€ 6.877.584	€ 6.380.416
Totaal		-€ 1.655.226	€ 5.130.336	€ 13.279.420	€ 1.780.962	€ 1.763.432

Bovenstaande tabel is overgenomen uit de paragraaf Grondbeleid. Hierin word aangegeven wat er nog op de complexen is te verwachten. In de laatste twee kolommen is ook de in de resterende looptijd meegerekende rentelast verwerkt.

Gereed product en handelsgoederen

Omschrijving	31-12-2022	31-12-2023
Gereedprodukt en handelsgoederen	0	1.492
Totaal	**0**	**1.492**

Bedragen x € 1.000

In 2023 zijn is de begane grond van het VCD overgeheveld naar de post handelsgoederen.

B2: Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Uitzettingen

Omschrijving	31-12-2022	31-12-2023
Uitzettingen	30.600	25.231
Totaal	**30.600**	**25.231**

Bedragen x € 1.000

Toelichtingen
De uitzettingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Voor (eventuele) dubieuze debiteuren is een voorziening getroffen. Vanaf 2016 is het schatkistbankieren ingevoerd.

Uitzettingen

Omschrijving	Bedrag
Vordering op openbare lichamen	6.834
Uitzettingen in de schatkist	14.827
Overige Vorderingen	3.570
Totaal	**25.231**

Bedragen in € 1.000

Schatkistbankieren

Omschrijving	31-12-2022	31-12-2023
Saldo bij de schatkist	18.693	14.827
Totaal	**18.693**	**14.827**

Bedragen x € 1.000

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen * € 1.000)

1 Drempelbedrag		Q1	Q2	Q3	Q4
2	Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijksschatkist aangehouden middelen	355	326	278	717
3a=1>2	Ruimte onder het drempelbedrag	1.091	1.120	1.168	729
3b=2>1	Overschrijding van het drempelbedrag				

Berekening drempelbedrag

4	Begrotingstotaal verslagjaar	72.290
4b	Deel van de begroting dat kleiner is dan 500 miljoen	72.290
4c	Deel van de begroting boven de 500 miljoen	
	Drempelbedrag 0,02% van de begroting met een minimum bedrag van € 1.000	1.446

B3: Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen

Omschrijving	31-12-2022	31-12-2023
Banken	266	192
Kas	13	12
Totaal	**279**	**204**

Bedragen x € 1.000

Banken saldo op 31-12-2023

BNG 285109472	497.740
BNG 285002147	-343.858
BNG 285154354	38.334
Totaal saldo banken	**192.216**

Bedragen in €

B4: Overlopende activa

Omschrijving	31-12-2022	31-12-2023
a. de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	1.025	15.
b.overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	4.794	3.376
Totaal	**5.819**	**3.391**

Bedragen x € 1.000.

Overlopende activa a. van Europese en Nederlandse overheidslichamen

Omschrijving	31-12-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	31-12-2023
Snelfietsroute	746.023		746.023	0
Onderzoek kosten explosieven	86.391		86.391	0
Busbaan kruising Rijksweg/Westsingel	168..041		168.041	0
Vooruitbetaalde kosten biodiversiteit	13.416		13.416	0
Toeslagenproblematiek	3.536		0	3.536
Project Looward	8.000		8.000	0
Sweco Quickscan flexwoningen		11.025		11.025
Totaal	**1.025.407**	**11.025**	**1.021.871**	**14.561**

Bedragen in €

Passiva

C: Vaste passiva

C1: Reserves

	Beginstand 01-01-2023	Dotaties	Onttrekkingen	Eindstand 31-12-2023
Algemene Reserve	**14.685.189**	**6.806.766**	**2.937.235**	**18.554.720**
Bestemmingsreserves:				
Bestemmingsreserve Vastgoed	378.256		82.394	295.861
Covid-19	50.080			50.080
Wet Open Overheid	47.629	22.304		69.933
Combinatiefuncties	41.509		41.509	0
Bijzondere bijstand	0			
Nieuwe Wet Inburgering	46.300	60.000	33.000	73.300
Uitvoeringskosten Tozo	104.299			104.299
Doelgroepen vervoer	255.800			255.800
Onderwijsachterstandenbeleid		77.000		77.000
Groeneblauwe ontwikkelingen in tussengebied Duiven/Westervoort		750.000		750.000
Energietoeslagen		486.000		486.000
Parkmanagement		110.000		110.000
Bestuursopdracht RSD	280.740		280.740	0
Beschermd wonen	104.515	662.000		766.515
Corona Cultuurmiddelen	62.296			62.296
Corona re-integratie	90.000			90.000
Scalabor	42.968		28.000	14.968
Groenonderhoud en vervanging	0			
Statushouders	177.151		4.000	173.151
Experimenten Democratische Vernieuwingen	33.500			33.500
Gevolgen grondwaterverontreiniging	281.124			281.124
Het Groenfonds	105.180	7.133	18.222	94.091
Ontwikkeling A15	995.900		12.633	983.267
Fonds bovenwijkse voorzieningen	1.520.902		25.514	1.495.388
Betaalbare woningbouw	1.335.407	500.000	74.435	1.760.972
Implementatie Omgevingswet	624.368		170.571	453.797
Circulaire economie	879.473		197.555	681.918
Vitale dorpen en wijken	394.803			394.803
Totaal bestemmingsreserves	**7.852.198**	**2.674.437**	**968.574**	**9.558.063**
Geblokkeerde reserves:				
Stimuleringsfonds	99.193	4.480		103.673
Geblokkeerde reserves	12.664.793			12.664.793
Totaal geblokkeerde reserves	**12.763.986**	**4.480**	**0**	**12.768.466**
Totaal reserves	**35.301.373**	**9.485.683**	**3.905.809**	**40.881.249**

Bedragen in €

Toelichting
In de toelichting staat per reserve het doel, de rente, een analyse tussen de werkelijke en begrote stand en de besteding na 2023 weergegeven. De financiële toelichting bestaat uit de werkelijke beginstand per 1 januari 2023 de onttrekkingen en stortingen in 2023 en de eindstand van de

reserve per 31 december 2023. In de beginstand van de Algemene Reserve is het rekening saldo van € 6.652.335 van 2022 nog niet meegenomen. Dit bedrag is in 2023 voor een groot deel aan de Algemene Reserve toegevoegd.

Algemene Reserve

Beheerder: Team Financiën

Doel
De Algemene Reserve dient als weerstandsvermogen van de gemeente. De risico's worden jaarlijks bij de begroting gekwantificeerd. Wijken de onder- en bovengrens op grond van deze kwantificering structureel af, dan zullen de onder- en bovengrens worden aangepast.
In de begroting 2022 is de ondergrens bepaald op € 6,1 en de bovengrens op € 9,0 mln. De beginstand 2022 is exclusief het saldo van 2021 namelijk € 7.650.184.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	14.685.189
Onttrekkingen 2023:		
Senior participatie medewerker	€	95.000
Communicatie medewerker	€	85.000
Lastenverlichting belastingen	€	1.598.936
Beschutte huiskamer 23	€	25.000
Inzet MEE	€	13.000
Dienstverlening Scalabor	€	37.739
Gezond en veilig opgroeien	€	33.000
Aanpak jeugd groepen	€	30.000
Uitwijk blaashal	€	2.291
Strategisch beheersplan sport	€	26.680
Strategisch beheersplan spelen	€	21.020
Intensivering zelfbeheer	€	21.960
Storting in bestemmingsreserve groen blauw zone	€	750.000
Noodherstelfonds	€	83.771
Centrum herstelplan	€	49.216
Uitvoeren woonvisie	€	64.622
Stortingen 2023		
Resultaat 2022 na bestemmingen	€	5.419.335
Opheffen reserve combinatiefuncties	€	41.509
Opheffen voorziening vastgoed	€	1.345.922
Stand per 31-12-2023	**€**	**18.554.720**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	14.418.790

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
In het geraamde saldo zijn de positieve saldo's uit de voor- en najaarsnota reeds verwerkt.

Besteding na 2023
De Algemene Reserve zal in de komende jaren vooral gebruikt worden om de exploitatietekorten op te vangen.

Bestemmingsreserves programma Bestuur

Bestemmingsreserve "Vastgoed"
Beheerder: Team Ruimtelijke Ordening

Doel
Deze reserve is gevormd om nadelige resultaten op de exploitatie van het gebouw in het Vitaal Centrum te kunnen opvangen. De reserve wordt gevoed met positieve resultaten die zich voordoen in de exploitatie.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	378.256
Onttrekkingen 2023	€	82.394
Stortingen 2023:	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	**295.861**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	419.633

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Over de afgelopen jaren zijn de servicekosten nog in rekening gebracht waarbij een deel van de opbrengst als oninbaar is voorzien. Daarnaast zijn er panden verkocht waarbij het nettoresultaat is gestort in de bestemmingsreserve. Tevens is er onderhoud uitgevoerd mbt het schilderwerk en zijn er extra kosten gemaakt mbt advisering van het zwembad.

Besteding na 2023
De reserve zal worden ingezet voor het resultaat van de kosten en opbrengsten van het pand in enig jaar.

Bestemmingsreserve "Covid-19"
Beheerder: Financiën en Belastingen

Doel
Deze reserve is gevormd met geld ontvangen voor Covid-19 maatregelen. Bij de vaststelling van het resultaat 2020 is van het saldo van de ontvangen en betaalde gelden vanwege Covid-19 een bestemmingsreserve gevormd. De reserve kan worden besteed voor nog te betalen kosten voor Covid-19.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	50.080
Onttrekkingen 2023:	€	0
Stortingen 2023:	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	50.080
Geraamde stand per 31-12-2023	€	50.080

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
N.v.t.

Besteding na 2023
Bedrag nog te besteden aan Covid-19.

Bestemmingsreserve Wet Open Overheid"
Beheerder: Financiën en Belastingen

Doel
Deze reserve is gevormd met geld ontvangen van het rijk voor implementatie van de Wet Open Overheid (WOO). Bij de vaststelling van de Najaarsnota 2022 is besloten om een bestemmingsreserve gevormd. De reserve kan worden besteed voor implementatie van de wet.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	47.629
Onttrekkingen 2023	€	0
Stortingen 2023:	€	22.304
Stand per 31-12-2023	**€**	69.933
Geraamde stand per 31-12-2023	€	n.v.t.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Omdat de reserve in de Najaarsnota 2022 is gevormd kan er geen vergelijk worden gemaakt.

Besteding na 2023

Bedrag nog te besteden aan implementatie van de Wet Open Overheid.

Bestemmingsreserves programma Maatschappij

Bestemmingsreserve "Combinatiefuncties"
Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel
Deze bestemmingsreserve is bedoeld om te bewerkstelligen dat er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn voor het bereiken van de doelstelling van de combinatiefuncties.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	**41.509**
Onttrekkingen 2023	€	41.509
Stortingen 2023:	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
De reserve is opgeheven bij vaststelling jaarrekening 2022

Bestemmingsreserve "Nieuwe Wet Inburgering"
Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel
Deze bestemmingsreserve is bedoeld ter dekking van de kosten voor de invoering/ implementatie van de Nieuwe Wet Inburgering.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	**€**	**46.300**
Onttrekkingen 2023	€	33.000
Stortingen 2023:	€	60.0000
Stand per 31-12-2023	**€**	**73.300**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	73.300

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Er zijn kosten gemaakt voor een extra consulent inburgering.

Besteding na 2023
Ter dekking van de uitgaven voor de invoering van de Nieuwe Wet Inburgering.

Bestemmingsreserve "Statushouders"
Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel
Er is extra geld ontvangen van het Rijk voor de zogeheten Statushouders. Deze gelden zijn nog niet uitgegeven en in deze reserve gestort zodat ze in de komende jaren ook aan de Statushouders besteed kunnen worden.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	**€**	**177.151**
Onttrekkingen 2023:	€	4.000
Stortingen 2023	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	**173.151**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	173.151

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023

Bij het opmaken van de begroting was geen rekening gehouden met de onttrekking ter dekking van formatiekosten.

Besteding na 2023
Deze reserve dient ter dekking voor de uitgaven voor Statushouders.

Bestemmingsreserve "Experimenten Democratische Vernieuwingen"
Beheerder: Team Binnenste Buiten

Doel
Onze inwoners in de gelegenheid te stellen om te participeren bij experimenten rondom (lokale) democratische vernieuwingen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	**€**	**33.500**
Onttrekkingen 2023	€	0
Stortingen 2023		
	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	**33.500**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	18.500

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Deze reserve is in 2020 nieuw gevormd uit de oude reserve Burgerbegroting.Voor Uitdaagrecht heeft € 15.000 geraamd gestaan maar is niets uitgegeven

Besteding na 2023
Deze reserve is ter dekking voor de uitgaven van nieuwe experimenten rondom (lokale) democratische vernieuwingen.

Bestemmingsreserve " Beschermd wonen"
Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel
In het kader van het bestuurlijk akkoord beschermd wonen stelt de gemeente Arnhem voor 2021 extra geld beschikbaar voor de regiogemeenten zodat gemeenten activiteiten kunnen starten om zich voor te bereiden op de ambulantisering.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	**€**	**104.515**
Onttrekkingen 2023	€	
Stortingen 2023:	€	662.000
Stand per 31-12-2023	**€**	**766.515**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	766.515

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Met het vasstellen van de Najaarsnota 2023 is besloten om de reserve ambulantiseringsgelden om te vormen tot beschermd wonen. In 2023 zijn aan deze reserve de vrijgevallen LVB gelden en de bijdrage van de gemeente Arnhem voor beschermd wonen toegevoegd.

Besteding na 2023
Deze reserve is ter dekking voor de uitgaven voor beschermd wonen.

Bestemmingsreserve "Bestuursopdracht RSD"
Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel
Om meer mensen naar werk te laten uitstromen, meer doelgroepen te bedienen en te sturen op vooraf geformuleerde doelstellingen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	**€**	**280.740**
Onttrekkingen 2023:	€	280.740
Stortingen 2023:	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Door de Regionale Soicale Dienst (RSD) is er uitvoering gegeven aan de bestuursopdracht.

Besteding na 2023
De reserve is leeg en wordt opgeheven.

Bestemmingsreserve "Corona cultuurmiddelen"

Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel
Om culturele instellingen die nog nasleep hebben van corona, te kunnen ondersteunen in de exploitatie of in het ontwikkelen van activiteiten.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	**€**	**62.296**
Onttrekkingen 2023	€	0
Stortingen 2023:	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	**62.296**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	62.296

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Er zijn geen uitgaven in 2023.

Besteding na 2023
Deze reserve is ter dekking voor de uitgaven met betrekking tot culturele instellingen.

Bestemmingsreserve "Corona re-integratie"
Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel
Gevormd om de achterstand op het project activerend werk een boost te geven en extra inzet om het in te halen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	**€**	**90.000**
Onttrekkingen 2023:	€	0
Stortingen 2023:	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	**90.000**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	90.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
N.v.t.

Besteding na 2023
Deze reserve is ter dekking voor de uitgaven voor het project activerend werk.

Bestemmingsreserve "Uitvoeringskosten TOZO"
Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel
Gevormd om dekking voor kosten met betrekking tot verantwoording en mogelijke terugbetalingen van de steungelden.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	**€**	**104.299**
Onttrekkingen 2023:	€	0
Stortingen 2023	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	**104.299**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	104.299

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
N.v.t.

Besteding na 2023
Deze reserve is ter dekking voor de uitvoeringskosten voor de TOZO regeling.

Bestemmingsreserve "Scalabor"
Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel
Gevormd om tekorten die zouden ontstaan vanwege de corona problematiek te dekken bij Scalabor.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	**€**	**42.968**
Onttrekkingen 2023	€	28.000
Stortingen 2023:	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	**14.968**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	14.968

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Uitgaven dienstverlening vanwege corona problematiek bij Scalabor.

Besteding na 2023
Deze reserve is ter dekking voor de tekorten vanwege corona problematiek bij Scalabor op te vangen.

Bestemmingsreserve "Doelgroepenvervoer"
Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel
Gevormd om tekorten die zouden ontstaan vanwege de corona problematiek te dekken bij Scalabor.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	**€**	**255.800**
Onttrekkingen 2023	€	0
Stortingen 2023:	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	**255.800**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	255.800

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Geen uitgaven in 2023.

Besteding na 2023
Deze reserve is ter dekking voor toekomstige kosten zoals zero-emissie en stijgingen in brandstof- en loonkosten.

Bestemmingsreserves Omgeving

Bestemmingsreserve "Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf"
Beheerder: Team Realisatie en beheer

Doel
Deze bestemmingsreserve dient ter dekking van de extra kosten in de toekomst bij de toepassing van bronbemaling bij werkzaamheden binnen het plangebied Nieuwgraaf en die direct te relateren zijn aan de in het eerste watervoerend pakket aanwezige verontreiniging afkomstig van stortplaats Westervoort en/of de wasserij op de locatie Nieuwgraaf 19 te Duiven.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	281.124
Onttrekkingen 2023:	€	0
Stortingen 2023:	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	**281.124**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	281.124

Deze bestemmingsreserve is in 2003 ontstaan door samenvoeging van de reserves “Vuilstort Westervoort” (gevormd uit een ontvangen afkoopsom) en “Wasserij Nieuwgraaf 19”. Deze reserve is een verplichting uit hoofde van de tussen de Staat der Nederlanden, de Provincie Gelderland, Putman BV en de gemeenten Westervoort en Duiven gesloten overeenkomst inzake deze grondwaterverontreiniging.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
N.v.t.

Besteding na 2023
Aanwending van de reserve vindt naar behoefte plaats bij uitvoering van werken (o.a. riool vervangen, bouwrijp maken enz.).

Bestemmingsreserve "Het Groenfonds"
Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel
Het Groenfonds is in 2002 in het leven geroepen ter financiering van projecten die een relatie hebben met natuur, landschap en milieu. De bestemmingsreserve is vanaf toen gevoed vanuit de Grondexploitatie, de opbrengst verkoop aandelen Bouwfonds, grondverkoop in Centerpoort-Zuid en bijdragen van Rijk en Provincie Gelderland.
Daarnaast is er in 2009 een bedrag van € 300.000 van de Nederlandse Gasunie ontvangen ten behoeve van natuurcompenserende maatregelen in de nabijheid van het tracé Angerlo-Beuningen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	105.180
Onttrekkingen 2023:		
Landschapsontwikkeling	€	18.222
Stortingen 2023		
Bijdrage windpark	€	7.133
Stand per 31-12-2023	**€**	**94.091**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	81.510

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Er is uitvoering gegeven aan erfbeplantingsprojecten waarvoor ook subsidie is ontvangen.

Besteding na 2023

De resterende gelden worden conform raadsbesluit besteed aan het uitvoeren van projecten voortvloeiend uit het Uitvoeringsprogramma Landschapsontwikkelingsplan (LOP). Afhankelijk van de projectkansen die zich voordoen zal het bijbehorende bedrag worden onttrokken aan deze reserve en middels rapportage worden verantwoord aan de raad. De hoogte van het bedrag is jaarlijks fluctuerend en afhankelijk van de financiële projectgrootte en kansen ten aanzien van cofinanciering. Daarnaast zijn er nog de vaste uitgaven voor vrijwilligersorganisaties en het lopende project ‘gronden voor natuur’.

Bestemmingsreserve "Ontwikkeling A15"
Beheerder: Team Projectenbureau

Doel
Reserve is gevormd ter egalisatie van de kosten om proactief en constructief te kunnen participeren in de processen rondom het project ViA15. Hieronder vallen ook uitgaven voor (inpassings-) maatregelen ten gunste van bewoners. Het meerdere of mindere in de begroting opgenomen bedrag wordt dan wel toegevoegd of onttrokken aan deze reserve

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	995.899
Onttrekkingen 2023:		
saldo exploitatie 2023	€	12.633
Stortingen 2023:	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	983.266
Geraamde stand per 31-12-2023	€	821.789

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Het werkelijke beginsaldo was hoger en de werkelijke onttrekking lager. Dit alles in verband met het uitstellen van de werkzaamheden.

Besteding na 2023
Het saldo van deze reserve wordt aangewend om in de resterende jaren extra kosten voor extern advies en ondersteuning te kunnen dekken.

Bestemmingsreserve “Fonds bovenwijkse voorzieningen”
Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel
Met de inwerkingtreding van de nieuwe Grondexploitatiewet per 1 juli 2008 ontstond de mogelijkheid in de individuele grondexploitaties een kostencomponent “Bovenwijkse voorzieningen” op te nemen. Bij het administratief afsluiten van een complex werd de bijdrage gestort in deze bestemmingsreserve.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	1.520.902
Onttrekkingen 2023:		
Aanleg voetpad Heilweg	€	24.815
verbetering infrastructuur Nieuwgraaf	€	699
Stortingen 2023:	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	**1.495.388**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	1.370.725

Het betrof een dekkingsmiddel in de aanlegkosten van voorzieningen die een functie hebben voor meerdere exploitatiegebieden. In beginsel worden individuele grondexploitaties belast met een afdracht van € 5 per m^2 uitgeefbaar terrein.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Het project infrastructurele verbeteringen Nieuwgraaf is gestart in 2022 en is in 2023 afgerond.

Besteding na 2023
De reserve zal worden ingezet voor aanleg van voorzieningen binnen diverse projecten.

Bestemmingsreserve "Betaalbare woningbouw"
Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel
Aanvullend dekkingsmiddel voor het realiseren van projecten en activiteiten die voortkomen uit of bijdragen aan het woonbeleid en de woonagenda; in het bijzonder (of primair) het huisvesten van doelgroepen die aangewezen zijn op betaalbare (huur-) woningvoorraad.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	1.335.407
Onttrekkingen 2023:		
personeelskosten		74.435
Stortingen 2023:	€	0
Toevoeging vanuit jaarrekening resultaat 2022	€	500.000
Stand per 31-12-2023	**€**	**1.760.972**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	1.524.407

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
De onttrekking voor het project gebiedsgerichte aanpak Rijksweg zal in 2024 plaats vinden.

Besteding na 2023
Op basis van inhoudelijke plannen, activiteiten of initiatieven, die concreet bijdragen aan de woonagenda en waarbij aanvullende ("slimme") middelen gewenst zijn en voor zover de middelen reiken. Bij raadsbesluit van 8 mei 2017 is het college bevoegd deze middelen in te zetten voor de uitvoering van de woonagenda.

Bestemmingsreserve "Implementatie Omgevingswet"
Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel
Aanvullend dekkingsmiddel voor de implementatie van de Omgevingswet. Voor de uitgestelde ingangsdatum en doorontwikkeling de komende 3 jaar die daarop volgt is een aanvullende raming opgesteld voor benodigde inhuur ter ondersteuning en compensatie van reguliere taken, het beheer en doorontwikkelen van het DSO, verdere doorontwikkeling van het Omgevingsplan en Omgevingsvergunning en het komen tot toepasbare regels eigen verordeningen en benodigde middelen voor communicatie en participatie.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	624.368
Onttrekkingen 2023:		
Kosten implementatie	€	170.571
Stortingen 2023:	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	**453.797**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	295.218

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Door uitstel van de invoering van de omgevingswet zijn een aantal kosten doorgeschoven.

Besteding na 2023
Voor de uitgestelde ingangsdatum en doorontwikkeling de komende 3 jaar die daarop volgt is een aanvullende raming opgesteld voor benodigde inhuur ter ondersteuning en compensatie van reguliere teken, het beheer en doorontwikkelen van het DSO, verdere doorontwikkeling van het Omgevingsplan en Omgevingsvergunning en het komen tot toepasbare regels eigen verordeningen en benodigde middelen voor communicatie en participatie.

Bestemmingsreserve "Circulaire economie"
Beheerder: Team Projectenbureau

Doel
Deze reserve is gevormd naar aanleiding van de Voorjaarsnota 2019. Het bedrag wordt ingezet om de benodigde middelen voor de Energietransitie en de vastgestelde ambitie hiervan te bekostigen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	879.473
Onttrekkingen 2023:		
Dekking uitgaven	€	197.555
Circulaire economie		
Stortingen 2023:	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	681.918
Geraamde stand per 31-12-2023	€	348.612

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
De jaarlijkse uitgaven die worden geboekt op Circulaire economie worden gedekt uit deze reserve. Totdat de reserve is uitgeput kan deze worden ingezet voor de verschillende activiteiten en inspanningen op het gebied van duurzaamheid en dergelijke. In de opstartfase waren de uitgaven nog veel lager dan de ramingen. Nu de verschillende projecten vorm beginnen te krijgen worden de jaarlijkse onttrekkingen hoger.

Besteding na 2023
Het budget wordt ingezet voor de tijdelijk inhuur van personeel, inkoop van niche-kennis en ter uitvoering van diverse projecten.

Bestemmingsreserve "Vitale Dorpen en Wijken"
Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel
Het behouden en versterken van een aantrekkelijke en duurzame leef-, woon- en werkomgeving in dorpen en wijken
Zoals aangegeven in de Voorjaarsnota 2019 is deze reserve gevormd om de kosten te dekken voor het faciliteren en uitvoeren van de reeds opgestarte samenwerkingsprocessen en van nieuwe initiatieven/samenwerkingsprocessen met andere wijken- en/of buurten.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	394.803
Onttrekkingen 2023:	€	0
Stortingen 2023:	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	**394.803**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	374.803

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
De uitvoering van aanleg voetpad Loo is niet uitgevoerd.

Besteding na 2023
Op dit moment is de hoogte van de uitgaven die voor het vervolg van de processen en de uitvoering nodig zijn nog niet bekend.

Bestemmingsreserve Parkmanagement
Beheerder: Team Ruimtelijke ontwikkeling

Doel
Deze reserve is gevormd bij vaststelling van het jaarrekening resultaat 2022 met als doel om het parkmanagementorganisatie op te starten en de daarmee gepaard gaande activiteiten.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	0
Onttrekkingen 2023:	€	0
Stortingen 2023:		
Vorming reserve vaststelling jaarrekening resultaat 2022	€	110.000
Stand per 31-12-2023	**€**	**110.000**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	110.00

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
N.v.t.

Besteding na 2023
UItvoeren van activiteiten die in het teken staan van duurzaamheid,verbetering, kostenbeheersing en gemak voor ondernemers en arbeid. Dit om te zorgen voor een samenwerking tussen werkgevers en gemeente voor een gezond economisch, werk- en leefklimaat.

Bestemmingsreserve "Groenblauwe ontwikkeling tussengebied Duiven/Westervoort"
Beheerder: Team Ruimtelijke ontwikkeling

Doel
Deze reserve is gevormd bij de Voorjaarsnota 2023 met als doel het realiseren van een groen blauw raamwerk in het tussengebied Duiven en Westervoort

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	0
Onttrekkingen 2023:	€	0
Stortingen 2023:	€	0
Vorming reserve Voorjaarsnota 2023	€	750.000
Stand per 31-12-2023	**€**	**750.000**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	750.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
N.v.t.

Besteding na 2023
In 2023 heeft de raad ingestemd met de Startnotitie Tussengebied Duiven-Westervoort. Op grond hiervan loopt een gebiedsproces, gericht op een natuurinclusieve ontwikkeling met opgaven voor landbouw, sport, recreatie en kleinschalige woningbouw. In het bijzonder wordt de realisatie van een groenblauw raamwerk in het gebied beoogd. Hiervoor is bij de Voorjaarsnota een startbudget in de vorm van deze bestemmingsreserve toegekend.

Medio 2024 vindt nadere besluitvorming plaats over het eerste resultaat van het lopende gebiedsproces, een ‘koersdocument’. Daarin worden de kaders voor de verdere ontwikkelrichting bepaald. En daarbij komt ook een mogelijke eerste besteding van de bestemmingsreserve voor groenblauwe ontwikkelingen aan de orde.

Geblokkeerde reserves

Bestemmingsreserve "Stimuleringsfonds" (geblokkeerd)
Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel
In 2000 is besloten vanuit de opbrengst aandelenverkoop Avira/Bouwfonds een bedrag van € 226.890 te storten in Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). Vanuit dit fonds kan de gemeente subsidies verstrekken in de vorm van “zachte leningen”.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	99.193
Onttrekkingen 2023	€	
Stortingen 2023		
Rente SVN starters leningen 2023	€	4.480
Stand per 31-12-2023	**€**	**103.673**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	99.193

De zachte leningen kunnen alleen verstrekt worden aan volkshuisvestelijke projecten. Rente en aflossing vloeien terug in het fonds en kunnen weer voor andere projecten op dit terrein worden ingezet. De bestemmingsreserve wordt door derden beheerd en is derhalve een geblokkeerde

reserve. De raad heeft in 2008 besloten om de beschikbare reserve volledig te bestemmen voor dekking van de "VROM startersregeling 2008".

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
De ontvangen rente over 2023 ad € 4.480 was in 2023 niet begroot.

Besteding na 2023
In totaal staan er eind 2023 nog 2 startersleningen open voor een bedrag van € 41.615.

Bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserve" (geblokkeerd)
Beheerder: Team Financiën

Doel
Met deze reserve is voor een deel voorzien in de financieringsbehoefte van de gemeente. Daarnaast vormt de reserve een extra buffer.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Niet van toepassing.

Omvang en mutaties	
Stand per 1-1-2023	€ 12.664.793
Onttrekkingen 2023:	€ 0
Stortingen 2023:	€ 0
Stand per 31-12-2023	**€ 12.664.793**
Geraamde stand per 31-12-2023	€ 12.664.793

Besteding na 2023
Vanaf 2017 wordt er geen rente meer berekend en toegevoegd aan deze bestemmingsreserve.

C2. Gerealiseerd jaarresultaat

Gerealiseerd jaarresultaat

Omschrijving	31-12-2022	31-12-2023
Gerealiseerd jaarresultaat	6.652	1.072
Totaal	**6.652**	**1.072**

Bedragen x € 1.000

Toelichting
Het gerealiseerde resultaat voor het jaar 2023 bedraagt € 1.072.278 positief.

C3. Voorzieningen

C	Beginstand 1-1-2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindstand 31-12-2023
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's				
Pensioenen wethouders	1.963.981	103.013	64.790	2.002.204
Ontslaguitkering burgemeester	47.576	0	47.576	0
Wachtgeld wethouders	153.451	487.811	158.408	482.854
Afwikkeling complexen	89.501	40183	20.183	109.501
Vastgoed ontwikkeling	1.345.922	0	1.345.922	0
Verliesgevende complexen grondexploitatie	4.244.263	480.620	107.899	4.616.984
Dubieuze debiteuren RSD	426.127	44.992	132.860	338.259
Dubieuze debiteuren	137.902	262.822	10.399	390.325
Voorzieningen ter egalisatie van kosten				

C	Beginstand 1-1-2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindstand 31-12-2023
Groot onderhoud algemene accommodaties	435.423	162.336	34.215	563.544
Groot onderhoud sportaccommodaties	1.371.016	161.630	91.039	1.441.607
Groot onderhoud culturele accommodaties	523.582	80.274	19.458	584.398
Groot onderhoudpand VCD	0	97.000	5.000	92.000
Onderhoud wegen	9.868.243	1.988.189	437.821	11.418.612
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is				
Riolering artikel 44 lid 2	12.278.852	478.780	119.783	12.637.849
Kapitaallasten afvalinzameling	4.391	8.778	2.061	11.108
Voorziening A15	542.331	0	9.633	532.699
Afvalinzameling	181.934	0	181.935	0
Totaal voorzieningen	**33.614.495**	**4.396.428**	**2.788.982**	**35.221.944**
Vastgoed ontwikkeling	1.345.922	0	1.345.922	0
Verliesgevende complexen grondexploitatie	4.244.263	480.620	107.899	4.616.984
Dubieuze debiteuren RSD	426.127	44.992	132.860	338.259
Dubieuze debiteuren	137.902	262.822	10.399	390.325
Totaal voorzieningen te verrekenen op de balans	**6.154.214**	**788.434**	**1.597.080**	**5.345.568**
Voorzieningen op de balans	**27.460.282**	**3.607.994**	**1.191.902**	**29.876.376**

Bedragen in €

Toelichting
In de toelichting staat per voorziening het doel, de rente, een analyse tussen de werkelijke en begrote stand en de besteding na 2023 weergegeven. De financiële toelichting bestaat uit de werkelijke beginstand per 1 januari 2023, de onttrekkingen en stortingen in 2023 en de eindstand per 31 december 2023.

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Pensioenen wethouders
Beheerder: Afdeling Advies

Doel
De gemeente is op grond van de voorschriften verplicht om een voorziening op te nemen voor de direct opeisbare verplichtingen toekomstige pensioenen van de wethouders. De storting is structureel en zal jaarlijks worden geactualiseerd.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	1.963.981
Onttrekkingen 2023		
Uitbetaling pensioen	€	64.790
Stortingen 2023		
Aanvulling pensioenen 2023	€	101.013
Stand per 31-12-2023	**€**	2.002.204
Geraamde stand per 31-12-2023	€	1.859.748

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
De nieuwe berekeningen per 31 december 2023 van Visma/Idella zijn uitgegaan van een rekenrente van 3,15%. Voor 2022 was de rekenrente nog 2,47%.

Vanwege een verkeerde berekening door Visma/Idella in 2022 was het ondanks de hogere rente in 2023 noodzakelijk de voorziening aan te vullen.

Besteding na 2023
Er is rekening gehouden met de maximale verplichting.

Ontslaguitkering burgemeester
Beheerder: Afdeling Advies

Doel
De gemeente is op basis van het rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers verplicht om wachtgeld en een tegemoetkoming in de verhuiskosten te betalen. Daarnaast is de gemeente verplicht om op basis van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers een voorziening voor de kosten hiervan te vormen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	47.576
Onttrekkingen 2023		
Wachtgeld tot mei 2023	€	36.450
Vrijval voorziening in exploitatie	€	11.126
Stortingen 2023:		
Stand per 31-12-2023	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Werkelijk uitgaven waren niet begroot in 2023.

Besteding na 2023
Geen uitgaven meer.

Wachtgeld wethouders
Beheerder: Afdeling Financiën

Doel
De gemeente is op grond van de voorschriften verplicht om een voorziening op te nemen voor de direct opeisbare verplichtingen toekomstige wachtgeld van de wethouders. De storting heeft in het jaar van de gemeenteraadsverkiezing plaatsgevonden.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	153.451
Onttrekkingen 2023		
Uitbetaling wachtgeld	€	158.408
Stortingen 2023		
Storting vanuit exploitatie	€	487.811
Stand per 31-12-2023	**€**	482.854
Geraamde stand per 31-12-2023	€	464.956

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
De werkelijke uitgaven 2023 waren niet begroot in 2023 en de dotatie aan de vorming van de vertrokken wethouder eind 2023 was financieel nog niet begroot.

Besteding na 2023
Er is rekening gehouden met de maximale verplichting.

Vastgoed ontwikkeling
Beheerder: team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel:
Het college heeft de intentie uitgesproken om het vastgoed in het Vitaal Centrum de komende jaren te verkopen. Voor de waardering van dit jaar betekent dit dat aangesloten moet worden bij de actuele waarde.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	1.345.922
Onttrekkingen 2023:		
Vrijval	€	1.345.922
Stortingen 2023	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand 31 december 2023

N.v.t.

Bestedingen na 2023
N.v.t.

Verliesgevende complexen grondexploitaties
Beheerder: team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel:
Deze voorziening is gevormd om de verwachte verliezen die uit de resultaatberekeningen van de in exploitatie zijnde complexen van de Grondexploitatie komen, op te kunnen vangen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	4.244.263
Onttrekkingen 2023:		
vrijval Seingraaf	€	102.932
Vrijval Werkterp de Ploen	€	4.270
Vrijval St Anotoniusstraat	€	697
Stortingen 2023:		
Verliesneming VCD	€	480.620
Stand per 31-12-2023	**€**	**4.616.984**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	4.244.263

De herziene exploitatieberekening van de complexen St Antoniusstraat Loo en Vitaal Centrum, geven een verlies op einddatum van in totaal € 4.331.652. Jaarlijks zal na herziening van de exploitatieberekeningen worden gekeken of de voorziening nog toereikend is.

Analyse geraamde en werkelijke stand 31 december 2023.
De voorziening is aangevuld op basis van de geactualiseerde grondexploitaties.

Besteding na 2023:

Vitaal Centrum Duiven	4.602.840
St Antoniusstraat	14.145
Totaal	4.616.263

Dubieuze debiteuren
Beheerder: Team Financiën

Doel:
Deze voorziening is gevormd voor het risico van oninbaarheid.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	137.902
Onttrekkingen 2023		
Oninbaar 2023	€	-10.399
Vrijval 2023 belasting debiteuren	€	-29.927
Stortingen 2023:		
Toevoeging uit exploitatie belasting debiteuren	€	48.000
Oninbaar deb Vitaal Centrum Duiven	€	244.750
Stand per 31-12-2023	**€**	**390.326**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	152.937

Analyse geraamde en werkelijke stand 31 december 2023
De vorderingen zijn gecontroleerd op invorderbaarheid. De inschatting voor de belastingdebiteuren is gemaakt o.b.v ervaringscijfers en de publieke debiteuren o.b.v een ouderdomsanalyse. In de begroting was geen onttrekking/storting opgenomen. Onderbouwing stand per 31-12-2023
-oninbare debiteuren privaat en publiekrechtelijk € 280.105

-oninbare debiteuren belastingen € 110.221

Besteding na 2023
Wanneer blijkt dat deze voorziening te hoog of te laag is, wordt deze aangepast.

Dubieuze debiteuren RSD
Beheerder: Team Financiën

Doel:
De invorderbaarheid van de debiteuren in het kader van artikel 69 participatiewet waarvan de uitvoering plaats vindt bij de RSD, worden jaarlijks beoordeeld op basis van invorderbaarheid. Voor het gedeelte dat dubieus is, wordt een bedrag in deze voorziening opgenomen. Het daadwerkelijk oninbare gedeelte wordt dan uit de voorziening onttrokken.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	426.107
Onttrekkingen 2023:	€	
Uitgaven 2023	€	132.860
Stortingen 2023:	€	
Aanvulling saldo uit exploitatie	€	44.992
Stand per 31-12-2023	**€**	338.239
Geraamde stand per 31-12-2022	€	426.107

Analyse geraamde en werkelijke stand 31 december 2023
In 2023 is in totaal € 132.860 aan de voorziening dubieuze debiteuren SDL onttrokken.De voorziening is weer aangevuld met € 44.992 tot een bedrag van € 338.259

De vorderingen zijn gecontroleerd op invorderbaarheid. De inschatting voor de oninbaarheid van deze debiteuren is gemaakt o.b.v ervaringscijfers.

Besteding na 2023:
Wanneer blijkt dat deze voorziening te hoog of te laag is, wordt deze aangepast.

Afwikkeling complexen
Beheerder: team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel
Deze voorziening is in het leven geroepen voor nog te maken kosten van reeds financieel afgewikkelde complexen. Het betreft investeringen voor relatief kleine afwikkelingen binnen het plangebied.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	89.500
Onttrekkingen 2023:		
Diverse uitgaven	€	20.183
Stortingen 2023:		
Bijdrage vanuit exploitaties	€	40.183
Stand per 31-12-2023	**€**	109.500
Geraamde stand per 31-12-2023	€	89.500

Analyse geraamde en werkelijke stand 31 december 2023
Er zijn kosten gemaakt inzake afwikkeling van de complexen Weidekervel, PSZ de Hoflaan en Graafstaete. Omdat er nog kosten zijn voorzien na 31-12-2023 voor de Timp, PSZ de Hoflaan en Graafstaete is er een bedrag gestort in de voorziening.

Besteding na 2023
De voorziening zal toereikend zijn om de nagekomen kosten op enig moment te dekken. Bij afsluiten van complexen wordt zo nodig geld in deze voorziening gestort.

Wrm/nazorg afgesloten complexen	21.000
Interne doorbelasting V&T afgesloten complexen	20.000
Procedurekosten planschadeverzoeken Wro	10.000
Diversen, onvoorzien en prijsstijgingen	7.500

Publiekrechtelijke heffingen	1.000
De Timp herstelwerkzaamheden straatwerk	3.000
Weidekervel groenvoorziening	3.000
PSZ Hoflaan aanleg voetpad en verrekening levering grond	19.000
Graafstaete nagekomen groenplan	25.000

Voorzieningen ter egalisatie van kosten

Groot onderhoud algemene accommodaties
Beheerder: team Realisatie en Beheer

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999) voor Gemeentehuis, gebouw Regina Pacis en de gemeentewerf, brandweergarage en pand VCD.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	**435.423**
Onttrekkingen 2023:		
Onderhoudsmaatregelen	€	34.215
Stortingen 2023:		
Bijdrage exploitatie	€	259.336
Stand per 31-12-2023	**€**	**660.544**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	478.028

Inflatie
Inflatiecorrectie 2%.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Een aantal werkzaamheden, o.a. vervangen tapijt, schilderwerk, binneninrichting is ivm vertraging van het aanpassen van de werkplekken doorgeschoven naar 2024.Er is wel verlichting vervangen. Vanuit 1stroomis een bijdrage ontvangen voor aanpassingen in het gebouw welke in 2024 worden uitgevoerd. De vervanging van de cv op de gemeentewerf is doorgeschoven naar 2024. Voor pand VCD is een bijdrage gestort in de voorziening voor toekomstig onderhoud.

Besteding na 2023
De werkzaamheden worden conform de planning in meerjarenbegroting uitgevoerd.

Groot onderhoud sportaccommodaties
Beheerder: team Realisatie en Beheer

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999) van de twee sporthallen en de turnhal.

Inflatie
Inflatiecorrectie 2%.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	**1.371.016**
Onttrekkingen 2023:		
onderhoudsmaatregelen	€	91.039
Stortingen 2023:		
Bijdrage vanuit exploitatie	€	161.630
Stand per 31-12-2023	**€**	**1.441.607**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	1.411.128

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
De renovatie van de toplaag van de sportvloer is doorgeschoven naar 2024.

Besteding na 2023
De werkzaamheden worden conform de planning meerjarenbegroting uitgevoerd.

Groot onderhoud culturele accommodaties
Beheerder: team Realisatie en Beheer

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999).

Inflatie
Inflatiecorrectie 2%.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	**523.583**
Onttrekkingen 2023:		
Onderhoudsmaatregelen	€	19.459
Stortingen 2023:		
Bijdrage vanuit exploitatie	€	80.272
Stand per 31-12-2023	**€**	**584.396**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	579.357

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Het schilderwerk en vervangen verlichting Wijkhuis van Droo is doorgeschoven naar 2024. Er heeft een aanpassing van een cv installatie plaats gevonden

Besteding na 2023
De werkzaamheden worden conform de planning meerjarenbegroting uitgevoerd.

Onderhoud wegen
Beheerder: team Realisatie en Beheer

Doel
Het onderhouden van de wegen enz.
conform het beleidsplan onderhoud wegen. De voorziening wordt jaarlijks vanuit de exploitatie gevoed, terwijl de geplande maatregelen op deze voorziening worden geboekt.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	**9.868.243**
Onttrekkingen 2023		
Onderhoudsmaatregelen	€	437.820
Stortingen 2023		
Bijdrage vanuit exploitatie	€	1.988.189
Stand per 31-12-2023	**€**	**11.418.612**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	10.660.224

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Door personele wisselingen en de vele werkzaamheden voor kabels en leidingen waarmee rekening moest worden gehouden is er minder verhardingen onderhoud uitgevoerd.Bijkomende complicatie was dat het asfalt onderhoud bestek afliep en het nieuwe gezamenlijk met Zevenaar, later rond kwam. Dat had tot gevolg dat het laat in het jaar en te korte tijd was om asfalt onderhoud uit te voeren, naast een aantal asfalt (verkeer) projecten die nog wel zijn uitgevoerd.

Daarnaast is er voor toekomstig onderhoud een bijdrage gestort in deze voorziening.

Besteding na 2023

Voorziening wegbeheer	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Toevoeging aan de voorziening	1.988	1.451	1.448	1.457
Onttrekking aan de voorziening	438	1.721	1.008	861
Saldo	1.550	-270	440	596

Bedragen x € 1.000

Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is

Riolering artikel 44 lid 2 BBV
Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel
Deze voorziening is gevormd ten behoeve van groot onderhoud en lasten grootschalige investeringen in de toekomst. Met name ook bedoeld om lasten te "egaliseren".

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	**12.278.852**
Onttrekkingen 2023		
Bijdrage investeringen	€	119.783
Stortingen 2023:		
Bijdrage vanuit exploitatie 2023	€	478.780
Stand per 31-12-2023	**€**	**12.637.850**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	12.643.868

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Door uitgestelde investeringen zijn er minder kapitaallasten en er zijn minder kosten voor advies en projecten gemaakt. Hierdoor is de toevoeging aan deze voorziening hoger.

Besteding na 2023
Deze voorziening zal worden ingezet om grootschalige vervangingen en onderhoud te kunnen bekostigen.

Kapitaallasten afvalinzameling
Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel
Deze voorziening wordt ingezet om de kapitaallasten van uitgestelde investeringen te bekostigen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	**4.391**
Onttrekkingen 2023:		
Vrijval kapitaallasten	€	2.061
Stortingen 2023:		
Diverse kapitaallasten	€	8.778
Stand per 31-12-2023	**€**	**11.108**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	4.391

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Door het doorschuiven van een aantal investeringen zijn de kapitaallasten van de investeringen in deze voorziening gestort. Daarnaast zijn voor een aantal investeringen alsnog uitgaven gedaan en zijn een aantal investeringen niet nodig geacht waardoor er een bedrag is vrijgevallen.

Besteding na 2023
Deze voorziening wordt ingezet ter dekking van de kapitaallasten van de uitgestelde investeringen.

Afvalinzameling
Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel
Deze voorziening wordt ingezet om de uitgaven met betrekking tot de inzameling van huishoudelijk afval te bekostigen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	**181.935**
Onttrekking		
Compensatie tarieven	€	115.000
Resultaat exploitatie	€	66.935
Stortingen 2023:	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	11.935

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Doordat de opbrengst van de afvalstoffenheffing lager is dan de werkelijke kosten is het verschil onttrokken uit de voorziening.

Besteding na 2023
N.v.t

A15
Beheerder: Team Projecten

Doel
Deze voorziening wordt ingezet om alle gemeentelijke kosten en inkomsten met betrekking tot een voortvarende vergunningverlening en toezicht tot aan de oplevering (inclusief nazorg) van het Project ViA15 te egaliseren.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2023	€	542.332
Onttrekkingen 2023:		
diverse kosten	€	
Inhuur personeel	€	9.633
Stortingen 2023:		
	€	0
Stand per 31-12-2023	**€**	**532.699**
Geraamde stand per 31-12-2023	€	680.038

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2023
Van Rijkswaterstaat is een bedrag ontvangen ter dekking van de leges voor de aan te vragen omgevingsvergunningen mbt de A15.

Besteding na 2023
Deze voorziening wordt ingezet ter dekking van de vergunningverlening en het bouwtoezicht ook alle extra (inhuur) kosten voor een voortvarende afhandeling.

C4 Vaste schulden en waarborgsommen

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Omschrijving	31-12-2022	Vermeerderingen	Aflossingen	31-12-2023
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	22.595	0	4.625	17.970
Waarborgsommen	80	0	59	21
Totaal	**22.675**	**0**	**4.684**	17.991

Bedragen x € 1.000

Toelichting:

Onderhandse leningen binnenlandse banken en overige financiële instellingen

De totale rentelast voor lang geld 2023 is € 364.432. Gemiddeld heeft de gemeente Duiven in 2023 1,80% rente betaald voor de eigen financiering. In 2023 is er totaal € 4.624.633 afgelost. Er is in 2022 geen nieuwe geldlening aangetrokken.

Waarborgsommen
In 2023 is er aan waarborgsommen voor een bedrag van € 59.400 terug betaald.

D: Vlottende passiva

D1: Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Omschrijving	31-12-2022	31-12-2023
Rekening courant verhouding met niet financiele instelling (1Stroom)	0	1.221
Overige schulden	4.427	3.770
Totaal	**4.427**	**4.991**

Bedragen x € 1.000.

D4: Overlopende passiva

Overlopende passiva

Omschrijving	31-12-2022	31-12-2023
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren :	2.546	5.838
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	4.149	4.278
Totaal	**6.695**	**10.116**

Bedragen x € 1.000

Toelichting:
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren:

Overheidslichaam	Saldo 1-1-2023	Ontvangen bedragen	Bestedingen/ onttrekkingen	Saldo 31-12-2023
Rijksdienst uitkering uitkoop woningen (Rijk)	28			28
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (Rijk)	90	173	227	36
Provincie Gelderland Leefbaarheid de Liemers	7			7
Provincie Gelderland herontwikkeling Rijksweg	0	937	796	141
Provincie Gelderland Sociale innovatie	14	20	34	0
Ministerie Infra en waterstaat stimulering verkeersveiligheid(Rijk)	67			67
St Afvalfonds subsidie zwerfafval	37		37	0
Ministerie van onderwijs OAB (Rijk)	145		42	103
Ministerie Biza regeling reductie energie woningen	4			4

Ministerie Biza naleving controle coronatoegangsbewijzen	63		63	0
Pilot 't Holland Provincie Gelderland	9			9
Rijksdienst IKC Kameleon ventilatie en verduurzaming	201			201
Rijksdienst IKC Groene Ring ventilatie en verduurzaming	140			140
Rijksdienst IKC Joannes ventilatie en verduurzaming	140			140
Rijksdienst IKC Bernadette ventilatie en verduurzaming	99			99
Rijksdienst Candea College Spuk		420	101	319
Rijksdienst IKC Het Veer ventilatie en verduurzaming	127		97	30
Provincie Gelderland Energieloket	6	12	1	17
Provincie Gelderland biodiversiteit	0	73	68	5
Provincie Gelderland Herinrichting kruising Zuidsingel	32		15	17
Rijk Onderwijsvertraging	186			186
Provincie gemeente Duiven project Loowaard	-8	8		0
Ministerie Sportakkoord	19		19	0
Ministerie Stimulering verkeersveiligheid	110			110
Provincie Gelderland overdracht bodemtaken	50		26	24
Provincie Gelderland updaten Ibis	4		4	0
Provincie Gelderland hitte aanpakken de Liemers	80		8	72
Ministerie Inburgering	166	265	251	180
Ministerie huisvesting aandachtgroepen	14			14
Ministerie Onderwijsroute	22	23	27	18
Ministerie preventieakkoorden	20			20
Provincie Gelderland Cultuurpact	72		39	33
Div Gemeenten Cultuurpact	30	60	39	51
Provincie Gelderland uitbreidingslocatie 22	15		15	0
Ministerie onderwijshuisv ontheemden	22		24	-2
Ministerie aanpak energie armoede	410	127	110	427
Ministerie aanpak klimaat en energiebeleid	0	445		445
Provincie Gelderland Gelderse Winterfonds	117			117
Provincie projectWerkprogramma ZON	0	39		39
Provincie Snelfietsroute SFR 12 fase 2 tracedeel 6	0	1.536	969	567
Rijk Impulsregeling klimaatadaptatie	0	137		137
Provincie versnellen woningbouw Plakse Weide	0	25	17	8
Nationaal Isolatie programma	0	393		393
Rijk Spuk neas noodfonds	0	29	29	0
Rijk H 30 breed brede regeling combinatiefuncties	0	139	75	64
Rijk woningbouw door bovengrondse infrastructuur	0	1.495		1.495
Provincie Methodisch werken bloemenbuurt	0	74		74
Totaal beklemde middelen	**2.538**	**6.430**	**3.133**	**5.838**

Het beginsaldo heeft een verschil van 8 omdat die vorig jaar in de jaarrekening aan de activa kant van de balans is opgenomen vanwege het negatieve saldo.

Bedragen x € 1.000

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Soort instelling	Aard lening	Som van bedrag lening	Max van verleende borg	Som per 31-12-2022	Aflossing 2023	Verstrekt 2023	Som per 31-12-2023
Culturele instellingen	Gemeentegarantie	480	100%	105	105	-	0
Sportverenigingen	Gemeentegarantie	705	100%	227	56		171
Woningbouw corporaties	WSW max. 50% aansprakelijk	36.174	50%	18.087	-	1.747	19.834
Particulieren woning bezitters	Nationale hypotheek garantie			105.000	10.000	-	95.000
Eindtotaal		**37.359**		**123.419**	**10.161**	**1.747**	**115.005**

Bedragen x € 1.000

De gemeente Duiven is in 2023 niet aangesproken inzake borg- en garantiestellingen.

Europese aanbestedingen

De volgende opdrachten zijn Europees aanbesteed:

#	Onderwerp	Aard aanbesteding	Aanvang	Eind	Looptijd in jaren (incl. evt. verlenging)	Ingeschatte last per jaar
1	Inzameling van huishoudelijk afval in gemeente Duiven	Dienst	1-1-2023	31-12-2024	2	899.000
2	Verwerking GFT- en restafval	Dienst	1-1-2015	31-12-2025	5(2*3)	424.500
3	Onderhoud van openbare verlichting	Dienst	1-1-2021	31-12-2024	2(2)	59.200
4	Leveringsovereenkomst elektriciteit	Dienst	1-1-2016	31-12-2027	5(7)	577.000

Bij 2 leveranciers zijn de Europese aanbestedingsregels niet juist toegepast voor een totaalbedrag van
€ 73.688.

Recht op verliescompensatie in het kader van de vennootschapsbelasting

De gemeente Duiven heeft per 31 december 2022 een bedrag van afgerond € 2.431.955 buiten de balans opgenomen onder de activa zijde van de balans. Dit betreft het toekomstige recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Fiscaal resultaat 2016 (fiscaal verlies)	- € 282.684
Fiscaal resultaat 2017 (fiscaal verlies)	- € 83.617

Fiscaal resultaat 2018 (fiscaal verlies)	- € 598.487
Fiscaal resultaat 2019 (fiscaal verlies)	- € 703.186
Fiscaal resultaat 2020 (fiscaal winst)	€ 351.097
Fiscaal resultaat 2021 (fiscaal verlies)	- € 2.174.537
Fiscaal resultaat 2022 (fiscale winst)	€ 1.118.918
Waarvan belast	- 59.459
Totaal	- € 2.431.955

Kredietfaciliteit BNG

De gemeente Duiven heeft bij de BNG een kredietfaciliteit van € 2.500.000. Tot aan het bedrag van € 2.500.000 zijn de kosten de 1 maand Euribor met een opslag van 0,15%. Boven het krediet bedrag van € 2.500.000 komt er ook nog een opslag bij van 5% rente.

Onzekerheid eigen bijdragen (CAK)

Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en derhalve niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente.

Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kan worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. In 2023 is voor € 205.035 aan eigen bijdrage via het CAK verantwoord.

WNT 2023 vast personeel

Gegevens 2023			
bedragen x € 1	Dhr. Wouter Bosch		Dhr. Rutger den Haan
Functiegegevens	Griffier		Gemeentesecretaris gemeente Duiven/ Adj.dir. 1Stroom
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01- t/m 31-12		1-1 t/m 9-8
Omvang van het dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,83		1
Dienstbetrekking	Ja		Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare kostenvergoedingen	84.324		63.022
Beloningen betaalbaar op termijn	13.312		10.665
Subtotaal	***97.636***		***73.687***
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	185.090		135.515
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-		-
Bezoldiging	***97.636***		***73.687***
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t		N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t		N.v.t

Gegevens 2022			
bedragen x € 1	Dhr. Wouter Bosch		Dhr. Rutger den Haan
Functiegegevens	Griffier		Gemeentesecretaris gemeente Duiven/ Adj.dir. 1Stroom
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1-1 t/m 31-12		1-1 t/m 31-12
Omvang van het dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,8		1
Dienstbetrekking	Ja		Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	74.396		103.465
Beloningen betaalbaar op termijn	12.645		18.212
Subtotaal	***87.041***		***121.677***
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	172.800		216.000
Bezoldiging	***87.041***		***121.677***

Gegevens 2023		
bedragen x € 1	Dhr. Bertus Brinkman	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris gemeente Duiven/ Adj.dir. 1Stroom	
Kalenderjaar	2023	2022
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	14-7 t/m 31-12	N.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	6	-
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	753	-
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	212	-
Maxima op basis van de normbedragen per maand	177.000	-
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	159.636	-
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	***159.636***	
Bezoldiging in de betreffende periode	94.125	-
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	N.v.t.	-
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-
Bezoldiging	***94.125***	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t	N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t	N.v.t

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

De hierboven vermelde topfunctionarissen hebben in 2023 geen bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag ontvangen.
Dit geldt ook voor de overige functionarissen met een dienstbetrekking in 2023.

Mevrouw M. De Jonge is vanaf 1 augustus benoemd als plaatsvervangend griffier die slechts wordt ingezet bij kortstondige uitval van de griffier en hierbij alleen ondersteunende taken uitvoert. De heer G. Bosscha was tot en met 31 juli in deze functie werkzaam.

Het BBV bepaalt dat in het jaarverslag een paragraaf moet worden opgenomen die informatie bevat over topinkomens, zoals bedoeld in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De wet normering topinkomens verbiedt dat bestuurders in de (semi)publieke sector meer verdienen dan het ministersalaris. De WNT-norm voor 2022 is € 216.000.

De WNT-norm is tot stand gekomen nadat er in de voorafgaande jaren een toenemende maatschappelijke verontwaardiging was ontstaan over de hoge salarissen (en ontslagvergoedingen) voor openbare bestuurders, vooral indien ook nog sprake was van slecht functionerende bestuurders.

De WNT definieert het begrip topfunctionaris voor instellingen in de (semi)publieke sector als:

1. de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen;

2. de hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan dat orgaan en;

3. degene of degenen belast met de dagelijkse leiding.

De leden van de gemeenteraad van de gemeente Duiven ontvangen een vergoeding van de gemeente Duiven.

Voorts zijn bij de gemeente Duiven in 2023 geen functies of dienstverbanden en uitkeringen in verband met beëindiging van het dienstverband geweest, die vermelding in dit verslag noodzakelijk maken.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum te melden.

Waarderingsgrondslagen inzake rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid, het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 12 december 2023 door de raad is vastgesteld;
- Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over-en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
- Eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) zijn opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 2.727.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- Een rapporteringstolerantie van € 30.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting

en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 12 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 2.727.000. De grondslag voor deze verantwoording is de kadernota Rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV van november 2023.

Bevinding
Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie zij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Bijlagen behorende bij de jaarrekening

1 SISA
2 Baten en lasten per taakveld

SISA

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbedrag (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbedrag (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) [illegible]kosten tbv de *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 2.654.174			€ 79.957	€ 0	€ 25.275
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*		
			€ 3.058	€ 18.690	€ 2.781.154	€ 3.816.662		
FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			6	46	1	1	Ja	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*		
			N.V.T.	Nee				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*
			€ 2.280	€ 18.620	€ 3.468	€ 3.468	€ 1.795	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/26*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/27*	
			€ 12.000	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 32.683	
BZK	C32	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
		1	SUVIS21-01350168	€ 100.793	€ 100.793	Ja		Nee
		2	SUVIS21-01088327	€ 0	€ 36.939	Ja		Nee
		3	SUVIS21-01091584	€ 0	€ 24.705	Ja		Nee
		4	SUVIS21-01345044	€ 409.986	€ 428.641	Ja		Nee
		5	SUVIS21-01091596	€ 0	€ 37.259	Ja		Nee
		6	SUVIS21-01091199	€ 0	€ 24.694	Ja		Nee
			Kopie Beschikkingsnummer/Naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/07*	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) *Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*			
		1	SUVIS21-01350168	N.v.t.				
		2	SUVIS21-01088327	N.v.t.				
		3	SUVIS21-01091584	N.v.t.				
		4	SUVIS21-01345044	N.v.t.				
		5	SUVIS21-01091596	N.v.t.				
		6	SUVIS21-01091199	N.v.t.				

In euro's
Waarde in hele euro's invullen

BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de *Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06*
			473	€ 120.841	€ 192.863	22	€ 5.005	€ 6.555
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen *Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09*			
			513	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten. wasmachines *Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15*
			188	603	0	0	513	269
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02*				
			€ 309	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) *Aard controle R Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05*	
			€ 24.205	€ 0	1	111	2	

BZK	C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t. Indicator: C94/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R Indicator: C94/02*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] *Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle R Indicator: C94/04*	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en *Aard controle R Indicator: C94/05*	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen *Aard controle R Indicator: C94/06*
			1	*LAI23-03599179*	€ 0	0	0	0	€ 0
			2						
			100						
				Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling *Aard controle R Indicator: C94/07*	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle R Indicator: C94/08*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle R Indicator: C94/09*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10*		
			1	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			2						
			100						
BZK	C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t. Indicator: C209/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t Indicator: C209/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R Indicator: C209/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023 *Aard controle n.v.t. Indicator: C209/04*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project *Aard controle D2 Indicator: C209/05*	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t. Indicator: C209/06*
			1	*RHA2022-03340803*	*Nieuwbouw 2 woonwagens voor aandachtsgroepen in*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			2						
			10						
				Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t. Indicator: C209/07*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t. Indicator: C209/08*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: C209/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle R. Indicator: C209/10*		
			1	*Nieuwbouw 2 woonwagens voor aandachtsgroepen in*	0	Nee	Ja		
			2						
			10						
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: C209/11*					
				Nee					

OCW	D8	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 464.717	€ 10.000	€ 42.205	€ 0	€ 108.360	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die oemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die oemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*		
		1	060226 Gemeente Duiven	€ 0	060226 Gemeente Duiven	€ 0		
		2						
		100						
OCW	D14	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 171.339	€ 0	€ 5.325	€ 0	€ 179.357	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1	060226 Gemeente Duiven	€ 0	060226 Gemeente Duiven	€ 0		
		2						
		10						
OCW	D19	**Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden**	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D19/01*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D19/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D19/03*			
			€ 0	€ 1.874	Ja			

IenW	E44B	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordinosinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/01*	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
		1	060299 Gemeente Zevenaar	IENW/BSK-2023/89560	€ 111	€ 332	€ 221	€ 111
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*			
		1	060299 Gemeente Zevenaar	IENW/BSK-2023/89560	Nee			
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/10*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*		
		1	060299 Gemeente Zevenaar	IENW/BSK-2023/89560	ontstenen verhard oppervlak; vergroening (met als doel water vasthouden), infiltratievoorziening	Nee		
IenW	E84	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*		
		1	344 Het volwaardig afwaarderen van een GOW 50 km/h naar een ETW 30	Nee				
		2						
		3						
		4						
		50						
IenW	E87B	**Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die oemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/01*	Beschikkingsnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/02*	Totale besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E87B/03*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/04*	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E87B/05*	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van derden (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/06*
		1	030004 Provincie Overijssel	S2023-000990	0	0	0	0

			2							
			3							
				Kopie beschikkingsnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/08*					
			1	S2023-000990	Nee					
			2							
			10							
IenW	E104	**Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur**		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/01*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/02*	Totale besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E104/03*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/04*	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/05*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/06*
			1	*IENW/BSK-2023/379228*	€ 0	€ 0	€ 0	*0*	*0*
			2						
			3						
			4						
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/07*	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/08*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/10*		
			1	IENW/BSK-2023/379228	*0*	*0*	Nee		
			2						
			3						
			4						
				Naam infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/11*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) per infrastructurele voorziening *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/12*	Totale besteding (jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle R* *Indicator: E104/13*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/14*	Infrastructurele voorziening afgerond? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/15*	
			1	*oplossing capaciteitsknelpunt kruispunt Vergertlaan-Schapenweide (rotonde of VRI)*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			2	*Oplossen capaciteitsknelpunt kruispunt Vergertlaan - Rijksweg op maaiveld (bypass bij huidige rotonde*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			40	*Realiseren van nieuwe aansluiting Ploen Noord op de Westsingel (VRI)*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
EZK	F1	**Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding**		Projectnaam/UWHS-nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F1/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning *Aard controle R* *Indicator: F1/02*	Is de bestemming gewijzigd (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: F1/03*	Eindverantwoording per woning (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: F1/04*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: F1/05*	
			1	UWHS170114	€ 0	Ja	Ja	€ 474.671	

			2						
			100						
EZK	F28	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: F28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: F28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/07*					
			Nee					
SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wor	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 5.698.212	€ 93.319	€ 574.328	€ 566	€ 58.858	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 0	€ 2.857	€ 0	€ 413.611	€ 3.489	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				

SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wor.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 5.400	€ 2.800	€ 0	€ 0	€ 3.125
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wor	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 40.942	€ 169	
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.310	€ 73	
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 5.041	€ 0	€ 0	
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0		€ 0	€ 0	
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 5.041	€ 42.252	€ 242	
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja			
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober	0	0	Ja			
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja			
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja			
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja			
		6 Totaal	0	0	N.v.t.			

			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober					
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*	
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober	€ 0	€ 0	€ 0		
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		6 Totaal	0	0	0		
SZW	G10	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*		
			€ 245.689	€ 0	Ja		
SZW	G12	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wor	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*		

			€ 0	€ 0	Ja				
SZW	G13	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wor	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05*		
			€ 5.600	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02*					
			€ 110.499	€ 226.947					
			Activiteiten *Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08*	
		1	1.2 renovatie	€ 90.693	€ 90.693				
		2	2.3 beheer en exploitatie	€ 136.254		€ 136.254			
		100							
VWS	H8	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06*	
		1	1042455	€ 37.717	€ 0	€ 19.118	€ 0	€ 122.859	
		2							
		3							
		4							
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08*					
		1	1042455	Ja					
		2							
		3							
		4							
VWS	H12	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? *Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H12/04*			
			€ 6.477	€ 8.977	Ja	Ja			

VWS	H30	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**	Naam onderdeel *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R Indicator: H30/03*	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06*
	1		Lokaal Sportakkoord	€ 17.633	€ 17.632	€ 0	€ 17.632	Ja
	2		Brede regeling combinatiefuncties	€ 121.395	€ 129.537	€ 0	€ 129.537	Ja
	3		Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 27.127	€ 11.641	€ 5.425	€ 11.641	Nee
	4		Kansrijke Start	€ 20.346	€ 68.178	0	€ 68.178	Ja
	5		Mentale Gezondheid	€ 9.495	€ 15.701	€ 0	€ 15.701	Ja
	6		Aanpak overgewicht en	€ 23.737	€ 3.052	€ 4.747	€ 3.052	Nee
	7		Valpreventie	€ 69.853	€ 7.426	€ 13.971	€ 7.426	Nee
	8		Leefomgeving	€ 13.564	€ 1.628	€ 2.713	€ 1.628	Nee
	9		OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 3.391	€ 21.654	€ 0	€ 21.654	Ja
	10		Versterken sociale basis	€ 49.508	€ 75.048	€ 0	€ 75.048	Ja
	11		Mantelzorg	€ 13.564	€ 3.472	€ 2.713	€ 3.472	Nee
	12		Eén tegen eenzaamheid	€ 13.564	€ 3.633	€ 2.713	€ 3.633	Nee
	13		Welzijn op recept	€ 7.460	€ 7.881		€ 7.881	Ja
	14		Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 3.391	€ 3.391	€ 0	€ 3.391	Ja
	15		Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 12.072	€ 0	€ 2.414	€ 0	Nee
			Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08*				
	1		Lokaal Sportakkoord	Nee				
	2		Brede regeling combinatiefuncties	Nee				
	3		Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Nee				
	4		Kansrijke Start	Nee				
	5		Mentale Gezondheid	Nee				
	6		Aanpak overgewicht en	Nee				
	7		Valpreventie	Nee				
	8		Leefomgeving	Nee				
	9		OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Nee				
	10		Versterken sociale basis	Nee				
	11		Mantelzorg	Nee				
	12		Eén tegen eenzaamheid	Nee				
	13		Welzijn op recept	Nee				
	14		Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Nee				
	15		Coördinatiekosten regionale aanpak	Nee				
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/09*					
			Nee					

VWS	H31	**Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t. Indicator: H31/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t. Indicator: H31/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van *Aard controle R Indicator: H31/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H31/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t. Indicator: H31/05*	
			SPUKNEAS230045	€ 28.526	€ 28.526	Ja		
VWS	H35B	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R Indicator: H35B/02*				
			060202 Gemeente Arnhem	€ 0				

Baten en Lasten per Taakveld

		Begroting na wijziging			Werkelijk		
TV	Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
01	Bestuur	11.126	2.487.182	-2.476.056	24.224	2.735.265	-2.711.041
02	Burgerzaken	216.052	540.196	-324.144	280.033	570.037	-290.003
03	Beheer overige gebouwen en gronden	2.763.524	1.788.617	974.907	3.623.187	2.478.014	1.145.173
04	Overhead	300.100	10.897.934	-10.597.834	419.097	8.872.825	-8.453.728
05	Treasury	980.145	56.501	923.644	1.036.690	65.349	971.341
061	OZB-woningen	3.609.175	268.620	3.340.555	3.629.491	186.481	3.443.010
062	OZB-niet woningen	2.649.553	165.610	2.483.943	2.660.826	214.721	2.446.106
064	Belastingen overig	61.500	115.788	-54.288	50.344	510.131	-459.787
07	Algemene Uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	45.069.150	0	45.069.150	45.919.347	0	45.919.347
08	Overige baten en lasten (excl. mutaties reserves)	0	1.917.427	-1.917.427	2.623	1.890.759	-1.888.137
09	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
11	Crisisbeheersing en brandweer	0	1.398.266	-1.398.266	0	1.350.720	-1.350.720
12	Openbare orde en veiligheid	48.000	665.474	-617.474	111.413	732.104	-620.690
Programma 1 Bestuur		55.708.325	20.301.615	35.406.710	57.757.268	19.606.405	38.150.871
41	Openbaar basisonderwijs	0	103.911	-103.911	0	129.242	-129.242
42	Onderwijshuisvesting	44.410	1.706.119	-1.661.709	44.407	1.580.455	-1.536.048
43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	991.546	1.735.655	-744.109	709.539	1.257.542	-548.003
51	Sportbeleid en activering	249.527	470.713	-221.186	288.333	441.915	-153.582
52	Sportaccommodaties	301.930	1.627.862	-1.325.932	300.884	1.642.127	-1.341.242
53	Cultuurpresentatie, -productie en participatie	2.500	231.509	-229.009	80.492	248.157	-167.666
54	Musea	0	114.529	-114.529	0	167.336	-167.336
55	Cultureel erfgoed	0	67.100	-67.100	0	24.733	-24.733
56	Media	0	324.893	-324.893	0	297.621	-297.621
57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	19.916	2.219.712	-2.199.796	20.568	2.317.509	-2.296.941
61	Samenkracht en burgerparticipatie	2.927.365	6.467.807	-3.540.442	3.036.301	4.749.542	-1.713.241
62	Wijkteams	0	623.858	-623.858	0	2.531.977	-2.531.977
63	Inkomensregelingen	6.542.592	8.351.814	-1.809.222	6.590.004	9.630.855	-3.040.850
64	Begeleide participatie	0	2.362.635	-2.362.635	10.000	2.138.807	-2.128.807
65	Arbeidsparticipatie	265.000	2.927.624	-2.662.624	597.084	2.311.655	-1.714.571
66	Maatwerkvoorzieningen Wmo	20.925	1.558.916	-1.537.991	42.193	1.183.115	-1.140.922
671	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	4.362	-4.362
671A	Hulp bij het huishouden (Wmo)	150.000	3.394.749	-3.244.749	205.035	3.304.211	-3.099.176
671B	Begeleiding (Wmo)	0	1.708.613	-1.708.613	0	1.669.520	-1.669.520
671C	Dagbesteding (Wmo)	7.500	221.865	-214.365	1.685	158.534	-156.848

671D	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	95.894	-95.894	0	32.536	-32.536
672	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
672A	Jeugdhulp begeleiding	0	1.247.422	-1.247.422	0	1.098.272	-1.098.272
672B	Jeugdhulp behandeling	0	1.947.898	-1.947.898	0	1.916.421	-1.916.421
672C	Jeugdhulp dagbesteding	0	291.199	-291.199	0	169.132	-169.132
672D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	52.638	-52.638	0	9.973	-9.973
673A	Pleegzorg	0	407.302	-407.302	0	110.439	-110.439
673B	Gezinsgericht	0	872.169	-872.169	0	835.373	-835.373
673C	Jeugdhlp met verblijf overig	0	1.004.187	-1.004.187	0	1.496.012	-1.496.012
674A	Jeugdhulp behadeling GGZ zonder verblijf	0	1.989.114	-1.989.114	0	1.934.774	-1.934.774
674B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	332.252	-332.252	0	510.502	-510.502
674C	Gesloten plaatsing	0	195.530	-195.530	0	52.430	-52.430
681	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0
681A	Beschermd wonen (Wmo)	0	120.487	-120.487	0	32.536	-32.536
681B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	507.000	93.266	413.734	507.000	31.792	475.208
682	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
682A	Jeugdbescherming	0	502.608	-502.608	0	444.471	-444.471
682B	Jeugdreclassering	0	121.480	-121.480	0	104.604	-104.604
71	Volksgezondheid	193.480	1.531.860	-1.338.380	193.480	1.209.502	-1.016.022
Programma 2 Maatschappij		12.223.691	47.025.190	-34.801.499	12.627.005	45.777.985	-33.150.981
21	Verkeer en vervoer	244.128	4.463.498	-4.219.370	839.781	4.376.649	-3.536.868
22	Parkeren	953	20.442	-19.489	9.023	47.008	-37.985
25	Openbaar vervoer	0	51.105	-51.105	0	92.123	-92.123
31	Economische ontwikkeling	0	67.154	-67.154	0	115.800	-115.800
32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	768.676	793.676	-25.000	1.763.659	564.734	1.198.925
33	Bedrijfsloket en -regelingen	2.575	13.760	-11.185	1.919	22.998	-21.078
34	Economische promotie	624.457	1.570.350	-945.893	293.883	888.504	-594.620
72	Riolering	2.553.203	1.996.493	556.710	2.416.768	2.082.501	334.267
73	Afval	3.337.381	2.486.362	851.019	3.316.914	2.567.026	749.888
74	Milieubeheer	5.151	669.806	-664.655	35.754	654.164	-618.410
75	Begraafplaatsen	62.948	137.304	-74.356	76.519	121.885	-45.366
81	Ruimtelijke ordening	475.939	1.559.976	-1.084.037	541.220	1.803.178	-1.261.959
82	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	804.794	862.794	-58.000	1.079.534	862.342	-217.192
83	Wonen en bouwen	906.854	1.894.891	-988.037	757.019	1.498.773	-741.753
Programma 3 Omgeving		9.787.059	16.587.611	-6.800.552	10.914.802	15.914.876	-5.000.073
010	Mutaties reserves	12.514.020	9.590.276	2.923.744	10.730.870	9.658.409	1.072.461
Totaal na bestemming		90.233.095	93.504.692	-3.271.597	92.029.953	90.957.675	1.072.278

011	Resultaat van de rekening van baten en lasten	5.618.410	2.346.813	3.271.597	0	0	0

Bedragen in €

Bijlagen niet behorende tot de jaarrekening

1 Kerngegevens
2 Beleidsnota's per programma
3 Producten per programma

Kerngegevens

Sociale structuur	1 januari 2023	1 januari 2024
Inwoners:		
- < 20 jaar	5.064	4.851
- van 20 - 64 jaar	14.574	14.587
- van 65 jaar en ouder	5.299	5.427
Totaal	**24.937**	**24.865**
***Bijstandsgerechtigden**:*		
- IOAW	39	
- IOAZ	4	
- BBZ	4	
- WWB	338	
Totaal	**385**	

Fysieke structuur

Oppervlakte gemeente (in ha)	3.516	3.516
Binnenwater (in ha)	126	126
Land (in ha)	3.390	3.390
Woningen	10.818	10.848
Bijzondere woongebouwen	5	5
Aantal woonruimten	**10.823**	**10.853**
Wegen, paden etc. binnen en buiten de bebouwde kom (in m^2 x 1.000)		
- Weg - gemiddeld belast	226	242
- Weg - licht belast	332	357
- Weg in woongebied	631	626
- Weg in verblijfsgebied	343	358
- Fietspaden	148	150
Openbaar groen (in m^2 x 1.000)	1.516	1.516
Sportcomplexen (in m^2 x 1.000)	185	185
Bermen (in m^2 x 1.000)	309	309
Bermen (in m^1 x 1.000)	125	125
Lichtmasten	5.517	5.625

Financiële structuur	Jaarrekening 2022		Jaarrekening 2023	
	Totaal	**per inwoner**	**Totaal**	**per inwoner**
Gewone uitgaven/inkomsten	79.144.591.	3.174	91.966.543	3.699

Financiële structuur	Jaarrekening 2022		Jaarrekening 2023	
Opbrengsten belastingen/retributies	13.058.402	524	12.807.093	515
- OZB	6.414.716	257	6.264.290	252
- Hondenbelasting	165.104	7	0	0
- Afvalstoffenheffing	2.372.205	95	2.725.750	110
- Rioolheffing	2.516.812	101	2.406.766	97
- Toeristenbelasting	82.080	3	119.968	5
- Reclamebelasting	54.938	2	50.188	2
- Marktgelden	2.249	0	1.919	0
- Lijkbezorgingsrechten	56.401	2	76.428	3
- Leges omgevingsvergunning	916.065	37	599.056	24
- Overige leges	477.832	19	562.728	23
Algemene Uitkering Gemeentefonds	45.201.997	1.813	45.919.347	1.847
Vaste schuld	22.595.524	906	17.970.621	723
Eigen financieringsmiddelen	62.813.061	2.519	70.877.408	2.850
- Algemene Reserve	14.685.189	589	18.554.720	746
- Bestemmingsreserves	20.616.184	827	22.326.529	898
- Voorzieningen	27.460.283	1.101	29.996.159	1.206
Boekwaarde geactiveerde uitgaven	60.840.000	2.440	69.574.000	2.798
Boekwaarde voorraad bouwgronden	5.675.000	228	6.942.000	279
Financieringstekort	20.212.736	811	12.332.029	496

Beleidsnota's per programma

Programma Bestuur
- Kaderstellende nota “Communicatie als beleid”.
- Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026.
- Algemene Plaatselijke Verordening 2021.
- Alcoholverordening 2024
- Evenementenbeleid (2021).
- Regionaal crisisplan (2020-2023).
- Bibob-beleid (2018).
- Damoclesbeleid 2021.
- Speelautomatenhallenverordening 2017
- Beleidsregel hinderlijke en gevaarlijke honden 2019
- Beleidsregel aanpak illegaal vuurwerk 2020.
- Horecasanctiebeleid (2005).
- Prostitutiebeleid (2000).
- Coffeeshopbeleid (2022).
- Exploitatie- en terrassenbeleid 2024.
- Standplaatsenbeleid 2023.
- Nota Stimuleringsbeleid 2017.
- Beleidsregels uitstallingen 2024.

Programma Maatschappij
- Verordening onderwijshuisvesting 2009.
- De Toekomstvisie “Duiven kiest voor kwaliteit” (2006).
- Cultuurnota 2002-2005.
- Kaderstellende nota vernieuwend sportbeleid 2005-2010 (2005).
- Duiven Pro Sport Eindmeting 2008 (2009).
- Nota Bewegen, Ontmoeten, Sport en Spelen (2016).
- Beelden uit Duiven (2007).
- Regionale nota “Zorgen voor gezondheid” (2004).
- Inburgering en Participatie Duiven & Westervoort (2019)

- Kader toezicht en handhaving MGR
- Transformatie-agenda
- Notitie Samen Sterk 2020-2021
- Verordening maatschappelijke ondersteuning Duiven 2020
- Verordening individuele inkomenstoeslag Duiven 2018
- Beleidsnotitie Minimabeleid 2018 en verder Duiven; evaluatie en doorontwikkeling...
- Beleidsnotitie Schuldhulpverlening 2019-2022
- Verordening individuele studietoeslag Duiven 2016
- Integraal Huisvestingsplan (IHP) primair onderwijs (2019)

Programma Omgeving
- “Mobiliteitsplan Duiven” 2016 - 2026.
- Watertakenplan de Liemers (2022).
- IBOR Integraal Beleid Openbare Ruimte 2023
- Beleids- en beheerplan openbare verlichting (2011).
- AVOI Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren 2023.
- Handboek kabels en leidingen UNOG 2023.
- Schaderegeling UNOG 2023.
- Nadeelcompensatieregeling kabels en leidingen UNOG 2023.
- Structuurvisie Duiven 2009.
- Nota Detailhandelsbeleid (2012).
- Parkeerbeleidsplan Duiven 2022.
- Parkeernormennota Duiven 2018.
- Integrale Laadvisie Duiven 2021.
- Structuurvisie Duiven (2015).
- Revitalisering bedrijventerrein Centerpoort Nieuwgraaf 2010.
- Actief bodembeheer, bodembeheersplan met bijbehorende bodemkwaliteitskaarten (2000).
- Professionalisering van de Handhavingorganisatie (Milieu) “Beter verantwoord, verantwoord beter” (2004).
- Afvalbakkenplan (2020).
- Afvalstoffenverordening en Uitvoeringsbesluit 2016.
- Kadernota Bezuinigingen 2015-2018.
- Evaluatierapport 'Afval loont' (2017).
- Grondstoffenplan Samen minder afval 2021 (recent vastgesteld, tbv 2021).
- Nota "Duivense Interne Milieuzorg 2008-2011" (2008).
- Nota "Klimaatbeleid 2008-2011" (2008).
- Nota "Geurbeleid" (2008).
- Nota bodembeheer gemeente Duiven 2011.
- Nota Hondenbeleid Duiven.
- Kadernotitie voor Gebouwen, Tarieven en Subsidies (GTS) 2013-2017.
- Nota Maatschappelijk Vastgoedbeleid Duiven 2016.
- Nota "Geluidsbeleid" 2010-2013 (2010).
- Geluidverkaveling bedrijventerrein Innofase (2021).
- "Landschapsontwikkelingsplan 2014.
- “Welstandsnota en daarbij door de raad vastgestelde Beeldkwaliteitsplannen” (2007).
- Alle vigerende bestemmingsplannen.
- VTH-beleidsplan 2024.
- Professionalisering van de Handhavingsorganisatie (Brandveiligheid) “Beter verantwoord, verantwoord beter”.
- Handboek Archeologie (actualisatie 2014).
- Ontwikkelingskader Buitengebied (2012).
- "Addendum Welstandsnota licht en led" (2016).
- Nota Grondbeleid (2008).
- Beleidsnotitie ‘Woningsplitsing, kleinschalige woningbouwinitiatieven en functieverandering naar wonen’ (2020)

- Woonvisie Duiven 2017
- Woonagenda Duiven 2017
- Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027
- Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven 2019
- Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025
- Regionale Woondeal 2020.

Producten per programma

	TV	Omschrijving	Portefeuillehouder	Team	
	Programma 1 Bestuur				
	01	Bestuur	Burgemeester	ADV	Wettelijke taak
	02	Burgerzaken	Burgemeester	PZ	Wettelijke taak
	03	Beheer overige gebouwen en gronden	Wethouder Goossen	R&B	Wettelijke taak
	04	Overhead	Wethouder Goossen	F&B	Autonoom
	05	Treasury	Wethouder Goossen	F&B	Autonoom
	061	OZB-woningen	Wethouder Goossen	F&B	Autonoom
	062	OZB-niet woningen	Wethouder Goossen	F&B	Autonoom
	064	Belastingen overig	Wethouder Goossen	F&B	Autonoom
	07	Algemene Uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	Wethouder Goossen	F&B	Wettelijke taak
	08	Overige baten en lasten (excl. mutaties reserves)	Wethouder Goossen	F&B	Autonoom
	09	Vennootschapsbelasting	Wethouder Goossen	F&B	Autonoom
	11	Crisisbeheersing en brandweer	Burgemeester	ADV	Wettelijke taak
	12	Openbare orde en veiligheid	Burgemeester	ADV	Autonoom
	Programma 2 Maatschappij				
	41	Openbaar basisonderwijs	Wethouder Zwaga	R&B	Wettelijke taak
	42	Onderwijshuisvesting	Wethouder Zwaga	R&B	Wettelijke taak
	43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Wethouder Zwaga	SD	Wettelijke taak
	51	Sportbeleid en activering	Wethouder Goossen	SD	Autonoom
	52	Sportaccommodaties	Wethouder Goossen	R&B	Autonoom
	53	Cultuurpresentatie, -productie en participatie	Wethouder Zwaga	SD	Autonoom
	54	Musea	Wethouder Zwaga	SD	Autonoom
	55	Cultureel erfgoed	Wethouder Zwaga	SD	Autonoom
	56	Media	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Wethouder Zwaga	R&B	Autonoom
	61	Samenkracht en burgerparticipatie	Wethouder Zwaga	SD	Autonoom
	62	Wijkteams	Wethouder Zwaga	SD	Wettelijke taak
	63	Inkomensregelingen	Wethouder Zwaga	SD	Wettelijke taak
	64	Begeleide participatie	Wethouder Zwaga	SD	Wettelijke taak
	65	Arbeidsparticipatie	Wethouder Zwaga	SD	Wettelijke taak
	66	Maatwerkvoorzieningen Wmo	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	671	Maatwerkdienstverlening 18+	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	671A	Hulp bij het huishouden (Wmo)	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	671B	Begeleiding (Wmo)	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	671C	Dagbesteding (Wmo)	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	671D	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	672	Maatwerkdienstverlening 18-	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	672A	Jeugdhulp begeleiding	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	672B	Jeugdhulp behandeling	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	672C	Jeugdhulp dagbesteding	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak

	672D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	673A	Pleegzorg	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	673B	Gezinsgericht	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	673C	Jeugdhulp met verblijf overig	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	674A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	674B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	674C	Gesloten plaatsing	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	681	Geëscaleerde zorg 18+	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	681A	Beschermd wonen (Wmo)	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	681B	Maatschappelijke- en Vrouwenopvang (Wmo)	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	682	Geëscaleerde zorg 18-	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	682A	Jeugdbescherming	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	682B	Jeugdreclassering	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	71	Volksgezondheid	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
	Programma 3 Omgeving				
	21	Verkeer en vervoer	Wethouder Zwaga	R&B	Wettelijke taak
	22	Parkeren	Wethouder Zwaga	R&B	Autonoom
	25	Openbaar vervoer	Wethouder Zwaga	R&B	Autonoom
	31	Economische ontwikkeling	Burgemeester	RSO	Autonoom
	32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Wethouder Schrijner	RSO	Wettelijke taak
	33	Bedrijfsloket en -regelingen	Burgemeester	VTH	Autonoom
	34	Economische promotie	Burgemeester	RSO	Autonoom
	72	Riolering	Wethouder Zwaga	R&B	Wettelijke taak
	73	Afval	Wethouder Zwaga	R&B	Wettelijke taak
	74	Milieubeheer	Wethouder Zwaga	VTH	Wettelijke taak
	75	Begraafplaatsen	Burgemeester	BBS	Wettelijke taak
	81	Ruimtelijke ordening	Wethouder Schrijner	RSO	Wettelijke taak
	82	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Wethouder Schrijner	RSO	Wettelijke taak
	83	Wonen en bouwen	Wethouder Schrijner	RSO	Wettelijke taak
	010	Mutaties reserves	Wethouder Goossen	F&B	Autonoom

Geactiveerde kredieten

Overzicht lopende kredieten

Overzicht lopende kredieten

Activa nr	omschrijving	Beschikbaar krediet in 2023	Uitgaven 2023	bedrag Restant	Geraamde uitgaven na 2023	Afsluiten/ overboeken (A/O)	Toelichting
	Betonherstel en aanbrengen membraan brug B11	120.000	45.687	74.313	74.313	O	Werkzaamheden worden in 2024 uitgevoerd
	Verv. slijtlaag voetgangerstunnel T5 Horsterstraat	25.000	477	24.523	24.523	O	Werkzaamheden worden in 2024 uitgevoerd
301566	Vervangen voetbrug Eltingerhof(K)	90.000	72.855	17.145		A	De werkzaamheden zijn afgerond
	Renovatie B30 Roodwilligenstraat	25.000	0	25.000	25.000	O	dit budget wordt ingezet ism de snelfietsroute
301089	Snelfietsroute SFR 2015(K)	42.950	-68.810	111.760	111.760	O	De werkzaamheden lopen nog door in 2024
301123	Fietsvoorziening Dijkgraaf(K)	36.948	0	36.948		A	Wordt meegenomen in de nieuwe mobiliteitsvisie
301375	Maatregelen OV routes(K)	11.762	0	11.762		A	De werkzaamheden zijn afgerond
	Aanleg busbaan/rijbaan op kruising Rijksw/Westsing	0	-21.959	21.959		A	De werkzaamheden worden in 2024 afgerond
301466	Aanp aansl Isidorusplein/Heiliglandsestraat	21.844	12.878	8.966	8.966	O	De werkzaamheden worden uitgevoerd in 2024
301467	Verkeersveiligheid kruisingen	40.000	0	40.000	40.000	O	Wordt meegenomen in project Eilandplein
301468	Aanleg voetpad Heilweg	29.752	29.752	0		A	
301473	Fietsvoorziening Dijkgraaf 2021	61.838	-10.000	71.838		A	
301474	Parkeren woonwijken 2021	5.603	3.490	2.113		A	
301475	Projecten uit de bevolking 2021	10.350	8.507	1.843		A	
301476	Reconstr entree Rijksweg	35.000	0	35.000		A	de kosten zijn verantwoord in het budget herinrichting Rijksweg
301490	Drempel entree Duiven Veldstraat/Sterappel(K)	75.000	71.270	3.730		A	De werkzaamheden zijn afgerond
301488	Parkeren woonwijken(K)	20.000	17.982	2.018		A	
301487	Projecten uit de bevolking(K)	40.000	29.963	10.037	10.037	O	Budget wordt nog ingezet in 2024
	Verkeersmaatr. Klarinetstraat/Opaal 2023	80.000	7.241	72.759	72.759	O	De werkzaamheden worden uitgevoerd in 2024
	Aanp. aansluit Isidorusplein-heiliglandsestr. 2023	15.000	0	15.000	15.000	O	De werkzaamheden worden in 2024 uitgevoerd
	Parkeren woonwijken 2023	20.000	19.452	548		A	
	Projecten uit de samenlewing 2023	40.000	16.564	23.436		O	Budget wordt nog ingezet in 2024
	Verkeersveiligheid fietsers	35.000	28.990	6.010		A	
	Maatregelen fietspad Pinksterbloem	60.000	60.000	0		A	
301268	Vervanging armaturen openbare verlichting 2021	30.263	30.262	1		A	
301269	Vervanging armaturen openbare verlichting 2022	110.000	107.890	2.110		A	
	Vervanging armaturen openbare verlichting 2023	110.000	38.145	71.855		O	Budget wordt in 2024 ingezet
	Openbare verlichting Eilandplein	73.500	11.172	62.328		O	Eilandplein zit nu in de voorbereidingsfase wordt in 2025 uitgevoerd
	Transit 112 antennes	27.500	27.676	-176		A	
301376	Herontwikkeling Rijksweg(K)	847.984	311.464	536.520	536.520	O	De afwikkeling vind plaats in 2024
301377	Fietspad Rijksweg(K)	61.542	0	61.542			
301419	Herinr kruispunt Zuidsingel-Parallelweg	31.379	14.868	16.511		A	
301431	Voetpad Heilweg	63.500	62.351	1.149		A	
301461	Herinr Jumbo Kastanjelaan	281.000	0	281.000	281.000	O	Dit budget wordt nog ingezet ter afronding herinrichting Rijksweg
301505	Aanleg voetgangersverbinding Heiliglandsestraat(K)	240.000	237.978	2.022		A	
301507	Kruispuntplateau v Eyckstraat/vd Groesstraat(K)	78.400	49.413	28.987		A	De werkzaamheden zijn uitgevoerd
							Wegens capaciteitsproblemen de Van Dorth tot Medlerstraat en Eltensestraat nog niet
301508	Herinr Burg vd Dorth tot Medlerstraat/Eltensestraat(K)	1.450.000	0	1.450.000		O	opgepakt. In 2024 wordt deze opnieuw in de prioriteringsdiscussie meegenomen
	Herinrichting Everstraat	125.000	0	125.000		O	Werkzaamheden worden in 2024 uitgevoerd
	Herinrichting Ploenstraat 7-9-11-13	20.000	0	20.000		O	Werkzaamheden worden in 2024 uitgevoerd
	Verv. asfalt Landaalsestraat/Rouwenenstraat	200.000	0	200.000		O	Werkzaamheden worden in 2024 uitgevoerd
	Vervangen asfalt Kerkstraat	150.000	0	150.000		O	Werkzaamheden worden in 2024 uitgevoerd
	Verhardingen Eilandplein	359.200	54.598	304.602		O	Eilandplein zit nu in de voorbereidingsfase wordt in 2025 uitgevoerd
301338	Voorb.kred. integr. huisv.plan prim. onderw. 2019	132.757	121.026	11.731	11.731	O	
301422	Rioleringssysteem Bernadetteschool	13.954	0	13.954		A	
301421	Herstel constr.fout dak IKC Groene Ring	74.166	0	74.166	74.166	O	

Overzicht lopende kredieten

Grbk	Activa nr	omschrijving	Beschikbaar krediet in 2023	Uitgaven 2023	bedrag Restant	Geraamde uitgaven na 2023	Afsluiten/ overboeken (A/O)	Toelichting
709007	301470	Nieuwbouw IKC Remigius	5.964.177	2.028.297	3.935.880	3.935.880	O	
709009	301472	Aankoop grond nieuwbouw IKC Remigius	450.000	0	450.000	450.000	O	Project in uitvoering
709010	301477	Nieuwbouw IKC Wereldwijzer/Wiekslag	3.938.148	3.682.811	255.337	255.337	O	Project in uitvoering
709012	301480	IKC Kameleon ventilatie&verduurzaming	368.044	0	368.044	368.044	O	Project in uitvoering
709013	301481	IKC Groene Ring ventilatie&verduurzaming	433.708	0	433.708	433.708	O	Project in uitvoering
709014	301482	IKC Joannes ventilatie&verduurzaming	419.896	0	419.896	419.896	O	Project in uitvoering
709015	301483	IKC Bernadette ventilatie&verduurzaming	246.036	0	246.036	246.036	O	Project in uitvoering
709016	301484	IKC 't Veer ventilatie&verduurzaming	295.544	248.122	47.422	47.422	O	Project in uitvoering
709019	301502	Sloop van basisschool Wiekslag(K)	17.331	0	17.331	17.331	O	In afronding 2024
709020	301501	Herinr. openb ruimte toegankelijkheid nieuwe IKC(K)	181.251	65.680	115.571		O	
709021	301517	Huisv.plan & verduurzamingsmaatr. Bernadettescho	360.031	352.564	7.467	7.467	O	In afronding 2024
709022		Duurzaamheidsmaatregelen Liemers Novum(K)	625.000	0	625.000	625.000	O	Project in voorbereiding
709101	301506	Klimaat en ventilatievoorziening Candeacollege(K)	750.000	0	750.000	750.000	O	Verantwoording volgt in 2024
711201	301361	Vervanging turnvloer Triominos (K)	27.500	0	27.500	27.500	O	Project in voorbereiding
711205	301503	Verbeteren binnenklimaat Triominos(K)	40.000	0	40.000	40.000	O	Project in voorbereiding
711206	301504	Triominos akoestische wanden(K)	75.000	72.449	2.551	2.551	O	In afronding 2024
711207	301516	Triominos akoestisch wandsysteem(K)	66.000	66.060	-60		A	
711209		Verbouwing kantine Triominos(K)	30.000	23.604	6.396	6.396	O	In afronding 2024
711306		Ledverlichting DUKO en beachvolleybal(K)	15.000	13.409	1.591		A	
711409	301509	Verlichting veld 3 sportclub Groessen 2022(K)	55.000	48.200	6.800		A	
711411		Ledverlichting sportclub Groessen(K)	40.000	0	40.000	40.000	O	Uitvoering begin 2024
711504		Toplaagrenovatie trainingsveld Immerloo 2022 (K)	15.000	0	15.000	15.000	O	In overleg met vereniging werkzaamheden uitgesteld naar 2024
711509		SV Loo toplaagrenovatie trainingsveld 2023(K)	12.000	0	12.000		A	Er was al een krediet beschikbaar.
711510		SV Loo beregening trainingsveld 2023(K)	15.000	0	15.000	15.000	O	In overleg met vereniging werkzaamheden uitgesteld naar 2024
711511		SV Loo verharding 2023(K)	15.710	10.513	5.197	5.197	O	Uitvoering restant 2024
711512		Ledverlichting sportclub Loo(K)	40.000	0	40.000	40.000	O	Uitvoering begin 2024
711611	301411	Veldverlichting trainingsvelden DVV(K)	65.750	59.593	6.158		A	
711616	301454	Hekwerken MHC Duiven(K)	85.000	58.775	26.225		A	
711617	301455	Aanleg toplaag hockeyveld MHC Westerduiven(K)	100.000	96.772	3.228		A	
711618	301456	Onderbouw aanleg hockeyveld MHC Westerduiven(K	215.000	161.192	53.808	30.000	O	Afrondende werkzaamheden uitgesteld ivm schaatsbaan.
711619		Toplaagrenovatie veld 5 DVV(K)	30.000	29.161	839		A	
711620		Toplaagrenovatie veld 6 DVV(K)	30.000	29.161	839		A	
711624		DVV beregening veld 5(K)	15.000	14.702	299		A	
711625		DVV beregening veld 6(K)	15.000	14.702	299		A	
711626		MHC Westerduiven revitalisatie veld 1(K)	25.000	0	25.000	25.000	O	Aanvullend onderzoek nodig. Uitvoering naar verwachting 2024
711627		MHC Westerduiven aanpassing verlichting veld 1(K)	25.000	0	25.000		A	Uitvoering in combinatie met renovatie veld 1
711632		Ledverlichting Westerduiven(K)	100.000	99.611	389		A	
711801		Kunst Eilandplein(K)	15.150	2.303	12.847	12.847	O	Eilandplein zit nu in de voorbereidingsfase word in 2025 uitgevoerd
714301		Fontein Eilandplein(K)	220.000	25.328	194.672	194.672	O	Eilandplein zit nu in de voorbereidingsfase word in 2025 uitgevoerd
714401		Aanleg groen Horsterpark(K)	85.000	82.500	2.500		A	
714402		Toegangspoorten Horsterpark(K)	10.000	10.000	0		A	
714502	301332	Vervangen bomen Welleveldsestraat (K)	32.815	10.457	22.358		A	
714508	301382	Aanplant i.v.m. essentaksterfte(K)	20.000	0	20.000	20.000	O	Uitvoering najaar 2024
714512	301408	Herinr groen Groessen	17.460	0	17.460	17.460	O	Nzorg, uitvoering mrt/apr '24
714515	301425	Vervangen essen	16.500	0	16.500	16.500	O	Uitvoering najaar 2024
714516	301513	Achterstanden boombestand(K)	70.000	37.346	32.654	32.654	O	Uitvoering najaar 2024
714517	301514	Boomrenovaties(K)	98.480	7.915	90.565	90.565	O	Uitvoering voorjaar 2024
714518	301515	Renovatie stationsgebied(K)	74.987	13.014	61.973	61.973	O	Planuitwerking en Uitvoering zijn in 2024.

Overzicht lopende kredieten

Grbk	Activa nr	omschrijving	Beschikbaar krediet in 2023	Uitgaven 2023	bedrag Restant	Geraamde uitgaven na 2023	Afsluiten/ overboeken (A/O)	Toelichting
714519		Wijkrenovatie Oud Zuid(K)	180.000	4.344	175.656	175.656	O	Uitvoering najaar 2024
714522		Hondenloslooperrein Burg. Kemmelaan(K)	20.000	0	20.000	20.000	O	Uitvoering afhankelijk van onafhankelijk onderzoek
714523		Bomen Eilandplein(K)	54.400	15.255	39.145	39.145	O	Eilandplein zit nu in de voorbereidingsfase word in 2025 uitgevoerd
714524		Aanleg groen Eilandplein(K)	217.250	28.043	189.207	189.207	O	Eilandplein zit nu in de voorbereidingsfase word in 2025 uitgevoerd
714525		Banken en straatmeubilair Eilandplein(K)	26.500	4.028	22.472	22.472	O	Eilandplein zit nu in de voorbereidingsfase word in 2025 uitgevoerd
714526		Maatregelen hondenlosloopvoorziening(K)	100.000	47.726	52.274	52.574	O	Uitvoering 2024
714527		Toevoegen bomen en woonstraten(K)	8.055	8.055	0	0	O	Is in voorbereiding, einde uitvoering uiterlijk 2027 conform Uitvoeringsprogramma
714606	301364	Speeltoestellen 2022 (K)	16.942	0	16.942	16.942	O	In eerste instantie was het de planning om dit bedrag te gebruiken voor het (her) inrichten van een inlcusieve speellocatie in het Horsterpark. Uiteindelijk is in 2023 besloten deze kosten op een ander manier, vanuit het project te financieren. Daarom besloten om dit krediet in te zetten voor een ander groot initiatief, het herinrichten van de speellocatie in de bloemenbuurt, waarvan de verwachting is dat deze in 2024 gerealiseerd gaat worden.
714607		Speeltoestellen 2023(K)	20.000	210	19.790	19.790	O	In eerste instantie was het de planning om dit bedrag te gebruiken voor het (her) inrichten van een inlcusieve speellocatie in het Horsterpark. Uiteindelijk is in 2023 besloten deze kosten op een ander manier, vanuit het project te financieren. Daarom besloten om dit krediet in te zetten voor een ander groot initiatief, het herinrichten van de speellocatie in de bloemenbuurt, waarvan de verwachting is dat deze in 2024 gerealiseerd gaat worden.
714611		Speeltoestellen Eilandplein(K)	19.000	2.888	16.112	16.112	O	Eilandplein zit nu in de voorbereidingsfase word in 2025 uitgevoerd
719901	301434	Vervanging iba's 2022(K)	30.000	0	30.000	30.000	O	in 2024 verwachten we een beperkt aantal IBA's te vervangen
719902		Vervanging Iba's 2023(K)	30.000	0	30.000	30.000	O	in 2024 verwachten we een beperkt aantal IBA's te vervangen
720004	301294	Vervangen riolering Groessen Tempelstraat e.o 2018	179.222	6.149	173.073	173.073	O	Werk word in 2024 uitgevoerd
720013	301131	GRP ombouw gescheiden stelsel 2017(K)	40.515	0	40.515	40.515	O	Werk word in 2024 uitgevoerd
720022	301386	Vervangen persriool Helhoek(K)	239.728	0	239.728	239.728	O	In afwachting op de A15
720025	301416	GRP 2021 meekoppelkansen klimaatregelingen	133.265	0	133.265	133.265	O	Klimaatgelden, inzet voor diverse onvoorziene projecten, meekoppelkansen
720026	301394	Rioleringswerkzaamheden tbv A15	84.952	0	84.952	84.952	O	In afwachting op de A15
720027	301395	Voorbereiding renovatie Vergert Oost(K)	25.000	0	25.000	25.000	O	Eerste onderzoeken worden in 2024 uitvoerd.
720028	301396	Afkoppelen riolering Loostraat(K)	250.000	0	250.000		A	Project word voorlopig niet uitgevoerd
720029	301397	Investeringen DPRA 2022(K)	125.000	0	125.000	125.000	O	Klimaatgelden, inzet voor diverse onvoorziene projecten, meekoppelkansen
720030		Investeringen DPRA 2023(K)	38.396	0	38.396	38.396	O	Klimaatgelden, inzet voor diverse onvoorziene projecten, meekoppelkansen
720036		Vervanging vrijverval riolering 2023(K)	575.000	91.034	483.966	483.966	O	ingezet voor vervangen riool
720047		DPRA Eilandplein Duiven(K)	81.604	682	80.922	80.922	O	Is in voorbereiding, einde uitvoering uiterlijk 2027 conform Uitvoeringsprogramma
720048		DPRA bedrijventerrein 't Holland(K)	187.500	0	187.500	187.500	O	Is in voorbereiding, einde uitvoering uiterlijk 2027 conform Uitvoeringsprogramma
720049		DPRA Stationsplein Duiven(K)	67.500	0	67.500	67.500	O	Is in voorbereiding, einde uitvoering uiterlijk 2027 conform Uitvoeringsprogramma
720202	301301	Renoveren drukunits 2018(K)	40.000	11.508	28.492	28.492	O	in 2024 worden nog meer drukunits gerenoveerd
720209	301412	GRP 2021 renoveren 3BBB	40.000	29.429	10.571	10.571	O	Restant word in 2024 verwerkt.
720211		Vervanging rioolgemalen 2023(K)	60.000	0	60.000	60.000	O	Diverse gemalen worden gerenoveerd of aangepast.
720607	301366	Vervangingen Afvalaanbiedstation 2022 (K)	21.000	2.600	18.400		A	
720608		Vervangingen afvalaanbiedstation 2023(K)	38.190	0	38.190	38.190	O	budget wordt in 2024 ingezet voor vervanging van containers
720901	301309	Vervanging glasbakken 2021	5.000	9.125	-4.125		A	ivm risico op vervanging bij afgeschreven containers
720904	301400	Verv. ondergrondse glas containers 2022(K)	10.000	9.125	875		A	ivm risico op vervanging bij afgeschreven containers
721113	301401	Verv. ondergrondse papiercontainers 2022(K)	10.000	0	10.000	10.000	O	
721114		Verv. ondergrondse rest containers 2023(K)	20.000	0	20.000	20.000	O	
721117		Vervanging minicontainers rest en gft(K)	9.120	2.949	6.171	6.171	O	mini's begin 2024 besteld uit restant voorraad Sulo
721118		Minicontainers restafval 2022(K)	8.522	0	8.522	8.522	O	ivm mogelijke nafactuur SULO, levering sept 2023
721404	301321	Minicontainers papier 2021	8.522	0	8.522	8.522	O	idem
721407		Vervanging ondergrondse papiercontainers 2023(K)	15.000	0	15.000	15.000	O	ivm risico op vervanging bij afgeschreven containers

Overzicht lopende kredieten

Grbk	Activa nr	omschrijving	Beschikbaar krediet in 2023	Uitgaven 2023	bedrag Restant	Geraamde uitgaven na 2023	Afsluiten/ overboeken (A/O)	Toelichting
721409		Vervanging minicontainers papier(K)	4.560	0	4.560	4.560	O	mini's begin 2014 besteld uit restant voorraad Sulo
723101	301417	Voorbereidingskrediet planontwikkeling inbreidings(K	0	1.134	-1.134			
733501		DPRA Uitvoeringsprogramma 2023(K)	10.137	0	10.137	10.137	O	Is in voorbereiding, einde uitvoering uiterlijk 2027 conform Uitvoeringsprogramma
733504		DPRA Duivense oplegger 2023(K)	4.744	0	4.744	4.744	O	Is in voorbereiding, einde uitvoering uiterlijk 2027 conform Uitvoeringsprogramma
733507		DPRA maatregelen Eilandplein Duiven(K)	27.201	221	26.980	26.980	O	Is in voorbereiding, einde uitvoering uiterlijk 2027 conform Uitvoeringsprogramma
733508		DPRA maatregelen Schuttersplein Groessen(K)	0	0	0	0	O	Is in voorbereiding, einde uitvoering uiterlijk 2027 conform Uitvoeringsprogramma
733510		DPRA maatregelen bedrijventerrein 't Holland(K)	62.500	17.725	44.775	44.775	O	Is in voorbereiding, einde uitvoering uiterlijk 2027 conform Uitvoeringsprogramma
733511		DPRA maatregelen Mondriaanplein Duiven(K)	0	0	0	0	O	Is in voorbereiding, einde uitvoering uiterlijk 2027 conform Uitvoeringsprogramma
733513		DPRA maatregelen Stationsplein Duiven(K)	22.500	0	22.500	22.500	O	Is in voorbereiding, einde uitvoering uiterlijk 2027 conform Uitvoeringsprogramma
751702	301452	Elektrotechnische installaties gemeentehuis Duiven(	31.000	0	31.000	31.000	O	Project in voorbereiding
751703	301500	Bronpomp WKO installaties gem.huis Duiven(K)	13.750	9.460	4.290	4.290	O	Project in voorbereiding
751704		Bouwkundige aanpassingen gemeentehuis.(K)	116.700	0	116.700	116.700	O	Project in voorbereiding
751904	301453	Gemeentewerf Duiven elektrotechnische installaties(	27.700	0	27.700	27.700	O	Project in voorbereiding
753802	301120	voorbereidingskrediet Centerpoort Noord	2.205.917	1.569.113	636.804			
			26.844.602	10.626.224,06	16.218.378	12.325.780		
709008	301471	Lening nieuwbouw	1.530.381		1.530.381			
709011	301478	Lening nieuwbouw	450.000		450.000			
707702	301569	voorbereidingskrediet Graafstaete	0	133.931	-133.931			
753401	301524	voorbereidingskosten Biezenkampen	0	315	-315			
753801	301526	Voorbereidingskosten expl Centerpoort Noord	13.763	8.861	4.902			
753901	301525	Voorbereidingskosten expl de Timp	-512.549		-512.549			
754301	301646	Voorbereidingskrediet Goudenregenstraat	0	45.080	-45.080			
754401	301645	Voorbereidingskrediet Schoolstraat	0	48.043	-48.043			
			1.481.595	236.229,15	1.245.366			
		TOTAAL GENERAAL ACTIVA		##########				
				10.862.454	controle vermeerderingen/verminderingen			
				-1				
	300572	Stim.fonds Volkshuisv		4.480				
		Totaal mutaties vermeerderingen/verminderingen (incl 300572)		10.866.933				
		Journaalpost publicatiestaat		10.766.986				
		desinvestering 401		99.947				

- Graag in kolom AN aangeven of krediet afgesloten kan worden of moet worden overgeboekt. Indien over te boeken dan in kolom AM aangeven wat, met de kennis van vandaag, het nog benodigde krediet voor de restantuitgaven is. Als het bedrag niet noemenswaardig afwijkt van het huidige restant dan deze cel leeg laten!!!
- Plaats in kolom AO een korte bondige toelichting. Hierbij opnemen wanneer het krediet zal worden uitgegeven/uitgevoerd, waarom het wat wordt doorgeschoven en waarom het benodigde restantkrediet evt hoger dan wel lager uitvalt dan waarvan eerder is uitgegaan. Tevens eventuele voordelen t.o.v. geraamd bedrag over 2022 aangeven.

Controleverklaring en besluiten

1 Controleverklaring
2 Besluit tot vaststelling van de jaarrekening

Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de gemeenteraad van gemeente Duiven, te Duiven

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Doetinchem, 2024

w.g. R.H. Gosselink-Wolbrink RA

Besluit tot vaststelling van de jaarrekening

Nr. Z/24/121432/201658777/wethouder Goossen

Jaarstukken 2023.

Gelezen de door Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarstukken over 2023 en het verslag als bedoeld in artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet, opgesteld door Stolwijk Kelderman Accountants. En gelet op de desbetreffende bepalingen in de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording.

De raad besluit

1. Het saldo voor bestemming vast te stellen op € 183 negatief.

2. Een bedrag van gesaldeerd € 1.072.448 te onttrekken zoals onder mutatie reserves is aangegeven.

3. De jaarstukken 2023 vast te stellen.

4. Uit het jaarrekeningresultaat 2023 een bedrag van € 158.664 te onttrekken en toe te voegen aan de bestemmingsreserve Implementatie Omgevingswet.

5. De bestemmingsreserve Covid-19 op te heffen en het saldo ad € 50.080 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

6. De bestemmingsreserve Uitvoeringskosten TOZO op te heffen en het saldo ad € 104.299 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

7. De bestemmingsreserve Energietoeslagen op te heffen en het saldo ad € 488.000 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

8. De bestemmingsreserve Corona Cultuurmiddelen op te heffen en het saldo ad € 62.296 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

9. Het restant resultaat van de jaarrekening en de vrijval door het opheffen van de bestemmingsreserves ad € 1.618.289 te storten in de Algemene Reserve van de gemeente Duiven.

Aldus besloten in de openbare vergadering van Gemeenteraad van Duiven d.d. 18 juni 2024,

de griffier,	de voorzitter,
drs. W.R. (Wouter) Bosch	mr. H.B. (Huub) Hieltjes